

Národné hodnotenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA
Z NÁRODNÉHO HODNOTENIA RIZIKA
LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI
A FINANCOVANIA TERORIZMU
V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VYHLÁSENIE

„Národné hodnotenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (ďalej len „národné hodnotenie rizika“) v podmienkach Slovenskej republiky bolo realizované formou samohodnotenia príslušnými slovenskými orgánmi s využitím hodnotiaceho nástroja na národné hodnotenie rizika vytvoreného a na základe zmluvného vzťahu poskytnutého Svetovou bankou. Postavenie a úlohy projektového tímu Svetovej banky boli obmedzené na doručenie nástroja, metodické riadenie a poskytovanie usmernení týkajúcich sa technických aspektov nástroja a poskytnutia záverečného posudku k rozsahu, správnosti a presnosti jeho použitia. Štatistické dáta a informácie použité pri realizácii národného hodnotenia rizika, ako aj zistenia, záverečné interpretácie a názory vychádzajúce z národného hodnotenia rizika v plnej miere odzrkadľujú názory a pohľad príslušných slovenských orgánov a v žiadnom prípade neodzrkadľujú názory Svetovej banky.“

PRÍHOVOR KOORDINÁTORA NÁRODNÉHO HODNOTENIA RIZIKA

Vážení kolegovia,

legalizácia príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu, ako závažná protispoločenská a trestná činnosť páchaná vo všetkých jej podobách a prostredníctvom nespočetného množstva metód, predstavuje závažný celosvetový problém. Zároveň predstavuje veľkú výzvu z hľadiska činnosti príslušných orgánov verejnej moci, ako aj predstaviteľov súkromného sektora. Cirkulácia špinavých peňazí predstavuje latentnú hrozbu nielen z hľadiska ekonomiky, ale reálnu hrozbu voči základom demokratického usporiadania krajiny. Osobitnú hrozbu predstavuje financovanie teroristických aktivít. Berúc do úvahy udalosti posledného obdobia je nevyhnutnosťou, aby uvedené subjekty vytvorili efektívne fungujúci systém legislatívnych, technických a organizačno-personálnych protiopatrení a zároveň klásť dôraz na činnosť vybraných subjektov na národnej úrovni v boji proti tomuto fenoménu.

Z tohto dôvodu Slovenská republika, ako demokratický a právny štát, ktorý je platným členom medzinárodného spoločenstva, v zmysle akceptovaných medzinárodných štandardov pristúpila k realizácii národného hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. V podmienkach Slovenskej republiky ide o vôbec prvý a ojedinelý projekt realizovaný v takomto rozsahu a v uvedenej oblasti. Jeho ojedinelosť spočíva najmä v horizontálnom charaktere hodnotenej oblasti a v spôsobe, akým sa k samotnému hodnoteniu pristupovalo. Okrem výsledkov, mimoriadnu pridanú hodnotu priniesol už samotný proces národného hodnotenia rizika. Metóda sebahodnotenia predstavuje výzvu pre každého z nás, či už v osobnej alebo v pracovnej sfére našich životov.

Napriek skutočnosti, že priebeh hodnotenia predstavoval v niektorých momentoch skôr trnistú cestu, je mi čťou predstaviť Vám výsledky maximálneho úsilia a predovšetkým osobného nasadenia všetkých členov takmer 70 člennej skupiny predstaviteľov verejného a súkromného sektora. Veľmi významným prvkom celého systému bolo zapojenie predstaviteľov Svetovej banky. Ich prínos bol s ohľadom na vnútorné procesy hodnotenia vskutku neoceniteľný.

Správa z národného hodnotenia rizika predstavuje komplexný obraz o hrozbách a zraniteľných miestach národného systému, pričom najväčšia pozornosť sa venuje najmä tým elementom, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvňujú celkovú úroveň rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. Zároveň je dôkazom vysokej úrovne profesionality a sebareflexie zúčastnených subjektov.

Správa z národného hodnotenia rizika nie je hodnotením polície a už vôbec nie je dokumentom iba pre potreby polície. Je určené širokému spektru adresátov počínajúc od spravodajských služieb, cez orgány činné v trestnom konaní, súdy, orgány kontroly a dohľadu až po tvorcov politík. Svojim zameraním výrazne zasahuje do pôsobenia súkromného sektora a dotýka sa tak otázok bežného života občanov. Predkladaná verzia predstavuje konsolidované znenie hodnotenia. Podrobné zhodnotenie dôsledne reflektujúce všetky prvky metodiky Svetovej banky je k dispozícii odborníkom z jednotlivých rezortov a predstaviteľom súkromného sektora. Je tiež dôležité si jasne uvedomiť, že táto správa nie je jednorazový

dokument. Ide o kontinuálny proces. Rozpracovanie rezortných politík na základe akčného plánu by malo vyústiť k zvýšeniu efektívnosti celého systému. Prirodzeným dôsledkom je jeho pravidelná aktualizácia.

V závere mi dovoľte vyjadriť svoje úprimné poďakovanie všetkým zúčastneným pracovníkom príslušných štátnych orgánov a inštitúcii a predstaviteľom súkromného sektora za ich prácu a osobný prínos v procese národného hodnotenia rizika. Obzvlášť by som sa však chcel poďakovať môjmu predchodcovi a príslušníkom finančnej spravodajskej jednotky národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, ktorí aj napriek nepriaznivej personálnej a organizačnej situácii vykonávali rozhodné koordinačné úlohy v rámci tohto náročného projektu.

Pavol Vorobjov
Kordinátor
národného hodnotenia rizika
legalizácie príjmov z trestnej činnosti
a financovania terorizmu

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AML/CFT – boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu
AMO – Asset Management Office
CDD – povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi
EHS – Európske hospodárske spoločenstvo
EÚ – Európska únia
FATF – Finančná akčná skupina
FR SR – Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
FS SR – Finančná správa Slovenskej republiky
FSJ – finančná spravodajská jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru
GP SR – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
HDP – hrubý domáci produkt
KR PZ – Krajské riaditeľstvo Policajného zboru
KÚFS – Kriminálny úrad finančnej správy
KUV – konečný užívateľ výhod
KYC – „Know Your Customer“ resp. „Poznaj svojho klienta“
MEKO – medzirezortný Expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou
MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MISO (LP) – multidisciplinárna integrovaná skupina odborníkov zamerané na elimináciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu
ML/FT – legalizácia príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu
MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NBS – Národná banka Slovenska
NHR – národné hodnotenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu
OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OS SR – Ozbrojené sily Slovenskej republiky
OR PZ – Okresné riaditeľstvo Policajného zboru
P PZ – Prezídium Policajného zboru
SIS – Slovenská informačná služba
SR – Slovenská republika
ÚŠP GP SR - Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky
VS – Vojenské spravodajstvo
V4 – zoskupenie krajín tzv. Vyšehradskej skupiny (Vyšehradskej štvorky): Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Slovenská republika
WBG – World Bank Group

ZHRNUTIE	9
ÚVOD	22
ČASŤ 1 - RIZIKO LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	28
KONTEXTUÁLNE FAKTORY SLOVENSKEJ REPULIKY VO VZŤAHU K LEGALIZÁCII PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	28
CELKOVÁ ÚROVEŇ RIZIKA LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI.....	30
1.1. HROZBA LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI NA NÁRODNEJ ÚROVNI.....	31
1.1.1. VŠEOBECNÉ HODNOTENIE HROZBY LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	31
1.1.2. ZHODNOTENIE ZÁKLADNÝCH ZDROJOVÝCH ML HROZIEB VYPLÝVAJÚCICH Z JEDNOTLIVÝCH DRUHOV KRIMINALITY A SÚVISIACICH FORIEM PÁCHANIA TRESTNEJ ČINNOSTI.....	41
MAJETKOVÁ KRIMINALITA	43
EKONOMICKÁ (HOSPODÁRSKA) KRIMINALITA.....	44
PARCIÁLNE DRUHY KRIMINALITY	45
NÁSILNÁ KRIMINALITA	49
MRAVNOSTNÁ KRIMINALITA.....	49
1.1.3. HODNOTENIE HROZIEB NA ZÁKLADE ÚROVNE A KVALITY ODHAĽOVANIA, VYŠETROVANIA A TRESTNÉHO STÍHANIA PRÍPADOV LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	50
ANALÝZA PRÍPADOV LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	51
IDENTIFIKÁCIA VÝNOSOV A ODOBERANIE VÝNOSOV	54
GEOGRAFICKÉ FAKOTRY ML	57
SÚVISIACE PREDIKATÍVNE TRESTNÉ ČINY:.....	58
1.2. ZRANITEĽNOSŤ Z POHLADU LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI NA NÁRODNEJ ÚROVNI	61
1.2.1 SCHOPNOSŤ KRAJINY BOJOVAŤ PROTI LEGALIZÁCII PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI.....	61
KVALITA POLITIKY A STRATÉGIE BOJA PROTI LEGALIZÁCII PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	62
EFEKTÍVNOSŤ DEFINÍCIE TRESTNÉHO ČINU LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI.....	63
ÚČINNOSŤ CEZHRANIČNÝCH KONTROL HOTOVOSTI	64
KVALITA ODHAĽOVANIA FINANČNEJ TRESTNEJ ČINNOSTI.....	65
KVALITA TRESTNÉHO STÍHANIA FINANČNEJ TRESTNEJ ČINNOSTI	80
KVALITA ROZSUDKOV	85
KVALITA RÁMCA PRE ZAISTENIE MAJETKU A ODOBERANIE VÝNOSOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI	88
HODNOTENIE ZRANITEĽNOSTI V SÚVISLOSTI S ČINNOSŤOU ZDRUŽENÍ MAJETKU	91
URČENIE PRIORÍT NA ZÁKLADE HODNOTENIA ZRANITEĽNOSTI NA NÁRODNEJ ÚROVNI	93
1.2.2 VŠEOBECNÉ VYHODNOTENIE CELKOVEJ ÚROVNE ZRANITEĽNOSTI SEKTOROV NÁRODNÉHO HOSPODÁRSTVA	94

ČASŤ 2 – VYHODNOTENIE ZRANITEĽNOSTI LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI V JEDNOTLIVÝCH SEKTOROV NÁRODNÉHO HOSPODÁRSTVA.....	98
2.1. BANKOVÝ SEKTOR	98
POSKYTOVANIE PRODUKTOV FINANČNEJ INKLÚZIE	117
2.2. SEKTOR NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ	119
2.3. SEKTOR OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ	152
2.4. SEKTOR POISŤOVNÍ	174
2.5. SEKTOR CENNÝCH PAPIEROV	185
ČASŤ 3 - RIZIKO FINANCOVANIA TERORIZMU	1858
3.1. HROZBA TERORIZMU V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY	1999
DOMÁCE ZDROJE HROZBY TERORIZMU	1999
REGIONÁLNE ZDROJE HROZBY TERORIZMU.....	1999
GLOBÁLNE ZDROJE HROZBY TERORIZMU	2000
TRANZIT AKO ZDROJ HROZBY TERORIZMU	2011
3.2. HODNOTENIE RIZIKA FINANCOVANIA TERORIZMU	2022
3.2.1. HROZBA FINANCOVANIA TERORIZMU	2022
ODHAĽOVANIE A PREVEROVANIE FINANCOVANIA TERORIZMU	2022
KONTROLA PREPRAVY HOTOVOSTI.....	2055
HROZBA ZNEUŽITIA VIRTUÁLNYCH MIEN NA ÚČELY FINANCOVANIA TERORIZMU.....	2066
NEIDENTIFIKOVANÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY POTENCIÁLNE URČENÉ NA FINANCOVANIE TERORIZMU	2077
3.2.2. ZRANITEĽNOSŤ FINANCOVANIA TERORIZMU	2088
KVALITA LEGISLATÍVY	2088
KVALITA SPRAVODAJSKÝCH INFORMÁCIÍ.....	2122
EFEKTÍVNOSŤ SYSTÉMU OHLASOVANIA NEOBÝKLÝCH OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA FINANCOVANIA TERORIZMU, MONITOROVANIE A ANALÝZA.....	2133
PRIMERANOSŤ ZDROJOV	2144
EFEKTÍVNOSŤ MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE	2144
POVEDOMIE A ANGAŽOVANOSŤ V BOJI PROTI FINANCOVANIU TERORIZMU.....	2166
GEOGRAFICKÉ A DEMOGRAFICKÉ FAKTORY	2177
INÉ FAKTORY.....	2188

ZHRNUTIE

SR je vnútrozemská krajina, nachádzajúca sa v geografickom strede Európy. Bezprostredne susedí s piatimi krajinami – Rakúskom, Českou republikou, Poľskom, Ukrajinou a Maďarskom. Vzhľadom na svoju geografickú polohu, rozlohu a počet obyvateľov ju môžeme zaradiť medzi menšie krajiny, s miernym alebo menším vplyvom na svetovú ekonomiku, medzinárodnú politickú situáciu a globálne finančné systémy¹. SR má štandardné štátno-právne zriadenie, relatívne ustálenú politickú situáciu, uplatňuje zásady demokratického štátu a pozitívny prístup k právam menšinového obyvateľstva zo strany jednotlivých zložiek verejnej správy. Napriek trvalému a dynamickému rastu významných makroekonomických ukazovateľov nie je možné SR označiť ako finančné centrum strednej Európy, resp. ako krajinu, ktorá by umožňovala znižovať daňové zaťaženie tuzemským a zahraničným podnikateľským subjektom.

Pozitívny ekonomický a hospodársky vývoj a zvyšovanie miery „bohatstva“ krajiny by sa mali prejavovať aj v činnosti orgánov zaoberajúcich sa odhaľovaním a preverovaním subjektov, ktoré môžu túto skutočnosť využiť vo svoj prospech prostredníctvom páchania závažnej protispoločenskej (a tiež protizákonnej) činnosti.

Celková **ÚROVEŇ RIZIKA** legalizácie príjmov z trestnej činnosti
je na **STREDNE VYSOKEJ ÚROVNI**.

celková úroveň **HROZIEB** je **STREDNE VYSOKÁ**
celková úroveň **ZRANITEĽNOSTI** je **STREDNE VYSOKÁ**

ML HROZBY

Celková úroveň hrozby ML v podmienkach SR je **stredne vysoká** so stúpajúcim trendom. Rozsah nezaznamenaných a v trestnom stíhaní nepostihnutých príjmov z trestnej činnosti je podstatne vyšší.

Geografické faktory ovplyvňujúce celkovú úroveň hrozby:

- domáca hrozba ML: **vysoká**
- zahraničná hrozba ML: **stredne vysoká**
- neidentifikovaný pôvod hrozby ML: **stredne vysoká**

Na účely správneho posúdenia miery rizika ML/FT v podmienkach SR je však potrebné pochopiť nielen celkový kontext dlhodobého vývoja kriminality a jeho vplyv a faktory ovplyvňujúce rozsah a objem výnosov pochádzajúcich z trestnej činnosti ale je nutné zohľadňovať celý rad ďalších faktorov, ktoré môžu (a majú) vplyv na páchanie trestnej činnosti. Z hľadiska rizika ML a FT ide najmä o motív páchatelov v podobe výnosu, možnosti SR na jeho umiestňovanie, a tiež napríklad aj pomer reportovanej a nereportovanej trestnej činnosti. SR dlhodobo podniká protiopatrenia voči pretrvávajúcim hrozbám vyplývajúcim

¹Doplniť: Rozloha: 49035 km², Hranice 1652,6 km s HU, ČR, PL, UA a AT. Počet obyvateľov: 5 429 000, Výška HDP: 85 mld EUR Priemerná mzda v roku 2017 vo výške 954 EUR, minimálna mzda v národnom hospodárstve v roku 2017 vo výške 435 EUR, nezamestnanosť v roku 2017 vo výške 8,1%,

z existujúcej šedej a čiernej ekonomiky a prijíma primerané legislatívne a inštitucionálne opatrenia zamerané na efektívny boj a potláčania takejto nelegálnej činnosti a najmä jej sprievodným javom akými sú legalizácia príjmov z trestnej činnosti, či financovanie terorizmu. Súčasťou širšieho procesu sú mimoriadne extenzívne opatrenia na úseku výberu daní, boja s daňovými únikmi a s daňovou trestnou činnosťou. Vývoj bezpečnostnej situácie na území SR z hľadiska počtu zistených trestných činov možno považovať za mimoriadne pozitívny. V priebehu posledných rokov bol zaznamenaný výrazný pokles celkového nápadu trestných činov. V hodnotenom období celkový nápad trestnej činnosti klesol o približne 21%.

Na základe celkového kontextu dlhodobého vývoja kriminality a určenia potenciálu druhu kriminality a jednotlivých predikatívnych trestných činov ako zdrojovej oblasti generovania príjmov z trestnej činnosti, bola určená nasledovná predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov a stanovené nasledovné RÁMCOVÉ ML HROZBY A SÚVISIACE TRENDY:

o **majetková kriminalita** (krádež) – **38 %**,

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - pomer nezaznamenaných príjmov je mierne vyšší

Úroveň hrozby – stredná

Trend – klesajúci

o **ekonomická kriminalita** (daňová trestná činnosť, podvody, poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločností) – **17,51 %**,

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - pomer nezaznamenaných príjmov je (nepomerne) vyšší

Úroveň hrozby – stredne vysoká

Trend - bezo zmeny

o **osobitné parciálne druhy kriminality** (korupcia, drogová trestná činnosť, organizovaná forma páchania trestnej činnosti, cybercrime) – **2,61 %**,

Organizovaná kriminalita

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší

Úroveň hrozby – vysoká

Trend - bezo zmeny

Cybercrime / počítačová kriminalita v širšom zmysle

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší

Úroveň hrozby – vysoká

Trend - stúpajúci

Drogová kriminalita

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší

Úroveň hrozby – stredne vysoká

Trend – stúpajúci

Korupcia (v širšom zmysle)

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov: - pomer nezaznamenaných príjmov je vyšší

Úroveň hrozby – stredná

Trend - bezo zmeny

- o **násilná kriminalita** (nelegálna výroba, držba a obchodovanie so zbraňami, strelivom, muníciou a výbušninami, vydieranie, lúpež) – **2,12 %** a

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - okrem nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, kde je pomer nezaznamenaných príjmov podstatne vyšší, nie je pri násilnej kriminalite pomer nezaznamenaných príjmov významný

Úroveň hrozby – stredne nízka

Trend – klesajúci

- o **mravnostná kriminalita** (obchodovanie s ľuďmi, kupliarstvo, prostitúcia, detská pornografia) – **0,13 %**.

Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov - okrem obchodovania s ľuďmi, kde je pomer nezaznamenaných príjmov podstatne vyšší, nie je pri mravnostnej kriminalite pomer nezaznamenaných príjmov významný

Úroveň hrozby – stredne nízka

Trend – stúpajúci

Na základe vyhodnocovania všetkých ML prípadov trestne stíhaných v SR v hodnotenom období boli identifikované nasledovné predikatívne trestné činy:

- a) **krádež** - **71,93 %** (najmä krádeže motorového vozidla alebo motocykla, krádež vecí a krádež vlámaním),
- b) **podvody** – **17,42 %** (najmä prípady neoprávneného prevodu finančných prostriedkov za produkty a služby
- c) **ostatné predikatívne trestné činy** – **5,92 %** (lúpež, nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami, skrátenie dane a poistného, neodvedenie dane a poistného, zneužívanie právomocí verejného činiteľa, založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny, nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi,
- d) **Falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla** – **4,98 %**.

V podmienkach SR neexistujú hodnoverné štatistické údaje, ktoré by s dostatočnou mierou výpovednej hodnoty kvantifikovali hodnotu vygenerovaných príjmov z trestnej činnosti. SR však disponuje systematicky získavanými údajmi o výške spôsobenej škody. V podmienkach SR je výška škody významným kvalifikačným faktorom určujúcim závažnosť trestného činu. V zásade sa však dá konštatovať, že výška vykazovanej škody je vyššia ako potenciálny objem výnosov z trestnej činnosti.

Prehľad trestných činov generujúcich najväčšiu škodu:

- a) podvod
- b) úverový podvod,
- c) krádež,
- d) sprenevera,

- e) skrátenie dane a poistného,
- f) daňový podvod a
- g) neodvedenie dane a poistného.

Dôkladnou analýzou postupov a aktivít, ktoré páchatelia ML prípadov aktívne uplatňovali za účelom zakrytia nelegálneho pôvodu získaných príjmov a výnosov, pracovná skupina identifikovala najviac používané nasledovné formy a metódy legalizácie:

- viac ako polovica výnosov z trestnej činnosti je predmetom bezprostrednej spotreby páchatel'a predikatívneho trestného činu, bez osobitných prvkov legalizačného momentu,
- prevody na účty vedené v bankách a pobočkách zahraničných bánk a následné výbery z týchto účtov,
- predajom odcudzených a pozmenených vecí so zakrytím pôvodu nadobudnutia z trestnej činnosti.

Neboli identifikované sofistikované formy legalizácie, napr. s využitím umiestňovania výnosov v zahraničí alebo zapojením profesionálnych legalizantov.

Geografické faktory ML

Na ML prípadoch bolo zúčastnených spolu 1113 Slovákov, čo predstavuje 95,54 % podiel na celkovom počte ML prípadov (1165 prípadov) a cudzinci sa vyskytli v 53 ML prípadoch o počte 99 (podiel 8,50 %). Z analýzy je zrejmé, že štatisticky stále prevládajú výnosy generované na území SR.

V drvivej väčšine ML prípadov bola cieľovou krajinou SR (v 1059 ML prípadoch, čo predstavuje 90,90 % podiel). Ostatné cieľové krajiny: Ukrajina, Poľsko a Maďarsko.

V súvislosti s krajinou pôvodu mala pri ML prípadoch najvyššie zastúpenie SR (63,52 %). Ostatné krajiny pôvodu: Nemecko, Rakúsko, Česká republika, Taliansko.

V hodnotenom období neboli trestne stíhané také ML prípady, ktoré by zahŕňali zapojenie tzv. off-shore krajín, resp. daňových rajov.

ML ZRANITEĽNOSŤ

Celková úroveň hrozby ML v podmienkach SR je stredne vysoká

Faktory ovplyvňujúce celkovú úroveň zraniteľnosti:

- schopnosť krajiny bojovať proti ML - stredná
- celková zraniteľnosť sektorov národného hospodárstva - stredne vysoká

Výsledok celkovej ML zraniteľnosti krajiny na národnej úrovni poukazuje na skutočnosť, že úroveň opatrení v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti je na priemernej úrovni a **problematickejšou oblasťou je predovšetkým nízka efektívnosť týchto opatrení**. Príčinou slabšej schopnosti krajiny bojovať proti legalizácii je nedostatočná kvalita vyhľadávania,

odhaľovania trestnej činnosti, kvalita trestného stíhania, kvalita rozsudkov a zhoršená kvalita rámca zaistenia a konečného odoberania nelegálne nadobudnutého majetku.

Výsledná priemerná úroveň celkovej sektorovej ML zraniteľnosti je determinovaná predovšetkým **stredne vysokou zraniteľnosťou** sektora bankovníctva, ktorý je z hodnotených sektorov najdôležitejší pre národné hospodárstvo a finančný sektor krajiny. **Zraniteľnosť na strednej úrovni** bola vyhodnotená u finančných agentoch a finančných poradcov, u právnických osôb a u fyzických osôb oprávnených poskytovať organizačné a ekonomické poradenstvo, u prevádzkovateľov hazardných hier a u správckovských spoločností.

A) Schopnosť krajiny bojovať proti ML

Významnými determinantmi nízkej miery efektívnosti činnosti orgánov vynucujúcich právo pri odhaľovaní finančnej trestnej činnosti sú:

- nedostatočné personálne a materiálne zabezpečenie FSJ, čo má priamy a negatívny dopad na výkon je základných činností. Tieto nedostatky vyplývajú najmä z organizačného postavenia FSJ v štruktúre PZ SR. Rovnako negatívny dopad má tiež absencia jasnej koncepcie plnenia úloh, čoho zjavnou príčinou je fluktuácia riadiacich pracovníkov.
- v podmienkach SR neexistuje špecializácia na úseku odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti, najmä vo forme absencie špecializovaných útvarov zaoberajúcich sa tzv. finančným vyšetrovaním. Táto skutočnosť má za následok aj nedostatočné zaisťovanie a odoberanie výnosov a príjmov z trestnej činnosti (a náhradu spôsobenej majetkovej, resp. hospodárskej škody). Uvedený nedostatok má vyslovene horizontálny charakter a má priamy presah aj na trestné stíhanie finančnej trestnej činnosti.
- absencia centrálného registra bankových účtov a nemožnosť sledovania pohybov na účte on-line.
- absencia systematickej prípravy orgánov činných v trestnom konaní, vrátane súdov v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti a zaisťovania majetku
- absencia efektívnych informačných systémov určených na správu spisov a dokumentov a následne získavanie relevantných štatistických údajov. Z hľadiska horizontálneho prístupu k efektívnemu preverovaniu a odhaľovaniu trestnej činnosti je negatívnym faktom tiež absencia prepojenia aktuálne existujúcich systémov polície, prokuratúry a súdov
- V súvislosti so zaisťovaním majetku je problémom aj chýbajúci subjekt, ktorý by komplexne spravoval všetok zaistený majetok (a výkon majetkových rozhodnutí). Viaceré príslušné orgány poukazujú na absenciu úradu na spravovanie zaistených príjmov a vecí z trestnej činnosti a úradu na navrátenie zaistených príjmov a vecí z trestnej činnosti oprávneným vlastníkom a poškodeným (AMO)
- Aplikačné problémy boli identifikované najmä v oblasti zaistenia majetku nadobudnutého za finančné prostriedky z trestnej činnosti získané inou osobou, ako aj pri niektorých

podmienkach na uplatňovanie zaistovacích inštitútov prístupných na zaistenie výkonu majetkového trestu, napr. preukazovanie dôvodnej obavy, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený. Problematickým sa javilo aj zaistenie náhradnej hodnoty. Prakticky bolo náročné zaisťovať majetok tretích strán. Zaistiť majetok tretích strán nebolo možné, okrem majetku páchatela, ktorý sa zmiešal s majetkom tretej strany. Operatívni pracovníci polície v podstate nemali žiadnu možnosť zaistiť výnos z trestnej činnosti podľa zákona o Policajnom zbore. Právna úprava neumožňovala v dostatočnej miere zaisťovanie vecí a majetku z dôvodu, že v niektorých prípadoch ho viaže až na procesné postavenie obvineného.

B) celková zraniteľnosť sektorov národného hospodárstva: „stredne vysoká“ úroveň

Na základe zovšeobecnenia získaných výsledkov hodnotenia, je možné identifikovať nasledovné **spoločné faktory v rámci procesnej zraniteľnosti**, ktoré významnou mierou ovplyvňujú zraniteľnosť vo viacerých hodnotených sektoroch:

- nedostatočné povedomie povinných osôb o ML/FT rizikách a o ich riadení,
- nedodržiavanie inak dostatočnej legislatívy,
- nedostatočný počet vykonaných kontrol u povinných osôb a združení majetku vykonávaných AML/CFT regulátormi,
- nedostatočná metodická a školiaca činnosť zo strany regulátorov.

BANKOVÝ SEKTOR

Celková identifikovaná úroveň zraniteľnosti sektora: **stredne vysoká úroveň zraniteľnosti**

Procesná zraniteľnosť

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov bankového sektora, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- účinnosť postupov a metód dohľadu
- existencia a presadzovanie administratívnych sankcií
- existencia a presadzovanie trestnoprávných sankcií,
- vedomosti bankových zamestnancov o opatreniach zameraných proti ML,
- efektívnosť banky zodpovednej za dodržiavanie súladu s právnymi predpismi,
- efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO,
- dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve,
- dostupnosť nezávislých informačných zdrojov.

Z 15 najčastejšie využívaných produktov a služieb v rámci slovenského bankového trhu boli ako najviac zraniteľné z ML hľadiska vyhodnotené nasledovné produkty:

a) platobné účty právnických osôb – malé a stredné podnikateľské subjekty – vysoká úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti:

- výška vkladných finančných prostriedkov a vysoká miera hotovostných operácií,

- vkladane finančné prostriedky môžu súvisieť s daňovou trestnou činnosťou,
- transakcie malých a stredných podnikateľských subjektov sú považované za najčastejšie súvisiace s karuselovými podvodmi a neoprávnenými nadmernými odpočtami DPH,
- nedostatky v prijímaní opatrení CDD (vrátane KYC) zo strany povinných osôb, a určovania miery rizikovosti klienta,
- časté cezhraničné transakcie do rizikových krajín, resp. krajín označovaných ako daňové raje, resp. offshore krajiny,

b) platobné účty právnických osôb – veľké podnikateľské subjekty – stredne vysoká úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti:

- výška vkladných finančných prostriedkov,
- vkladane finančné prostriedky môžu súvisieť s daňovou trestnou činnosťou,
- transakcie veľkých podnikateľských subjektov sú považované za najčastejšie súvisiace s karuselovými podvodmi a neoprávnenými nadmernými odpočtami DPH,
- nedostatky v prijímaní opatrení CDD (vrátane KYC) zo strany povinných osôb, a určovania miery rizikovosti klienta,
- časté cezhraničné transakcie do rizikových krajín, resp. krajín označovaných ako daňové raje, resp. offshore krajiny,

c) služba privátneho bankovníctva – vysoká úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti:

- nedostatky v prijímaní opatrení CDD (vrátane KYC) zo strany povinných osôb, a určovania miery rizikovosti klienta vzhľadom na jeho spoločenské postavenie a spoločenský vplyv a väzby na politicky aktívne osoby s rozhodovacími kompetenciami, ako na centrálnej úrovni ako aj regionálnej úrovni,
- absencia plnenia ohlasovacej povinnosti zo strany bánk a pobočiek zahraničných bánk.

PRODUKTY FINANČNEJ INKLÚZIE

Vzhľadom na celkové množstvo založených základných bankových produktov, ich vnútornú charakteristiku a opatrenia bánk a pobočiek zahraničných bánk je možné konštatovať, že miera zraniteľnosti produktov finančnej inklúzie v podmienkach SR je na nízkej (veľmi nízkej) úrovni.

SEKTOR NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV

Celková identifikovaná úroveň zraniteľnosti sektora: **stredná úroveň zraniteľnosti**

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov nefinančného sektora, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- nedostatočné znalosti v AML/CFT oblasti a odborná príprava zamestnancov,
- nedostatky v povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a pri zisťovaní pôvodu finančných prostriedkov klienta,

- neefektívnosť dohľadu,
- preukazovanie bezúhonnosti zamestnancov,
- neefektívne rozpoznávanie a monitorovanie NOO,
- neúčinné vstupné kontrolné mechanizmy pri vydávaní licencie, alebo pri registrácii,
- dostupnosť a vynútiteľnosť trestných a administratívnych sankcií,
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností,
- vykonávanie činností bez transparentnej živnosti,
- nevykonávanie vnútorných kontrol,
- neuchovávanie písomných dokladov,
- nevyužívanie možnosti výmeny informácií v zmysle AML/CFT zákona,
- využívanie hotovostných platobných operácií,
- neúčinnosť compliance funkcií,
- absencia nezávislých informačných zdrojov,
- nedostatky v chápaní rizík profesie, a
- absencia registra KUV.

Prehľad subjektov pôsobiacich v nefinančnom sektore, ktoré boli v rámci hodnotenia identifikované ako subjekty s najväčšou úrovňou ML zraniteľnosti.

a) poskytovateľ služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti – stredne vysoká úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti

- uvedený predmet činnosti (poskytovanie služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti) zákon o živnostenskom podnikaní nepozná. Tieto úkony sú vykonávané v rámci oprávnení na:
 - prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaným iných než základných služieb spojených s prenájomom,
 - organizačné a ekonomické poradenstvo,
 - vedenie účtovníctva, alebo administratívne služby,
- znalosti a vedomosti o AML/CFT,
- efektívnosť AML/CFT kontroly,
- bezúhonnosť zamestnancov,
- vydávanie oprávnení na činnosť,
- rozpoznávanie a monitorovanie NOO,
- dostupnosť a vynútiteľnosť sankcií,
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností, ktoré sú následne poskytované bezodplatne na iných majiteľov, ktorým sú následne poskytované služby, za cenu v ktorej je vykompenzovaná zmena majiteľa,
- netransparentné vykonávanie činnosti (bez riadneho živnostenského oprávnenia).

b) účtovník – stredne vysoká úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti

- podmienky vydania voľnej živnosti,
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností, v prípade odobratia oprávnenia na vykonávanie predmetu činnosti v jednej spoločnosti, môže fyzická osoba alebo právnická osoba pokračovať v poskytovaní tejto činnosti prostredníctvom inej spoločnosti s rovnakým predmetom činnosti,

- efektívnosť AML/CFT kontroly,
- znalosti a vedomosti o AML/CFT oblasti a ML/FT rizikách spojených s predmetom podnikateľskej činnosti,
- nevykonávanie vnútornej kontroly,
- obmedzené možnosti na zabezpečenie toku informácií ohľadne AML/CFT,
- nevyužívanie možnosti výmeny informácií medzi povinnými osobami v zmysle príslušných ustanovení AML/CFT zákona,
- neuchovávanie písomných dokladov o obchode v zmysle príslušných ustanovení AML/CFT zákona.

SEKTOR OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

Celková identifikovaná úroveň zraniteľnosti sektora - hranica medzi stredne nízkou a strednou úrovňou zraniteľnosti

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov sektora OFI, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- priemerná znalosť zákonov, zásad a postupov v boji proti AML/CFT zo strany zamestnancov, ako aj povinnej osoby,
- absencia povedomia o skutočnosti, že subjekty OFI sú povinnými osobami a z toho vyplývajúce povinnosti,
- nejasný počet subjektov reálne vykonávajúcich činnosť v sektore OFI,
- absencia oprávnenia na výkon AML/CFT dohľadu pre pracovníkov NBS vykonávajúcich devízový dohľad,
- absencia metodického usmernenia k plneniu povinností vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na ML/FT prevenciu pre jednotlivé kategórie OFI,
- absencia výkonu spoločných kontrol FSJ a NBS za účelom rozvoja vzájomnej spolupráce a výmeny skúseností,
- nízky počet pracovníkov FSJ a nízky počet vykonaných kontrol v pomere k množstvu povinných osôb v sektore OFI, a
- absencia výkonu kontrol na diaľku, napriek zákonnému oprávneniu.

Prehľad subjektov pôsobiacich v nefinančnom sektore, ktoré boli v rámci hodnotenia identifikované ako subjekty s najväčšou úrovňou ML zraniteľnosti.

a) Finančný agent a finančný poradca – stredná úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti:

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená vysokým počtom povinných osôb, činnosti založenej výlučne na sprostredkovaní produktov iných inštitúcií.

b) finančný prenájom alebo iné finančné činnosti podľa osobitného predpisu – stredná úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti:

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená možnosťou realizovať platby v hotovosti a vysokým počtom povinných osôb.

c) platobná inštitúcia, agent platobných služieb, inštitúcia elektronických peňazí – stredná úroveň zraniteľnosti

Determinanty zraniteľnosti:

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená možnosťou realizovať platby v hotovosti a používaním produktov bez fyzickej prítomnosti klienta.

SEKTOR POISŤOVNÍ

Celková identifikovaná úroveň zraniteľnosti sektora - **stredná úroveň zraniteľnosti**

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov sektora poisťovní, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- absencia vykonávania primeraných opatrení na overenie identifikácie KUV,
- absencia rizikovo-orientovaného prístupu a zaraďovania klientov do rizikových skupín,
- absencia zoznamu off-shore krajín
- absencia kontrol na plnenie povinností AML,
- nedostatočné zohľadňovanie rizík vyplývajúcich z ML a FT,
- nedôsledná realizácia opatrení CDD,
- nezisťovanie pôvodu finančných prostriedkov na vstupe do systému,
- neobvyklosť hlásení je orientovaná na výstup finančných prostriedkov z poisťovacieho segmentu (odkúpenie, ukončenie poistenia),
- obchody, resp. klient, ktorý je obsahom hlásenia o NOO sa nepreraďuje následne do kategórie vyššieho rizika,
- len formálne vedomosti zamestnancov o oblasti AML prejavujúce sa najmä na závažných nedostatkoch pri praktickej aplikácii na konkrétnych prípadoch,
- nízka kvalita posudzovania a ohlasovania NOO, ako aj záznamov o posudzovaní obchodných operácií.

SEKTOR CENNÝCH PAPIEROV

Celková identifikovaná úroveň zraniteľnosti sektora - **stredne nízka úroveň zraniteľnosti**

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov sektora cenných papierov, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- nedostatočné uplatňovanie legislatívy,
- neúčinné uplatňovanie preventívnych oparení v AML/CFT oblasti,
- nedostatočné vedomosti a povedomie o ML/FT rizikách a o ich riadení,
- neštandardné obchody s finančnými nástrojmi a monitorovanie transakcií,
- nízky počet kontrol realizovaných FSJ,
- neukladanie dostatočne odrádzajúcich sankcií,

- nízka úroveň spolupráce regulátorov so stavovskými organizáciami a povinnými osobami,
- absencia centrálneho registra KUV,
- absencia centrálneho registra bankových účtov.

Prehľad subjektov pôsobiacich v nefinančnom sektore, ktoré boli v rámci hodnotenia identifikované ako subjekty s najväčšou úrovňou ML zraniteľnosti.

Správcovské spoločnosti – stredná úroveň zraniteľnosti

Negatívny vplyv na úroveň rizika môžu mať transakcie realizované na účet inej osoby, neprehľadné na seba nadväzujúce transakcie, prevody cenných papierov medzi subjektmi z rôznych krajín, prijímanie finančných prostriedkov od klientov z rizikových krajín (najmä daňové raje a off-shore krajiny), resp. sankcionovaných krajín. Riziko tiež predstavujú klienti s nejasnou vlastníckou štruktúrou, sofistikované schémy, a klienti disponujúci vysokým objemom finančných prostriedkov, ktorých pôvod môže byť z pohľadu AML/CFT problematický.

RIZIKO FINANCOVANIA TERORIZMU

Celková **ÚROVEŇ RIZIKA** financovania terorizmu
je na **STREDNE NÍZKEJ ÚROVNI**.

celková úroveň **HROZIEB** je **NÍZKA**
celková úroveň **ZRANITEĽNOSTI** je **STREDNE NÍZKA**

HROZBA FINANCOVANIA TERORIZMU

Celková úroveň hrozby FT v podmienkach SR bola identifikovaná na nízkej úrovni. Pri vyhodnocovaní bolo potrebné brať do úvahy najmä celkovú aktuálnu hrozbu terorizmu vo vzťahu k SR a schopnosť všetkých subjektov pôsobiacich v oblasti prevencie, odhaľovania, preverovania a trestného stíhania FT prípadov.

SR sa vzhľadom na svoju geografickú polohu, rozlohu a počet obyvateľov zaraďuje medzi menšie krajiny, s miernym alebo menším vplyvom na svetovú ekonomiku, medzinárodnú politickú situáciu a globálne finančné systémy. Relatívne ustálená politická situácia, štandardné štátno-právne zriadenie a uplatňovanie zásad demokratického štátu, bez zaznamenaných pokusov o násilnú zmenu politických pomerov, pozitívny prístup k právam menšinového obyvateľstva zo strany jednotlivých zložiek verejnej správy nevytvára predpoklad pre výskyt, resp. vytváranie skupín obyvateľstva, ktoré by obzvlášť radikálnym alebo násilným spôsobom propagovali či presadzovali svoje nároky (napr. súvisiace so zásadnými zmenami vo fungovaní štátu).

Na základe výsledkov príslušných orgánov v oblasti získavania a vyhodnocovania poznatkov a informácií o možných alebo potenciálnych bezpečnostných hrozbách voči SR a jej občanom na území SR je možné hodnotiť, že celková hrozba teroristického útoku zo strany domácich aktérov bola v sledovanom období hodnotená ako „nízka“.

Zovšeobecnením informácií vyplývajúcich z prijatých hlásení o NOO je možné konštatovať, že obchody a obchodné vzťahy sú z hľadiska FT monitorované dôsledne. S osobitným dôrazom sa preskúmavajú obchody subjektov, ktoré by mohli mať súvis s krajinami predstavujúcimi riziko islamistického a neislamistického terorizmu. Sankčný režim EÚ a OSN je dôsledne dodržiavaný.

Hrozba cezhraničnej prepravy finančných prostriedkov v hotovosti na účely FT je vzhľadom na jednotlivé determinanty týkajúce sa činnosti colných orgánov, spoluprácu medzi príslušnými orgánmi, geografickú polohu SR a ďalšie, najmä logistické podmienky, na nízkej úrovni.

V hodnotenom období nebol na území SR, resp. v súvislosti so SR zaznamenaný žiadny prípad financovania terorizmu, t.j. nebolo vedené trestné stíhanie zo strany slovenských orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s FT. Aj v rámci preverovania podozrení z prípadov terorizmu sa nepotvrdili prvky jeho financovania v zmysle požiadaviek štandardov FATF. Rovnako nebol zaznamenaný prípad zneužitia humanitárnej alebo charitatívnej povahy činnosti neziskových organizácií pôsobiacich na území SR na účely FT alebo inak využité (zneužitú) finančné prostriedky získané prostredníctvom verejných zbierok.

ZRANITEĽNOSŤ FINANCOVANIA TERORIZMU

Celková úroveň FT zraniteľnosti v podmienkach SR bola identifikovaná na **stredne nízkej úrovni**. Na celkovú úroveň mali priamy vplyv nasledovné determinanty a faktory zraniteľnosti:

- a) kvalita právneho rámca upravujúca postavenie a činnosť príslušných orgánov a okolnosti majúce priamy, resp. nepriamy vplyv na elimináciu FT – stredne nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- b) kvalita spravodajských informácií a ich využitie – stredne nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- c) efektívnosť systému ohlasovania NOO, monitorovanie a analýza – stredne nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- d) primeranosť zdrojov – stredne nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- e) efektívnosť medzinárodnej spolupráce – nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- f) povedomie a angažovanosť v boji proti FT – nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,

g) geografické faktory a demografické faktory – stredne nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,

h) iné faktory:

- združenia majetku – stredne nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- zmenárenská činnosť – nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť,
- produkty finančnej inklúzie – nízka úroveň dopadu na zraniteľnosť.

ÚVOD

Ciele národného hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu

Národné hodnotenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu bolo vôbec prvým hodnotením svojho druhu v podmienkach SR. Príslušným orgánom má výraznou mierou napomôcť pri identifikácii a vyhodnotení interných a externých hrozieb, ktoré väčšou či menšou mierou ovplyvňujú ich každodennú činnosť a úlohy v oblasti boja proti uvedenej protispoločenskej činnosti. Tento cieľ sa dosahuje detailnou analýzou a rozborom jednotlivých druhov predikatívnych trestných činov, najmä z hľadiska pôvodu a smerovania finančných prostriedkov, využitia konkrétneho sektora (produktu či služby) na účely zakrytia pôvodu finančných prostriedkov, alebo znemožnenia získania ďalších informácií zo stany orgánov vynucujúcich právo. Zároveň poskytuje jasný pohľad na slabé miesta a medzery v národnom systéme boja proti ML a FT, vrátane uplatňovaných preventívnych, profylaktických a represívnych opatrení. Práve identifikácia najzraniteľnejších miest umožní určiť priority s cieľom komplexne zefektívniť národný AML/CFT systém.

Významnou súčasťou NHR je vyhodnocovanie zraniteľnosti produktov a služieb poskytovaných zo strany predstaviteľov finančného a nefinančného sektora. Vo výsledku by mala byť SR schopná určiť, v ktorých oblastiach súkromného sektora najviac dochádza k umiestňovaniu, rozvrstvovaniu a integrácii príjmov a výnosov generovaných trestnou činnosťou, a zároveň aké metódy, či kanály sú najčastejšie využívané na financovanie terorizmu. Nemenej dôležitá bola tiež komparácia jednotlivých kategórií povinných osôb pôsobiacich v rámci jedného sektora, ako aj komparácia zraniteľnosti jednotlivých sektorov navzájom. Získané výsledky by mali umožniť, najmä orgánom kontroly a dohľadu vyvíjať špecificky zamerané AML/CFT kontroly pre vysokorizikové produkty a služby.

Súčasťou každého NHR je vyhodnocovanie rizika produktov finančnej inklúzie². V tomto ohľade ani SR nebola výnimkou a hodnotila ML a FT riziká vyplývajúce so základného bankového produktu s cieľom pripraviť opatrenia primerané identifikovanému riziku.

Výsledky a zistenia NHR je nevyhnutné využívať aj pri prijímaní manažérskych rozhodnutí s ohľadom na zachovávanie proporcionality pri alokácii personálnych a iných zdrojov, t.j. uplatňovanie tzv. rizikovo orientovaného prístupu.

Proces národného hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu

MISO-LP zriadená v rámci MEKO odporučila predstaviteľom ministerstva vnútra osloviť vo veci spolupráce pri realizácii NHR predstaviteľov Svetovej banky. Predmetná inštitúcia je celosvetovým lídrom v poskytovaní poradenských služieb v súvislosti s realizáciou NHR.

² Finančná inklúzia je proces zabezpečenia prístupu nízkopríjmovej a inak znevýhodnenej časti obyvateľstva k finančným službám v primeranom čase, za prijateľnú cenu a v primeranej kvalite. Okrem tejto zjavne sociálnej roviny existuje ďalšia rovina, ktorá umožní prechod tejto časti obyvateľstva do formálneho finančného systému. Súčasťou tohto procesu musí nevyhnutne byť tiež zvyšovanie finančnej gramotnosti a finančná disciplína. V podmienkach SR ide o tzv. „základný bankový produkt“.

Aktuálne poskytuje poradenstvo v približne 80 krajinách sveta, bez ohľadu na skutočnosť, či ide o významné finančné centrá, rozvojové krajiny, alebo tradičné rozvinuté krajiny.

Proces NHR je súbor logicky na seba nadväzujúcich štádií, pričom každé z nich má svoje zákonitosti a osobitosti. Ani jedno z nich nie je možné preskočiť. Celý proces si preto vyžadoval proaktívny prístup všetkých participujúcich a samozrejme odhodlanie čeliť výzvam, ktoré tento proces sprevádzali.

Prvé stretnutie pracovnej skupiny na NHR sa uskutočnilo v októbri 2015. Predmetná pracovná skupina pozostáva z predstaviteľov všetkých zainteresovaných príslušných útvarov P PZ, GP SR, MF SR vrátane FS SR, MS SR, NBS, SIS a MO SR. Neoddeliteľnou súčasťou pracovnej skupiny boli zástupcovia súkromného sektora, najmä predstavitelia profesijných združení a komôr. Kľúčom k účasti jednotlivých útvarov, resp. organizačných zložiek bola ich participácia v národnom AML/CFT systéme na akejkolvek úrovni a oblasti. Osobitné postavenie v pracovnej skupine mali predstavitelia Akadémie Policajného zboru v Bratislave, ktorí integrovali poznatky a vstupy akademickej, resp. vedeckej obce v oblasti ML a FT na vedeckej úrovni. Pridanou hodnotou pre proces NHR bol tiež ich výskum v súvislosti so šedou a čiernou ekonomikou. Uvedené štátne orgány a inštitúcie nominovali dovedna 65 expertov, ktorí sa aktívne a intenzívne venovali celému radu úloh a povinností vyplývajúcich z jednotlivých procesov NHR. Je potrebné tiež uviesť, že zástupcovia subjektov si na uvedený účel vybudovali vlastné rezortné štruktúry na podporu rezortných výstupov. Nevyhnutným prvkom v procese realizácie NHR bola jeho celková koordinácia a riadenie. S ohľadom na metodiku a vnútornú logiku hodnotiaceho mechanizmu boli členovia pracovnej skupiny na NHR (s ohľadom na pracovné zaradenie a expertné zameranie) rozdelení do ôsmich tímov, zodpovedných za hodnotenie konkrétnych oblastí. Tri tímy mali všeobecné zameranie – tím na hodnotenie ML hrozieb na národnej úrovni, tím na hodnotenie ML zraniteľnosti na národnej úrovni a tím na hodnotenie rizika FT na národnej úrovni. Zvyšných päť tímov malo za úlohu hodnotiť jednotlivé sektory národného hospodárstva, konkrétne bankový sektor, sektor cenných papierov, sektor poisťovní, sektor finančných inštitúcií a sektor nefinančných subjektov, vrátane slobodných právnických povolání. Hodnotenie ML rizika vo vzťahu k produktom finančnej inklúzie bolo realizované v rámci hodnotenia bankového sektora, vzhľadom na úzku prepojenosť a predbežne získané informácie o stave finančnej inklúzie v SR. Koordináciou celého procesu realizácie NHR, ako aj činnosti jednotlivých tímov bola poverená FSJ vzhľadom na zákonom³ definované postavenie centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania ML a FT.

Podstatou každého NHR, bez ohľadu na skutočnosť, či hodnotená krajina využíva pri jeho realizácii služby externého subjektu, bol zber a zhromažďovanie dostatočného množstva relevantných kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov za vopred určené obdobie. Pracovná skupina na NHR po posúdení legislatívneho a inštitucionálneho vývoja v AML/CFT oblasti v podmienkach SR a pri zohľadnení aktuálnych externalít ovplyvňujúcich tento vývoj, rozhodla, že hodnotiť sa bude obdobie rokov 2011 až 2015. Tejto skutočnosti bola následne prispôbená činnosť jednotlivých tímov. Spôsoby a metódy získavania relevantných informácií, štatistických údajov a dát si jednotlivé tímy zvolili na základe vlastného uváženia a sektorového zamerania, avšak sledujúc pritom cieľ, účel a metodiku hodnotenia. V zásade

³ Zákon č. 297/2008 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

však boli analytickou činnosťou vyhodnocované údaje získané z nasledovných zdrojov: správy o činnosti príslušných orgánov, pravidelné a ad hoc hodnotiace a analytické správy, typologické štúdie, hodnotenia SR vypracované medzinárodnými organizáciami, analytické dokumenty vypracované tretím sektorom a štatistické údaje získané prostredníctvom dotazníkov od predstaviteľov konkrétnych rezortov a sektorov v súlade s požiadavkami hodnotiaceho nástroja. Relevantné informácie boli tiež získavané prostredníctvom analýzy príslušných zákonných a podzákonných noriem, či riadená diskusia s relevantnými subjektmi. Nie je prekvapením, že spätným hodnotením jednotlivých štádií NHR, práve zber a zhromažďovanie potrebných informácií patrili suverénne k jedným z najväčších výziev v rámci celého procesu realizácie NHR. Táto skutočnosť sa tiež v plnej miere odzrkadľuje v rámci identifikovaných nedostatkov, resp. oblastiach, kde je potrebné prijať náležité opatrenia. V súvislosti s trendom rozvoja informačných technológií, záväzku slovenskej vlády podporovať informatizáciu spoločnosti (ústredné orgány štátnej správy nevynímajúc) a skutočnosti, že všade okolo nás plynie 21. storočie je stále nepochopiteľným faktom nemožnosť získať všetky relevantné informácie a nevysvetliteľné diskrepancie medzi jednotlivými orgánmi vynucujúcimi právo v tých istých štatistických ukazovateľoch.

Procesnú samostatnosť organizácie práce v jednotlivých tímoch je možné pokladať za jeden z faktorov úspešného završenia celého procesu NHR. Osobitosti každého zo sektorov umožňovali konkrétnym tímom nastaviť si interný systém práce tak, aby v čo najväčšej možnej miere odzrkadľoval potreby jednotlivých členov, jednak z hľadiska hodnotenia, ale aj z hľadiska plnenia ostatných pracovných povinností. Obsahové zameranie, intenzita, dĺžka a spôsoby komunikácie si jednotlivé tímy prispôbovali vopred určeným čiastkovým cieľom a časovému/pracovnému rozvrhu, ktorý bol výsledkom vzájomných konzultácií medzi predstaviteľmi pracovnej skupiny na NHR a predstaviteľmi WBG. Pri ohliadnutí sa späť je uvedený plán možné označiť za ambiciózny, vzhľadom na typické slovenské okolnosti sprevádzajúce celý proces NHR.

Významnou súčasťou procesu realizácie NHR boli, v súlade s metodikou, dva pracovné semináre (workshopy). Prejavom vysokej odbornej úrovne a snahy o dosiahnutie čo možno najkonzistentnejšieho výsledku zo strany jednotlivých tímov bolo rozplánovanie následných úloh a činností na obdobie jedného kalendárneho roka. Významným prvkom bola priebežná koordinácia procesu zo strany FSJ a MISO-LP. V novembri 2017 v Bratislave uskutočnil záverečný seminár k NHR pod záštitou štátnej tajomníčky MV SR. Za účasti zástupcov Svetovej banky, prezidenta Policajného zboru, námestníka Generálneho prokurátora pre trestný úsek, špeciálneho prokurátora, generálnych riaditeľov sekcií ministerstiev a štátnych inštitúcií sa diskutovalo o prezentovaných predbežných výsledkoch a zisteniach NHR, najmä o identifikovaných nedostatkoch v činnosti príslušných orgánov a v činnosti povinných osôb. Cieľom prezentácie zistených hrozieb, zraniteľných miest a nedostatkov v činnosti hodnotených subjektov bola motivácia manažmentu k iniciovaniu vnútorných procesov na zavedenie primeraných zmien. Zároveň s identifikovanými nedostatkami pracovná skupina na NHR predstavila aj podrobný prehľad navrhovaných opatrení vrátane zodpovedných a spoluzodpovedných orgánov a predpokladaný časový harmonogram ich prijatia.

Nástroj na národné hodnotenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu

Výber vhodného nástroja na praktickú realizáciu NHR bol základným determinantom jeho úspešného ukončenia a dosiahnutia relevantných a najmä využiteľných výsledkov. Nemenej dôležitým kritériom pri výbere bola aj akceptovateľnosť, najmä s ohľadom na systematiku a metodiku hodnotenia, zo strany príslušných orgánov Európskej únie a Rady Európy. Uvedené predpoklady najlepšie spĺňal nástroj WBG. Ide v poradí už o druhú generáciu hodnotiaceho nástroja, ktorý je navrhnutý tak, aby čo najviac eliminoval negatívny vplyv rôznorodosti vlastností národného AML/CFT režimu, ako aj nedostatku relevantných informácií a dát v krajine. Na základe diskusie so zástupcami Svetovej banky bol predmetný nástroj, s cieľom maximálne využiť jeho potenciál, prispôsobený realitám SR čím bola dosiahnutá pridaná hodnota. Týkalo sa to najmä modifikácie jeho zamerania na inštitúty používané v anglosaskom systéme práva, čo osobitne z úrovne orgánov vynucujúcich právo umožnilo efektívnejšie využitie aktuálne vedených štatistických údajov.

Samotné hodnotenie národného rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti sa určuje na základe vyhodnocovania:

- a) **hrozieb** legalizácie príjmov z trestnej činnosti na národnej úrovni a
- b) miery **zraniteľnosti** vo vzťahu k legalizácii príjmov z trestnej činnosti na národnej úrovni.

Z hľadiska účelu NHR vyhodnocovaním „hrozieb“ rozumieme hodnotenie kvalitatívnych a kvantitatívnych informácií o povahe príjmov a výnosov pochádzajúcich z trestnej činnosti alebo z financovania, ktoré boli generované na území SR, alebo mimo jeho územia. Na druhú stranu vyhodnocovaním „zraniteľnosti“ rozumieme hodnotenie nedostatkov a slabých miest obranného mechanizmu krajiny z pohľadu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Nástroj pozostáva celkovo z **deviatich modulov** rozdelených do dvoch skupín z hľadiska vkladania a následného vyhodnocovania kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov a relevantných informácií. Prvú skupinu tvoria moduly, ktoré majú jednoznačnú a relatívne komplexnú logiku a využívajú vážené priemery, vstavané predpoklady a vzorce. Do tejto skupiny zaraďujeme modul na hodnotenie miery zraniteľnosti na národnej úrovni a moduly vytvorené pre hodnotenie miery zraniteľnosti v jednotlivých sektoroch. Druhú skupinu tvoria moduly, ktoré sú založené na relatívne jednoduchých matricových štruktúrach. Ide o moduly na hodnotenie hrozieb na národnej úrovni, hodnotenie rizika financovania terorizmu a hodnotenie produktov a služieb finančnej inklúzie.

Modul pre hodnotenie hrozieb ML

- pomáha určiť úroveň ML hrozby na národnej úrovni, ktorá je vyjadrená v päť-bodovej stupnici od „nízkej“ po „vysokú“. Cieľom je identifikácia hlavných predikatívnych trestných činov, pôvod a tok príjmov (výnosov) z trestnej činnosti a trendy a postupy používané na účely legalizácie v SR. Podstata modulu má uľahčiť systematické zhromažďovanie údajov o hrozbách ML a analyzovanie cezhraničných hrozieb ML. Súčasťou modulu je tiež vyhodnocovanie príjmov (výnosov) z trestnej činnosti, ktoré nie sú zaznamenané, resp. majú neznámy pôvod.

Modul pre hodnotenie miery zraniteľnosti ML

- spočíva v analýze národnej obranyschopnosti proti ML a takisto aj v miere zraniteľnosti relevantných sektorov. Hodnota zraniteľnosti je udávaná zároveň číselným vyjadrením od „0.0“ do „1.0“ a slovným popisom od „nízkej“ po „vysokú“,
- vnútorná systematika modulu je založená na pochopení príčinných súvislostí (kauzálnych vzťahov) medzi jednotlivými faktormi zraniteľnosti súvisiacimi s regulačným, inštitucionálnym a ekonomickým prostredím SR.

Hodnotené faktory vo vzťahu k obranyschopnosti SR pre ML a prijímaným protiopatreniam na národnej úrovni:

- kvalita AML politiky a stratégie,
- efektívnosť definície trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti,
- rozsah a komplexnosť zákonov o zaistení majetku,
- kvalita zhromažďovania a spracovania spravodajských informácií zo strany FSJ,
- kapacita a zdroje pre preverovanie finančnej trestnej činnosti,
- bezúhonnosť a nezávislosť orgánov odhaľovania finančnej trestnej činnosti,
- kapacity a zdroje na stíhanie finančnej trestnej činnosti,
- bezúhonnosť a nezávislosť orgánov činných v trestnom konaní finančnej trestnej činnosti,
- kapacity a zdroje pre súdne konanie,
- bezúhonnosť a nezávislosť sudcov,
- kvalita hraničných kontrol,
- komplexnosť colného režimu vo vzťahu k preprave hotovosti a likvidných finančných nástrojov,
- efektívnosť colnej kontroly vo vzťahu k preprave hotovosti a likvidných finančných nástrojov,
- efektívnosť spolupráce na národnej úrovni,
- efektívnosť spolupráce na medzinárodnej úrovni,
- dostupnosť nezávislého auditu,
- úroveň finančnej integrity,
- efektívnosť vymáhania daní,
- úroveň formalizácie národného hospodárstva,
- dostupnosť vierohodnej identifikačnej infraštruktúry,
- dostupnosť nezávislých informačných zdrojov,
- dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve.

Hodnotené faktory vo vzťahu k jednotlivým sektorom národného hospodárstva:

- komplexnosť AML právnej úpravy,
- efektívnosť postupov a praktického výkonu dohľadu a kontroly,
- dostupnosť a vymožitelnosť správnych sankcií,
- dostupnosť a vymožitelnosť trestných sankcií,
- bezúhonnosť zamestnancov povinných osôb,
- efektívnosť compliance⁴ funkcií,
- efektívnosť monitorovania a ohlasovania podozrivých aktivít,

⁴ Compliance: súhrn opatrení prijímaných zo strany konkrétneho subjektu na zabezpečenie súladu s platnou právnou úpravou

- vplyv trhu na dodržiavanie AML štandardov,
- dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve,
- dostupnosť vierohodnej identifikačnej infraštruktúry,
- dostupnosť nezávislých informačných zdrojov.

Základným krokom pri hodnotení vyššie uvedených faktorov bolo využívanie dokumentov tzv. manuálov, ktoré obsahovali vysvetlenie podstaty konkrétneho faktora, kritériá využiteľné v rámci hodnotenia a možné (odporúčané) zdroje informácií. Po zvážení jednotlivých kritérií bol vybranému faktoru pridelený konkrétny výsledný rating. Nevyhnutnosťou pri prideľovaní ratingu je jeho dostatočné odôvodnenie postavené na dostupných a relevantných „dôkazoch“ a najmä na objektívnosti hodnotiaceho tímu. Takto získané výsledné ratingy boli následne vložené do vopred pripravených excelovských súborov, ktoré boli súčasťou nástroja na NHR, ktoré ich spracovali prostredníctvom zadefinovaných podmienok a vstavaných vzorcov. Kombináciou výsledkov hodnotenia národnej obranyschopnosti a zraniteľnosti jednotlivých sektorov sa dosiahla celková konečná úroveň národnej zraniteľnosti. Súbežne s tým sa vytvoril zoznam oblastí, ktorým je potrebné zo strany príslušných orgánov venovať pozornosť. Cieľom je napomôcť príslušným orgánom v procese rozhodovania, určovaní potrieb, ktoré musia byť riešené prioritne vzhľadom na aktuálny stav a vývoj národného systému boja proti ML a FT.

Modul pre hodnotenie rizika FT

- systematicky pozostáva z troch analytických sub-modulov. Prvá oblasť ako predpoklad pre hodnotenie rizika financovania terorizmu bola zameraná na vyhodnotenie úrovne samotnej teroristickej hrozby pre SR na základe detailnej analýzy kvalitatívnych a kvantitatívnych informácií týkajúcich sa SR a dát súvisiacich s preverovanými teroristickými činmi. Druhá oblasť bola už zameraná priamo na analýzy a vyhodnocovanie smerovania, zdrojov a kanálov určených/zneužitelných na účely FT. V rámci tretej oblasti boli hodnotené silné a slabé stránky obranných mechanizmov, najmä však kvalita legislatívy, koordinačné mechanizmy, personálne a organizačné zabezpečenie ochrany pred FT, ako aj kvalita FT politiky a stratégií a operačných postupov.

ČASŤ 1 - RIZIKO LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

KONTEXTUÁLNE FAKTORY SLOVENSKEJ REPUBLIKY VO VZŤAHU K LEGALIZÁCII PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

SR ako samostatný štát vznikla 1. januára 1993 rozdelením Československej federatívnej republiky. Za 25 rokov samostatnej existencie SR prešla intenzívnym transformačným procesom, ktorý bol charakteristický najmä zvyšovaním výkonnosti národného hospodárstva a národnej ekonomiky a nárastom zahraničných investícií. Hybnou silou týchto zmien bola snaha o vytvorenie ekonomického prostredia, ktoré by bolo schopné vyrovnávať sa, resp. konkurovať vyspelým krajinám európskeho regiónu. Výsledkom tejto snahy je členstvo SR v EÚ, od roku 2004. Ďalším krokom integrácie národného hospodárstva SR do Európskej únie bolo zavedenie jednotnej európskej meny EURO a teda vstup do Európskej menovej únie v roku 2009. Z tohto dôvodu SR ako členská krajina musí spĺňať vysoké štandardy pri ochrane vnútorného trhu, operácií na vnútornom trhu, mať zavedené primerané legislatívne a inštitucionálne opatrenia.

Kontinuálne zvyšovanie HDP malo za následok aj zlepšenie ďalších makroekonomických ukazovateľov, akými sú rast produktivity práce a konkurencieschopnosť. Napriek negatívnym vplyvom akými bola hospodárska kríza v roku 2009 a na prelome rokov 2012 a 2013, zvýšenie geopolitických rizík a vysokej závislosti národnej ekonomiky od dovozu primárnych energetických zdrojov, SR patrí v posledných desiatich rokoch medzi krajiny s najdynamickejším tempom rastu v rámci členských krajín EÚ, ako aj Európy. Z hľadiska makroekonomických ukazovateľov sa HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily pohybuje na úrovni 77% európskeho priemeru a zaznamenáva dlhodobý nárast. Miera dlhodobej nezamestnanosti sa znižuje a v poslednom období dosiahla historicky najnižšiu úroveň (v roku 2017 vo výške 8,1%). Na uvedené ukazovatele má najväčší vplyv spotreba domácností a zahraničný dopyt, čo zrýchľuje exportnú aktivitu. Rovnako bol zaznamenaný medziročný rast minimálnej mzdy (a priemernej mzdy). V porovnaní s krajinami V4 sa SR vo výkonnosti týchto makroekonomických ukazovateľov nachádza na druhom mieste. V poslednom období bolo zaznamenané znižovanie miery inflácie a znižovanie deficitu verejnej správy a hrubého dlhu verejnej správy. Zaznamenaná úroveň uvedených makroekonomických ukazovateľov je príslubom vyváženého ekonomického rastu z pohľadu domáceho, ako aj zahraničného dopytu a investícií v nasledujúcom období. Predpokladá sa tiež vyrovnané hospodárenie z pohľadu schodku rozpočtu verejnej správy. Práve konsolidácia verejných financií zvýšila tlak na elimináciu tieňovej ekonomiky, ktorá je napriek všetkému jej súčasťou a narúša integritu a stabilitu trhu, ako aj príslušných inštitúcií. Podľa odhadov OECD má klesajúcu tendenciu, v roku 2017 sa stále pohybovala na úrovni 1,63% HDP⁵.

Napriek vyššie uvedeným aspektom pozitívneho hospodárskeho vývoja, ako aj geografickú polohu, SR nie je považovaná za krajinu, kde sa oplatí umiestňovať príjmy a výnosy pochádzajúce z trestnej činnosti. Krajina nemá vytvorené „vhodné“ legislatívne a inštitucionálne podmienky, ktoré by motivovali zahraničných páchatelov majetkovej a hospodárskej trestnej činnosti k takýmto krokom, t.j. z hľadiska medzinárodnej legalizácie

⁵ Bližšie viď EUROSTAT

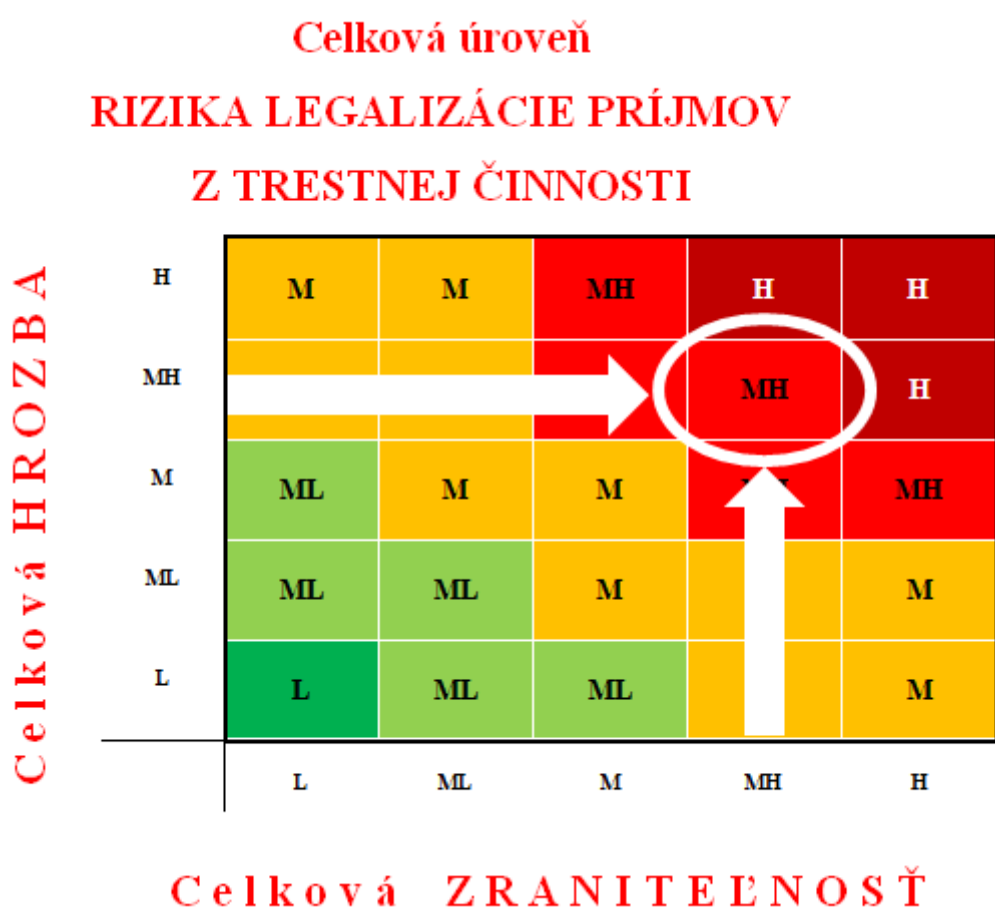
nie je vnímaná ako významná krajina. Tento záver tiež potvrdzujú zistenia a výsledky aktuálne predkladaného NHR.

CELKOVÁ ÚROVEŇ RIZIKA LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

Celková úroveň **RIZIKA ML** v podmienkach SR je na STREDNE VYSOKEJ ÚROVNI (MH)⁶.

Celkovú úroveň ML rizika determinujú nasledovné skutočnosti:

- a) celková úroveň **HROZBY ML** - STREDNE VYSOKÁ ÚROVEŇ (MH) a
- b) celková úroveň **ZRANITEĽNOSTI ML** - STREDNE VYSOKÁ ÚROVEŇ (MH).

⁶ L – low (nízka), ML – medium low (stredne nízka), M – medium (stredná), MH – medium high (stredne vysoká), H – high (vysoká)

1.1. HROZBA LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI NA NÁRODNEJ ÚROVNI⁷

1.1.1. VŠEOBECNÉ HODNOTENIE HROZBY LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

Prvým krokom v procese zisťovania úrovne rizika ML v podmienkach SR je identifikácia skutočností, ktoré môžu a najmä spôsobujú ujmu štátu, verejnosti a národnému hospodárstvu (ekonomike). Zároveň je nevyhnutná ich diverzifikácia z hľadiska ich závažnosti a možných dopadov na právom chránené záujmy SR. Výsledkom takéhoto prístupu je príprava primeraných protipatrení za účelom zmierňovania, resp. úplnej eliminácie týchto skutočností.

Celková úroveň hrozby ML v podmienkach SR je „stredne vysoká“ („MH“) so stúpajúcim trendom. Rozsah nezaznamenaných a v trestnom stíhaní nepostihnutých príjmov z trestnej činnosti je podstatne vyšší.

Geografické faktory ovplyvňujúce celkovú úroveň hrozby:

- domáca hrozba ML: „vysoká“ – „H“
- zahraničná hrozba ML: „stredne vysoká“ – „MH“
- neidentifikovaný pôvod hrozby ML: „stredne vysoká“ – „MH“

Po prvotnom aplikovaní nástroja Svetovej banky expertná skupina tímu hrozieb identifikovala limity predmetného modulu. Okrem skutočnosti, že tento je založený na inštitútoch používaných v anglosaskom systéme práva (táto skutočnosť sa prejavovala vo veľmi náročnom subsumovaní aktuálne vedených štatistických údajov orgánmi činnými v trestnom konaní v predmetnej oblasti⁸) sa veľmi skoro ukázalo, že výsledkom partikulárnej analýzy založenej na nedostatočnom rozsahu a nízkej úrovni kvality právoplatne odsúdených prípadov legalizácie príjmov z trestnej činnosti za uvedené obdobie (absentujú napr. začaté, avšak neukončené trestné stíhania za uvedené obdobie) by mohli byť len limitované závery, ktoré by oslabili výpovednú hodnotu definovania hrozieb a nevyužili by potenciál mechanizmu hodnotenia NHR.

Za účelom identifikácie komplexnej ML hrozby v SR tak bol predmetný nástroj doplnený o analýzu ďalších faktorov, osobitne celkového vývoja kriminality a rovnako aj aktuálnych charakteristík a očakávaných trendov trestnej činnosti. Pracovná skupina sa sústredila na vytvorenie kohézie kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov s čo najvyššou výpovednou hodnotou. Významným faktorom bolo inkorporovanie dopadov analýzy potenciálu generovania nelegálnych príjmov v rámci nereportovanej kriminality, ktorej mieru ovplyvňovala najmä intenzita formálnej a neformálnej kontroly, tolerancia poškodených, úroveň právneho vedomia, druh kriminality a pod.

⁷ Ide len o kľúčové zistenia, ku ktorým má prístup široká verejnosť. Dokument, ktorý obsahuje podrobnú analýzu jednotlivých faktorov, vrátane štatistických údajov, vyhodnotenia typológie a trendov páchania trestnej činnosti je prístupný v plnom rozsahu pre služobné účely orgánom polície, prokuratúry dotknutých ministerstiev a Národnej banky Slovenska.

⁸ Najvýraznejšie sa táto skutočnosť objavila v oblasti ponímania rozsahu vedenia trestného stíhania (napr. rozdelenie na fázu investigation a prosecution) resp. zaistených výnosov z trestnej činnosti

Pri stanovení hrozby výšky nereportovanej kriminality pracovná skupina zvolila nasledovné hodnotenie:

- pomer nezaznamenaných príjmov nie je významný
- pomer nezaznamenaných príjmov je mierne vyšší,
- pomer nezaznamenaných príjmov je vyšší,
- pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší,
- pomer nezaznamenaných príjmov nie je možné odhadnúť.

Na základe tohto komplexného prístupu v rámci modulu pre hodnotení hrozieb, pracovná skupina identifikovala:

- **rámcové zdroje hrozieb - oblasti kriminality, ktoré generujú najväčší rozsah príjmov z trestnej činnosti a súvisiace hlavné predikatívne trestné činy,**
- **identifikáciu rozsahu nepostihovanej legalizácie príjmov z trestnej činnosti a**
- **nadväzujúce trendy a postupy používané pri legalizácii príjmov z trestnej činnosti – formy umiestnenia a spôsoby zakrytia pôvodu prostriedkov z trestnej činnosti.**

Podrobnejšie hodnotenie s vyjadrením hodnotenia rámcovej ML hrozby konkrétnej predikatívnej trestnej činnosti je nasledovné:

Kriminalita trestný čin	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	Hrozba ML					Trend		
		Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Násilná kriminalita	okrem nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, kde je pomer nezaznamenaných príjmov podstatne vyšší, nie je pri násilnej kriminalite pomer nezaznamenaných príjmov významný				X				X
Úkladná vražda § 144	nie je významný					X			X
Vražda § 145 (starý § 219)	nie je významný					X			X
Lúpež § 188 (starý § 234)	nie je významný				X		X		
Vydieranie § 189 (starý § 235)	nie je významný				X				X

Hrubý nátlak §§ 190, 191 (staré §§ 235a, 235b)	nie je významný					X			X
Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami § 294 (starý § 184a)	pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší		X					X	
Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami § 295 (starý § 185)	pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší		X					X	

Kriminalita trestný čin	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	Hrozba ML					Trend		
		Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Mravnostná kriminalita	okrem obchodovania s ľuďmi, kde je pomer nezaznamenaných príjmov podstatne vyšší, nie je pri mravnostnej kriminalite pomer nezaznamenaných príjmov významný				X			X	
Kupliarstvo § 367 (starý § 204)	pomer nezaznamenaných príjmov je mierne vyšší			X			X		
Výroba detskej pornografie § 368 (starý § 205b)	pomer nezaznamenaných príjmov nie je možné odhadnúť					X	X		
Rozširovanie detskej pornografie § 369 (starý § 205c)	vyšší				X			X	
Prechovávanie detskej pornografie § 370 (starý § 205d)	nie je významný					X	X		

Obchodovanie s ľuďmi §179 (starý § 246)	podstatne vyšší			X				X	
---	-----------------	--	--	---	--	--	--	---	--

Kriminalita trestný čin	/	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	výška	Hrozba ML					Trend		
				Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Majetková kriminalita		pomer nezaznamenaných príjmov je mierne vyšší				X					X
Krádež § 212 (starý § 247)		mierne vyšší				X					X
Nevyplatenie mzdy a odstupného § 214 (starý § 248a)		nie je významný						X			X
Neoprávnené užívanie cudzej veci § 215 (starý § 249)		nie je významný						X			X

Kriminalita trestný čin	/	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	výška	Hrozba ML					Trend		
----------------------------	---	---	-------	-----------	--	--	--	--	-------	--	--

		Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Ekonomická kriminalita	pomer nezaznamenaných príjmov je (nepomerne) vyšší			X				X	
Sprenevera § 213 (starý § 248)	nie je významný			X					X
Neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty § 219 (starý § 249c)	nie je významný			X			X		
Podvod § 221 (starý § 250)	vyšší			X			X		
Úverový podvod § 222 (starý § 250a)	vyšší				X				X
Poist'ovací podvod § 223 (starý § 250c)	vyšší					X	X		
Subvenčný podvod § 225 (starý § 250b)	vyšší			X			X		
Neoprávnené obohatenie § 226 (starý § 250d)	nie je významný					X	X		
Podvodný úpadok § 227 (starý § 250e)	podstatne vyšší			X				X	
Zavinený úpadok § 228 (starý § 250f)	vyšší				X		X		
Úžera § 235 (starý § 253)	podstatne vyšší, objemovo nie až tak významný			X			X		

Falšovanie, pozmeňovanie a neoprávnená výroba peňazí a cenných papierov § 270 (starý § 140)	mierne vyšší				X		X		
Skrátenie dane a poistného § 276 (starý § 148)	vyšší	X						X	
Neodvedenie dane a poistného § 277 (starý § 148a)	vyšší		X				X		
Daňový podvod § 277a	vyšší	X							X
Nezaplatenie dane a poistného § 278 (starý § 148b)	vyšší			X			X		
Falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky § 352 (starý § 176)	nie je významný					X	X		
Zneužitie účasti na hospodárskej súťaži § 250 (starý § 149)	vyšší					X	X		
Neoprávnené podnikanie § 251 (starý § 118)	vyšší resp. podstatne vyšší				X		X		
Neoprávnené zamestnávanie § 251a	nie je významný					X	X		
Neoprávnené obchodovanie s devízovými hodnotami a poskytovanie devízových služieb § 252 (starý § 118a)	nie je významný					X	X		

Porušovanie predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou § 254 (starý § 124)	nie je významný			X			X		
Porušovanie predpisov o nakladaní s kontrolovaným tovarom a technológiami §§§ 255, 256, 257 (staré §§§ 124a, 124b, 124c)	nie je významný					X	X		
Skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie § 259 (starý § 125)	vyšší			X			X		
Poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločenstiev § 261 (starý § 126)	vyšší		X				X		
Ohrozenie obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva § 264 (starý § 122)	nie je významný					X	X		
Zneužívanie informácií v obchodnom styku § 265 (starý § 128)	vyšší				X		X		
Machinácia pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe §§§ 266, 267, 268 (staré § 128a, 128b, 128c)	vyšší	X						X	

Poškodzovanie spotrebiteľa § 269 (starý § 121)	nie je významný					X			X
Nekalé obchodné praktiky § 269a	nie je významný					X	X		

Kriminalita trestný čin	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	Hrozba ML					Trend		
		Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Trestné činy korupcie	pomer nezaznamenaných príjmov je vyšší		X				X		
Zneužívanie právomoci verejného činiteľa § 326 (starý § 158)	vyšší		X				X		
Prijímanie úplatku § 328 (starý § 160)	vyšší		X				X		
Prijímanie úplatku § 329 (starý § 160a)	vyšší		X				X		
Prijímanie úplatku § 330 (starý § 160b)	vyšší			X			X		
Podplácanie § 332 (starý § 161)	vyšší		X				X		
Podplácanie § 333 (starý § 161a)	vyšší		X				X		
Podplácanie § 334 (starý § 161b)	vyšší			X					X
Nepriama korupcia § 336 (starý § 162)	vyšší		X				X		
Volebná korupcia § 336a	vyšší			X			X		

Športová korupcia § 336b	/			/				/
-----------------------------	---	--	--	---	--	--	--	---

Kriminalita trestný čin	/	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	výška	Hrozba ML					Trend		
				Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Organizovaná kriminalita		pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší		X					X		
Založenie zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny § 296 (starý § 185a)		podstatne vyšší		X					X		
Prevádzachstvo § 355 (starý § 171a)		podstatne vyšší			X					X	
Prevádzachstvo § 356		podstatne vyšší			X					X	

Kriminalita trestný čin	/	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	výška	Hrozba ML					Trend		
				Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Drogová kriminalita		pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší			X					X	

Nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi § 171 (starý § 186)	nie je významný					X		X	
Nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi § 172 (starý § 187)	podstatne vyšší	X						X	

Kriminalita trestný čin	/	Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov	Hrozba ML					Trend		
			Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Cybercrime počítačová kriminalita širšom zmysle	/	v pomere nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší	X						X	

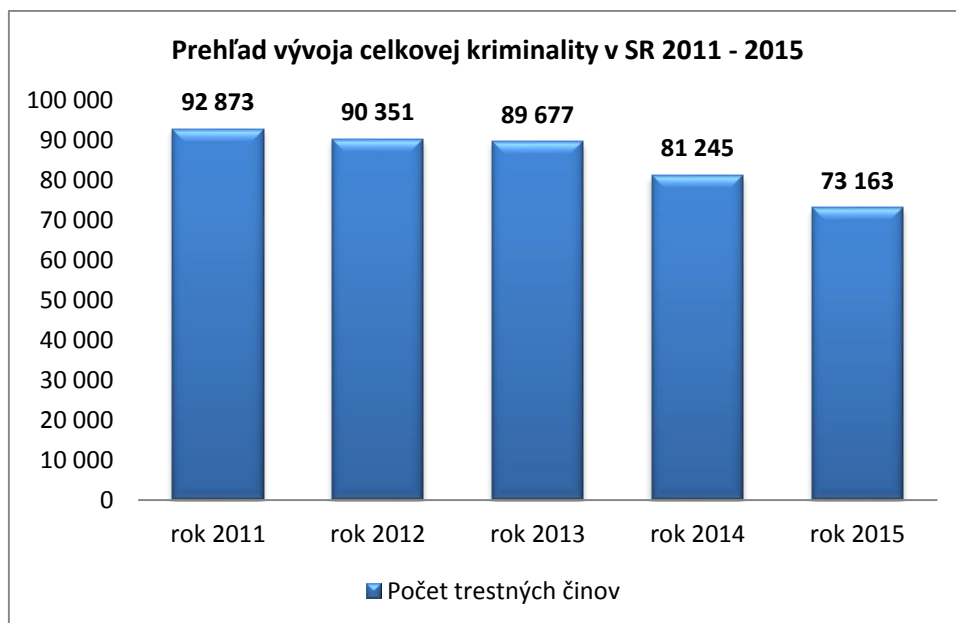
Kriminalita trestný čin	Predpokladaná nezaznamenaných príjmov	Hrozba ML					Trend		
		Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Legalizácia príjmu z TČ zo štatistiky EŠSK	pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší		X					X	
Podielnictvo § 231 (starý § 251)	podstatne vyšší			X			X		
Podielnictvo § 232 (starý § 215a)	podstatne vyšší					X	X		
Legalizácia príjmu z trestnej činnosti § 233 (starý § 252)	nie je významný		X					X	
Legalizácia príjmu z trestnej činnosti § 234 (starý § 252a)	nie je významný					X	X		

1.1.2. ZHODNOTENIE ZÁKLADNÝCH ZDROJOVÝCH ML HROZIEB VYPLÝVAJÚCICH Z JEDNOTLIVÝCH DRUHOV KRIMINALITY A SÚVISIACICH FORIEM PÁCHANIA TRESTNEJ ČINNOSTI

Východiskovým predpokladom na posúdenie hrozieb legalizácie príjmov z trestnej činnosti je **pochopenie celkového kontextu dlhodobého vývoja kriminality** v podmienkach SR a jeho vplyv a faktory ovplyvňujúce rozsah a objem generovania výnosov z trestnej činnosti.

Je nutné si uvedomiť celú radu faktorov, ktoré majú vplyv na páchanie trestnej činnosti. Z hľadiska ML hrozby však primárne ide najmä o motív páchatelov v podobe generovania zisku (výnosu), t.j. dôvod prečo daný trestný čin páchajú a **určenie potenciálu druhu trestnej činnosti**.

Vývoj bezpečnostnej situácie na území SR z hľadiska počtu zistených trestných činov možno považovať za mimoriadne pozitívny. Bol zaznamenaný **výrazný pokles celkového nápadu trestných činov; môžeme tak hovoriť o postupnom trende znižovania celkového nápadu trestnej činnosti**.

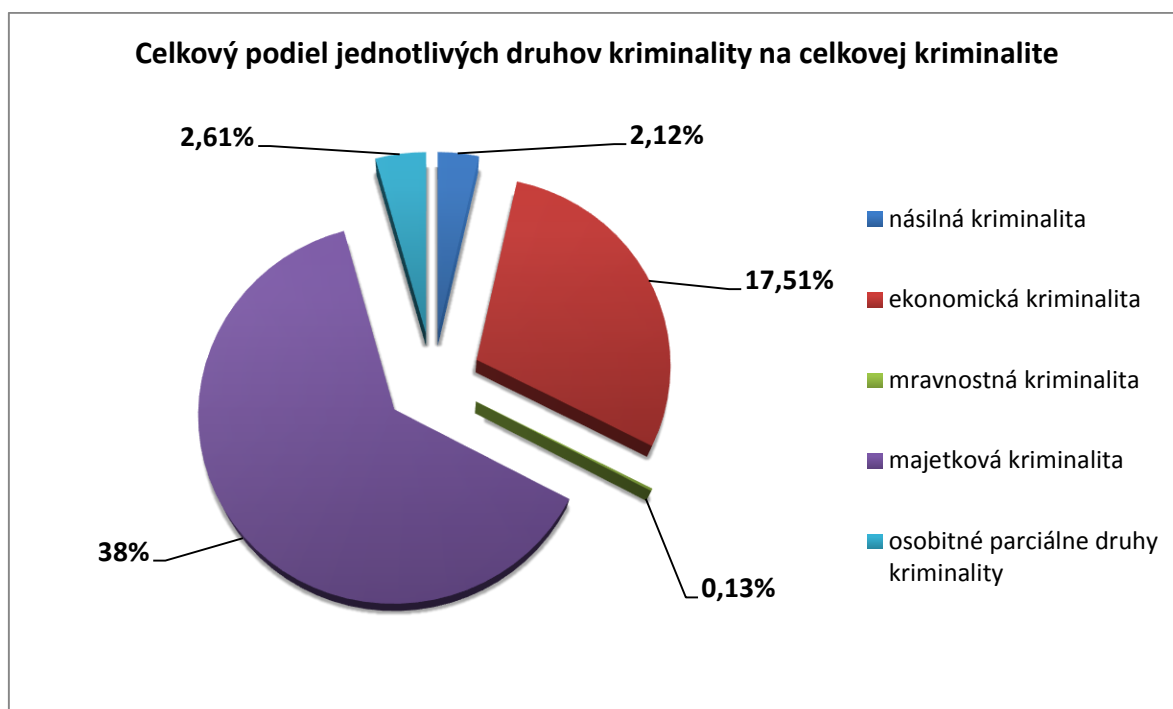

Z hľadiska identifikácie ML hrozieb je dôležité **rozlišovať medzi jednotlivými druhmi kriminality, pričom pre potreby NHR boli z jednotlivých druhov kriminality identifikované trestné činy generujúce najvyššiu škodu⁹, ktoré boli potom zohľadnené pri jednotlivých štatistických údajoch.**

Na účely identifikácie a zhodnotenia hrozieb vyplývajúcich z jednotlivých druhov kriminality a súvisiacich foriem páchania trestnej činnosti boli osobitne analyzované:

- násilná kriminalita
- mravnostná kriminalita majetková kriminalita
- ekonomická kriminalita a
- osobitné parciálne druhy trestnej činnosti:
 - trestné činy korupcie
 - drogová trestná činnosť
 - organizovaná forma páchania trestnej činnosti
 - cybercrime.

⁹ Problematike vzťahu škody a výnosu z trestnej činnosti sa venujeme ďalej.

MAJETKOVÁ KRIMINALITA

ML hrozba pri majetkovej kriminalite je stredná s klesajúcim trendom. Pomer výšky nezaznamenaných príjmov je mierne vyšší, významným ML faktorom je však skutočnosť, že percentuálny podiel je takmer 50 % na celkovom stíhaní osôb v SR¹⁰. Škoda zistená pri majetkovej kriminalite je 28,38 % zo zistenej škody pri celkovej kriminalite v sledovanom období.

Stále najväčší potenciál generovania výnosov má trestný čin krádeže (najmä vecí vysokej hodnoty a organizované formy), ktorého predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov je mierne vyššia.

Osobitný význam vo vzťahu k problematike **hrozieb ML sú dlhodobo pretrvávajúce krádeže vecí vysokej hodnoty**, najmä motorových vozidiel a strojov. Vyskytuje sa aj dobre **organizovaná forma (osobitne zaznamenaná od roku 2013) tejto trestnej činnosti, najmä pri vykrádaní tovaru dopravovaného nákladnou automobilovou dopravou, ale aj pri vlámaní do bytov a rekreačných zariadení.**

Pri majetkovej trestnej činnosti možno sledovať **ML hrozby, ktoré súvisia s využitím informačných a telekomunikačných technológií** (vrátane sociálnych sietí a online platobných platforiem), internetbankingu a podobne.

¹⁰ Počet stíhaných osôb, aj napriek jej dominantnému postaveniu, má **výrazne klesajúcu tendenciu**, ročne sa pohybuje rádovo od 24 436 (rok 2015) do 38 211 (rok 2011) osôb. **Percentuálny podiel na celkovom stíhaní osôb je takmer polovica všetkých stíhaných osôb, cca 49,24% s ustálenou tendenciou**

Vzhľadom k predpokladu, že sa očakáva pretrvávanie vyššej miery latencie pri majetkovej trestnej činnosti bude **hrozba legalizácie príjmov z tohto druhu trestnej činnosti na rovnakej úrovni ako doposiaľ, resp. bude mať mierne akceleračný trend.**

EKONOMICKÁ (HOSPODÁRSKA) KRIMINALITA

ML hrozba pri ekonomickej (hospodárskej) kriminalite, **najmä s ohľadom na výšku spôsobenej škody (celková škoda spôsobená ekonomickou kriminalitou predstavuje spolu 1.622.352.000,- EUR, čo tvorí 60,49 % podiel na celkovej škode) a na objasnenosť ekonomických trestných činov, ktorá je v sledovanom období v rozpätí od 50,03 % do 60,55 %, je stredná až vysoká s trvalo nemennou tendenciou úrovne, pričom predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov je (nepomerne) vyššia.**

ML hrozba pri daňových trestných činoch (najčastejšie zaznamenané trestné činy v uvedenom druhu kriminality¹¹) je stredne vysoká až vysoká. Predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov resp. objem získaného prospechu, je nepomerne vyšší než pri reportovanej trestnej činnosti. Aj napriek prijatým opatreniam je vzhľadom na neustálu transformáciu modus operandi týchto trestných činov, trend ML hrozby bezo zmeny, okrem trestného činu skrátenia dane a poistného, ktorý má stúpajúcu tendenciu.

Významný potenciál ML hrozby predstavuje **odčerpávanie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty a trvalou hrozbou so stúpajúcim trendom je aj trestná činnosť v podobe karuselových podvodov.**

Osobitne ako **vysokú je potrebné hodnotiť ML hrozbu vyplývajúcu zo zneužívania foriem a schém obchodných spoločností**, kde existuje významný nepomer medzi odhalenou a latentnou trestnou činnosťou. Táto typológia má aj významný cezhraničný presah. Objem identifikovaných generovaných výnosov je bez vedenia proaktívneho finančného vyšetrovania výrazne nižší ako je skutočne generovaný. Významný stupeň ML hrozby s narastajúcou tendenciou z hľadiska spôsobu páchania trestnej činnosti a pomeru nezisteného objemu generovaných výnosov predstavujú tzv. CEO podvody. Podstatným znakom je konanie, ktoré zároveň posúva tento druh trestnej činnosti **do sféry tzv. cyber zločinov.**

V prípadoch využívania bielych koní je najmä pre **absenciu listinných dôkazov a proaktívneho, paralelného vyšetrovania** dokumentovanie trestnej činnosti veľmi náročné a **spravidla ten, ktorý má z takéhoto konania najväčší profit, nie je trestnoprávne postihnuteľný, čo predstavuje mimoriadny potenciál ML hrozby.**

¹¹ V rokoch 2011 až 2015 bolo zistených spolu 23 211 daňových trestných činov, z ktorých bolo 16 706 objasnených. Vo vzťahu k celkovej kriminalite tvorili daňové trestné činy 5,43 % podiel a štátnemu rozpočtu bola spôsobená škoda vo výške 637.858.000,- EUR, čo predstavuje 23,78 % podiel na celkovej škode stíhanej kriminality. Nápad daňových trestných činov predstavuje 31,03 % podiel na ekonomickej kriminalite. V sledovanom období bolo z celkového počtu daňových trestných činov 2 515 prípadov odsúdení (10,84 % podiel) a v 1 prípade bol uložený trest prepadnutia vecí. Trest prepadnutia majetku uložený nebol.

V sledovanom období narástol **počet podvodov v nákladnej preprave tovarov, ktoré majú imanentný cezhraničný charakter. Objem generovaných výnosov pri podvodoch v medzinárodnej nákladnej doprave je ťažko odhadnuteľný, predstavuje však vyššiu mieru v porovnaní s reportovanou trestnou činnosťou, z tohto pohľadu ide o významný potenciál ML hrozby s ustálenou resp. mierne klesajúcou tendenciou.**

Pri **poškodzovaní finančných záujmov Európskych spoločenstiev je ML hrozba stredne vysoká so stúpajúcim trendom.**

Z ostatných trestných činov tohto druhu kriminality majú ešte významný potenciál hrozby generovania výnosov najmä:

- **skrátene dane a poistného** (vysoká hrozba, stúpajúci trend, pomer nezaznamenaných príjmov je vyšší),
- **neodvedenie dane a poistného** (stredne vysoká hrozba, trend je bezo zmeny, pomer nezaznamenaných príjmov je vyšší) a
- **podvodný úpadok** (stredná hrozba, stúpajúci trend, pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší),
- **úžera** (stredná hrozba, trend ustálený, pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší).

Pri ekonomickej trestnej činnosti možno sledovať **ML hrozby, ktoré súvisia s využitím informačných a telekomunikačných technológií** (vrátane sociálnych sietí a online platobných platforiem), internetbankingu a podobne.

Vzhľadom k predpokladu, že ekonomická kriminalita v podmienkach SR bude mať vzostupnú tendenciu, bude mať progresívny charakter aj súvisiaca ML hrozba. Najvyšší potenciál generovania ziskov z ekonomickej trestnej činnosti bude mať najmä daňová trestná činnosť, pričom sa predpokladá organizovaná a sofistikovaná forma jej páchania.

PARCIÁLNE DRUHY KRIMINALITY

o ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA

Úroveň ML hrozby v prípadoch organizovaných foriem trestnej činnosti ostáva vysoká, osobitne s prihliadnutím na objem generovaných výnosov, objem neidentifikovaných výnosov, povahu, spoločenskú nebezpečnosť a rozsah súvisiacej trestnej činnosti pri predikatívnych trestných činoch s vyrovnanou tendenciou, avšak s transformáciou v oblasti druhej kriminality s výrazným posunom k ekonomickej trestnej činnosti.

V posledných rokoch sa organizovaný zločin poučil a svoje aktivity preniesol z tzv. výpalníctva, násilnej a drogovej trestnej činnosti do sofistikovanejších a výnosnejších foriem, ktoré sú komplikovanejšie na odhalenie a usvedčenie páchateľa.

Z hľadiska prognózy vývoja **možno predpokladať, že dôjde k zintenzívneniu organizovanej formy trestnej činnosti generujúcej najväčšie objemy nelegálnych príjmov ako sú daňové podvody, pašovanie resp. nelegálne dodávky vysokozdaniteľných tovarov,**

nezákonného obchodovania s ľuďmi. Určitý potenciál ML hrozby je potrebné registrovať aj v súvislosti s nezákonným obchodovaním so zbraňami.

I naďalej pretrváva ML hrozba v oblasti organizovanej formy prevádzachstva, aj vzhľadom na objem neidentifikovaných výnosov generovaných touto trestnou činnosťou. Za hrozbu bude potrebné považovať aj narastajúci trend dovozu pracovnej sily z Balkánu a s ňou spojený potenciál organizovanej trestnej činnosti, najmä v súvislosti s významnými podnikateľskými subjektmi.

Organizovaná forma kriminality bude i naďalej predstavovať trvalú ML hrozbu s nezmenenou amplitúdou trendu, avšak s výraznou zmenou charakteru páchania trestnej činnosti smerom k ekonomickej trestnej činnosti.

o CYBERCRIME

Najzávažnejšie formy počítačovej kriminality v širšom zmysle predstavujú výraznú ML hrozbu so stúpajúcou tendenciou. Pomer nezaznamenaných príjmov je podstatne vyšší. Zaznamenané útoky v kybernetickom priestore prekonávajú tradičnú trestnú činnosť, stávajú sa horizontálnym prvkom jej páchania. Osobitnú hrozbu s tendenciou rastu predstavuje existencia digitálnych mien.

Počítačová kriminalita ako horizontálny prvok páchania trestnej činnosti predstavuje v slovenskom kontexte pomerne nový druh kriminality. Najzávažnejšie formy počítačovej kriminality predstavujú výraznú ML hrozbu so stúpajúcou tendenciou.

Nízka objasnenosť počítačovej kriminality má výrazný súvis s rozvojom nových informačných technológií a služieb spojených s využívaním najrôznejších sofistikovaných spôsobov v prostredí P2P/TOR sietí a pod., pričom aj napriek ustálenému nápadu trestnej činnosti sme zaznamenávali stále nízke % objasnenosti trestného činu poškodenia a zneužitia záznamu na nosiči informácií. V prípade škody spôsobenej počítačovou kriminalitou, jej podiel na celkovej kriminalite bol v rokoch 2011 až 2015 ustálený.

Pri majetkovej a ekonomickej trestnej činnosti možno sledovať ML hrozby, ktoré súvisia s využitím informačných a telekomunikačných technológií (vrátane sociálnych sietí a online platobných platforiem), internetbankingu a podobne. Šifrovanie komunikácie, ktoré je jednoznačným trendom, uľahčuje páchanie trestnej činnosti. Stále je prítomný phishing, využívanie malvéru a ransomvéru.

V roku 2011 a 2012 bol zaznamenaný výrazný nárast internetových podvodov a ich rôznych modifikácií. V rokoch 2014 a 2015 bola vo zvýšenej miere páchatelmi používaná javová forma páchania ekonomickej trestnej činnosti, spočívajúca v tzv. „odkláňaní platieb“ pri štandardnom platobnom obchodnom styku obchodných partnerov vo veľkých objemoch (rádovo milióny EUR).

ML hrozba vyplývajúca z existencie virtuálnych mien¹² je vysoká s tendenciou rastu, aj s ohľadom na rozsah neidentifikovaného objemu takto umiestňovaných výnosov z trestnej činnosti.

Vzhľadom na to, že **tieto ML hrozby a riziká nemajú lokálny, ale cezhraničný charakter**, ktorý je spojený s celosvetovou rozšírenosťou a dostupnosťou internetu, ale aj zariadení umožňujúcich konektivitu, vyžadujú tieto hrozby a riziká medzinárodný prístup tak na úrovni FSJ, ako aj bankových systémov, avšak **aj spoluprácu s poskytovateľmi telekomunikačných služieb (vrátane sociálnych sietí).**

Pri počítačovej kriminalite bude možné do budúcnosti sledovať jej vysokú latentnosť v páchaní trestných činov na sociálnych sieťach v tzv. kyberpriestore. Možno identifikovať aj vzostup prepojenia na čiernu ekonomiku, pričom objem, rozsah a materiálne škody, páchané kybernetickým zločinom, budú vysoké so stúpajúcou tendenciou. Podstatnou ML výzvou je zabezpečenie prípravy personálu a vytvorenie technických podmienok potrebných na jej efektívne odhaľovanie.

o DROGOVÁ KRIMINALITA

Drogová trestná činnosť je **vysoko organizovaná, lukratívna a najmä latentná forma trestnej činnosti.**

Z hľadiska generovania výnosov z trestnej činnosti môžeme **hovoriť o stredne vysokej ML hrozbe so stúpajúcim trendom**, pričom predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov je podstatne vyššia.

V súvislosti s predpokladaným vývojom drogovej trestnej činnosti sa **neočakávajú podstatné zmeny. SR je krajinou s plne rozvinutým domácim drogovým trhom, na ktorom sú ponúkané všetky drogy dostupné v krajinách Európskej únie. Výrazný faktor zvýšenia ML hrozby je skutočnosť, že za posledné roky sa SR v oblasti drog stala z krajiny tranzitnej aj krajinou cieľovou - spotrebiteľskou.**

Nelegálne príjmy z drogovej trestnej činnosti nadnárodného zločinu sú na Slovensku legalizované najmä investovaním do oblasti služieb – kaviarne, reštaurácie a pod. Ďalej ide o investície do prevádzkarní hazardných hier, cez ktoré sú následne legalizované nezákonné príjmy, či obchody s nehnuteľnosťami prostredníctvom spolupracujúcich (nastrčených) osôb. Zisky slovenského organizovaného zločinu zapojeného v tomto druhu kriminality sú legalizované/vyplácané aj formou fakturovania fiktívnych služieb firiem podnikajúcich v retailových službách (napr. prenájom hnutel'ného a nehnuteľného majetku), ktoré ovládajú osoby zapojené do drogovej trestnej činnosti.

Organizovanosť je typická hlavne pre vietnamskú komunitu (metamfetamín, rastliny rodu Cannabis (konopa)) a albánsku komunitu (kokaín). Osoby slovenskej národnosti vykonávajú predovšetkým distribúciu metamfetamínu a rastlín rodu Cannabis. Nadálej narastá význam pašovania drog do Európy po tzv. „Balkánskej ceste“, v rámci ktorej časť trás

¹² Slovensko je druhou krajinou v Európe, kde je možné kúpiť a predať virtuálnu menu Bitcoin v obchode. Rovnako ako je možné dobiť kredit, je od 1.septembra 2016 možné použiť jednu zo 41 predajní siete GECO ako bitcoinovú zmenáreň.

vedie cez Slovensko a ďalej sa rozvetvuje do cieľových krajín západnej Európy ku koncovým odberateľom.

Existuje predpoklad, že **tendencia uvádzania nových psychoaktívnych látok na trh pre spotrebiteľov bude pokračovať**. Tieto sú dovážané prioritne z Poľska, Maďarska a Českej republiky, alebo sú zasielané z krajín východnej Ázie. Jednoznačne najvyššou prioritou kontroly čierneho trhu s omamnými a psychotropnými látkami bude prienik do tzv. **kyberpriestoru a monitoring nelegálneho obchodovania s kontrolovanými látkami na internete**. Nárast je možné očakávať aj v oblasti tzv. **farmaceutickej kriminality** a na **zneužívanie internetových lekární**. Na Slovenskú republiku bude mať aj naďalej výrazný vplyv regionálny faktor **drogovej trestnej činnosti**.

○ **KORUPCIA v širšom zmysle**

Z hľadiska **hrozby generovania výnosov z trestnej činnosti** korupcia predstavuje **stredne vysokú úroveň ML hrozby**, bez podstatných výkyvov v jej trende, najmä s odkazom na **skutočnosť, že predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov je vzhľadom na ich charakter určite vyššia v porovnaní s identifikovanými výnosmi v rámci reálne stíhanej korupčnej trestnej činnosti**. V danej súvislosti je však mimoriadne zložitá odhadnúť rozsah **nereportovanej kriminality, resp. objem zdrojov, ktorá pochádzajú z takejto činnosti**. Reálnu ML hrozbu však predstavuje len veľká systémová korupcia.

V zmysle zistení **pracovnej skupiny, ktoré korešpondujú aj zo závermi hodnotiacej správy OECD**, napriek **značne vysokým počtom oznámení o podozrení z legalizácie príjmov z trestnej činnosti zo strany FSJ**, sa **orgány vynucovania práva** v hodnotenom období **zameriavali na malé prípady korupcie s "rýchlym zásahom"**, a nie na **väčšie a prepracovanejšie prípady, kam môžu patriť i veci zahraničného podplácania a už vôbec nesledovali súvisiace konania legalizácie príjmov z trestnej činnosti**. Okrem toho, až na pár výnimiek väčšina usvedčení z korupcie na Slovensku je za malé úplatky. **Výšetrovatelia a prokurátori sústreďujú svoje zdroje na tie prípady, kde môžu pristihnúť páchatel'ov "pri čine"**. Len výnimočne existujú pozitívne príklady **vyšetrovania výlučne historických udalostí a prípadov, kde sa vyskytujú veľké úplatky a spoločensky významné procesy**.

Oznamovanie korupcie a poskytnutie kvalifikovaných dôkazov je jedným z **neuralgických bodov celého procesu**. Spoločenské vnímanie stále **nedostatočnej úrovne ochrany oznamovateľov korupčnej trestnej činnosti** je mimoriadnou výzvou pri **odhaľovaní a vyšetrovaní korupcie**.

Trend **ML hrozby v oblasti korupčného správania v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu** ostáva nezmenený. Dlhodobou problematickou oblasťou s vysokým výskytom korupčného správania je **zdravotníctvo**. Relatívne latentnou ostáva **hrozba generovania výnosov pochádzajúcich z nadhodnocovania cien projektov financovaných z eurofondov**, a tým vytváranie **nelegálnych príjmov pomocou fakturácie fiktívnych výkonov a ďalších nedostatkov procesov v rámci dotačných schém**. Aj vzhľadom na relatívne nízky počet odsúdených za korupciu pri verejnom obstarávaní, pričom zvyčajne ide o bežné osoby – **radových zamestnancov obstarávateľov alebo podnikateľov, ktorí sa uchádzali o zákazky**, bude **pretrvávajúť ML hrozba súvisiaca s procesmi verejného obstarávania**.

NÁSILNÁ KRIMINALITA

Z hľadiska celkovej ML hrozby násilnej kriminality môžeme hovoriť o **stredne nízkej hrozbe s klesajúcim trendom**. Avšak s výnimkou trestnej činnosti týkajúcej sa **nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami**, pri ktorej je pomer nezaznamenaných príjmov podstatne vyšší ako hodnota zistených príjmov, ML hrozba tejto konkrétnej trestnej činnosti je **stredná so stúpajúcim trendom** vývoja vzhľadom na potenciál generovania výnosov z trestnej činnosti.

o Vydieranie

V danej súvislosti je potrebné **vnímať stredne nízky stupeň ML hrozby** len v prípadoch závažnej trestnej činnosti **vydierania trestne stíhanej v rámci vecnej a miestnej príslušnosti ÚŠP GP SR**. Ide predovšetkým o členov zločineckých skupín, pretože vydieranie ostáva i naďalej jedným zo spôsobov, akým sa dostávajú k nelegálnym ziskom. Trend hrozby ML je však klesajúci.

Vo všeobecnosti je možné predikovať, že násilná kriminalita bude vo vzťahu možného generovania príjmov z trestnej činnosti a ich následnej legalizácie zohrávať i naďalej marginálny význam, bez významnej zmeny tendencie. I naďalej je však za ML hrozbu potrebné považovať organizovanú formu páchania niektorých druhov násilnej kriminality (napríklad vydieranie).

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať aspektom boja proti **nelegálnej výrobe, držbe a obchodovaniu so zbraňami, strelivom, muníciou a výbušnami**.¹³ Úroveň hrozby ML pri tomto trestnom čine je stredne vysoká s potenciálom predikcie rastu. Úroveň ML hrozby pri lúpeží je stredne nízka bez zmeny v trendoch.

MRAVNOSTNÁ KRIMINALITA

Z hľadiska ML hrozby má **potenciál generovania výnosov z trestnej činnosti najmä obchodovanie s ľuďmi** (predovšetkým nútené žobranie, nútené sobáše, sexuálne a pracovné vykorisťovanie¹⁴), **pri ktorom je pomer nezaznamenaných príjmov podstatne vyšší ako hodnota zistených príjmov s prihliadnutím na túto skutočnosť** ML hrozba je stredná a trend vývoja je stúpajúci.

Latentnou formou tejto trestnej činnosti je **kupliarstvo**, ktoré sa **darí vyhľadávať a objasňovať len v minimálnej miere**. Osobitným druhom tohto trestného činu sú tzv. „**eskortné služby**“.

¹³ Z hľadiska dlhodobého štatistického vykazovania a s ohľadom na charakter trestného činu je tento druh trestnej činnosti radený do násilnej kriminality.

¹⁴ Na základe analýzy začatých trestných stíhaní za obdobie posledných štyroch rokov prevažuje obchodovanie za účelom sexuálneho vykorisťovania (takmer 50% prípadov). Ako druhé v poradí je nútené žobranie (asi 20 % prípadov), nasleduje pracovné vykorisťovanie (asi 15 % prípadov) a zvyšok tvoria nútené sobáše a kombinácie vyššie uvedených účelov vykorisťovania (asi 15 % prípadov).

Hoci objem generovaných výnosov v oblasti prostitúcie je ťažko odhadnuteľný, nejde o vysokú ML hrozbu, ktorú predstavuje len jeho prepojenie na organizovanú trestnú činnosť, bez signifikantných výkyvov v trende.

Z trestných činov **detskej pornografie stredne nízku ML hrozbu predstavuje trestný čin rozširovania detskej pornografie so stúpajúcim trendom**, nakoľko predpokladaná výška nezaznamenaných príjmov je ťažko odhadnuteľná, avšak určite vyššia ako pri reportovanej kriminalite.¹⁵

Vo všeobecnosti je možné predpokladať **nárast komerčne motivovanej mravnostnej trestnej činnosti** (kupliarstva, obchodovania so ženami a deťmi apod.), ktorá je zdrojom nelegálnych príjmov a bude tak predstavovať najvyššiu mieru ML hrozby z tohto druhu kriminality. Bude stále narastať vplyv a význam internetu pre rozširovanie mravnostnej kriminality, ktorý predstavuje významný faktor ML hrozby.

1.1.3. HODNOTENIE HROZIEB NA ZÁKLADE ÚROVNE A KVALITY ODHAĽOVANIA, VYŠETROVANIA A TRESTNÉHO STÍHANIA PRÍPADOV LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

Kvalita reálne vyšetrovaných a trestne stíhaných prípadov trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 Trestného zákona neodzrkadľovala závažnosť a rozsah odhalenej predikatívnej trestnej činnosti.

Aj napriek stúpajúcemu trendu využívania preventívnych nástrojov v podobe zaistenia výnosov z trestnej činnosti v prípravnom konaní, konečné odoberanie výnosov prostredníctvom majetkových rozhodnutí bolo minimálne resp. nulové.

Analýza jednoznačne potvrdila skutočnosť, že v hodnotenom období existovala **neschopnosť „preukázať“ dostatok reálnych odsúdení, zaistení a odobraní výnosov z trestnej činnosti v tzv. High Profile Cases.**

Nedostatočná kvalita a charakter reálne vyšetrovaných a trestne stíhaných trestných činov legalizácie príjmov z trestnej činnosti sa prejavili najmä v prípadoch, kde sú predikatívne trestné činy závažné podvody, finančná kriminalita, daňové trestné činy, závažná majetková trestná činnosť, trestná činnosť páchaná formami organizovaného zločinu, korupcia, zneužívanie právomoci verejného činiteľa a podobne. Bol zaregistrovaný len minimálny počet prípadov autonómnej legalizácie alebo legalizácie tretími osobami – profesionálnymi legalizantmi. Rovnako neboli dostatočne, ak vôbec, postihované ML aspekty sofistikovaných foriem zneužívania právnických osôb.

¹⁵ Nakoľko vyšetrovatelia zaoberajúci sa objasňovaním tohto druhu trestnej činnosti v hodnotenom období nemali podporu v proaktívnom paralelnom vyšetrovaní, chýba v tejto oblasti identifikácia výnosov, ako aj samotné zaistiťovanie a odoberanie príjmov plynúcich z tejto kriminality páchatelom. Vzhľadom na charakter detskej pornografie je zo štatistického hľadiska ťažko stanoviteľná škoda a preto sa neuvádza ani v štatistikách tejto kriminality. Odhadnúť objem výnosov páchatelov je preto nereálne.

Absencia reálneho proaktívneho paralelného finančného vyšetrovania je najväčším zdrojom neefektívneho systému odhaľovania a generovania závažných prípadov legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

ANALÝZA PRÍPADOV LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

Počet stíhaných prípadov sa v hodnotenom období 2011 až 2015 dramaticky nemenil.

V hodnotenom období rokov 2011 až 2015 bolo orgánmi polície posudzovaných 1 165¹⁶ ML prípadov (trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti a trestný čin podielnictva) , čo z celkového počtu 427 309 všetkých spáchaných trestných činov predstavuje len 0,27 % podiel.

Prokuratúra v súvislosti s trestným činom podielnictva a trestným činom legalizácie príjmov z trestnej činnosti (§§ 231,232 a §§ 233, 234) **za hodnotené obdobie:**

- **ukončila trestné stíhanie**
 - **neznámych osôb v 775 prípadoch**
 - **známych osôb v 1 196 prípadoch**
 - **z toho v 714 prípadoch podala obžalobu a v 179 prípadoch uzavrela Dohodu o vine a treste, 75 x podmienene zastavila trestné stíhanie.**

Podľa údajov MS SR právoplatne odsúdených bolo 487 osôb. Pri posúdení výhradne trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233¹⁷ a § 234 Trestného zákona sú uvedené štatistické údaje nasledovné:

- orgánmi polície posudzovaných 607 prípadov (začaté trestné stíhanie = 0,14 % podiel na všetkých začatých trestných stíhaniach),
- ukončené trestné stíhanie:
 - neznámych osôb v 621 prípadoch,
 - známych osôb v 289 prípadoch,
 - z toho v 179 prípadoch podala obžalobu a v 33 prípadoch uzavrela Dohodu o vine a treste, v 2 prípadoch podmienene zastavila trestné stíhanie.

Podľa údajov MS SR právoplatne odsúdených bolo 40¹⁸ osôb za trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

Základný prehľad kvantitatívnych ukazovateľov trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti za hodnotené obdobie

¹⁶ Rozdiel medzi počtom ML prípadov evidovaných v evidenčno-štatistickom systéme kriminality (1 278 prípadov) a počtom posudzovaných ML prípadov (1 165 prípadov) bol spôsobený zmenou právnej kvalifikácie trestného činu v priebehu vyšetrovania (rozdiel pri začatí trestného stíhania podľa § 199 TP a vznesení obvinenia podľa § 206 TP, resp. iným ukončením).

¹⁷ Vráťane trestných činov podľa starého trestného zákona (§ 252 a § 252a)

¹⁸ Aj v prípade odsúdených osôb sa preukázali značné diskrepancie medzi údajmi GP SR a MS SR. GP SR eviduje 638 odsúdených osôb, z toho 91 odsúdených osôb za trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233, resp. § 234 Trestného zákona. Keďže na účely NHR boli fyzicky vyhodnocované všetky konečné rozhodnutia z úrovne ministerstva spravodlivosti, ktoré za túto časť štatistiky oficiálne zodpovedá, pracovná skupina rozhodla používať štatistický údaj MS SR

legalizácia/+vrátane podielnictva § 233 (252), 234 (252a)/ +§§ 231 (251), 232 (251a)						SPOLU	Trend
	2011	2012	2013	2014	2015	2011-2015	
Počet zdržaných NOO spolu	79	125	72	141	111	528	↕
Počet zdržaných NOO povinnou osobou / FSJ	72/79	122/125	71/72	139/141	109/111	513/528	↕
Odstúpenie zdržaných NOO OČTK	30	34	20/24	78	51	213/237	↕
Odstúpenie informácií FSJ s podozrením na ML pre OČTK	150/150* ¹⁹	198/198*	131/136	300** ²⁰	221**	1000/1005	↕
Začaté trestné stíhanie	140/296	145/277	106/256	111/239	105/210	607/1278	↕
Ukončené trestné stíhanie neznámych osôb	101/133	116/143	128/161	118/151	158/187	621/775	↑
Ukončené trestné stíhanie známych osôb z toho:	32/210	64/237	61/292	62/269	70/188	289/1196	↑
Podmienečné zastavenie TS						2/75	
Obžalovaných osôb	17/98	38/141	35/173	36/128	53/174	179/714	↑
Návrh na DoVaT	0/33	7/35	8/40	9/40	9/31	33/179	↕
Σ	17	45	43	44	62	212	↑

¹⁹ * rok 2011 a 2012 bolo podielníctvo súčasne s legalizáciou (r. 2011 podielníctvo 2x, r. 2012 podielníctvo 3x)

²⁰ ** r. 2014 a 2015 len § 233

Prerušené trestné stíhanie	79/0	98/0	102/106	97/111	109/116	485/510	↑
Odsúdených osôb	8/84	7/102	12/115	11/121	2/65	40/487 ²¹	↕
Pozdržanie výnosov € (všetky povinné osoby)	710.273	1.933.116	830.870 / 858.058	3.980.11 7	3.179.166	10.633.542 / 11.491.600	↑
Zaistenie výnosov (len peniaze, €) v rámci prípravného konania – legalizácia/ ostatné tr. činy	14 / 293.308 / 740.363	15 / 204.999 / 2.029.716	20 / 8.811.287 / 29.818.21 3	31 / 756.080 / 8.505.90 1	20 / 4.585.683 / 4.418.543	100 / 14.651.357 *** ²² / 45.512.736	↑
	40%	10,10%	30%	9%	103%	32,19%	
Z celkom €	1.033.671	2.234.715	30.023.21 2	7.283.22 9	9.004.226	49.579.053	↑
Konečné rozhodnutie o odobratí výnosu € - legalizácia/v šetky predikatívne trestné činy	X	X	-/117.246	- /138.085	X	/255.331	↑

Pokiaľ ide o konkrétne **trestné činy generujúce najväčšiu škodu**, tak sem zaraďujeme **podvod, úverový podvod, krádež, sprenevera, skrátenie dane a poistného, daňový podvod a neodvedenie dane a poisteného.**

Z analýzy **stíhaných prípadov** legalizácie príjmov z trestnej činnosti (a aj podielnictva) a súvisiaceho charakteru identifikovaných výnosov vyplývajú nasledovné závery:

Až 71,93 % ML skutkov súvisí s predikatívnym trestným činom krádeže podľa § 212 Trestného zákona (najmä krádež motorového vozidla alebo motocykla, krádež vecí a krádež vlámaním).

Nasleduje páchanie predikatívnych trestných činov formou podvodu (17,42 %). Išlo najmä o prípady neoprávneného (podvodného) prevodu finančných prostriedkov za rôzne produkty alebo služby.

²¹ Uvedené údaje vychádzajú z počtu právoplatných rozhodnutí (rozsudkov) zaslaných súdmi na požiadanie MS SR. Modul 2 – zraniteľnosť uvádza mierne odlišné údaje (42/492), ktoré vychádzajú z oficiálnych štatistických údajov zverejnených na webovej stránke MS SR

²² *** odráža údaje o zaistení nahlásené v priebehu rokov MONEYVAL

Páchanie skutkov s medzinárodným prvkom sa ťažiskovo vykonávalo len pri prípadoch v súvislosti s krádežami motorových vozidiel a pri podvodoch (neoprávnený prevod finančných prostriedkov).

Pri predikatívnych trestných činoch sa nepotvrdilo páchanie skutkov sofistikovaným spôsobom, v zanedbateľnej miere boli predikatívne trestné činy spáchané v súvislosti s násilnou kriminalitou.

Veľká časť - viac ako polovica výnosov z trestnej činnosti je predmetom aktuálnej bezprostrednej spotreby páchatelom predikatívneho trestného činu, bez osobitných prvkov legalizačného momentu.

Legalizácia výnosov z trestnej činnosti v stíhaných prípadoch sa vykonávala najmä:

- prevodmi na účty v bankách a výbermi peňazí z týchto účtov,
- predajom odcudzených a pozmenených vecí so zakrytým pôvodom nadobudnutia z trestnej činnosti.

Tieto závery z pohľadu kvantitatívneho sú značne skreslené, najmä rozsahom stíhanej trestnej činnosti legalizácie, ktorej predmetom bola legalizácia ukradnutých áut.

Neboli identifikované sofistikované formy legalizácie napr. s využitím umiestnenia výnosov v zahraničí alebo zapojením profesionálnych legalizantov.

Pri organizovaných formách trestnej činnosti je najväčším zdrojom nelegálnych príjmov, najmä zločineckých skupín, ekonomická, majetková, drogová, prípadne súbeh týchto druhov kriminality s násilnou trestnou činnosťou.

Zo skúseností z agendy vybavovania právneho styku s cudzinou vo všeobecnosti možno konštatovať, že väčšina nelegálnych príjmov vzniká rôznymi druhmi **podvodov, páchaných prostredníctvom počítačových systémov, teda počítačová kriminalita v spojení s ekonomickou, s cezhraničným charakterom.** V týchto prípadoch ide napr. o vylákание platieb prostredníctvom internetu za inzerovaný tovar, služby alebo na základe rôznych predstieraných dôvodov – úver, výhra, a pod., prevody z účtov na zahraničné účty bez vedomia majiteľov a iné, pričom platby smerujú na účty v zahraničí. Väčšinou ide o veci ťažko objasniteľné v premlčacích dobách trestných stíhaní predikatívnych trestných činov.

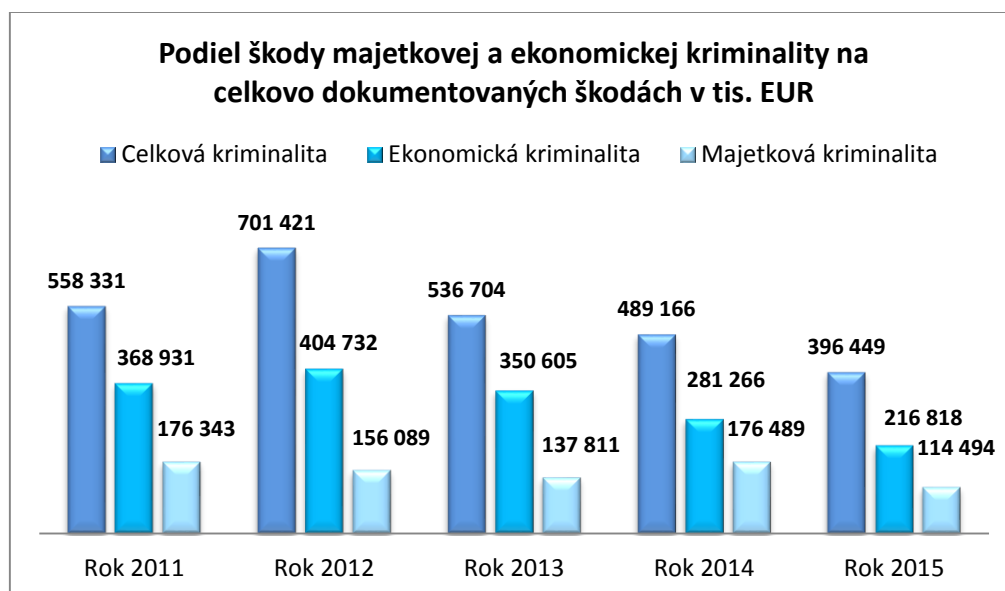
IDENTIFIKÁCIA VÝNOSOV A ODOBERANIE VÝNOSOV

Jedným z bazálnych zistení procesu hodnotenia je skutočnosť, že v rámci činnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdov v SR **neexistujú hodnoverné štatistické údaje, ktoré by s dostatočnou mierou výpovednej hodnoty kvantifikovali hodnotu vygenerovaných príjmov z trestnej činnosti.** Takéto údaje sa systematicky nezbierajú. Jedným z dôvodov je, že určenie zloženia a výšky výnosu z trestnej činnosti je kvalifikovaný proces, ktorý je súčasťou dokazovania v konkrétnom trestnom stíhaní.²³

²³ Ďalším problémom je, že samotné zaistenie výnosov obsahuje svoje prirodzené štádiá, ktoré sa štatisticky nerozlišujú (napr. príkaz na zaistenie peňažných prostriedkov je uvedený na určitú sumu, reálne je zaistená iná suma, ktorá sa môže v priebehu zaistenia aj navyšovať), samotné zaistenie je vykonávané v kvalifikovanom režime a údaje by sa mali do informačných systémov nahrávať až spätne po ich odtajnení, čo vytvára priestor na štatistické chyby

V SR však disponujeme systematicky zberanými údajmi o výške spôsobenej škody²⁴ pri jednotlivých trestných činoch, ktoré má k dispozícii P PZ SR. Toto kritérium v danom kontexte poskytuje pohľad na závažnosť páchanej kriminality, nakoľko **škodou sa rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom**. Je potrebné vziať do úvahy, že škoda je v systematike trestného práva v podmienkach SR významným kvalifikačným faktorom určujúcim závažnosť trestného činu. V zásade sa však dá konštatovať, že **výška vykazovanej škody je vyššia ako potenciálny objem výnosov z trestnej činnosti**.

Z vyššie popísaných záverov analýzy jednotlivých druhov kriminality možno skonštatovať, že aj napriek tomu, že dominantné postavenie z hľadiska počtu spáchaných trestných činov má majetková kriminalita, tak z **hľadiska výšky škody dominuje jednoznačne ekonomická kriminalita s podielom 60,49 %**. V ekonomickej kriminalite význačný podiel zastáva práve **daňová trestná činnosť s podielom 31,03 %**. Za ekonomickou trestnou činnosťou nasleduje majetková s podielom 25 %.

Zo štatistických údajov vyplýva, že príslušné orgány zaistili len 12,24 % z objemu v trestnom stíhaní identifikovanej hodnoty legalizovaného majetku.

Z analyzovaných súdnych rozhodnutí vyplýva skutočnosť, že **odnímanie výnosov priamymi nástrojmi v prípadoch trestného stíhania trestného činu legalizácie príjmov**

²⁴ § 124 Trestného zákona

(1) Škodou sa na účely tohto zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. **Škodou sa na účely tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.**

(2) Škodou sa rozumie v zmysle odseku 1 aj ujma na zisku, na ktorý by poškodený inak vzhľadom na okolnosti a svoje pomery mal nárok alebo ktorý by mohol odôvodnene dosiahnuť.

(3) Pri trestných činoch proti životnému prostrediu sa škodou rozumie súhrn ekologickej ujmy a majetkovej škody, pričom majetková škoda v sebe zahŕňa aj náklady na uvedenie životného prostredia do predošlého stavu. Pri trestnom čine neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 rozsahom činu sa rozumie cena, za ktorú sa odpad v čase a v mieste zistenia činu obvykle zbiera, prepravuje, vyváža, dováža, zhodnocuje, zneškodňuje alebo ukladá, a cena za odstránenie odpadu z miesta, ktoré na jeho uloženie nie je určené.

z trestnej činnosti podľa § 233 Trestného zákona bolo minimálne, resp. nulové. Ak aj v hodnotenom období bol uložený trest prepadnutia veci, išlo spravidla o nástroj na spáchanie trestného činu, a nie o výnos z trestnej činnosti. Tresty prepadnutia majetku boli ukladané výnimočne.

Výnos z trestnej činnosti je možné odnímať formou jednak trestu prepadnutia majetku, trestu prepadnutia veci, prípadne uložením ochranného opatrenia zhabania veci, ale z hľadiska tohto účelu, **aj formou uloženia peňažného trestu.** Svojou povahou odobratím výnosu je aj priznanie **náhrady škody poškodenému v trestnom konaní, ktorú znáša odsúdená osoba.**

Špecifikom SR je pomerne frekventované ukladanie peňažného trestu, ktorým sa defacto odoberá hodnota získaného prospechu z trestnej činnosti bez povinnosti justičných orgánov identifikovať (a dokazovať) konkrétne veci, ktoré boli trestnou činnosťou získané resp. za takéto veci nadobudnuté. Ďalšou výhodou tejto sankcie je **pomerne rýchla vykonateľnosť na rozdiel od zdĺhavého procesu konfiškácie konkrétnej veci (resp. majetku).**

Ukladanie peňažných trestov je z hľadiska odoberania výnosov z trestnej činnosti významnejším faktorom pri posudzovaní odsúdení za predikatívne trestné činy, pri ktorých vplyvom absencie paralelného finančného vyšetrovania, ktoré by napomohlo k identifikovaniu legalizačného momentu, nedošlo k rozšíreniu trestného stíhania za legalizáciu a trestnoprávny postih páchatel'a (či už za samopranie, alebo za samostatné prípady legalizácie) sa týmto procesom ukončil.

Bez vedenia štatistických údajov v oblasti hodnoty uložených peňažných trestov a hodnoty prisúdenej náhrady škody v trestnom konaní nie je možné preukázať efektívnosť tohto spôsobu odberania výnosov z trestnej činnosti.

Frekventovaným opatrením je aj **uloženie povinnosti nahradiť škodu poškodenému.** Ak však škodu nie je možné kvantifikovať, resp. presne vyčíslieť, poškodený je odkázaný na civilné konanie. Štatistiky o tom, koľko poškodených si reálne aj uplatnilo nárok na náhradu škody v civilnom konaní, sa však nevedú.

Z posudzovaných súdnych rozhodnutí týkajúcich sa trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti bola **náhrada škody celkovo uložená 56 krát, peňažný trest 27 krát a v 57 prípadoch bol poškodený odkázaný na civilné konanie.**

Ako **absolútne neefektívny** (bez reálneho výsledku) sa zatiaľ javí inštitút **odoberania nelegálnych príjmov mimo trestného konania (bez predchádzajúceho odsúdenia v trestnom konaní)** v podobe postupov v zmysle zákona č. 101/2010 Z. z. ***o preukazovaní pôvodu majetku.***

GEOGRAFICKÉ FAKOTRY ML

Na ML prípadoch bolo zúčastnených spolu 1113 Slovákov, čo predstavuje 95,54 % podiel na celkovom počte ML prípadov (1165 prípadov) a cudzinci sa vyskytli v 53 ML prípadoch o počte 99 (podiel 8,50 %) ²⁵.

Páchanie skutkov s medzinárodným prvkom sa ťažiskovo vykonávalo len pri prípadoch v súvislosti s krádežami motorových vozidiel a pri podvodoch (neoprávnený prevod finančných prostriedkov). Z analýzy je zrejmé, že štatisticky stále prevládajú výnosy generované na území SR. Avšak z kvalitatívneho hľadiska je potrebné konštatovať stúpajúci trend odhaľovania a následného stíhania prania špinavých peňazí s cezhraničným momentom generovania výnosov z trestnej činnosti. Táto skutočnosť je významná najmä v kontexte s nárastom objemu stíhania tzv. karuselových podvodov. Ako relevantný regionálny rozsah je možné označiť susediace štáty najmä Českú republiku a Maďarsko. S určitým odstupom sú to Ukrajina a Rakúsko, ďalej Poľsko. Významné sú krajiny EHS, najmä Taliansko, Spolková republika Nemecko, Švajčiarsko a Holandsko. Neboli produkované také ML prípady, ktoré by zahŕňali zapojenie daňových rajov.

Pri **cieľovej krajine** ML prípadov ide o určenie krajiny, v ktorej mali byť umiestnené veci, príjmy alebo majetok po ich/v rámci legalizácie alebo pri podielníctve. V drvivej väčšine ML prípadov bola cieľovou krajinou SR (v 1059 ML prípadoch, čo predstavuje 90,90 % podiel). Z ďalších najčastejšie sa vyskytujúcich cieľových krajín to boli Ukrajina (20 ML prípadov, čo je 1,72 % podiel), Poľsko (12 ML prípadov, čo je 1,03 %) a Maďarsko (8 ML prípadov, čo je 0,69 %). Do zahraničia smerovali najčastejšie výnosy v podobe prevodov finančných prostriedkov a kradnuté vozidlá.

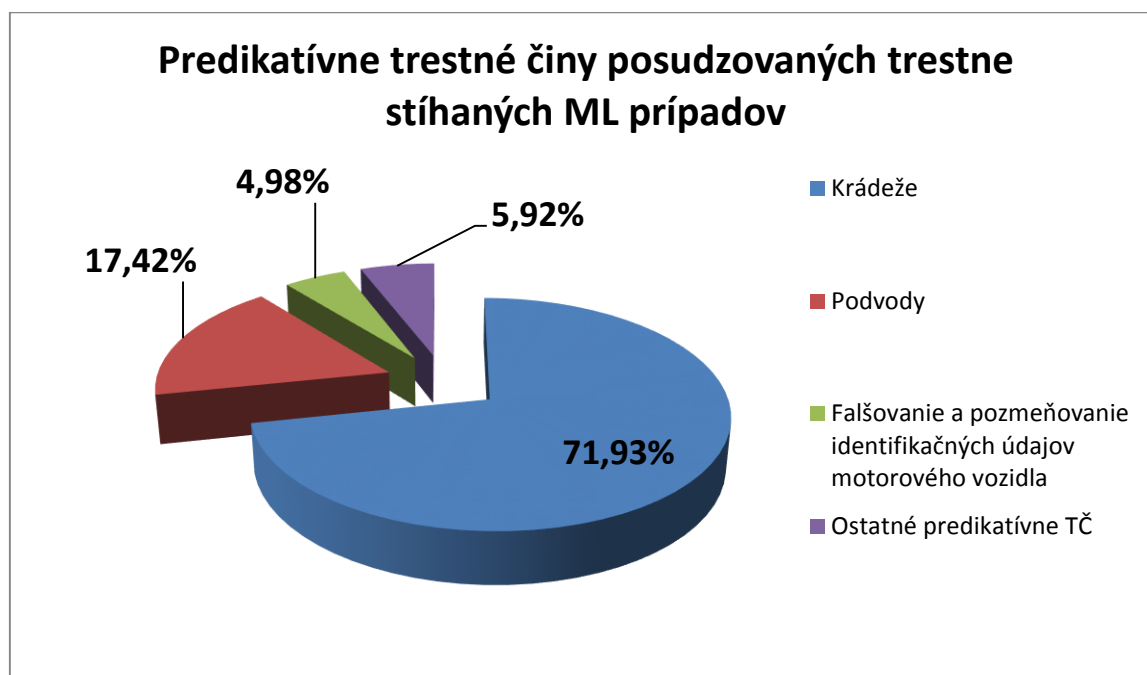
Cieľová krajina pri prevodoch finančných prostriedkov bola najčastejšie Ukrajina. Za povšimnutie stojí skutočnosť, že pri tejto metóde boli určené ako cieľové krajiny ML prípadov aj krajiny ako Čína, Hongkong, Kamerun, Rusko, Srbsko, Turecko, čiže krajiny mimo EÚ.

Ďalej to boli ML prípady s kradnutými vozidlami, kde bola cieľová krajina opäť hlavne Ukrajina. Menej smerovali do zahraničia ML prípady so spotrebou vecí a s preplatením falošných šekov.

V súvislosti s **krajinou pôvodu** mala pri ML prípadoch najvyššie zastúpenie SR (63,52 %), nasleduje Nemecko (8,50 %), Rakúsko (7,98 %), Česká republika (4,64 %), Taliansko (4,38 %) a ostatné krajiny. V 74 ML prípadoch sa nepodarilo krajinu pôvodu zistiť (6,35 % - išlo prevažne o súvislosť s krádežami áut a následnou legalizáciou). Hrozbou však je najmä problematika cybercrime.

²⁵ Pri tejto charakteristike ML prípadov bolo zohľadňované, koľko osôb bolo zainteresovaných v legalizácii alebo v podielníctve, t.j. koľko osôb bolo podozrivých a zároveň koľko osôb bolo obvinených.

SÚVISIACE PREDIKATÍVNE TRESTNÉ ČINY:

Až 71,93 % skutkov tvorí krádež podľa § 212 Trestného zákona (najmä krádež motorového vozidla alebo motocykla, krádež vecí a krádež vlámaním).

Nasleduje páchanie predikatívnych trestných činov formou **podvodu** (17,42 %). Išlo najmä o prípady neoprávneného (podvodného) prevodu finančných prostriedkov za rôzne produkty alebo služby. Ostatné predikatívne trestné činy²⁶ sa vyskytovali len okrajovo s podielom 5,92 % (od 0,09 % pri trestnom čine nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami do 2,40 % pri trestnom čine lúpeže).

V ML prípadoch s prepojením na zločinecké skupiny sa tieto **systematicky zameriavali na podvodné prevody nehnuteľností a ich následnú legalizáciu, z hľadiska výnosu z tejto trestnej činnosti išlo o veľké finančné zisky, ktorá v jednotlivých stíhaných prípadoch prekračovala sumu 1.000.000,- EUR**. Vyšetrovanie takýchto prípadov spravidla trvalo od začatia trestného stíhania až do podania obžaloby najmenej 6 rokov.

Najrozšírenejšia **forma postihovanej legalizácie príjmu z trestnej činnosti bola zistená formou osobnej spotreby odcudzených vecí a finančných prostriedkov**.

Z hľadiska použitých služieb (produkty) a zainteresovaných sektorov a inštitúcií z analýzy všetkých ML prípadov vyplýva, že najčastejšie išlo o držbu a užívanie (37,17 % ML prípadov), potom o banku (15,80 % ML prípadov), okresný úrad (14,16 % ML prípadov), kontrolu

²⁶ Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami, skrátenie dane a poistného, neodvedenie dane a poistného, zneužívanie právomoci verejného činiteľa, založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny, nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi

originality (8,58 % ML prípadov), okresný dopravný inšpektorát (7,73 %) a bežný predaj (6,44 % ML prípadov). Ostatné subjekty sa vyskytovali len sporadicky.

	Hrozba ML pre sektor					Trend		
Sektory	Vysoká	Stredne vysoká	Stredná	Stredne nízka	Nízka	Bezo zmeny	Stúpajúci	Klesajúci
Bankovníctvo, offshore		X					X	
Cenné papiere			X				X	
Správčovské spoločnosti				X		X		
Poistovníctvo			X			X		
Platobné inštitúcie, agenti platobných služieb a inštitúcie elektronických peňazí		X					X	
Leasing				X		X		
Veriteľ					X	X		
Finančný agent a finančný poradca					X	X		
Zmenárne			X			X		
Prevádzkovateľ hazardnej hry	X					X		
Realitné kancelárie, stavebníctvo, developerstvo	X						X	
Zdravotníctvo, obchodovanie s liekmi a zdravotníckym materiálom	X						X	
Obchodníci s drahými kovmi a kameňmi		X				X		
Audítori					X	X		
Účtovníci				X		X		
Advokáti			X			X		

Notári			X			X		
Daňový poradca			X			X		
Záložne			X			X		
Dražba					X	X		
Neziskové organizácie		X					X	
Iné služby (reklama, šport, sponzoring ...)	X						X	
Iné (autá, držba a užívanie, bežný predaj, osobná spotreba a pod.)		X					X	

Z posúdenia v oblasti závažnosti predikatívnych trestných činov a súvisiaceho objemu zaistenia príjmov z trestnej činnosti je zrejmé, že najzávažnejšími sú: trestné činy v oblasti daňovej, ekonomickej a majetkovej kriminality.

Avšak z kvalitatívneho hľadiska je potrebné konštatovať stúpajúci trend odhaľovania a následného stíhania prania špinavých peňazí s cezhraničným momentom generovania výnosov z trestnej činnosti. Táto skutočnosť je významná najmä v kontexte s nárastom objemu stíhania tzv. karuselových podvodov.

V danom období sa už začali prejavovať systematické opatrenia prijímané najmä na úrovni GP SR. Zatiaľ čo v rokoch 2011, 2012 prevládali stíhania, ktorých predikatívnym trestným činom boli najmä krádeže motorových vozidiel a ich následné legalizovanie prerazením VIN, resp. dôsledky jednoduchších foriem podvodov, údaje z roku 2015 poukazujú na stíhanie sofistikovanejších foriem podvodného konania a najmä na akceleráciu stíhania v oblasti počítačovej kriminality, ale napr. aj v oblasti podvodov. **Pri posudzovaní charakteru aktuálne začatých trestných stíhaní (avšak nie právoplatne ukončených) je zrejmý nárast tohto pozitívneho trendu.**

1.2. ZRANITEĽNOSŤ Z POHĽADU LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Základným predpokladom zavádzania efektívnych nástrojov a opatrení v rámci národného systému boja proti ML a FT je identifikácia zraniteľných a slabých miest a možných medzier, ktoré by uľahčili potenciálnym páchatelom umiestňovanie, rozvrstvovanie a integráciu výnosov a príjmov z trestnej činnosti.

Celková úroveň zraniteľnosti SR vychádza z hodnotenia dvoch základných parametrov:

1. schopnosť krajiny bojovať proti ML,
2. celková zraniteľnosť sektorov národného hospodárstva.

Celková úroveň zraniteľnosti krajiny z hľadiska boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti bola určená na úrovni **stredná až stredne vysoká** - hodnotiace skóre podľa programového nástroja: **0,6**.

Výsledok celkovej ML zraniteľnosti krajiny na národnej úrovni poukazuje na skutočnosť, že úroveň opatrení v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti je na priemernej úrovni a **problematickejšou oblasťou je predovšetkým nízka efektivita týchto opatrení**. Príčinou slabšej schopnosti krajiny bojovať proti legalizácii je nedostatočná kvalita vyhľadávania, odhaľovania trestnej činnosti, kvalita trestného stíhania, kvalita rozsudkov a zhoršená kvalita rámca zaistenia a konečného odoberania nelegálne nadobudnutého majetku. Výsledná priemerná úroveň celkovej sektorovej ML zraniteľnosti je determinovaná predovšetkým stredne vysokou zraniteľnosťou sektora bankovníctva, ktorý je z hodnotených sektorov najdôležitejší pre národné hospodárstvo a finančný sektor krajiny. Prioritné opatrenia na posilnenie schopnosti krajiny bojovať proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti by sa mali týkať predovšetkým kapacity a zdrojov pre odhaľovanie finančnej trestnej činnosti a sektoru bankovníctva.

1.2.1 SCHOPNOSŤ KRAJINY BOJOVAŤ PROTI LEGALIZÁCII PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

Vo všeobecnosti je schopnosť krajiny bojovať proti ML možné chápať ako schopnosť príslušných orgánov efektívne stíhať a sankcionovať prípady trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a tiež schopnosť identifikovať a zaistiť príjmy a výnosy pochádzajúce z trestnej činnosti. Schopnosť krajiny bojovať proti ML bola vyhodnotená na **stredne nízkej až strednej úrovni** - hodnotiace skóre podľa programového nástroja: **0,40**.

Schopnosť krajiny bojovať proti ML ovplyvňujú najmä nasledovné faktory:

Faktory ovplyvňujúce schopnosť SR bojovať proti ML	Hodnotenie
Kvalita AML politík a stratégií	0,5
Efektívnosť definície trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti	0,6
Komplexnosť právneho rámca na zaistovanie majetku	0,6

Kvalita činnosti FIU pri získavaní a spracovávaní finančných spravodajských informácií	0,6
Kapacity a zdroje pre odhaľovanie a preverovania finančnej trestnej činnosti	0,3
Bezúhonnosť a nezávislosť útvarov vynucujúcich právo	0,6
Kapacity a zdroje pre trestné stíhanie finančnej trestnej činnosti	0,5
Bezúhonnosť a nezávislosť orgánov činných v trestnom konaní	0,6
Kapacity a zdroje pre súdne konanie ohľadne finančnej trestnej činnosti	0,5
Bezúhonnosť a nezávislosť sudcov	0,5
Kvalita hraničných kontrol	0,7
Komplexnosť colného režimu pri kontrole hotovosti a podobných nástrojov peňažného trhu	0,7
Efektívnosť colných kontrol pri preprave hotovosti a obdobných nástrojov finančného trhu	0,7
Efektívnosť vnútroštátnej spolupráce	0,5
Efektívnosť medzinárodnej spolupráce	0,7
Úroveň formalizácie národného hospodárstva	0,7
Úroveň finančnej integrity	0,7
Efektívnosť výberu daní	0,5
Dostupnosť nezávislého auditu	0,7
Dostupnosť dôveryhodnej identifikačnej infraštruktúry	0,5
Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov	0,5
Dostupnosť informácií o konečnom vlastníctve	0,5

KVALITA POLITIKY A STRATÉGIE BOJA PROTI LEGALIZÁCII PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

- Strategický plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu na roky 2012 až 2016

Pri tvorbe strategického plánu sa vychádzalo najmä z potreby prijať účinné opatrenia na identifikáciu príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti a zabrániť ich umiestňovaniu v rámci trhovej ekonomiky a ďalšiemu užívaniu, a tiež vytvoriť podmienky na ich konečnú konfiškáciu. Zároveň bolo potrebné poukázať na nežiaduci stav pri odhaľovaní, preverovaní a trestnom stíhaní ekonomickej trestnej činnosti, kedy vo väčšine prípadov OČTK

dokumentujú len predikatívne trestné činy a nezaoberajú sa nimi generovanými výnosmi a príjmami. Zároveň bol prijatý a vypracovaný Harmonogram vecného a časového plnenia opatrení zo Strategického plánu boja proti ML a FT na roky 2012 až 2016. Vzhľadom na skutočnosť, že uvedený harmonogram nebol predmetom rokovania Vlády SR, ale bol prerokovávaný na úrovni MISO-LP, ktorá nemá faktické nástroje na vynútenie plnenia povinností vyplývajúcich z výsledkov a záverov zasadnutia. Z tohto dôvodu dotknutý strategický plán nemal pozitívny vplyv na vývoj kriminality, konkrétne na odhaľovanie trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti, resp. na odhaľovanie predikatívnych trestných činov, ktoré najviac generujú výnosy, resp. príjmy.

- Akčné plány boja proti daňovým podvodom

Boj proti daňovým podvodom je dlhodobým cieľom podporovaným vládou SR. Z uvedeného dôvodu boli uzneseniami vlády SR prijaté Akčné plány boja proti daňovým podvodom. Jednotlivé opatrenia boli strategicky rozpracované jednotlivými zložkami a útvarmi, či už spôsobom zmeny legislatívy alebo prijatím a zavedením nových interných postupov a metód. Implementácia opatrení schváleného akčného plánu boja proti daňovým podvodom priniesla relevantné výsledky a splnila sledovaný cieľ. Ide najmä o zníženie rozsahu daňových podvodov a únikov, ich rýchlejšia identifikácia, ako aj účinnejšie sankcionovanie páchatel'ov. Negatívnym dôsledkom implementácie opatrení je zmena správania určitej časti podnikateľskej verejnosti v tom zmysle, že dochádza k presunu formy páchania podvodov do sofistikovanejších foriem.

V hodnotenom období nebol v podmienkach SR vypracovaný súbor komplexných opatrení založený na posúdení rizík v systéme opatrení proti legalizácii.

Zraniteľné miesta:

- povinné osoby nedostatočne hodnotia klientov z hľadiska rizika legalizácie a financovania terorizmu, ak aj povinné osoby identifikujú u klienta vyššie riziko, následné opatrenia na zmiernenie rizika klienta nie sú vykonávané a riziko nie je povinnými osobami znížené na prijateľnú úroveň,
- strategický plán boja proti legalizácii a financovaniu terorizmu pre obdobie r. 2012 až 2016 nebol predložený k schváleniu vláde SR, v strategickom pláne nebola definovaná zodpovednosť rezortov za konkrétne úlohy a termíny splnenia úloh,
- súčasné organizačné začlenenie FSJ je nevyhnutné zmeniť vzhľadom k dôležitosti a náročnosti plnenia jej úloh, keďže FSJ:
 - a) plní úlohy centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu,
 - b) ako gestor zákona č. 297/2008 Z. z. bude pripravovať ďalšie legislatívne návrhy v boji proti legalizácii a financovaniu terorizmu a významnou mierou sa má zúčastniť na vypracovaní strategického plánu boja proti legalizácii,
 - c) má byť aj v ďalšom období v úlohe koordinátora národného hodnotenia rizík, ktorý by mal byť akceptovaný inými inštitúciami.

EFEKTÍVNOSŤ DEFINÍCIE TRESTNÉHO ČINU LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

Hodnotiaci tím na základe vykonanej analýzy rozsudkov, ako aj na základe analýzy GP SR o limitoch trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a ďalšej analýzy trestného

stíhania samoprania konštatuje, že uvedená právna úprava neobsahuje žiadne právne prekážky trestného stíhania v prípadoch tzv. samoprania, autonómneho prania a legalizácie príjmov prostredníctvom tretej osoby. Aj napriek tejto skutočnosti rozbor konkrétnych rozsudkov preukázal, že uvedený potenciál právnej úpravy nebol dostatočne v praxi využívaný.

Hodnotiaci tím konštatuje, že aktuálna právna úprava neobsahuje žiadne podmienky, ktoré by znamenali osobitný prístup k dokazovaniu objektívnej aj subjektívnej stránky oproti iným trestným činom. Problematickým však zostáva preukázanie samotného výnosu z trestnej činnosti, ktorý sa odlišuje od škody spôsobenej v trestnom konaní a vyžaduje si pomerne vysokú mieru identifikácie. Táto skutočnosť vystupuje do popredia najmä v súvislosti s absenciou proaktívneho, paralelného finančného vyšetrovania.

Zraniteľné miesta:

- ako možný zdroj zraniteľnosti je možné označiť nedbanlivostné konanie páchatel'ov vo vzťahu k legalizácii príjmov z trestnej činnosti, resp. preukazovanie naplnenia subjektívnej stránky trestného činu osobitne v prípadoch, kedy sú osoby súčasťou, článkom legalizačnej schémy a sú len zneužívané na založenie bankového účtu, resp. len na poslanie prijatých finančných prostriedkov, resp. hotovostného výberu finančných prostriedkov vylákaných podvodným spôsobom (frontmen).

ÚČINNOSŤ CEZHraničNÝCH KONTROL HOTOVOSTI

Riziko pašovania hotovosti a ostatných nepeňažných aktív je napriek geografickej polohe SR ako hraničnej krajiny EÚ (a Schenghenského priestoru) nízke. Fyzická pozemná hranica s Ukrajinou je len 98 km dlhá a orograficky veľmi členená. Väčšiu časť hranice tvoria terénne nerovnosti, legálny prechod je možný len cez 3 cestné hraničné prechody a 2 železničné prechody. Väčšiu časť hranice tvorí najmä les a časť hranice tvoria vodné toky. Nakoľko je táto hranica Schenghenskou hranicou, jej fyzické zabezpečenie je na vysokej úrovni. Počet hraničných priechodov je malý a kapacity vybudované na tejto hranici sú dostatočné a doplnené technickými zariadeniami na identifikáciu tovarov vrátane finančnej hotovosti. Na hraničných priechodoch sú stacionárne aj mobilné prostriedky na identifikáciu tovarov.

Vzdušná hranica je po incidentoch pašovania cigariet a ľudí zabezpečená OS SR prostredníctvom rádiolokačných prostriedkov. Druhou hranicou s tretími štátmi sú 3 medzinárodné letiská schenghenského typu, kde je úroveň kontrol na požadovanej úrovni a spĺňa európske štandardy. Najväčšie z nich, Letisko Bratislava bolo kapacitne posilnené vytvorením pobočky Cestovný styk, ktorá sa primárne zaoberá odhaľovaním pašovania tovarov vrátane finančnej hotovosti a nepeňažných prostriedkov. Colný úrad vykonáva kontrolu plnenia ohlasovacej povinnosti, pri kontrole je oprávnený vyžadovať potrebnú súčinnosť kontrolovaných osôb.

Počet ohlásení o preprave finančných prostriedkov v hotovosti za jednotlivé roky v hodnotiacom období je pomerne vyrovnaný.²⁷ Väčšina ohlásení bola uskutočnená na hraničnom priechode medzi UA a SK, počet ohlásení na letiskách je limitovaný

²⁷ Detailné informácie ohľadne hlásení o preprave finančných prostriedkov v hotovosti sú uvedené v Časti 3 Hrozba financovania terorizmu

skutočnosťou, že na slovenských letiskách je realizovaných málo letov z/do tretích krajín. Slovenskí občania využívajú na lety mimo EU letisko v Budapešti a vo Viedni, o čom svedčí aj skutočnosť, že na viedenskom letisku už bol v minulosti zaistený cestujúci s neohlásenou väčšou sumou hotovosti. Príslušné orgány majú vytvorený systém preverovania hlásení o preprave finančných prostriedkov v hotovosti, tak na národnej úrovni, ako aj medzinárodnej úrovni.

V hodnotenom období príslušné colné orgány udelili dve blokové pokuty za neohlásenie prepravy hotovosti, ktorá bola následne zistená prehliadkou batožiny. V jednom prípade cestujúci priznal prepravu hotovosti na základe žiadosti príslušníka colnej správy.

Zraniteľné miesta:

- Identifikované bolo riziko v oblasti možného využívania prepravy hotovosti prostredníctvom poštových zásielok alebo prostredníctvom nákladnej prepravy. Je potrebné vykonať legislatívne opatrenie a rozšíriť ohlasovaciu povinnosť vo vzťahu k colným orgánom pri odosielaní resp. pri prijímaní poštových alebo iných zásielok zo/do SR mimo územia Európskych spoločenstiev, takisto je potrebné uložiť povinnosť dotknutým osobám umožniť colným orgánom vykonať kontrolu takýchto zásielok.
- absencia výraznejšej spolupráce medzi príslušnými orgánmi,
- vzájomná výmena informácií, poskytovanie usmernení a školení,
- absencia primeraných legislatívnych a organizačných opatrení na efektívne zaistovanie podozrivých finančných prostriedkov

KVALITA ODHAĽOVANIA FINANČNEJ TRESTNEJ ČINNOSTI

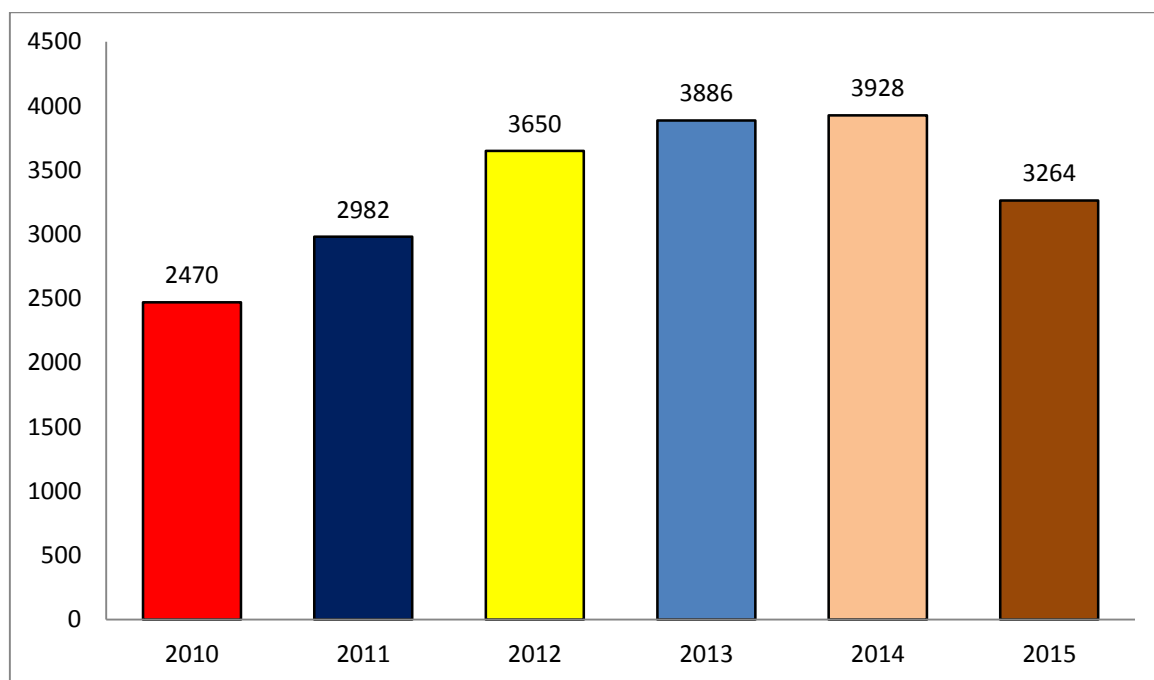
a) činnosť FSJ

Výbor MONEYVAL od roku 2011 zdôrazňuje svoje obavy z organizačného postavenia FSJ v policajnej štruktúre a v systéme ako celku, čo negatívne vplyva na schopnosť FSJ spojiť ministerstvá a ostatné štátne orgány za účelom účinného fungovania systému v boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Odporúčania Výboru Rady Európy MONEYVAL zároveň poukázali na potrebu navýšenia personálnych a materiálových zdrojov pre FSJ, aby jej inštitucionálne postavenie v oblasti boja proti legalizácii a financovaniu terorizmu bolo posilnené a nie oslabované. Problémy pri získavaní informácií v rámci národného hodnotenia rizík a zmeny v personálnom obsadení v pracovných skupinách takisto preukázali nevhodné inštitucionálne postavenie FSJ (napr. aj v oblasti plnenia jej koordinačnej funkcie na úseku AML/CFT).

Na čele FSJ je riaditeľ, ktorého ustanovuje do funkcie riaditeľ Národnej kriminálnej agentúry. Riaditeľ FSJ nemá personálnu právomoc a funkcia riaditeľa FSJ podlieha veľkej fluktuácii. To dokazujú časté personálne zmeny (na poste riaditeľa FSJ sa od r. 2010 do r. 2015 vystriedalo vo funkcii riaditeľa FSJ päť osôb), čo má negatívny vplyv na koncepčnú činnosť FSJ. Keďže FSJ nemá vlastný rozpočet, jej materiálne zabezpečenie činnosti nie je na primeranej úrovni. Služobné príjmy policajtov FSJ v hodnotenom období nezodpovedali ani priemernej hodnote služobných príjmov na iných odboroch v rámci NAKA, v hodnotenom období došlo k znižovaniu služobných príjmov z dôvodu opatrení vynútených hospodárskou krízou. Uvedené skutočnosti negatívne ovplyvňujú najmä:

- a) systém preverovania hlásení o NOO,
- b) realizáciu strategických analýz a tvorbu typológií a
- c) systém výkonu kontrolnej činnosti FSJ vo vzťahu k plneniu povinností povinných osôb vyplývajúcich z AML/CFT zákona.

Dynamika vývoja prijatých hlásení o NOO v rokoch 2010 – 2015

Rok	Celkový počet hlásení	Hlásenia "A" ²⁸	typ	Hlásenia typ "B"	Hlásenia typ "C"
2011	2 982	584		2 098	300
2012	3 650	565		2 586	499
2013	3 886	352		2 598	936
2014	3 928	501		2 414	1 013
2015	3 264	439		2 117	708
Spolu	17 710	2 441		11 813	3 456

²⁸ Hlásenie typ „A“ – hlásenie o NOO s vysokým rizikom ML a FT, Hlásenie typ „B“ – hlásenie o NOO so stredným rizikom ML a FT, Hlásenie typ „C“ - hlásenie o NOO s nízkym rizikom ML a FT.

Hlásenia o NOO podľa štruktúry povinných osôb za obdobie od r. 2011 do r. 2015.

	2011	2012	2013	2014	2015
Banky	2513	2989	3416	3378	2953
Poistovne	-	258	155	174	112
Centrálny depozitár cp	2	-	-	1	4
Správcovská spoločnosť a depozitár	23	23	41	64	30
Obchodník s cennými papiermi	10	7	2	19	-
DDS	2	-	-	-	1
PO/FO – zmenárenská činnosť	1	120	116	8	9
PO/FO – obchodovanie s pohľadávkami	4	120	-	-	1
PO/FO – finančný leasing	72	-	-	25	20
Platobná inštitúcia	-	-	-	-	53
Prevádzkovateľ hazardnej hry	49	45	12	6	22
Poštový podnik	120	89	105	108	54
Súdny exekútor	-	-	-	-	1
Advokát alebo notár	2	2	15	1	3
PO/FO - zasielateľstvo	-	-	-	-	1
PO/FO – realitná činnosť	1	85	1	1	-
Audítor	1	4	3	-	-
Účtovník	3	-	-	-	-
Celkový počet hlásení o NOO	2982	3650	3886	3928	3264

V období r. 2011 až 2015 poskytla FSJ orgánom činným v trestnom konaní spolu 1741 informácií, z toho v súvislosti s podozrením na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti bolo postúpených 1000 prípadov, z ktorých vyšetrovatelia PZ začali trestné stíhanie podľa § 199 Trestného poriadku v 518 prípadoch, v 118 prípadoch bolo vznesené obvinenie podľa § 206 Trestného poriadku, obžalovaných bolo 154 osôb a odsúdených osôb bolo spolu 40.

- a) za trestný čin podľa § 233 Legalizácia príjmov z trestnej činnosti – 75 prípadov,
- b) za trestný čin podľa § 233 Legalizácia príjmov z trestnej činnosti v súbehu s trestným činom podľa § 221 podvod – 6 prípadov
- c) a v 7 prípadoch bolo vznesené obvinenie podľa § 206 Trestného poriadku za trestný čin podľa § 233 Legalizácia príjmov z trestnej činnosti – 5 prípadov, a za trestný čin podľa § 221 Podvod- 2 prípady).

Počet odstúpených prípadov legalizácie príjmov z trestnej činnosti sa v priebehu sledovaného obdobia menil, najvyšší bol v roku 2014 a najnižší v roku 2013.

Ako predikatívne trestné činy k týmto odstúpeným informáciám bolo za sledované obdobie **868** prípadov podozrenia na podvod (§ 221), **6** prípadov podozrenia na podielníctvo (§ 232, § 231) a **51** prípadov podozrenia na iný trestný čin

- § 171 nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi,
- § 212 krádež,
- § 213 sprenevera,
- § 219 neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty,
- § 220 falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla,
- § 222 úverový podvod,
- § 225 subvenčný podvod,
- § 226 neoprávnené obohatenie,
- § 228 zavinený úpadok,
- § 236 zatajenie vecí,
- § 251 neoprávnené podnikanie,
- § 270 falšovanie a pozmeňovanie a neoprávnená výroba peňazí a cenných papierov,
- § 276 skrátenie dane a poistného,
- § 277 neodvedenie dane a poistného,
- § 352 falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky.

Napriek tomu, že FSJ vždy vyžaduje od OČTK spätnú väzbu k využitiu zaslaných informácií, ktoré boli získané z hlásení o NOO, spätná väzba od OČTK nebola na požadovanej úrovni. V hodnotenom období neboli zrealizované žiadne súčinnostné aktivity, ktoré by identifikovali problémové oblasti a príčiny.

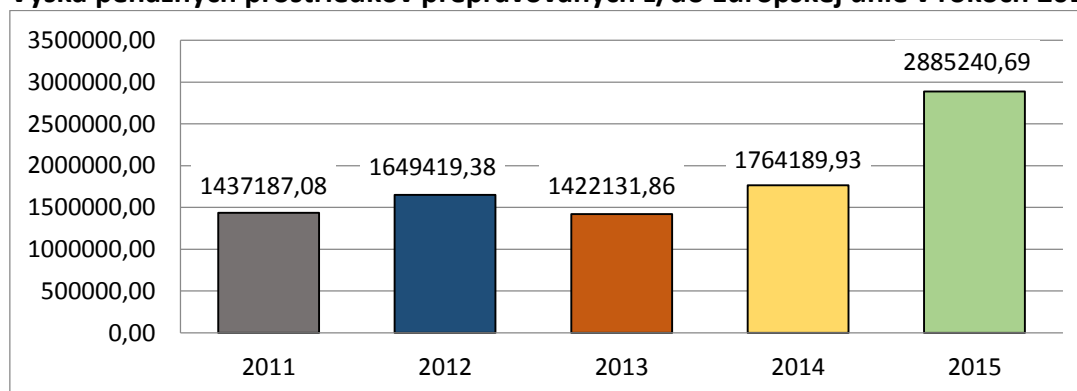
Colný úrad zasiela raz mesačne FSJ ohlásenia o cezhraničnej preprave peňažných prostriedkov v hotovosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 199/2004 Z. z. Colného zákona a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 199/2004 Z. z. Colný zákon“) a oznámenia o spáchaní colného deliktu alebo colného priestupku podľa ustanovenia § 72 ods. 1 písm. n) zákona č. 199/2004 Z. z. Colného zákona, ktorého sa dopustila osoba, ktorá nepravdivo ohlásila/neohlásila dovoz, vývoz alebo prepravu finančnej hotovosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 199/2004 Z. z. Colného zákona. Informácie z prijatých ohlásení o preprave peňažných prostriedkov v hotovosti sú preverené v rámci výkonu činností FSJ a na základe výsledkov analýzy sú odstúpené príslušným orgánom v SR alebo partnerským službám FSJ v zahraničí, alebo sú vložené do internej databázy FSJ pre ďalšie služobné využitie.

Prehľad počtov hlásení o preprave peňažných prostriedkov z/do Európskej únie prijatých FSJ a výšky prepravovaných peňažných prostriedkov v rokoch 2011 – 2015:

Rok	Počet prijatých ohlásení	Výška prepravovaných peňažných prostriedkov v EUR
2011	66	312 637
2012	63	1 649 419,38

2013	58	1 422 131,86
2014	59	1 764 189,93
2015	72	2 885 240,69
2011 - 2015	318	8 033 618,86

Výška peňažných prostriedkov prepravovaných z/do Európskej únie v rokoch 2011 – 2015.

b) kapacita a zdroje pre odhaľovanie trestnej činnosti

V podmienkach SR sú za odhaľovanie majetkovej a hospodárskej trestnej činnosti zodpovedné operatívne útvary PZ, operatívne útvary KÚFS, FSJ podľa osobitného predpisu²⁹ a spravodajské služby. V prípade, že FSJ alebo spravodajské služby získajú informácie, ktoré by mohli súvisieť s trestnou činnosťou, sú povinné ich odstúpiť vecne a miestne príslušnému útvaru PZ, resp. KÚFS. V zmysle zákona o Policajnom zbore môžu byť pri plnení úloh v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti použité informačno-technické prostriedky a operatívno-pátracia činnosť. Významným zákonným oprávnením pre policajtov služby finančnej polície a služby kriminálnej polície je pri odhaľovaní daňových únikov alebo nezákonných finančných operácií alebo legalizácie príjmov z trestnej činnosti a s nimi súvisiacich trestných činov a ich páchatelov možnosť písomne žiadať informácie, ktoré sú predmetom bankového tajomstva.

Napriek skutočnosti, že uvedená trestná činnosť spôsobuje veľké škody na národnom hospodárstve, ako aj na majetku občanov a štátu, v podmienkach SR stále neexistuje špecializácia na úseku odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti, najmä vo forme absencie špecializovaných útvarov zaoberajúcich sa tzv. finančným vyšetrovaním. Táto skutočnosť má za následok aj nedostatočné zaistovanie a odoberanie výnosov a príjmov z trestnej činnosti (a náhradu spôsobenej majetkovej, resp. hospodárskej škody). Aktuálne tieto úkony vykonávajú vyšetrovatelia, ktorí vyšetrujú predikatívny trestný čin, resp. trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Miera zraniteľnosti je v tomto prípade veľmi výrazná a tento dlhodobý pretrvávajúci nežiaduci stav je nevyhnutné upraviť.

²⁹ AML/CFT zákon

Nedostatkom sa javí skutočnosť, že nie je zriadený centrálny register bankových účtov, pričom zisťovanie informácií, ktoré sú predmetom bankového tajomstva je časovo náročnejšie z dôvodu nutnosti zasielania žiadostí do všetkých bánk, taktiež nie je možné sledovanie pohybov na účte on-line. SR nemá dostatočný právny základ na sledovanie majetku, prakticky je možné iba opätovným zisťovaním stavu sledovať ako je nakladané s majetkom opätovnými lustráciami, zasielaním nových žiadostí a podobne, pričom nejde o aktívne sledovanie majetku v reálnom čase.

c) účinnosť medzinárodnej spolupráce

Medzinárodná spolupráca na úrovni FIU-FIU

Výkon medzinárodnej spolupráce v oblasti výmeny finančných spravodajských informácií a ostatných relevantných informácií a dát určených na boj proti ML a FT je v plnej miere realizovaný príslušníkmi FSJ. Na tento účel sú využívané dva zabezpečené informačné kanály, t.j. Egmont Secure Web a FIU.NET. K informáciám vymieňaným prostredníctvom uvedených kanálov majú prístup len príslušníci finančných spravodajských jednotiek. Právny základ na medzinárodnú výmenu informácií je daný AML/CFT zákonom. Určujúcim prvkom medzinárodnej spolupráce sú tzv. Princípy Egmontskej skupiny finančných spravodajských jednotiek na výmenu informácií medzi finančnými spravodajskými jednotkami, ktoré detailne určujú podmienky poskytovania a výmeny informácií a odporúčajú formu žiadostí o poskytnutie informácií. Efektívnosť medzinárodnej spolupráce pri preverovaní hlásení o NOO je z pohľadu SR primárne determinovaná rozsahom oprávnení zahraničnej partnerskej finančnej spravodajskej jednotky získavať a poskytovať požadované informácie v mene FSJ.

V sledovanom období rokov 2011 až 2015 zaslala FSJ v procese výmeny informácií do zahraničia spolu 1491 žiadostí, zo zahraničia bolo prijatých a vybavených spolu 1138 žiadostí o poskytnutie informácií. FSJ prijala zo zahraničia 571 spontánných informácií a do zahraničia odoslala 1950 spontánných informácií.

Medzinárodná policajná spolupráca

Zo strany policajných zložiek je medzinárodná spolupráca vybavovaná na požadovanej úrovni s výnimkou spolupráce s niektorými krajinami, kde dochádza k prieťahom v konaní. OČTK spolupracujú so zahraničnými partnermi podľa zákona o Policajnom zbore, ktorý stanovuje, že Policajný zbor spolupracuje s políciami iných štátov, s medzinárodnými policajnými organizáciami, medzinárodnými organizáciami a organizáciami pôsobiacimi na území iných štátov najmä formou výmeny informácií, výmeny styčných dôstojníkov, prípadne inými formami. Uvedené teda tvorí právny základ na poskytovanie medzinárodnej policajnej spolupráce.

V rámci preverovania a odhaľovania trestnej činnosti príslušné útvary PZ využívajú národné ústredne EUROPOL, INTERPOL, SIRENE, spoločných kontaktných pracovníkov a policajných pridelených dislokovaných vo vybraných krajinách EÚ a mimo EÚ. Súčasťou systému je efektívne využívanie a schopnosť zriaďovať spoločné vyšetrovacie tímy pri náročných cezhraničných prípadoch (tzv. JITs).

d) dostupnosť spoľahlivých informácií a dôkazov

d1) úroveň formalizácie hospodárstva

Podľa výskumov viac ako 1/3 firiem v SR je vystavená konkurencii neformálnych alebo neregistrovaných firiem, čo predstavuje výrazné obmedzenie v podnikaní. Firmy, ktoré sa úspešne vyhýbajú daňovým povinnostiam získavajú významnú konkurenčnú výhodu. Problematika daňových únikov je jedným z najväčších problémov tieňovej ekonomiky. Podvody na DPH vykonávané pri karuselových obchodoch a využívanie bielych koní sa významnou mierou podieľajú na tieňovej ekonomike.

V porovnaní s EÚ môžeme veľkosť tieňovej ekonomiky v SR hodnotiť priemerne, jej rozsah v SR však nemožno označiť ako zanedbateľný. Objem tieňovej ekonomiky v SR pomalým tempom postupne klesá. Od r. 2008 došlo k poklesu v pomere k HDP zo 16% na 14,1%. Objem tieňovej ekonomiky v r. 2015 bol odhadovaný na úrovni 14,1 % výkonu ekonomiky, kým priemer členských štátov bol 18,5 % výkonu ekonomiky. SR v dôsledku tieňovej ekonomiky každoročne prichádza o daňové príjmy za 2,7% HDP, zhruba 2 mld. EUR. Tieňová ekonomika sa najviac prejavuje v stavebníctve, v maloobchode, veľkoobchode, ale aj v poľnohospodárstve, v spracovateľskom priemysle, v doprave, v ubytovaní, v drobných službách a v pohostinstve³⁰.

Pre znižovanie veľkosti tieňovej ekonomiky je potrebné zamerať sa skôr na jej príčiny, ako na jej dôsledky. Príčinami sú predovšetkým komplikovaná regulácia a vysoké daňové zaťaženie, ktoré umožňujú rast tieňovej ekonomiky, výrazný rozdiel v ekonomickej výkonnosti jednotlivých regiónov SR a s tým súvisiace rozdiely životnej úrovne obyvateľstva. Nemenej významnou príčinou je tiež intenzívne využívanie finančných prostriedkov v hotovosti v podnikateľskom styku.

d2) spoľahlivosť finančných záznamov a kníh

Spoľahlivosť účtovných záznamov/kníh vyhodnocuje, či sa vyšetrovatelia prania špinavých peňazí môžu spoľahnúť na finančné záznamy/knihy, aby sledovali toky finančných príjmov z trestnej činnosti v prípadoch legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Spoľahlivosť finančných záznamov/kníh je ovplyvňovaná úrovňou finančnej bezúhonnosti, účinnosťou vymáhania daní a dostupnosťou nezávislého auditu.

Vyšetrovatelia sa nemôžu vždy spoľahnúť na finančné záznamy podnikov, aby mohli sledovať tok peňazí pri vyšetrovaní prípadov ML. Informácie poskytované bankovým sektorom sú spoľahlivé, problém pri sledovaní toku finančných prostriedkov však nastáva pri výbere hotovosti. Zistiť ako bolo s finančnými prostriedkami nakladané podľa účtovných evidencií právnických osôb je problematické z dôvodu nedôsledného vedenia účtovníctva subjektmi páchajúcimi trestnú činnosť.

1. úroveň finančnej integrity

Na identifikáciu úrovne finančnej integrity podnikateľských subjektov pôsobiacich na území SR je potrebné zmeniť systém získavania relevantných údajov a informácií. Na základe aktuálne získavaných údajov nie je možné úplne presne identifikovať úroveň finančnej integrity. Príslušné orgány však majú dostatočne jasnú predstavu o nedostatkoch a problémoch v daňovej oblasti. Za účelom ich odstránenia a zefektívnenia výberu daní bol vydaný Akčný plán boj proti daňovým podvodom (vrátane jeho aktualizácie). Jedným

³⁰ Zdroj: viď bližšie EUROSTAT

z efektívnych nástrojov je spoločný projekt FS SR, NAKA v spolupráci s GP SR – tzv. daňová kobra. Tento projekt zaviedol nové kontrolné mechanizmy a výrazným spôsobom zvýšil mieru spolupráce príslušných orgánov pri odhaľovaní daňovej trestnej činnosti, no najmä pri neoprávnených nadmerných odpočtoch DPH.

Prehľad činnosti „daňovej kobry od jej vzniku na základe štatistických údajov zbieraných PZ SR (NJFP NAKA P PZ).

	Počet prípadov	Počet obvinených osôb	Vzniknutá škoda v EUR	Zachránené finančné prostriedky v EUR	Väzba	Právoplatný rozsudok	
						Kvalifikácia	výška trestu
Rok 2011 - 2016 spolu	82	328	361.271.255,10	84.774.183,00	20	2 x § 277 TZ neodvedenie dane a poistného	TOS 3r./PO 5r., TOS 12r. + peň. trest 30.000,- EUR + zákaz podnik. 10 r. + zhabanie sumy 1.800.000,- EUR

V rámci hospodárskej trestnej činnosti sú vo veľkej miere zneužívané faktúry a účtovné doklady, najmä falšovanie týchto dokumentov. S týmto súvisí aj nedostatočná podnikateľská etika a neplnenie záväzkov vyplývajúcich z odberateľsko-dodávateľských zmlúv a dohôd. Podnikateľská etika sa v SR kontinuálne vyvíja. Úspešné spoločnosti v záujme podpory firemnej kultúry najčastejšie využívajú školenia pre novoprijatých zamestnancov, aby sa títo rýchle adaptovali a orientovali vo svojich spoločnostiach. Firmy uplatňujú rôzne prístupy pri zavádzaní základných morálnych princípov do ekonomickej praxe. Firmy so zahraničnou účasťou však majú vypracované etické kódexy, ktoré majú formu písomného dokumentu vyjadrujúceho základné princípy etického správania sa platné pre celú firmu.

2. účinnosť vymáhania daní

Daňové zaťaženie je na Slovensku nízke, pričom odvody predstavujú dôležitý zdroj príjmov. Pomer daní k HDP je na Slovensku 31% HDP, vďaka čomu patrí Slovensko ku krajinám EÚ s najnižším daňovým zaťažením. V roku 2014 dane predstavovali približne 80% všetkých príjmov, čo je jedno z najnižších čísel v EÚ. Zloženie daňových príjmov bolo v priebehu času relatívne stabilné a výraznou mierou sa opieralo o odvody (oddiel 2.3), pričom príjmy z daní z príjmu a majetku sú porovnateľne nízke. Hoci dane z produkcie a dovozu (napr. DPH) ako podiel na HDP sú pod priemerom EÚ, pre Slovensko sú druhým najväčším zdrojom príjmov.

Opatrenia na boj proti daňovým podvodom prispeli k zlepšeniu výberu daní. V rámci akčného plánu pre boj proti daňovým podvodom vláda od roku 2012 realizovala približne 50 opatrení. Medzi najvýznamnejšie z nich patrili kontrolný výkaz DPH a povinný preddavok

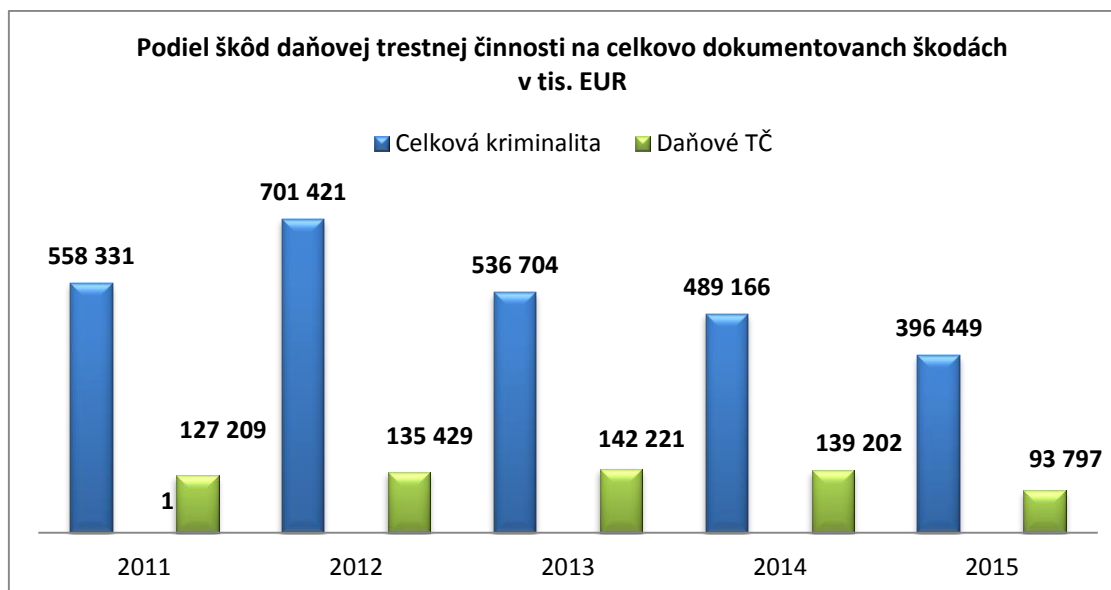
na DPH pri registrácii v prípade vysoko rizikových žiadateľov. Efektívna sadzba DPH vzrástla z rekordne nízkej hodnoty v treťom štvrťroku 2012 a v posledných štvrťrokoch sa stabilizovala na úrovni približne 14,5%. Ministerstvo financií odhaduje, že efektívnosť výberu DPH priniesla v rokoch 2013 – 2014 hlavne v dôsledku opatrení proti podvodom dodatočné príjmy z DPH vo výške 1,2% HDP. V nasledovnom období bolo zaznamenané ďalšie zlepšovanie v oblasti výberu daní. Avšak pokračujúce vysoké výpadky príjmov z DPH naznačujú, že v daňovej disciplíne v oblasti DPH existujú nedostatky.

S ohľadom na objem odhadovaných daňových únikov je zrejmé, že súčasné kapacitné možnosti FS na realizáciu kontrolnej činnosti nie sú dostatočné. Z celkového počtu viac ako 9 tisíc zamestnancov finančnej správy vykonáva funkciu kontrolórov priemerne 1500 zamestnancov. SR prijíma rôzne nástroje smerujúce k zníženiu náročnosti kontrolnej činnosti správcov dane a k prijímaniu možností vysokoúčinnnej cielenej kontroly s odstraňovaním motivačných faktorov pre porušovanie právnych predpisov – akčný plán boja proti daňovým podvodom. Dĺžka zotrvania zamestnancov na pozícii môže na jednej strane predstavovať stabilizáciu a odbornosť, na druhej strane môže byť súčasťou neželanej zotrvačnosti a rizikom pre korupčné správanie. Vyššia fluktuácia je dlhodobejšie zaznamenávaná v Bratislave. Systém štátnozamestnaneckých vzťahov neobsahuje systém rotácie zamestnancov, preto zotrvávajú na pozícii, na ktorú boli prijatí, pokiaľ nedôjde k individuálnym zmenám spôsobujúcim zmenu štátnozamestnaneckého vzťahu.

Smerovanie v oblasti zefektívnenia výberu daní a cla vychádza zo zámerov vlády SR definovaných v Programovom vyhlásení vlády, ktorého jedným z východiskových dokumentov je stratégia Európa 2020 a z cieľov MF SR. K dôležitým dokumentom pre stanovenie cieľov v oblasti zefektívnenia výberu daní a cla patrí Konceptia reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov, Konceptia boja proti daňovým podvodom na dani z pridanej hodnoty, ako aj ďalšie súvisiace dokumenty. Cieľom v oblasti zefektívnenia výberu daní a cla je pokračovanie v realizácii reformných zámerov vlády SR a MF SR súvisiacich s procesom zjednocovania výberu daní a cla, perspektívne s výberom poistných odvodov vrátane pokračovania v zefektívnení činnosti FS. Strategické ciele, zámery a konkrétne úlohy smerujúce k zefektívneniu činnosti FS sú definované v Konceptii rozvoja finančnej správy na roky 2014 - 2020, ktorej východiskom je Stratégia rozvoja finančnej správy spracovaná MF SR. Konceptia rozvoja finančnej správy na roky 2014 - 2020 poskytuje pohľad na to, akým smerom sa FS bude uberať v nasledujúcom období.

Najväčšia intenzita školení daňových kontrolórov sa venuje UNIVERZÁLNE vzdelávaniu v daňových zákonoch (procesné a hmotné daňové právo), v účtovníctve, v technike daňovej kontroly a v kontrolnom procese, vo finančno-ekonomickej analýze, v boji proti daňovým únikom a podvodom. ŠPECIÁLNE vo vzťahu k téme „boja proti praniu špinavých peňazí a proti terorizmu“ – najmä otázkam korupcie a podvodom. Prevažne sa vyššie uvedený typ školení realizuje v špecializovaných kurzoch alebo e-learningom.

V rokoch 2011 až 2015 bolo zistených spolu 23 211 daňových trestných činov, z ktorých bolo 16 706 objasnených. Uvedenou trestnou činnosťou bola štátnemu rozpočtu spôsobená škoda vo výške 637.858.000,- EUR. Nápad daňových trestných činov predstavuje 31,03 % podiel na ekonomickej trestnej činnosti.

3. dostupnosť nezávislého auditu

Štatutárni audítori a audítorské spoločnosti vykonávajú audit podľa medzinárodných audítorských štandardov od r. 2004. Zákon č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) v § 19 - Medzinárodné audítorské štandardy, a aj predchádzajúci zákon č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o audítoroch“) v § 20 - Audítorská dokumentácia, ukladá štatutárnym audítorom a audítorským spoločnostiam postupovať pri výkone štatutárneho auditu podľa medzinárodných audítorských štandardov vydaných organizáciou IFAC (Medzinárodná federácia účtovníkov), ktorej členom je aj Slovenská komora audítorov.

Porušenie bezúhonnosti audítorov

Podľa rozhodnutí disciplinárnej komisie Slovenskej komory audítorov za roky 2010 až 2015 došlo k týmto porušeniam zákona o audítoroch:

- v § 29 ods. 5 - sústavné vzdelávanie - nedodržanie absolvovania v trojročnom vzdelávacom cykle minimálne 120 hodín vzdelávacích aktivít = 36 audítorov,
- v § 37 ods. 2 - práva a povinnosti audítora a audítorskej spoločnosti vo vzťahu ku komore audítorov - nedodržanie vnútorných predpisov komory a úloh vyplývajúcich z členstva v komore = 6 audítorov,
- v § 37 ods. 4 - nedodržanie platiť komore príspevky a iné peňažné úhrady = 3 audítori,
- v § 20 a § 23 - audítorská dokumentácia, audítorská správa = 1 audítor.

Prípady porušenia bezúhonnosti u nezávislých audítorov a audítorských spoločností za roky 2010 - 2015 zistené neboli.

Princíp objektívnosti vyžaduje od všetkých audítorov, aby sa nespreneverili svojmu odbornému alebo obchodnému úsudku v dôsledku predpojatosti, konfliktu záujmov alebo neprípustného vplyvu iných subjektov. Z uvedeného vyplýva, že klient auditu nesmie

zasahovať do výkonu auditu, resp. inak uplatňovať neprípustný vplyv na audítora. V zmysle kódexu musí byť audítor od klienta nezávislý. Nezávislosť podľa Etického kódexu audítora je definovaná ako:

a) nezávislosť mysle

- stav mysle, ktorý dovoľuje vysloviť názor bez toho, aby bol ovplyvnený záležitosťami skresľujúcimi odborný úsudok, a tým umožniť jednotlivcovi konať bezúhonne a uplatňovať objektívnosť a odborný skepticizmus.

b) nezávislosť vystupovania

- vyhnutie sa skutočnostiam a okolnostiam, ktoré sú natoľko významné, že by primerane uvažujúca a informovaná tretia strana po zvážení všetkých špecifických okolností a skutočností pravdepodobne dospela k záveru, že bezúhonnosť, objektívnosť alebo odborný skepticizmus firmy alebo člena audítorského tímu sú skreslené.

Štatutárny audítor/audítorská spoločnosť podlieha v zmysle zákona o štatutárnom audite previerke zabezpečenia kvality vykonávanou kontrolórmí Slovenskej komory audítorov a dohľadu vykonávaným Úradom pre dohľad nad výkonom auditu (ďalej len „UDVA“) podľa § 35 ods. 4 zákona o štatutárnom audite:

„Výber subjektov, ktoré majú byť predmetom previerky zabezpečenia kvality štatutárneho auditu, sa uskutočňuje na základe analýzy rizika a musí sa vykonať najmenej raz za tri roky u štatutárneho audítora a audítorskej spoločnosti, ktorí vykonali štatutárny audit v účtovnej jednotke, ktorá je subjektom verejného záujmu, raz za šesť rokov u ostatných štatutárnych audítorov a audítorských spoločností.“

Zistenia daňových úradov o dvojitom účtovníctve alebo iných podvodných účtovných praktikách

Počet podaných trestných oznámení na OČTK, oznámená ujma, jednotlivé trestné činy v rokoch 2011-2015:					
Oznámenia, ujma, trestné činy/rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet oznámení o podozrení zo spáchania DTČ spolu	1862	842	1214	1118	485
Oznamovaná ujma v tis. €	247 530	123 322	94 771	184 878	83 884
§ 278 - nezaplatenie dane a poistného	636	266	494	247	96
§ 277 - neodvedenie dane a poistného, daňový podvod	315	183	270	312	154
§ 276 - skrátenie dane a poistného	1043	475	532	579	313
§ 259 - skresľovanie údajov hosp. a obch. evidencie	59	16	22	5	2

Štatistika zo strany Finančnej správy však nezahrňuje trestné konania DTČ vzniknuté rozpracovaním operatívnymi zložkami Policajného zboru a trestné konania začaté na základe súčinnostných koordinácií medzi FS, PZ, ... a tie sú vlastne tie najväčšie TK, kde sa zasahuje voči organizovaným skupinám. V týchto prípadoch vlastne ani trestné oznámenie mnohokrát nebolo podané.

Samotné podávanie trestných oznámení je len prvý pokus o zásah OČTK. Avšak efektívnosť je nakoniec asi len 5 – 6% - odsúdení za daňové trestné činy z podaných oznámení finančnej správy.

h3) kvalita rámca CDD

1. dostupnosť spoľahlivej identifikačnej infraštruktúry

SR má v súčasnosti kvalitný a bezpečný identifikačný systém, o čom svedčí napr. aj malý počet zachytených falošných identifikačných dokladov (ďalej len „ID“). Každý druh identifikačného dokladu je upravený samostatným zákonom a príslušnými nariadeniami, napr. zákon o občianskych preukazoch, zákon o cestovných dokladoch, zákon o azyle a pod. ID vydávané v SR sú priebežne s každou novou sériou doplňované o ďalšie ochranné prvky a znaky, ktoré komplikujú možnosť ich falšovania.

Povinné osoby v SR v súvislosti s ID slovenských občanov využívajú overovaciu službu - verejne prístupná stránka MV SR zameraná na vyhľadávanie stratených a odcudzených dokladov, ktorú má väčšina bánk implementovanú vo svojich verifikačných systémoch. Niektoré pracoviská bánk majú k dispozícii čítacie zariadenie, ktoré zosníma číselné dáta na zadnej strane ID, pričom vie následne vyhodnotiť z identifikačných údajov kontrolného okraja, či nebol doklad pozmenený.

Na základe dostupných informácií možno konštatovať, že štatistiky k osobám ktoré nemajú riadne ID a štatistiky ku špecifickým osobám (imigrantom, sociálnym skupinám a pod.), sa nevedú a takéto dáta by mali nízku vypovedaciu hodnotu. Podmienky vydávania dokladov pre skupinu imigrantov sú osobitne upravené príslušným zákonom (Zákon o azyle).

Negatívny a rastúci trend možno konštatovať v počte zachytených falošných cestovných dokladov zahraničných osôb na území SR. Ďalším zraniteľným miestom je mierne rastúci trend využívania falošnej identity – použitie pravých identifikačných dokladov v spojitosti s falošnou identitou neznámej osoby, pričom je využívaná podobnosť osoby s osobou na fotografii v doklade tzv. „look-a-like“.

Štatistiky o počtoch prípadov za obdobie rokov 2010 až 2015, v ktorých sa použili falošné identifikačné doklady slovenských občanov (občianske preukazy, pasy, iné identifikačné doklady občana).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPOLU
Cestovný pas	10	9	23	1	1	0	56
Diplomatický pas	0	0	0	0	0	0	0
Služobný pas	0	0	0	0	0	0	0

Identifikačná karta	30	24	10	8	4	3	79
Občiansky preukaz	3	3	3	4	1	3	17
Vodičský preukaz	37	36	17	18	9	3	120
Vízum	0	0	0	1	0	0	1
Povolenie na pobyt	0	0	2	0	0	0	2
Iné	0	0	0	0	0	0	0

Štatistiky o počtoch prípadov za obdobie rokov 2010 až 2015, v ktorých sa použili pravé identifikačné doklady slovenských občanov v spojitosti s falošnou identitou ďalšej osoby (občianske preukazy, pasy, iné identifikačné doklady občana).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPOLU
Look-a-like	0	0	2	0	0	1	3
(zneužitie pravého dokladu inou osobou)			(povolenie na pobyt SVK)			(Identifikačná karta SVK)	

Štatistiky o počtoch prípadov za obdobie rokov 2010 až 2015, v ktorých sa použili falošné identifikačné doklady zahraničných občanov na území SR (občianskej preukazy, pasy, iné identifikačné doklady zahraničného občana).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	SPOLU
Cestovný pas	26	8	42	9	105	226	416
Diplomatický pas	0	0	0	0	0	1	1
Služobný pas	0	0	0	0	0	0	0
Identifikačná karta	33	17	18	8	9	22	107
Občiansky preukaz	0	0	0	0	0	1	1
Vízum	1	7	18	5	11	9	51
Povolenie na pobyt	10	22	89	10	3	2	136
Vodičský preukaz	15	2	10	5	8	11	51

Iné

0

0

3

1

0

0

4

Kriminalistický a expertízny ústav PZ poskytlo informácie o počtoch prípadov s falošnými alebo pozmenenými dokladmi za obdobie rokov 2010 –2015:

rok	občianske preukazy SR		občianske preukazy zahraničné		cestovné pasy SR		cestovné pasy zahraničné	
	pozmenené	falošné	pozmenené	falošné	pozmenené	falošné	pozmenené	falošné
2011	11	22	0	2	10	0	3	0
2012	7	13	0	3	8	0	2	0
2013	3	18	0	1	10	1	1	0
2014	2	7	0	0	3	1	0	0
2015	2	6	0	0	2	0	0	0
spolu								

Pozn.: Uvedené počty sa týkajú falošných a pozmenených dokladov, ktoré boli na KEÚ PZ v príslušných rokoch skúmané a založené do zbierky.

2. dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

Na základe dostupných informácií a konzultácii so zástupcami povinných osôb možno konštatovať, že povinné osoby využívajú najmä nasledovné nezávislé informačné zdroje a vlastné interné zdroje:

- informácie z úverového registra, ktorý je prístupný pre banky (väčšina bánk využíva tieto informácie najmä pri posudzovaní klientov pred žiadosťou o poskytnutie úveru, resp. pri refinancovaní úveru, resp. pri vzniku nedoplatkov).
- informácie od Sociálnej poisťovne (uvedené sa využíva najmä pri posudzovaní klientov pri žiadosti o poskytnutie úveru, banky získavajú informácie o výške mesačnej mzdy klienta, príp. informácie o zamestnávateľovi, ktorý realizuje odvody za zamestnanca),
- informácie z katastra nehnuteľností,
- informácie k vlastnému klientovi z histórie (výpisy z účtov, minulé žiadosti o produkty banky, poskytované existujúce produkty, „čierne“ a šedé“ zoznamy, dotazníky k poskytovaným produktom banky, KYC dotazníky pred založením obchodného vzťahu a v priebehu obchodného vzťahu a pod.) – interné informácie,
- niektoré banky majú vlastné interné systémy do ktorých vkladajú priebežné informácie ku konkrétnym transakciám (pri vklade hotovosti vo vyššom objeme sa do systému dostane poznámka o pôvode fin. prostriedkov pokiaľ na takúto otázku klient pracovníkovi banky odpovedal a pod.),
- informácie z voľne dostupných zdrojov (sociálne siete, Obchodný register SR, Živnostenský register SR, FOAT, informácie o hospodárskych výsledkoch podnikateľských subjektov a spoločností, napr. www.finstat.sk a pod).
- IT nástroje na KYC: databázy vlastníckych štruktúr, databázy sankcionovaných osôb, databázy PEPs, systémy na identifikáciu sociálnych a ekonomických väzieb a prepojení, atď.

3. dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve

Informácie o skutočných vlastníkoch právnických osôb (konečných užívateľoch výhod) neboli v SR uchovávané v hodnotiacom období od r. 2011 do r. 2015 v žiadnom centrálnom registri. Povinnosť zisťovať informácie o konečnom užívateľovi výhod je uložená povinným osobám v zákone č. 297/2008 Z. z. Pri vykonávaní základnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi majú povinné osoby povinnosť podľa § 10 ods. 1 písm. b) zákona č. 297/2008 Z. z. v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu identifikovať konečného užívateľa výhod a prijať primerané opatrenia na overenie jeho identifikácie, vrátane opatrení na zistenie vlastníckej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta, ktorý je právnickou osobou alebo združením majetku. Ak povinná osoba nemôže vykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi podľa § 10 ods. 1 písm. a) až c) zákona č. 297/2008 Z. z. z dôvodov na strane klienta, (t. j. aj vtedy, ak klient odmietne povinnej osobe poskytnúť informácie o konečnom užívateľovi výhod) je povinná osoba povinná odmietnuť uzavrieť obchodný vzťah, ukončiť obchodný vzťah alebo odmietnuť vykonať konkrétny obchod. Povinnosť identifikovať konečného užívateľa výhod je uložená aj združeniam majetku (nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, neinvestičné fondy) v § 25 zákona č. 297/2008 Z. z. Združenia majetku sú povinné viesť písomný zoznam konečných užívateľov výhod, ktorý sú povinné predložiť pri kontrole vykonávanej FSJ.

V SR vznikol prvotne register KUV za účelom zvýšenia transparentnosti v nakladaní s verejnými finančnými prostriedkami až v r. 2015. Na základe zákona č. 252/2015 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 252/2015 Z. z.“), bola verejným obstarávateľom uložená povinnosť zapísať konečného užívateľa výhod do Registra konečných užívateľov výhod (ďalej len „RKUV“), ktorý bol zverejnený na webovej stránke Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „UVO“). RKUV bol vytvorený ako informačný systém verejnej správy, ktorého správcom sa stal UVO a obsahoval údaje o konečných užívateľoch výhod. RKUV bol verejne prístupný. Právnické alebo fyzické osoby, ktoré sa chceli zúčastniť verejného obstarávania, boli teda povinné vykonať zápis konečného užívateľa výhod do RKUV. V RKUV boli vedené zoznamy konečných užívateľov výhod s uvedením mena, priezviska, adresy pobytu a takisto údaje, ktoré zakladajú postavenie konečného užívateľa výhod, vrátane údajov o tom, či konečný užívateľ výhod je verejným funkcionárom. Dňa 1.2.2017 nadobudol účinnosť zákon č. 315/2017 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov. RKUV bol nahradený Registrom partnerov verejného sektora (ďalej len „RPVS“). Na rozdiel od RKUV sa RPVS vzťahuje nielen na vzťahy vznikajúce v režime verejného obstarávania, ale jeho pôsobnosť sa týka širokého okruhu transakcií medzi štátom (resp. verejným sektorom) a fyzickými a právnickými osobami, ktoré neprebiehajú len prostredníctvom verejných obstarávaní, ale ide aj napr. o poskytovanie prostriedkov z európskych fondov, poskytovanie dotácií či inej štátnej pomoci, uzatváranie kúpnych, nájomných alebo iných zmlúv, rovnako ako aj na postúpené pohľadávky štátu a pod. Správcom a prevádzkovateľom RPVS je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Registrujúcim orgánom (orgán vykonávajúci zápisy údajov) je Okresný súd Žilina.

Ani vytvorením RPVS však SR nespĺňa povinnosť uloženú členským štátom smernicou EPaR (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely

prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorá požaduje, aby podnikateľské subjekty a iné právnické osoby registrované na území SR boli povinné viesť presné a aktuálne informácie o konečných užívateľoch výhod, vrátane podrobností o držaných podieloch konečných užívateľov výhod. Informácie o konečných užívateľoch výhod by mali byť uchovávané v centrálnom registri konečných užívateľov výhod, ktorý by mal byť vytvorený v Registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (ďalej len „Register právnických osôb“). Register právnických osôb vznikol na základe zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého cieľom bolo zriadiť register právnických osôb splňujúci požiadavky Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy.

KVALITA TRESTNÉHO STÍHANIA FINANČNEJ TRESTNEJ ČINNOSTI

Základným predpokladom efektívneho trestného stíhania je schopnosť a bezúhonnosť orgánov činných v trestnom konaní zahájiť a viesť trestné stíhanie trestných činov legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Tejto skutočnosti však musí predchádzať efektívne odhaľovanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti, identifikácia výnosov a ich pohybu a činnosti príslušných orgánov v oblasti operatívno-pátracej činnosti a kriminálneho spravodajstva.

a) kapacity a zdroje pre trestné stíhanie v oblasti finančnej trestnej činnosti

a1) útvary Policajného zboru

Vyšetrovatelia realizujúci vyšetrovanie trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a predikatívnych trestných činov sú zaradení na odboroch kriminálnej polície Okresných riaditeľstiev Policajného zboru, Krajských riaditeľstiev Policajného zboru, Kriminálnom úrade finančnej správy a na Národnej kriminálnej agentúre. Skúsenosti s vyšetrovaním predikatívnych trestných činov majú vyšetrovatelia podľa počtu odslúžených rokov, avšak skúsenosti v oblasti zaistovania majetku a s finančným vyšetrovaním sú nedostatočné, prípadne žiadne. Až na konci hodnoteného obdobia sa tejto oblasti začala postupne venovať istá miera pozornosti, v dôsledku prijímaných opatrení v oblasti finančného vyšetrovania.

Ekonomická trestná činnosť sa vyšetruje aj na OKP OR PZ a OKP KR PZ na oddeleniach ekonomickej kriminality (2., 3. alebo 4. oddelenie). Zaťaženosť na oddeleniach ekonomickej trestnej činnosti je vyššia ako na oddeleniach majetkovej a násilnej trestnej činnosti. V rámci organizačnej štruktúry NAKA je zriadená národná jednotka finančnej polície, ktorá je určená na odhaľovanie a vyšetrovanie najzávažnejších foriem trestných činov proti majetku a trestných činov hospodárskych, kde bola spôsobená škoda alebo získaný prospech najmenej dvadsaťpäťtisíc násobok malej škody podľa Trestného zákona, na ktoré sa súčasne vzťahuje pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu. Súčasne predmetom činnosti uvedenej jednotky sú aj podozrenia z trestných činov, vykazujúce prvky organizovaného zločinu, so zistením účasti organizovaných a zločineckých skupín alebo zastúpením osôb z prostredia organizovaného zločinu³¹.

³¹ Najčastejšie ide o prípady karuselových daňových podvodov, fingovaných intrakomunitárnych dodaní tovaru, daňových podvodov pri dovoze tovaru z tretích krajín a jeho vývoze, prípady podvodov a únikov súvisiacich s fakturáciou a vedením účtovníctva, ako aj prípady nezákonných finančných operácií, nezákonných operácií

Systematická príprava - školenia policajtov v oblasti legalizácie / zaistovania majetku v hodnotenom období neexistovala. Akcelerácia procesu nastala na základe iniciatívy GP SR v súvislosti s problematikou Finančného vyšetrovania. NAKA následne zorganizovala jeden medzinárodný seminár k problematike Finančného vyšetrovania a konfiškácie majetku pre úzky okruh účastníkov až v mesiaci október roku 2016. Semináre a školenia v oblasti problematiky finančného vyšetrovania vykonávané z úrovne generálnej prokuratúry z kapacitných dôvodov logicky nie sú prístupné všetkým policajtom. Prvá oficiálna metodická pomôcka na finančné vyšetrovanie bola prijatá po hodnotenom období.

a2) prokuratúra

Úrady prokuratúry sú primerane štruktúrované, financované a obsadené osobami s náležitou prípravou a zručnosťami. Osobitné postavenie má ÚŠP GP SR, ktorý je vecne a miestne príslušný na vykonávanie dozoru v trestnom stíhaní najzávažnejšej ekonomickej, organizovanej trestnej činnosti výhradne v oblasti korupcie a terorizmu, vrátane financovania terorizmu. Existuje špeciálna príprava vo forme seminárov, porád a školení organizovaných v rámci Plánu vzdelávania prokurátorov a zamestnancov prokuratúry prijímaného z úrovne GP SR záväzného pre všetky stupne prokuratúry, ako aj plánov vzdelávania prijímaných krajskými prokuratúrami aj pre prokurátorov špecialistov na majetkovú trestnú činnosť a daňové trestné činy.

Pri trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti ide často o prevody peňažných prostriedkov z účtov v cudzine a legalizácia je spravidla vyvodzovaná len z toho, že ide o podozrivú platbu na základe dodatočného oznámenia odosielajúcej zahraničnej banky, pričom spravidla je ťažké stotožniť skutočnú identitu osoby, ktorá platbu v cudzine uskutočnila, resp. ktorá účet v tuzemsku založila. Často ide o osoby s falošnou identitou alebo o cudzincov. Vyšetrovanie komplikuje a predlžuje aj vykonávanie úkonov právnej pomoci, často i do viacerých štátov, niekedy aj mimo Európskej únie.

Možno konštatovať, že ide o latentnú, vysoko sofistikovanú trestnú činnosť, ktorej identifikácia a odhaľovanie primárne patrí do pôsobnosti spravodajských a operatívnych orgánov polície. Pričom prokuratúra môže aktívne konať a reálne ovplyvňovať predmetný proces až v štádiu keď prichádza do úvahy formálne začatie trestného stíhania.

V prípade vedenia trestného stíhania pre trestný čin podielníctva dochádza ku konaniu zväčša na základe vlastných poznatkov orgánov činných v trestnom konaní, ale problematické je dokázať, že podozrivá osoba (podielnik) vedela o pôvode veci, teda že pochádza z trestnej činnosti. Väčšina vecí pochádza z krádeží, kedy páchatelia pôvodných trestných činov predávajú tieto veci za zlomok ich trhovej ceny s cieľom získať peniaze pre ďalšiu osobnú potrebu. Pri úmyselnej forme tohto trestného činu je preukázanie zavinenia v mnohých prípadoch závislé od výpovede samotného potenciálneho páchatela (podielníka) a výpovede páchatela trestného činu, ktorým bola získaná vec, ktorá má byť predmetom trestného činu podielníctva. Aj pri nedbanlivostnej forme trestného činu podielníctva je problematické preukazovanie subjektívnej stránky trestného činu (páchatel často nevie, že

ide o vec pochádzajúcu z trestnej činnosti, hoci to vedieť mal a mohol, resp. bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že sa nejedná o vec pochádzajúcu z trestnej činnosti).

Závažné spôsoby páchania legalizácie príjmov z trestnej činnosti sú prepojené s najzávažnejšími formami trestnej činnosti páchanej rôznymi sofistikovanými spôsobmi, kde odhalenie, dokazovanie a samotné vyšetrovanie tzv. predikatívnych trestných činov je časovo, ale i obsahovo veľmi náročné. Orgány činné v trestnom konaní majú v takýchto prípadoch len obmedzené personálne a technické možnosti dokazovať súčasne tzv. predikatívny trestný čin a spôsob legalizácie príjmov z trestnej činnosti. V hodnotenom období neboli vytvorené dostatočné podmienky na identifikáciu výnosov pochádzajúcich z trestnej činnosti prostredníctvom dostatočne efektívneho systému proaktívneho a paralelného finančného vyšetrovania. Uvedené procesy obsahujú nevyhnutnú požiadavku multi-sektorálnej špecializácie. Navyše bez účinného vykonávania zaistenia majetku v počiatočných fázach trestného konania nebudú vytvorené základné podmienky na úspešné odčerpanie výnosov z trestnej činnosti. Bude preto potrebné zefektívniť využívanie zaisťovacích inštitútov – trestné stíhanie sa vedú vo viacerých trestných veciach oneskorene a páchatelia v čase vedenia trestného stíhania nedisponujú žiadnym majetkom, resp. finančnými prostriedkami, ktoré by sa dali zaistiť (v čase vznesenia obvinenia je majetok už dávno prevedený na iné osoby).

Osobitným aspektom, ktorý negatívne ovplyvňuje činnosť orgánov činných v trestnom konaní bola absencia efektívnych informačných systémov určených na správu spisov a dokumentov a následne získavanie relevantných štatistických údajov. Z hľadiska horizontálneho prístupu k efektívnemu preverovaniu a odhaľovaniu trestnej činnosti je negatívnym faktom tiež absencia prepojenia aktuálne existujúcich systémov polície, prokuratúry a súdov. Aktuálny stav prakticky neumožňoval „sledovať“ konkrétny prípad od začatia trestného stíhania až po konečné súdne rozhodnutie. Nevedie sa štatistika o počte vyšetrovateľov zapojených do procesu zaisťovania majetku.

b) bezúhonnosť a nezávislosť orgánov činných v trestnom konaní v oblasti finančnej trestnej činnosti

b1) útvary Policajného zboru

Vyšetrovanie sa vedie bez zasahovania, politického alebo spoločenského tlaku, korupcie, zastrašovania alebo zneužívania postavenia, taktiež aj zaisťovanie majetku sa vykonáva bez nežiaducich vonkajších zásahov. Vyšetrovateľ je procesne samostatný. Dozor nad zákonnosťou podľa Trestného poriadku vykonáva iba prokurátor.

Počet prípadov zneužitia právomoci verejného činiteľa spáchaných policajtmi na úseku vyšetrovania, resp. objasňovania tr. činnosti	2011	2012	2013	2014	2015
	5	7	15	2	2

V období rokov 2011 až 2015 neboli zaznamenané prípady zneužitia právomoci verejného činiteľa pri vyšetrovaní trestných činov legalizácie príjmov z trestnej činnosti resp.

podielnictva. Takisto neboli zaznamenané prípady zasahovania politickým alebo spoločenským tlakom, zastrašovaním a pod., ktoré mali vplyv na výsledok vyšetrovania.

Štatistiky týkajúce sa trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, ktorým bolo vznesené obvinenie v súvislosti s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 Trestného zákona.

	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obvinených policajtov- tr.čin podľa § 233 TZ	1	1	3	1	2

b2) prokuratúra SR

Vykonávanie prokurátorských činností v oblasti finančnej trestnej činnosti nie je osobitne upravené. Nezávislosť prokurátorov je vo všeobecnosti zaistená zo zákona (zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakteľoch prokuratúry v znení neskorších predpisov). Ústavné postavenie prokuratúry ako nezávislého samostatného orgánu zabezpečuje, že prokurátori, ktorí nesmú byť členmi žiadnej politickej strany, pracujú bez politických vplyvov a sú vymenovaní do svojej funkcie v podstate na doživotie. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonávajú zo zákona v každej trestnej veci, kde je začaté trestné stíhanie ako aj pred začatím trestného stíhania.

Prokurátor má zákonné právo vykonávať funkciu prokurátora bez zastrašovania, nátlaku, prekážok, nevhodného zasahovania alebo neoprávneného vystavovania zásahom do jeho právomoci a osobnej zodpovednosti.

Nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi (písomný) pokyn, ako má postupovať alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor. Táto právomoc nie je absolútna. V zásade prokurátor má právo požiadať nadriadeného prokurátora, aby pridelená vec mu bola odňatá, ak považuje pokyn nadriadeného prokurátora za rozporný s právnym predpisom alebo so svojim právnym názorom. Nadriadený prokurátor jeho žiadosti vyhovie a vybavením veci poverí iného prokurátora alebo ju vybaví sám. V konaní pred súdom nie je podriadený prokurátor viazaný pokynom nadriadeného prokurátora, ak v priebehu konania nastane zmena v dôkaznej situácii. Podriadený prokurátor je povinný odmietnuť splnenie pokynu, ak by jeho splnením spáchal trestný čin, priestupok, iný správny delikt alebo disciplinárne previnenie; odmietnutie splnenia pokynu je povinný písomne odôvodniť. Podriadený prokurátor tiež môže odmietnuť splnenie pokynu, ak by jeho splnením bezprostredne a vážne ohrozil svoj život alebo zdravie alebo ak by jeho splnením bezprostredne a vážne ohrozil život alebo zdravie jemu blízkej osoby, a ak podriadený prokurátor predpokladá, že splnenie pokynu by mohlo mať za následok vznik škody, je povinný upozorniť na to nadriadeného prokurátora.

Tzv. negatívne pokyny sú zákonne obmedzené. Nadriadený prokurátor nemôže vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, aby sa nezačalo trestné stíhanie, nevznieslo obvinenie, nepodal návrh na vzatie obvineného do väzby, vec postúpila na prerokovanie inému orgánu, zastavilo trestné stíhanie inému orgánu, zastavilo trestné stíhanie, podala obžaloba alebo riadny alebo mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, taktiež začatie

konania pred súdom, nevstúpil do konania pred súdom, nepodal opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu podľa osobitných predpisov, nepodal protest prokurátora alebo nepodal upozornenie prokurátora.

Medzi základné povinnosti prokurátora patrí povinnosť nedať sa ovplyvniť individuálnymi alebo čiastkovými záujmami, záujmami politických strán alebo politických hnutí, nepodľahnúť tlaku verejnej mienky alebo oznamovacích prostriedkov a odmietnuť akýkoľvek zásah, nátlak, vplyv alebo žiadost', ktoré by mohli viesť k ohrozeniu jeho nestrannosti konať objektívne a prihliadať na všetky rozhodné okolnosti bez ohľadu na to, či sú pre strany alebo pre účastníkov konania prospešné, alebo neprospešné a chrániť ľudskú dôstojnosť, základné ľudské práva a slobody, nevýhodňovať a nepoškodzovať strany alebo účastníkov konania pre ich pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Prokurátor je disciplinárne zodpovedný za zavinené nesplnenie alebo porušenie povinnosti prokurátora, správanie prokurátora, ktoré vzbudzuje oprávnené pochybnosti o jeho svedomitosti a nestrannosti pri rozhodovaní, správanie prokurátora na verejnosti, ktoré znižuje vážnosť prokuratúry.

Na iniciatívne zabezpečenie a ochranu práv a oprávnených záujmov prokurátorov sú zriadené orgány samosprávy prokurátorov – regionálne zhromaždenie prokurátorov a regionálne prokurátorské rady. Rada prokurátorov je najvyšším výkonným orgánom samosprávy prokurátorov s celoštátnou pôsobnosťou, úlohou ktorého je aj koordinovať činnosť prokurátorských rád. Samosprávne orgány disponujú zákonnými rozhodovacími, schvaľovacími, návrhovými a poradnými oprávneniami. Pravidlá prokurátorskej etiky sú obsiahnuté v etickom kódexe prokurátora. Etický kódex prokurátora schvaľuje rada prokurátorov a zverejňuje sa na webovej stránke generálnej prokuratúry.

Vyhodnotením údajov z evidencie odňatých vecí vo vzťahu k problematike konfliktu záujmov s eventúalnym prijatím príslušných opatrení bolo zadokumentované, že v hodnotenom období bolo rozhodnuté o vylúčení prokurátora z vykonávania úkonov trestného konania len v dvoch veciach.

c) účinnosť domácej spolupráce

Na základe žiadostí o súčinnosť je domáca spolupráca na požadovanej úrovni. Spolupráca medzi zložkami polície a prokuratúry je dlhodobou rozvinutá tak na centrálnej, ako aj na miestnej úrovni. V konkrétnych prípadoch neexistujú žiadne formálne prekážky efektívnej komunikácie medzi konajúcimi policajtmi a prokurátormi. Priestor na zlepšenie je v rýchlosti vybavovania žiadostí, čo je však ovplyvnené aktuálnou záťaženosťou dožadujúceho útvaru. Imanentnou súčasťou spolupráce sú súčinnosťné porady na všetkých úrovniach orgánov polície a prokuratúry, vrátane AML/CFT problematiky.

d) účinnosť medzinárodnej spolupráce

Justičná spolupráca

SR má dostatočný právny rámec na poskytovanie a vyžiadanie právnej pomoci z cudziny. Zjavným nedostatkom je iba dĺžka trvania vybavovania žiadostí zo strany cudzích štátnych orgánov. SR vybavuje právne pomoci podľa možností v čo najkratšom čase. Spoluprácu na úseku právnej pomoci v trestných veciach de facto zastrešuje GP SR, ktorá koordinuje a dohliada na riadne a včasné vybavovanie žiadostí.

Dozor nad rýchlym vybavením žiadostí o právnu pomoc, ktorej vybavenie má zabezpečiť vyšetrovateľ vykonáva prokurátor, ktorý v prípade potreby účinne koordinuje prácu vyšetrovateľa, tak aby bola riadne a včas vybavená. SR dokáže poskytnúť právnu pomoc na žiadosť o spoluprácu vykonanú na základe konaní bez predchádzajúceho odsúdenia a súvisiacich predbežných opatrení.

Na žiadosť SR poskytne urgentne právnu pomoc, taktiež dochádza k poskytovaniu právnej pomoci na základe žiadosti bez ohľadu na to, či bol páchatel v cudzine odsúdený za trestný čin alebo nie. Obmedzenia poskytovania informácií sú primerané okolnostiam a oblasti, z ktorej sú informácie požadované. Informácie sa poskytujú obojstranne v súlade so zákonom.

Vyšetrovatelia považujú vybavovanie právnej pomoci z niektorých krajín za zdĺhavé. Za najviac problematickú spoluprácu označili vybavovanie žiadostí zo strany Kanady, USA, Číny, Veľkej Británie, Talianska a Francúzska. Kvalitu a včasnosť spolupráce s Áziou a Afrikou hodnotia vyšetrovatelia ako veľmi slabú.

KVALITA ROZSUDKOV

Základným predpokladom efektívneho trestného súdnictva sú schopní a bezúhonní sudcovia, ktorí vedú trestné konanie profesionálne a správne.

e) kapacita a zdroje pre súdne konanie³²

Veľký počet predstaviteľov súdov zastáva názor, že kapacita a zdroje pre trestné stíhanie v oblasti finančnej trestnej činnosti sú nedostatočné. Z tohto dôvodu by bolo potrebné uvažovať v rámci rozhodovacej činnosti súdov o špecializácii sudcov na rozhodovanie o finančnej trestnej činnosti. To by však znamenalo potrebu personálneho posilnenia súdu vzhľadom na skutočnosť, že tento druh trestnej činnosti s prihliadnutím na jeho závažnosť a zložitosť by si vyžadoval väčší časový priestor na štúdium a prípravu pojednávania ale i samotného rozhodnutia, a teda sudca by bol schopný rozhodnúť menej vecí, než je to v prípade „všeobecnej trestnej činnosti.“ Jeden zo súdov naopak konštatuje, že súdy sú vybavené náležitými prostriedkami po stránke odbornej, organizačnej aj materiálnej na účinné stíhanie páchatelov, avšak odporúča zaradiť do vzdelávania sudcov tematicky zamerané školenia z oblasti finančnictva – bankovníctva, keďže ide o špecializovanú problematiku. Iný súd však zastáva názor, že aj keď Justičná akadémia organizuje vzdelávacie

³² Napriek snahe koordinačného orgánu pre NHR sa nepodarilo zaistiť priamu účasť sudcov na účely práce tímov na hodnotenie celkovej úrovne hrozieb a zraniteľnosti legalizácie na národnej úrovni. Informácie týkajúce sa súdneho konania tak boli získavané sprostredkované, prostredníctvom predstaviteľov MS SR.

semináre pre sudcov, tieto nie sú povinné, a je na každom sudcovi, či sa daného seminára zúčastní alebo nie.

Taktiež je potrebné uviesť, že trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti je daný do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu v prípade, ak takým trestným činom bola spôsobená škoda alebo získaný prospech dosahujúci najmenej dvadsaťpäťtisíc násobok malej škody podľa Trestného zákona alebo ak taký čin bol spáchaný v rozsahu dosahujúcom výšku najmenej dvadsaťpäťtisíc násobku malej škody podľa Trestného zákona.

V oblasti vzdelávania by koncepcia vzdelávania u sudcov mala vychádzať zo zámeru osvojiť si a získať hlbšie poznatky a vedomosti z oblasti finančného trhu, cenných papierov, podnikania na kapitálovom trhu, poisťovníctva, daní, ale aj z oblasti účtovníctva, či bankovníctva, pričom štúdium by malo byť rozložené na dlhšie obdobie (aspoň štyri semestre) a výsledok vzdelávania by mal garantovať zvýšenie odborných vedomostí a tým aj schopnosti a zručnosti sudcu pri riešení právnych otázok, ktoré súvisia s odbornou problematikou z ekonomickej oblasti zapracovanou v príslušných študijných plánoch sudcov. Oslovený súd má zato, že sudcovia by po absolvovaní takejto formy vzdelávania získali zručnosti, ktoré by im uľahčili oproti súčasnosti aj komunikáciu s forenznými expertmi a zároveň by sa lepšie orientovali aj v znaleckých posudkoch, ktoré sú vypracovávané v súvislosti s trestným konaním o majetkových a hospodárskych trestných činoch.

Za zraniteľnosť je možné považovať nedostatočné vzdelávania a špecializáciu sudcov na AML/CFT problematiku.

b) bezúhonnosť a nezávislosť sudcov

Nezávislosť súdnictva a nezávislosť súdov sú preto späté s plnením tých úloh, ktoré im v právnom štáte zveruje ústava.

Nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu (*uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23. mája 2012, sp. zn. 1 Nc 30/2012*).

Nezávislosť sudcu treba tiež vidieť aj ako nezávislosť od zložiek politického systému a aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému aj konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí); je to tiež nezávislosť od verejnej mienky alebo oznamovacích prostriedkov. Iba takéto chápanie nezávislosti je predpokladom nestrannosti sudcu, ktorú nesmie nikto ohroziť.

Jeden zo súdov na margo nezávislosti poznamenáva, že pochybnosť o nezávislosti súdnictva v našich podmienkach môže vyvolať vplyv advokátskej komory za situácie, keď jej

zástupcovia sú členmi výberových komisií na funkciu sudcu, sú členmi disciplinárnych senátov rozhodujúcich o sudcoch a taktiež sú členmi Súdnej rady SR. Súd ďalej konštatuje, že nedá sa bez akýchkoľvek pochybností vylúčiť, že takéto osoby obhajujú alebo v minulosti obhajovali osoby stíhané za trestné činy súvisiace s praním špinavých peňazí. Súd zastáva názor, že ďalším nebezpečenstvom, ktoré môže ohroziť nezávislosť súdnictva je narastajúci vplyv mimovládnych organizácií na legislatívu, a to za situácie, keď nie sú transparentné ich zdroje financovania.

Súdna rada a samosprávne súdne orgány majú zásadný vplyv na rozhodovanie o ustanovovaní sudcov a o ich kariérnom postupe, predstavuje primeraný spôsob garantovania nezávislosti súdnictva a ako taký je v súlade s medzinárodnými štandardami. Napriek tomu však predstavitelia médií a mimovládnych organizácií počas hodnotiacej návštevy GRECO prejavili vážne znepokojenie nad nenáležitým politickým vplyvom, ktorý vyvíjajú zástupcovia výkonnej moci v Súdnej rade (ale aj v disciplinárnych senátoch a vo výberovej komisii) z pozície svojho politického členstva.

Taktiež možno s poľutovaním konštatovať, že SR je naďalej jedným z členských štátov EÚ s najhoršie vnímanou nezávislosťou súdnictva. Uvedené je pravidelne zdôrazňované materiálom zverejňovaným Európskou komisiou v porovnávacom prehľade EÚ v oblasti súdnictva, v ktorom sa hodnotí kvalita a nezávislosť justičných systémov v členských štátoch EÚ. V porovnávacom prehľade sú uvedené údaje o vnímanej nezávislosti justičného systému na základe výročnej správy Svetového ekonomického fóra o globálnej konkurencieschopnosti.

Kvalita rozsudkov za ML je priamo závislá od charakteru a komplexnosti jednotlivých trestných vecí. V danej oblasti je pomerne ustálená judikatúra týkajúca sa preukazovania pôvodu výnosu z trestnej činnosti. Pomerne vysoké nároky sú stále kladené na dôkazný štandard pri preukazovaní subjektívnej stránky legalizačného momentu. V oboch prípadoch, pokiaľ ide o preukazovanie znakov skutkovej podstaty založenej na nepriamych dôkazoch odvodených od objektívnych a faktických okolností. Osobitnou výzvou je judikatúra v oblasti zaistenia výnosov z trestnej činnosti. Za stále neustálenú judikatúru je možné onačiť rozhodnutia v oblasti aplikácie obligatórneho trestu prepadnutia majetku.

Ďalším prvkom, ktorý má vplyv na účinnosť trestného stíhania je dĺžka celého procesu trestného stíhania, osobitne konania pred súdom. Na základe dostupných štatistík zo súdov SR ako aj štatistík získaných zo štúdie vypracovanej Európskou komisiou s názvom Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície z roku 2017, ktorá obsahuje štatistiky trestných konaní za roky 2014 a 2015 týkajúcich sa legalizácie možno konštatovať, že dĺžka konaní v roku 2014 bola približne 300 dní, pričom v roku 2015 klesla pod 200 dní. Uvedené štatistické údaje je však potrebné považovať z kvalitatívneho hľadiska za nedostatočné pretože sú de facto matematickým priemerom a neodrážajú časovú náročnosť a dĺžku súdneho konania pri dôkazovo národných prípadoch ekonomickej trestnej činnosti a podobne (podľa empiricky overiteľných faktov nie sú výnimkou konania pred súdom v dĺžke 5, 6, 7 alebo aj viac rokov). Z tohto dôvodu aj napriek štatisticky klesajúcej tendencii dĺžka konaní, vrátane prípravného konania môže mať dopad na celkovú zraniteľnosť systému a je potrebné vyvinúť aktivity, ktoré napomôžu k väčšej efektivite trestných konaní za účelom skrátenia ich celkovej dĺžky bez vplyvu na ich konečný výsledok.

Osobitné posúdenie vplyvu inštitútu premlčania

Premlčacie doby premlčania trestného stíhania a premlčania výkonu trestu stanovené Trestným zákonom, ktoré sú primárne založené na závažnosti trestného činu sú v prípade trestných činov podielníctva a legalizácie príjmu z trestnej činnosti dostatočné. Neboli zaznamenané žiadne prípady trestného stíhania v danej oblasti, ktoré by museli byť zastavené z uvedeného dôvodu. Spočívanie premlčacej doby, teda jej neplynutie počas taxatívne vymedzených zákonných dôvodov a rovnako prerušenie premlčacej doby taktiež prispievajú k faktu, že premlčanie nemá zásadný vplyv na zraniteľnosť.

KVALITA RÁMCA PRE ZAISTENIE MAJETKU A ODOBERANIE VÝNOSOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

V hodnotenom období účinná legislatíva umožňovala zaistiť príjmy a prostriedky pochádzajúce z trestnej činnosti, zisky odvodené z týchto trestných činov a majetok príslušnej hodnoty, v značnom avšak predsa len v limitovanom rozsahu. Aplikačné problémy boli identifikované najmä v oblasti zaistenia majetku nadobudnutého za finančné prostriedky z trestnej činnosti získané inou osobou, ako aj pri niektorých podmienkach na uplatňovanie zaistovacích inštitútov prístupných na zaistenie výkonu majetkového trestu, napr. preukazovanie dôvodnej obavy, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený. Problematickým sa javilo aj zaistenie náhradnej hodnoty. Prakticky bolo náročné zaisťovať majetok tretích strán. Zaistiť majetok tretích strán nebolo možné, okrem majetku páchatela, ktorý sa zmiešal s majetkom tretej strany. Je možné zaistiť vec tretej osobe na účely výkonu zhabania veci (§ 461 TP), keďže možno uložiť aj ochranné opatrenie zhabanie veci, ktoré môže ako sankcia postihnúť aj majetok inej osoby, ako páchatela. Operatívni pracovníci polície v podstate nemali žiadnu možnosť zaistiť výnos z trestnej činnosti podľa zákona o Policajnom zbore. Právna úprava neumožňovala v dostatočnej miere zaisťovanie veci a majetku z dôvodu, že v niektorých prípadoch ho viaže až na procesné postavenie obvineného, preto súčasnú úpravu týkajúcu sa zaisťovania veci a majetku nemožno považovať za takú, ktorá by umožňovala vo všetkých prípadoch dostatočne účinný postup.

Systematické školenie o tom, ako sledovať tok príjmov z trestnej činnosti vyšetrovatelia neabsolvovali. Vyšetrovatelia majú k dispozícii dostatočné technické zdroje na plnenie „bežných“ úloh. V prípade ak má byť zaistená neobvyklá vec v trestnom konaní (napr. veľké množstvo nafty, šrotu, obilie a pod.) vyšetrovateľ má značné problémy zabezpečiť zaistenie veci. Je nevyhnutné zaisťovať v takomto prípade vec prostredníctvom centra podpory, pričom sa vyskytol prípad, keď centrum podpory uviedlo, že nie je dostatok finančných prostriedkov na prevoz a uskladnenie materiálu a z uvedeného dôvodu nebolo možné vec zaistiť. V súvislosti so zaisťovaním majetku je problémom aj chýbajúci subjekt, ktorý by komplexne spravoval všetok zaistený majetok (a výkon majetkových rozhodnutí). Generálny prokurátor v Správe o činnosti prokuratúry za rok 2015 jednoznačne poukazuje na absenciu úradu na spravovanie zaistených príjmov a vecí z trestnej činnosti a úradu na navrátenie zaistených príjmov a vecí z trestnej činnosti oprávneným vlastníkom a poškodeným (AMO). Uvedená starostlivosť sa ponecháva de facto na orgány činné v trestnom konaní, čo

neumožňuje riadnu správu zaistených vecí (hnutelných ako aj nehnuteľných), v dôsledku čoho dochádza k ich „znehodnocovaniu“. Správu majetku ktorú nevie zabezpečiť Policajný zbor vykonávajú právnické osoby alebo štátne orgány.

Vyhľadávať majetok možno podľa § 3 Trestného poriadku, podľa ktorého môže policajt žiadať štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby a fyzické osoby o informácie o majetku a príjmoch osôb. Vyhľadať majetok a príjmy je možné aj operatívno-pátracou činnosťou a spravodajskou činnosťou. Vyhľadávanie majetku sa vykonáva aj lustráciami v evidenciách, ktoré sú dostupné príslušníkom PZ (MV, informatívny výpis z katastra nehnuteľností). K zaistovaniu majetku má SR v zásade potrebné zákonné možnosti, aj keď sú tu určité nedostatky. V niektorých prípadoch je zaistenie možné len od obvineného, teda až po vznesení obvinenia. Zaistiť majetok ako celok je možné len obvinenému.

Podľa § 26 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb je možné uložiť PO obmedzovacie a zaistovacie opatrenia. Trestný poriadok poskytuje širokú škálu nástrojov zaistenia majetku, ale s niektorými zaistovacími prostriedkami sú spojené aplikačné problémy. Legislatíva poskytuje ochranu práv tretích strán nadobudnutých v dobrej viere.

Nie je možné zaisťovať majetok tretích strán, okrem majetku páchatel'a, ktorý sa zmiešal s majetkom tretej strany. Tiež nie je možné zaistiť ani náhradnú hodnotu. Nedostatkom je, že informácie získané zložkami PZ podľa iného právneho predpisu ako Trestný poriadok, je potrebné opätovne vyžiadať vyšetrovateľom podľa Trestného poriadku.

Podstatným problémom je chýbajúci centrálny register bankových účtov a nemožnosť vykonávania on-line sledovania bankových účtov. Úplne absentuje možnosť sledovania majetku, je možné zisťovať stav iba opätovným zasielaním žiadostí na príslušné inštitúcie, pričom nejde o aktívne sledovanie majetku v reálnom čase.

Zaistenie nároku poškodeného podľa § 50 TP vyžaduje preukázanie dôvodnej obavy, že uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody bude marené alebo sťažované, čo je potrebné vypustiť, nakoľko kým OČTK majú možnosť preukázania dôvodnej obavy, dochádza k prevodu majetku čo znemožňuje aplikáciu tohto ustanovenia. Taktiež je potrebné upraviť v tomto ustanovení pojem škoda, nakoľko pri daňovej trestnej činnosti nie je možné použiť predmetné ustanovenie z dôvodu, že pri daňovej trestnej činnosti je určený jej rozsah a nejde o škodu v zmysle TP. Z dostupných informácií je toto ustanovenie využívané málo. Ďalším problémom sa javí preukazovanie skutočnosti, že majetok, ktorý páchatel' nadobudol, nadobudol aspoň v značnom rozsahu trestnou činnosťou alebo z príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti (§58 ods. 2 TZ). Najväčším problémom v súvislosti so zaistovaním majetku je chýbajúci subjekt, ktorý by komplexne spravoval všetok zaistený majetok.

Zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku

Ustanovenie § 425 TP upravujúce zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku⁸ respektíve ustanovenie § 428 TP upravujúce výkon trestu prepadnutia veci⁹ stanovujú ako jednu z podmienok aplikovateľnosti uvedených ustanovení nevyhnutnosť existencie obavy, „že výkon trestu bude zmarený alebo sťažený.“

Táto požiadavka sa ukázala byť v praxi veľmi ťažko preukázateľná. V prípade ponechania uvedenej podmienky by bolo možné vzhľadom na ťažkosti pri jej preukázaní konštatovať zraniteľnosť, avšak po identifikácii tohto problému bolo navrhnuté, aby zákonodarca uvedenú obligatórnu podmienku zo zmienených ustanovení odstránil. Na december 2017 je naplánovaná novelizácia trestnoprávných kódexov. § 425 TP upravujúci zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku a § 428 TP upravujúci výkon trestu prepadnutia veci, budú novelizované a obligatórna podmienka existencie obavy, že výkon trestu bude zmarený alebo sťažený, vyplývajúca z ustanovení, bude vypustená.

V oblasti preukazovania pôvodu majetku bolo v r. 2015 evidovaných 52 prípadov, v rámci ktorých bolo vykonávané preskúmvanie príjmov, hodnoty majetku a spôsob jeho nadobudnutia. Z celkového počtu 52 prípadov bolo 37 ukončených. Z ukončených 37 prípadov bol v 17 prípadoch zistený majetok nižší ako 1500-násobok minimálnej mzdy, v deviatich prípadoch nebola potvrdená totožnosť oznamovateľa alebo oznámenie bolo neúplné a v 11 prípadoch bol podaný podnet príslušnému prokurátorovi na podanie návrhu na začatie konania o vyslovenie toho, že majetok bol najmenej o 1500-násobok minimálnej mzdy vyšší ako preukázateľné príjmy podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 101/2010 o preukazovaní pôvodu majetku. Od účinnosti tohto zákona nebolo realizované na súde ani jedno konanie, na základe ktorého by prepadol nelegálne získaný majetok v prospech štátu. Nedostatkom zákona č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní majetku je, že prešetrovanej osobe postačí zbaviť sa časti majetku presahujúceho 1500 násobok minimálnej mzdy kedykoľvek po začatí prešetrovania a výsledky množstva práce odvedenej finančnou políciou na zistenie majetku sa stanú bezpredmetnými a účel zákona sa nedá naplniť. Problematická sa javí aj doba určenia rozhodného obdobia, za ktoré sa má preverovať nadobudnutý majetok, lebo zákon toto obdobie vôbec neurčuje a jej stanovenie je preto len na úvahe konajúcich orgánov (čo by bolo pred súdom neobhájiteľné).

V právnej úprave **absentuje efektívna úprava zisťovania** majetkových pomerov páchatelia trestnej činnosti čoho dôsledkom je **nízka miera využívania a efektivity** ukladania týchto trestov, resp. využívania procesných inštitútov zaistenia (*Zaistenie nároku poškodeného - § 50 Trestného poriadku, Zaistenie peňažných prostriedkov - § 95 TP, Zaistenie zaknihovaných*

⁸ Znenie § 425 ods. 1 TP je nasledovné: „Ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku, a je obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený, môže súd a v prípravnom konaní prokurátor majetok obvineného zaistiť. Súd zaistí majetok obvineného vždy, ak uložil trest prepadnutia majetku rozsudkom, ktorý zatiaľ nenadobudol právoplatnosť. Pri zaistení majetku obvineného sa postupuje primerane podľa [§ 50 ods. 2 a 3](#), [§ 94 až 96](#). Po vyhlásení konkurzu sa pri výkone trestu prepadnutia majetku postupuje podľa osobitného predpisu upravujúceho konkurzné konanie; prevzatím majetku správcom konkurznej podstaty zaistenie zaniká.“

⁹ Znenie § 428 ods. 2 TP: „Ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného možno očakávať uloženie trestu prepadnutia veci, a je obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený, môže súd a v prípravnom konaní prokurátor vec obvineného zaistiť. Pri zaistení sa postupuje primerane podľa [§ 50 ods. 2 a 3](#), [§ 94 až 96](#) a [§ 425 ods. 2](#).“

cenných papierov - § 96 TP, Zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku - § 425 TP, Zaistenie vecí - § 428 ods. 2 TP, Zaistenie majetku (v právnom styku s cudzinou) - § 551 TP).

Všeobecná povinnosť vyjadrená v § 119 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, v zmysle ktorej v rámci trestného konania treba **dokazovať osobné pomery** páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmeru trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia sa podľa predkladateľov javí byť vo vzťahu k potrebe náležite a včas skúmať majetkové pomery páchatel'a ako nedostatočná. Uvedené platí najmä vo vzťahu k páchatel'om **závažných trestných činov proti majetku a trestných činov hospodárskych**, u ktorých odborne a časovo náročne vyšetrovanie okolností spáchania skutku často bráni vedeniu súbežného a včasného skúmania majetkových pomerov páchatel'a, ktoré samo o sebe predstavuje rovnako odborne a časovo náročný proces. Uvedené má za následok, že orgány činné v trestnom konaní v nízkej miere využívajú príslušné procesné inštitúty smerujúce k zaisteniu majetku páchatel'a nakoľko **nedisponujú jeho reálnym súpisom**, čo umožňuje páchatel'om týchto trestných činov sa **úspešne zbavovať majetku s cieľom vyhnúť sa riziku prepadnutia majetku** v prípade odsúdenia alebo povinnosti náhrady škody (ide predovšetkým o **fiktívne prevody na tretie osoby, zaťažovanie majetku právami tretích osôb - záložným právom, exekúciami vedenými na základe fiktívnych pohľadávok a pod.**).

Včasný a úplný súpis majetku páchatel'ov vykonaný v prvotnom štádiu vyšetrovania povedie k častejšiemu a efektívnejšiemu využívaniu inštitútov zaistenia a následne k efektívnejšiemu postihu páchatel'ov na majetku. Už na samotný súpis majetku by mohli byť naviazané niektoré právne následky ohľadom možnosti páchatel'a so spísaným majetkom efektívne disponovať ako napr. neúčinnosť právnych úkonov (najmä vo vzťahu k disponovaniu s majetkom vo vzťahu k spriazneným osobám) presadzovaný či už priamo zo zákona alebo inštitútmi vychádzajúcimi vo všeobecnom základe z odporovateľnosti právnych úkonov upravenými v predpisoch všeobecného súkromného práva.

Absencia cielenej politiky pro-aktívneho finančného vyšetrovania a jej praktickej implementácie je kľúčovým faktorom nízkej miery efektívnosti v hodnotenom období.

HODNOTENIE ZRANITEĽNOSTI V SÚVISLOSTI S ČINNOSŤOU ZDRUŽENÍ MAJETKU

Za združenia majetku sú podľa § 9 písm. e) AML/CFT zákona považované a) nadácie, b) neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, c) neinvestičné fondy a d) iné účelové združenia majetku bez ohľadu na ich právnu subjektivitu, ktoré spravujú a rozdeľujú finančné prostriedky. Účelom združení majetku je naplnenie verejnoprospešného účelu.

Informácie o združeniach majetku sú uvedené v centrálnych registroch MV SR a sú k dispozícii na internete. Údaje v centrálnych registroch zahŕňajú: názov, sídlo, IČO, mená a bydliská zakladateľov, účel združenia. Informácie o združeniach majetku sú vedené aj v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov). **Register a identifikátor právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (RPO)** sa od 1. novembra 2015, v súlade s príslušnou legislatívou, stal zdrojom právne platných údajov. Ide o jednotný zdroj základných údajov o všetkých právnych

subjektoch (právnické osoby, podnikatelia, orgány verejnej moci), ktoré sú v súčasnosti registrované alebo evidované vo viac ako 70 zdrojových registroch a evidenciách prostredníctvom rôznych informačných systémov. RPO vznikol v súlade s Národnou koncepciou informatizácie verejnej správy a je súčasťou e-governmentu.

Rok	Nadácia		Nezisková organizácia		Neinvestičný fond	
	Zaregistrované	vymazané	Zaregistrované	vymazané	Zaregistrované	vymazané
2011	900	13	2 502	39	678	8
2012	930	7	2 688	38	690	11
2013	950	11	2 852	28	710	5
2014	980	8	3 033	34	722	9
2015	1003	8	3 306	29	733	13

AML/CFT kontrola:

FSJ je podľa zákona č. 297/2008 Z. z. oprávnená vykonávať kontrolu v združení majetku na účel identifikácie konečného užívateľa výhod a overenia pravdivosti a správnosti údajov uvedených v zozname konečných užívateľov výhod a na účel preverenia nakladania s majetkom. Združenia majetku majú pri kontrole rovnaké povinnosti ako povinná osoba podľa § 30 zákona č. 297/2008 Z. z.

V hodnotenom období od r. 2011 do r. 2015 vykonala FSJ v združeniach majetku štyri kontroly, na základe ktorých nebolo zistené porušenie povinností uložených združeniam majetku zákonom č. 297/2008 Z. z.

Všeobecný výkon dohľadu:

Na úseku nadácií ako orgán verejnej správy vystupuje MV SR. V súvislosti s rozsahom svojich práv a povinností uložilo nadáciám nasledovné pokuty za nepredloženie výročnej správy:

Rok	Počet uložených pokút	Celková výška pokút (v EUR)
2011	39	18.205,-
2012	42	19.860,-
2013	62	26.822,-
2014	92	38.356,-
2015	57	24.895,-

Prehľad počtu návrhov na súd, ktoré podalo MV SR z dôvodu nepredloženia výročnej správy ani v dodatočnej lehote:

Rok	Počet predložených návrhov
2011	8
2012	14
2013	19
2014	17

V hodnotenom období od r. 2011 do r. 2015 neboli zistené prípady, kedy by združenia majetku boli využité alebo zneužívané na legalizáciu alebo financovanie terorizmu. Keďže informácie zo zahraničia poukazujú na rizikovosť združení majetku v oblasti legalizácie a možnej podpory financovania terorizmu, je potrebné riziká pri združeniach majetku vyhodnotiť.

Zraniteľné miesta k združeniam majetku:

- nedostatočný dohľad nad združeniami majetku – malý počet kontrol, iba oddelenie kontroly FSJ je oprávnené vykonávať kontrolu dodržiavania povinností uložených združeniam majetku v zákone č. 297/2008 Z. z. (povinnosť identifikovať konečných užívateľov výhod a povinnosť nakladať s majetkom v združení majetku v súlade s účelom, na ktorý bolo združenie majetku založené),
- združenia majetku neboli v období od r. 2011 do r. 2015 povinné identifikovať v zmysle zákona č. 297/2008 Z. z. svojich darcov a osoby, ktorým poskytli finančné prostriedky,
- nedostatočná osвета združení majetku v rámci ochrany tohto sektora pred jeho zneužitím na financovanie terorizmu.

URČENIE PRIORÍT NA ZÁKLADE HODNOTENIA ZRANITEĽNOSTI NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti štátnych orgánov a inštitúcií. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov, ako aj na národný AML/CFT systém ako celok, najmä pre jeho význam, charakter a druhy realizovaných opatrení.

1. úroveň priorít:

- kvalita získavania a spracovávaní informácií FSJ a koncepčná činnosť orgánov zodpovedných za odhaľovanie a trestné stíhanie finančnej trestnej činnosti
- Kapacity a zdroje pre odhaľovanie finančnej trestnej činnosti a identifikáciu výnosov z trestnej činnosti
- Kapacity a zdroje pre trestné stíhanie finančnej trestnej činnosti
- Vnútoraná integrita a nezávislosť orgánov zodpovedných za odhaľovanie

- Komplexnosť právnej úpravy týkajúcej sa zaistenia výnosov a prepadnutia majetku, vrátane výkonu majetkových rozhodnutí

2. úroveň priorít:

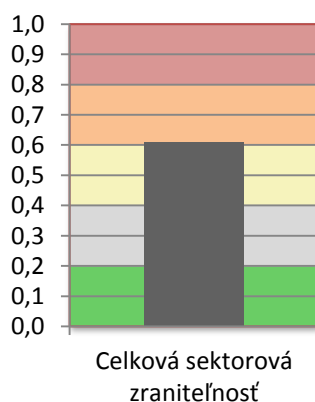
- Efektivita výberu daní
- kvalita AML politik a stratégií
- Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
- Efektívnosť spolupráce na národnej úrovni v oblasti AML

3. úroveň priorít:

- Efektívnosť trestnoprávnej definície ML
- Kapacity a zdroje pre súdny proces
- Vnútorná integrita a nezávislosť orgánov zodpovedných za trestné stíhanie sudcov
- Dostupnosť vierohodnej identifikačnej infraštruktúry
- Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

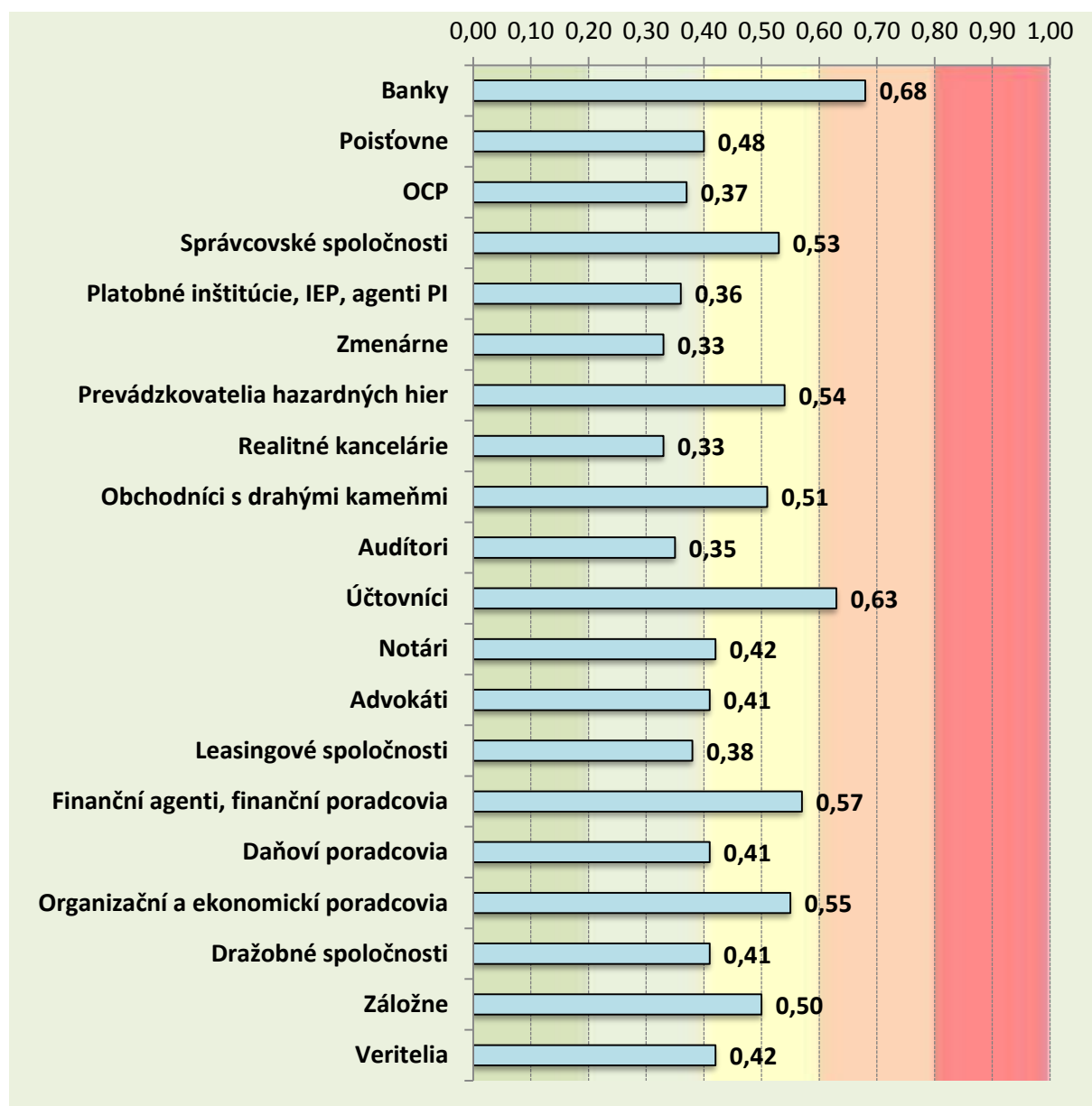
1.2.2 VŠEOBECNÉ VYHODNOTENIE CELKOVEJ ÚROVNE ZRANITEĽNOSTI SEKTOROV NÁRODNÉHO HOSPODÁRSTVA

Celková zraniteľnosť sektorov bola vyhodnotená ako **stredne vysoká (hodnotiace skóre podľa programového nástroja: 0,61)**. Pre vyhodnotenie celkovej zraniteľnosti sektorov boli použité hodnotenia zraniteľnosti, ktoré zistili pracovné skupiny pre nasledovné sektory: banky, poisťovne, obchodníci s cennými papiermi, správcovské spoločnosti, platobné inštitúcie (spoločne s inštitúciami elektronických peňazí a agentmi platobných inštitúcií), zmenárne, prevádzkovatelia hazardných hier, realitné kancelárie, obchodníci s drahými kameňmi, audítori, účtovníci, notári, advokáti, leasingové spoločnosti, finanční agenti a finanční poradcovia, daňoví poradcovia, veritelia, právnické osoby alebo fyzické osoby oprávnené vykonávať dražby mimo exekúcií, právnické a fyzické osoby, ktoré sú oprávnené prevádzkovať záložňu a právnické a fyzické osoby oprávnené poskytovať organizačné a ekonomické poradenstvo.

Z uvedených sektorov bola vyhodnotená **stredne vysoká zraniteľnosť** z hľadiska boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti v sektore bankovníctva (hodnotiace skóre: 0,68) a v sektore účtovníkov (hodnotiace skóre: 0,63).

Zraniteľnosť na **strednej úrovni** bola vyhodnotená u finančných agentoch a finančných poradcov (hodnotiace skóre: 0,57), u právnických osôb a u fyzických osôb oprávnených poskytovať organizačné a ekonomické poradenstvo (hodnotiace skóre: 0,55), u prevádzkovateľov hazardných hier (hodnotiace skóre: 0,54), u správcovských spoločností (hodnotiace skóre: 0,53) – pozri graf nižšie

Na základe zovšeobecnenia získaných výsledkov hodnotenia, je možné identifikovať nasledovné **spoločné faktory**, ktoré významnou mierou ovplyvňujú zraniteľnosť vo viacerých hodnotených sektoroch:

- nedostatočné povedomie povinných osôb o ML/FT rizikách a o ich riadení,
- nedodržiavanie inak dostatočnej legislatívy,
- nedostatočný počet vykonaných kontrol u povinných osôb a združení majetku vykonávaných AML/CFT regulátormi,
- nedostatočná metodická a školiaca činnosť zo strany regulátorov,
- neexistencia centrálného registra bankových účtov.

Osobitným faktorom zraniteľnosti v rámci jednotlivých sektorov národného hospodárstva, ktorý pracovná skupina v rámci NHR identifikovala bolo zakladanie obchodného vzťahu (vzťahov) bez fyzickej prítomnosti klienta s ohľadom na identifikáciu a overenie identifikácie (on-line identifikácia prostredníctvom rôznych mobilných aplikácií alebo iných digitálnych prostriedkov). Determinanty zraniteľnosti:

- možnosť použitia falošného dokladu totožnosti, alebo údajov pochádzajúcich z krádeže identity,
- nemožnosť posúdiť holografické, ochranné prvky dokladu totožnosti, ako aj zistenia známky neoprávneného zásadu alebo poškodenia dokladu,
- možnosť digitálnej úpravy tváre klienta,
- možnosť zneužitia tretej osoby (bieleho koňa) na založenie obchodného vzťahu,
- možnosť zneužitia osobných údajov cez internet,
- nemožnosť posúdiť prostredie mimo záberu kamery,
- nemožnosť vykonať opatrenia CDD v zmysle AML/CFT zákona³³.

Detailné výsledky hodnotenia jednotlivých sektorov národného hospodárstva sú uvedené v nasledujúcich kapitolách.

URČENIE PRIORÍT ZO SEKTOROVÉHO HĽADISKA:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti orgánov v oblasti AML/CFT dohľadu a kontroly. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na veľkosť a význam sektora z pohľadu národného hospodárstva, ako aj s ohľadom na poskytované produkty a služby.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Banky
2.	Prevádzkovatelia hazardných hier
3.	Finanční agenti a finanční poradcovia

³³ V zmysle uvedeného budú povinné osoby obchodné vzťahy bez priameho kontaktu s klientom (bez použitia určitých stanovených bezpečnostných opatrení, akým je elektronický podpis a úradný identifikátor) považovať za faktor vyššieho rizika, a tento zohľadniť pri hodnotení rizík v zmysle AML/CFT zákona a v takých prípadoch vykonať zvýšenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi.

4.	Správcovské spoločnosti
5.	Účtovníci
6.	Obchodníci s drahými kovmi a drahými kameňmi
7.	Organizačný a ekonomický poradcovia
8.	Poisťovne
9.	Daňoví poradcovia
10.	Finančný leasing
11.	Veriteľ
12.	Advokát
13.	Záložne
14.	Platobné inštitúcie, inštitúcie elektronických peňazí
15.	Realitné kancelárie
15.	Notári
17.	Dražby
18.	Audítori
19.	Zmenárne
20.	Obchodníci s cennými papiermi

ČASŤ 2 – VYHODNOTENIE ZRANITEĽNOSTI LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI V JEDNOTLIVÝCH SEKTOROCH NÁRODNÉHO HOSPODÁRSTVA

2.1. BANKOVÝ SEKTOR

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE K BANKOVÉMU SEKTORU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

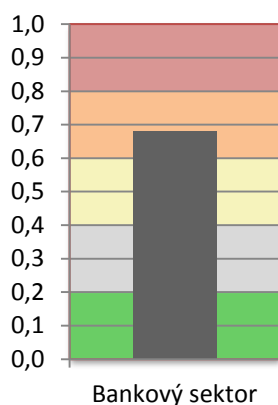
Bankový sektor je v podmienkach SR relatívne saturovaný a ustálený. Počas hodnoteného obdobia pôsobilo na slovenskom finančnom trhu 27 bánk. Z uvedeného počtu bolo 10 bánk, 13 pobočiek zahraničných bánk, 3 stavebné sporiteľne a 1 sporiteľné a úverové družstvo.

Banky pôsobiace na území SR majú v ponuke štandardne široké portfólio produktov pre svojich klientov, či už ide o fyzické osoby alebo právnické osoby (bez ohľadu na veľkosť podniku). Väčšina bánk poskytuje svoje produkty a služby pre obidve vyššie uvedené kategórie klientov, len niektoré z nich sa špecializujú výlučne na fyzické, resp. právnické osoby. V obidvoch prípadoch však klienti využívajú moderné technológie umožňujúce vzdialenú komunikáciu s bankami - „internetbanking“, bankové aplikácie v mobilných telefónoch a zariadeniach „smartbanking“ a širokú ponuku platobných kariet.

Celkové aktíva subjektov pôsobiacich v bankovom sektore mali na konci hodnoteného obdobia 90 % podiel na HDP v SR. Išlo o aktíva v celkovej výške 69,011 mil. EUR. Bankový sektor dosiahol kumulovaný zisk vo výške 626 mil. EUR, čo predstavovalo nárast o 13,1 % oproti predchádzajúcemu obdobiu (rok 2014).

ZRANITEĽNOSŤ BANKOVÉHO SEKTORA

Celková zraniteľnosť bankového sektora v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na stredne vysokej úrovni, číselné vyjadrenie úrovne zraniteľnosti 0,68 – vid' graf.

PROCESNÁ ZRANITEĽNOSŤ

Z hľadiska vyhodnocovania procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov bankového sektora, ako aj orgánov dohľadu a kontroly je možné konštatovať, že negatívny vplyv na celkovú úroveň zraniteľnosti, a teda najviac nedostatkov bolo identifikovaných v nasledovných oblastiach:

- účinnosť postupov a metód dohľadu / kontroly,
- vedomosti zamestnancov subjektov bankového sektora o opatreniach proti ML,
- existencia a presadzovanie administratívnych sankcií,
- efektívnosť monitorovania a ohlasovania neobvyklých obchodných operácií,
- efektívnosť postupov subjektov bankového sektora pri dodržiavaní súladu s právnymi predpismi,
- existencia a presadzovanie trestnoprávných sankcií,
- dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve, a
- dostupnosť nezávislých informačných zdrojov.

Účinnosť postupov a metód dohľadu / kontroly

Výkonom kontroly zákonom stanovených AML/CFT povinností v podmienkach SR je primárne poverená FSJ. V prípade subjektov (povinných osôb), ktoré podliehajú dohľadu NBS zákon umožňuje výkon kontroly plnenia AML/CFT povinností aj príslušným orgánom dohľadu NBS.

Výkon kontroly dodržiavania povinností ustanovených AML/CFT zákonom patrí medzi strategické úlohy a činnosti uvedených orgánov. Jej súčasťou nie je len samotná kontrola, resp. dohľad (či už „na mieste“ alebo „na diaľku“), ale tiež poskytovanie školení, vydávanie usmernení a poskytovanie výkladu k príslušným ustanoveniam uvedeného zákona.

Negatívnym javom, ktorý má zásadný vplyv a dopad nielen na samotný výkon kontroly / dohľadu, ako aj na vyššie uvedené činnosti, je hlboko poddimenzovaný stav počtu príslušníkov FSJ a pracovníkov NBS zodpovedných za túto oblasť.³⁴ Pomer počtu príslušníkov FSJ a pracovníkov NBS k počtu subjektov bankového sektora je neprimeraný. Negatívny vplyv bol v rámci hodnotenia zistený aj vo vzťahu k plánovaniu a frekvencii kontrol a dohľadov, zavádzania rizikovo-orientovaných kontrol a dohľadov. V tomto ohľade je potrebné vypracovať súbor opatrení (vo forme metodiky) na vyhodnocovanie a určovanie rizikovosti jednotlivých subjektov bankového sektora. Relevantné informácie by mali byť získavané prostredníctvom:

- a) pravidelného vyhodnocovania úrovne AML/CFT systémov³⁵ subjektov bankového sektora na základe tzv. sebahodnotenia (self-assessment),
- b) informácií a poznatkov vyplývajúcich z prijatých hlásení o NOO, a
- c) informácií získavaných pri plnení ďalších úloh FSJ alebo NBS.

³⁴ Túto skutočnosť, najmä z pohľadu FSJ je možné považovať za vyslovene horizontálnu (prierezovú) nakoľko sa priamo dotýka všetkých druhov povinných osôb.

³⁵ AML/CFT systém povinnej osoby: súbor organizačných, technických, metodických opatrení zameraných na predchádzanie a odhaľovanie legalizácie a financovania terorizmu .

Efektívne zavádzanie a samotný výkon riziko-orientovaných kontrol a dohľadov však predpokladá aj zlepšenie vzájomnej spolupráce medzi FSJ a NBS, ktorá je založená na už existujúcej Dohode o vzájomnej spolupráci medzi Národnou bankou Slovenska a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Vzájomnú spoluprácu by zásadným spôsobom zefektívnil aj spoločný výkon kontroly (dohľadu) FSJ a NBS. V súčasnosti neexistuje určité zákonné obmedzenie jej realizácie, je však potrebná zvýšená iniciatíva a prekonanie organizačných a personálnych rozporov.

Vedomosti zamestnancov subjektov bankového sektora o opatreniach proti ML

Vzdelávanie zamestnancov je základným predpokladom efektívneho uplatňovania a realizácie AML/CFT opatrení na jednotlivých úrovniach v rámci subjektov pôsobiach v bankovom sektore. S ohľadom na dynamickosť vývoja jednotlivých oblastí spoločnosti, vrátane protispoločenskej činnosti je potrebné klást veľký dôraz na pravidelné a kontinuálne vzdelávanie zamestnancov.

Z uvedeného dôvodu sa pri hodnotení rizika venovala osobitná pozornosť oblasti poskytovania a preverovania nadobudnutých poznatkov zo strany príslušných zamestnancov. Okrem podpory a vedenia (vo význame nabádania) zamestnancov k samovzdelávaniu, sa ako nevyhnutnosť javí prepracovať aktuálny prístup subjektov bankového sektora k vzdelávaniu, no najmä k preverovaniu vedomostí. Spôsoby vzdelávania uplatňované zo strany subjektov bankového sektora je možné hodnotiť ako štandardné, vzhľadom na frekvenciu a priebeh³⁶. Vzdelávanie zamestnancov prebieha spravidla vo vlastnej réžii banky. Len v ojedinelých prípadoch subjekt bankového sektora požiadal o spoluprácu pri vzdelávaní FSJ, resp. NBS. Na základe takto poskytovaného vzdelávania banky vyhodnotili mieru vzdelanosti svojich zamestnancov na stredne vysokej úrovni (7,76 bodu na stupnici od 1 – najslabšia úroveň vedomostí do 10 – excelentná úroveň vedomostí). Napriek uvedeným pozitívam je však potrebné zásadným spôsobom zmeniť prístup k testovaniu zamestnancov. Bol identifikovaný pomerne nekonzistentný prístup k testovaniu zamestnancov pri porovnávaní jednotlivých subjektov bankového sektora. V prípade neúspešného absolvovania testu je zamestnancom umožnené opakovať test v rozsahu od jedného opakovaného pokusu až po neobmedzený počet pokusov, pričom prevládala model neobmedzeného počtu pokusov. Takýto prístup môže mať za následok benevolenciu v príprave a kontinuálnom vzdelávaní zamestnancov a v neposlednom rade to môže mať negatívny dosah na ohlasovaciu povinnosť. Ako primerané protiopatrenia sa javí najmä sprísnenie podmienok testovania a nastavenie reštriktívnych opatrení v prípade opakovaného neúspešného vykonania vedomostných testov. Ďalším nedostatkom vo vzdelávaní je nedostatočná spolupráca subjektov s predstaviteľmi FSJ a NBS a tiež nerovnomerná dynamika aktualizácie vzdelávacieho procesu v jednotlivých bankách po organizačnej a obsahovej stránke.

³⁶I. Vzdelávací proces je rozdelený na tri druhy školení:

- a) úvodné školenie pre nových zamestnancov,
- b) pravidelné ročné školenie pre stálych zamestnancov,
- c) doplnkové tematické (ad hoc) školenia pre vybrané skupiny zamestnancov (management, AML/CFT špecialisti, právnici, a pod.)

II. Vzdelávací model je rozdelený na dve časti:

- a) teoretická (e-learning, školenia typu class-room),
- b) praktická – overenie vedomostí formou testu

Existencia a presadzovanie administratívnych sankcií

Zákonné oprávnenie udeliť administratívne (správne) sankcie za porušovanie AML/CFT povinností majú FSJ a NBS. Rozsah sankcií, ktoré majú uvedené orgány k dispozícii, nie je možné považovať za dostatočný. Finančné pokuty (sankcie) a opatrenia na nápravu v zásade úplne nekorešpondujú s medzinárodnými štandardmi v tejto oblasti. Nedostatkom je najmä absencia možnosti uloženia sankcie a teda vyodenia priamej zodpovednosti za zistené porušenie voči konkrétnym pracovníkom kontrolovaných subjektov vrátane členov riadiacich orgánov banky zodpovedných za AML/CFT oblasť. Týmto nie je spochybnený význam tzv. regresného konania, avšak takéto opatrenie by určite prispelo k vyššej účinnosti a adresnosti sankcie (ako prostriedku nápravy).

Nekonzistentný je aj prístup uvedených orgánov pri ukladaní sankcií. FSJ síce ukladá pokuty, no ich výška nie je dostatočne odstrašujúca a nebráni niektorým subjektom bankového sektora opakovane porušovať (aj závažným spôsobom) zákonom stanovené AML/CFT povinnosti. NBS pri sankcionovaní uprednostňuje skôr opatrenia na nápravu a menej často ukladá pokuty, v nižších pásmach, čo v zásade spôsobuje benevolentnejší prístup kontrolovaných subjektov vo vzťahu k odstraňovaniu identifikovaných nedostatkov v činnosti. V hodnotenom období NBS udelila len dve peňažné pokuty za zistené porušenie AML/CFT povinností, čo môže mať negatívny vplyv na úroveň zraniteľnosti. V súvislosti so zavádzaním rizikovo-orientovanej kontroly, resp. dohľadu sa odporúča prehodnotiť výšku a druh udeľovaných sankcií.

V zmysle zákona o bankách má NBS možnosť uložiť širší rozsah sankcií ako FSJ, vrátane možnosti uloženia pokuty aj členovi predstavenstva, členovi dozornej rady, vedúcemu pobočky, nútenému správcovi a prokuristovi. V prípade, že banku riadi iná ako vyššie uvedené osoba, prípadne určitá osoba má kľúčovú funkciu v banke, aj v týchto prípadoch je NBS oprávnená uložiť peňažnú pokutu.

Efektívnosť monitorovania a ohlasovania neobvyklých obchodných operácií

Monitorovanie a následné ohlasovanie NOO je základom efektívneho fungovania AML/CFT systému v SR. S výsledkami je úzko spätá aj činnosť a úlohy FSJ. Zároveň patrí medzi strategické AML/CFT povinnosti povinných osôb. Z hľadiska technického zabezpečenia monitorovania klientov a transakcií, väčšia časť z hodnotených subjektov využíva automatizované monitorovacie systémy a kvalitné informačné systémy, menšia časť monitorovanie vykonáva prostredníctvom poloautomatizovaných systémov, resp. manuálnym spôsobom. Je však potrebné konštatovať, že rôznorodosť v zavedených systémoch nepredstavuje zásadné riziko z hľadiska legalizácie. Hodnotené subjekty v zásade prispôbili (a kontinuálne prispôbujú) svoje informačné systémy rozsahu poskytovaných produktov a služieb s ohľadom na mieru ich rizikovosti.

Zásadný a pretrvávajúci negatívny vplyv v tejto oblasti však má nedostatočné uplatňovanie opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi – opatrenia základnej starostlivosti a opatrenia zvýšenej starostlivosti. Tieto nedostatky sa v zásade týkajú všetkých subjektov bankového sektora a majú tzv. kaskádovitý efekt, ktorý môže viesť až k zníženiu efektívnosti činnosti FSJ. Nedostatky sa prejavujú najmä pri preverovaní pôvodu finančných

prostriedkov klientov, pri zisťovaní účelu a povahy obchodu, resp. obchodného vzťahu. Subjekty bankového sektora v nedostatočnej miere vyhodnocujú mieru rizikovosti svojich klientov, výsledkom čoho je neprimeraný pomer medzi klientmi so „štandardným“ a „zvýšeným“ rizikom³⁷.

Osobitným nedostatkom z hľadiska vyhodnocovania kvality monitorovania je založenie obchodného vzťahu s klientom bez jeho fyzickej prítomnosti a neuplatňovanie opatrení zvýšenej starostlivosti v hodnotenom období. Na základe poskytnutých údajov zo strany hodnotených subjektov sa dá prejudikovať, že najmä zo strany tzv. internetových bánk (banky, ktoré nemajú vytvorenú sieť kamenných pobočiek) sa uplatňuje len základná starostlivosť. Prejavom tzv. kaskádovitého efektu uvedených nedostatkov je znížená kvalita rozpoznávania a ohlasovania neobvyklosti vo vzorcoch správania sa a v úkonoch realizovaných zo strany klientov (jednorazových klientov) hodnotených subjektov.

Z dostupných informácií získaných v rámci NHR je možné konštatovať, že veľká časť subjektov pôsobiach v bankovom sektore uprednostňuje vlastné ekonomické a obchodné záujmy, ktoré v mnohých prípadoch prevyšujú povinnosť dodržiavať právne predpisy v AML/CFT oblasti. Uvedené môže mať tiež vplyv na výmenu relevantných informácií a vzájomnú spoluprácu subjektov bankového sektora.

Efektívnosť postupov subjektov bankového sektora pri dodržiavaní súladu s právnymi predpismi

Zákonnou povinnosťou každej povinnej osoby je vypracovať a aktualizovať interný regulačný rámec, tzv. AML/CFT program³⁸. Uplatňovanie rizikovo orientovaného prístupu je v tomto prípade nevyhnutným predpokladom jeho kvalitného spracovania. Dôležitým prvkom pri zabezpečení súladu s právnymi predpismi je transparentné rozdelenie (a oddelenie) kompetencií a zodpovednosti pre AML/CFT oblasť na vrcholovej úrovni a ďalších úrovniach subjektov bankového sektora³⁹. Všetky hodnotené subjekty majú zriadený útvar⁴⁰ zodpovedný za oblasť AML/CFT, ktorý plní úlohy vyplývajúce z ohlasovacej povinnosti a zabezpečuje komunikáciu s FSJ, resp. NBS. Napriek skutočnosti, že medzinárodné štandardy (Odporúčania FATF) požadujú zriadenie takéhoto útvaru na manažérskej úrovni, zistenia NHR svedčia o tom, že nie všetky subjekty spĺňali túto požiadavku. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že ani právna úprava účinná v hodnotenom období od povinných osôb nevyžadovala zriadenie AML/CFT útvaru na manažérskej úrovni. Ďalším nedostatkom, tentoraz však plne v kompetencii manažmentu subjektov bankového sektora je personálne zabezpečenie efektívneho plnenia úloh v oblasti AML/CFT. Časť z hodnotených subjektov disponuje nedostatočným počtom pracovníkov, ktorí by mali byť schopní plniť všetky povinnosti. Nedostatkom je tiež absencia, resp. nízka frekvencia vykonávania interných (a externých) auditov spojených s AML/CFT procesmi v jednotlivých subjektoch.

³⁷ Uvedené tvrdenie podporuje prax a skúsenosti členov tímu zodpovedného za hodnotenie bankového sektora a výsledky analýzy kontrolných zistení a vecnej (obsahovej) stránky prijatých hlásení o NOO.

³⁸ AML/CFT zákon definuje tento rámec ako „program vlastnej činnosti povinnej osoby“ a jasne určuje jeho obsah (pozri bližšie § 20).

³⁹ AML/CFT oblasť musí byť oddelená a nezávislá od obchodných útvarov subjektov bankového sektora.

⁴⁰ Tzv. „compliance officer“ alebo „určená osoba“.

Existencia a presadzovanie trestnoprávnych sankcií

Právny poriadok SR rozlišuje trestnú zodpovednosť fyzických osôb⁴¹ a trestnú zodpovednosť právnických osôb⁴². V hodnotenom období však nebolo možné posudzovať dostupnosť a vykonateľnosť právnej normy upravujúcej trestnú zodpovednosť právnických osôb nakoľko predmetný zákon nadobudol účinnosť až 1. júla 2016. Schopnosť systému rozlišovať a efektívne uplatňovať jednotlivé sankčné režimy v rámci pôsobnosti FSJ, NBS a orgánov činných v trestnom konaní a súdov je výzvou do budúcej justičnej praxe.

Vo vzťahu k fyzickým osobám ako (potenciálnym) páchatelom trestnej činnosti je možné konštatovať, že trestnoprávne sankcie sú dostupné a dostatočné, avšak v praxi sa uplatňujú len v naozaj výnimočných prípadoch. Doteraz boli len sporadicky zaznamenané prípady, kedy bolo začaté trestné stíhanie voči zamestnancovi banky v prípade závažných porušení spojených s plnením (resp. nesplnením) AML/CFT povinností. Hoci je osveta zo strany subjektov bankového sektora vo vzťahu k zamestnancom vykonávaná pravidelne, všeobecné povedomie nie je adekvátne závažnosti a možnému dopadu na ich profesionálny a v prípade právoplatného rozhodnutia o odsúdení aj na súkromný život. Znamená to, že aktuálny režim trestnoprávnych sankcií nemá schopnosť pozitívne ovplyvniť správanie sa jednotlivcov.

Dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve

Dostupnosť informácií o konečných vlastníkoch právnických osôb (KUV) registrovaných na území SR je nedostatočná. V čase hodnotenia neboli tieto informácie uchovávané v žiadnom centrálnom registri. Subjekty bankového sektora sa preto musia spoliehať na manuálne získavanie a spracovávanie informácií o konečných vlastníkoch svojich klientov, resp. na externé databázy ponúkané zo strany spoločností pôsobiacich v tejto oblasti. Tieto externé databázy však obsahujú informácie získané na báze dobrovoľnosti dotknutých právnických osôb.

Vo všeobecnosti však subjekty bankového sektora zisťujú potrebné informácie prostredníctvom dotazníkov typu „Poznaj svojho klienta“. Uvedené informácie sa následne overujú prostredníctvom identifikačných dokumentov k právnickej osobe alebo z verejne dostupných zdrojov. V tejto súvislosti je potrebné prijať na národnej úrovni primerané legislatívne a technické opatrenia, výsledkom ktorých bude databáza konečných vlastníkov právnických osôb so zákonnou povinnosťou včasného poskytovania a aktualizácie týchto informácií.

Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

V súvislosti s nedostatkami identifikovanými pri overovaní informácií o konečnom vlastníctve právnických osôb je nutné konštatovať, že aj napriek dostupnosti nezávislých informačných zdrojov, subjekty bankového sektora tieto zdroje nedostatočne využívajú na získanie doplňujúcich informácií. Ďalej evidujeme absenciu výmeny informácií medzi

⁴¹ Zákon č. 300/2005 Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

⁴² Zákon č. 91/2016 o Trestnej zodpovednosti právnických osôb v znení neskorších predpisov.

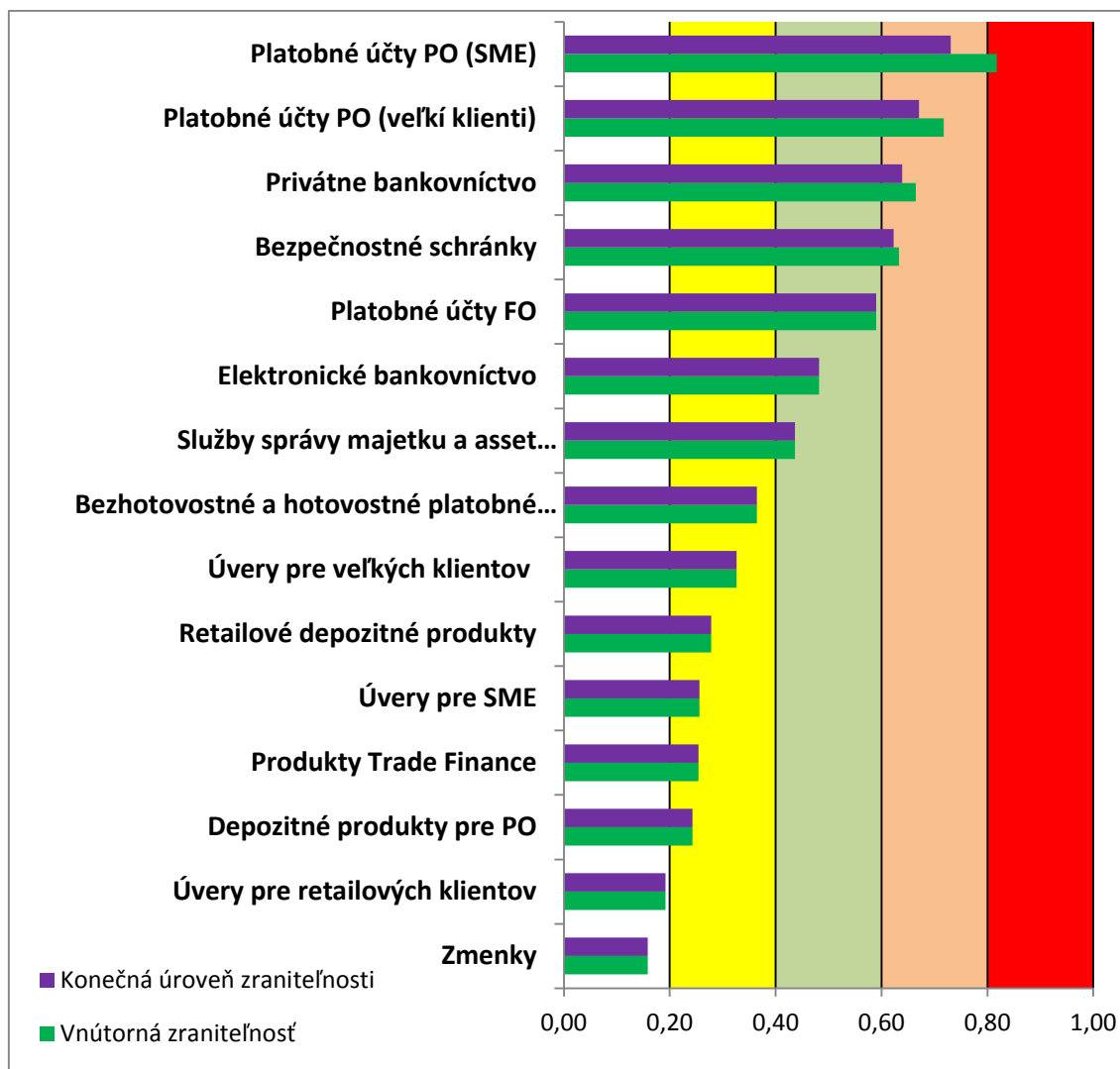
jednotlivými subjektmi bankového sektora, najmä výmena negatívnych informácií o rizikových klientoch bánk a informácií týkajúcich sa podvodných aktivít klientov.

PRODUKTOVÁ ZRANITEĽNOSŤ

Na účel objektívneho vyhodnotenia zraniteľnosti subjektov bankového sektora je nevyhnutné detailné hodnotenie poskytovaných produktov a služieb. Výsledky takéhoto hodnotenia sú kľúčovými pri identifikácii možných zraniteľných miest poskytovaných produktov a služieb zo strany subjektov bankového sektora. Tieto výsledky sú ďalej významným prvkom pri tvorbe rizikovo-orientovaného dohľadu, resp. kontroly. Zároveň je zo strany subjektov bankového sektora nevyhnutnosťou ich aplikácia a zohľadňovanie vo vlastných „sebahodnotiacich“ mechanizmoch.

Pri realizácii NHR bolo hodnotených 15 najčastejšie využívaných produktov a služieb v rámci slovenského bankového trhu. Činnosť pracovnej skupiny bola zameraná najmä na faktory vnútornej zraniteľnosti nižšie uvedených produktov a služieb:

- privátne bankovníctvo
- retailové depozitné produkty
- depozitné produkty pre právnické osoby
- úverové produkty pre retailových klientov
- úverové produkty pre klientov (malé a stredné podniky)
- úverové produkty pre veľkých korporátnych klientov
- platobné účty pre fyzické osoby
- platobné účty pre právnické osoby (malé a stredné podniky)
- platobné účty pre právnické osoby (veľkí korporátni klienti)
- bezhotovostné a hotovostné platobné operácie
- zmenky
- služby správy majetku a asset manažmentu
- produkty Trade Finance
- elektronické bankovníctvo
- bezpečnostné schránky

Výsledná zraniteľnosť jednotlivých poskytovaných produktov

Z výsledkov hodnotenia produktov v rámci NHR vyplynula široká škála úrovní zraniteľnosti pre jednotlivé produkty a služby – od nízkej až po vysokú úroveň. **Nízkú úroveň zraniteľnosti**, čo znamená nízke riziko zneužitia konkrétneho produktu na účely legalizácie bola zistená pri zmenkách. Na druhej strane **vysokú úroveň zraniteľnosti**, čo znamená vysoké riziko zneužitia konkrétneho produktu na účely legalizácie dosiahli bola zistená pri platobných účtoch právnických osôb (malé a stredné podniky). Na účely NHR nižšie uvádzame detailný pohľad na produkty a služby, ktorých úroveň zraniteľnosti dosiahla úroveň stredná – stredne vysoká – vysoká.

Platobné účty právnických osôb (malé a stredné podniky)

Hodnotenie: vysoká miera zraniteľnosti

Platobné účty právnických osôb (malé a stredné podniky) patria medzi najvýznamnejšie a najrozšírenejšie produkty poskytované zo strany bánk pre túto skupinu klientov. Ide o primárny nástroj, prostredníctvom ktorého vstupujú finančné prostriedky do legálneho

bankového systému. Z vnútornej charakteristiky produktu, ako aj jeho priamej prepojenosti s inými produktmi a službami banky je nevyhnutné, aby banky úmerne zvyšovali obozretnosť vo vzťahu ku klientom a ich vkladom.

Pre určenie úrovne zraniteľnosti produktu boli hodnotené nasledovné vlastnosti produktu:

a) hotovostné transakcie

Z hľadiska alokácie finančných prostriedkov predstaviteľov súkromného podnikateľského prostredia sa primárne sústreďuje na najväčšie banky pôsobiace na území SR. Ostatné banky (vrátane bánk, ktorých cieľovou skupinou poskytovaných produktov a služieb sú právnické osoby) spravujú rádovo nižšie objemy finančných prostriedkov určených, resp. pochádzajúcich z podnikateľskej činnosti.

Objem všetkých hotovostných vkladov/výberov na účtoch PO spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/					
klienti - Právnické osoby:	2011	2012	2013	2014	2015
hotovostné vklady	14 518 633	17 262 930	16 848 394	16 555 517	16 394 832
hotovostné výbery	9 542 928	11 479 487	11 284 866	10 342 749	10 200 236

Tak ako vyplýva z vyššie uvedenej tabuľky, na konci hodnoteného obdobia bol zaznamenaný mierny pokles v objeme hotovostných vkladov, resp. výberov. Celkový objem vložených finančných prostriedkov dosiahol úroveň približne 16 mld. EUR⁴³. V porovnaní s transakciami realizovanými prostredníctvom platobných účtov fyzických osôb bol zaznamenaný väčší podiel vkladov, oproti výberom, rádovo v 1,5 krát väčšom objeme.

Na základe dostupných informácií a celkovej situácií v oblasti správy daní a poplatkov, je možné predpokladať, že časť finančných prostriedkov alokovaných na platobných účtoch právnických osôb mohla súvisieť s daňovou trestnou činnosťou (najmä krátenie dane, neodvedenie dane, daňové podvody, a pod.).

Priemerná výška transakcie je rádovo tisíc až desaťtisíc eur. V porovnaní s transakciami realizovanými na platobných účtoch fyzických osôb je podstatne vyššia, rovnako však nepredstavuje zvýšené riziko z pohľadu legalizácie.

V nadväznosti na uvedené informácie predstavujú finančné prostriedky umiestňované v rámci uvedeného produktu vysoké riziko.

b) profil klientov

Vo všeobecnosti banky hodnotia malých a stredných podnikateľov ako klientov s nízkym (štandardným) rizikom, čo však nekorešponduje s výsledkami analýzy obsahovej stránky hlásení o NOO a z charakteru vývoja finančnej kriminality. Podľa dostupných informácií sú práve prostredníctvom podnikateľských účtov malých a stredných podnikateľov najčastejšie realizované transakcie, ktoré sú súčasťou karuselových podvodov, či podvodov realizovaných v spojitosti s nadmernými odpočtami DPH. Ďalej sa často vyskytujú cezhraničné prevody do

⁴³ Uvedený objem finančných prostriedkov predstavuje približne 21% HDP v SR.

rizikových krajín, resp. krajín označovaných ako daňové raje (offshore krajiny). Osobitnou kategóriou z hľadiska „podnikateľskej činnosti“ klienta sú podnikateľské subjekty zaoberajúce sa účelovým zakladaním a rušením obchodných spoločností, vrátane schránkových spoločností, ako aj subjekty využívajúce virtuálne sídla takýchto spoločností. Na základe zistených skutočností je profil klienta vysokorizikovou charakteristikou produktu.

c) medzinárodné transakcie

Vzhľadom na frekvenciu a objem prevádzaných finančných prostriedkov medzinárodné transakcie predstavujú stredné riziko. Faktory ovplyvňujúce identifikovanú úroveň rizika sú najmä prevody do daňových rajov (offshore krajín), rizikových krajín, ako aj prevody v rámci EÚ, v mnohých prípadoch slúžiace na zakrytie nelegálneho pôvodu finančných prostriedkov a sťaženie preverovania príslušných orgánov.

Platobné účty právnických osôb (veľkí korporátni klienti)

Hodnotenie: stredne vysoká miera zraniteľnosti

Platobné účty právnických osôb (veľkí korporátni klienti) dopĺňajú portfólio najvýznamnejších a najrozšírenejších produktov poskytovaných bankami vo vzťahu k obchodným spoločnostiam. Aj v prípade veľkých korporátnych klientov je nevyhnutné aby, banky zvyšovali obozretnosť vo vzťahu k týmto klientom a ich vkladom, vzhľadom na charakteristické črty a vlastnosti uvedeného produktu.

Pre určenie úrovne zraniteľnosti produktu boli hodnotené nasledovné vlastnosti produktu:

a) veľkosť produktu a hotovostné transakcie

Alokácia finančných prostriedkov veľkých korporátnych klientov je na slovenskom bankovom trhu rozdelená nerovnomerne. Zameranosť podnikateľských subjektov na najväčšie banky pôsobiace na území SR bola v prípade veľkých korporátnych klientov zachovaná ako pri malých a stredných podnikoch, avšak zásadný rozdiel je, že prevládajú menšie banky v porovnaní so stredne veľkými. V ostatných skupinách bánk sú umiestňované finančné prostriedky v rádovo nižších objemoch. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ako aj možnosti investícií, ktoré majú títo klienti, predstavuje veľkosť vložených finančných prostriedkov vysoké riziko z hľadiska potenciálnej legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

V súvislosti s využívaním hotovostných operácií je riziko nižšie v porovnaní s malými a strednými podnikmi. V prípade veľkých korporátnych klientov sú hotovostné aktivity využívané v nižšej miere a predstavujú stredne nízke riziko. Uvedenú skutočnosť je možné odôvodniť charakteristickými črtami podnikateľských aktivít týchto subjektov.

b) profil klientov

Všeobecný profil klienta – veľká korporácia má výrazne odlišný charakter od typickej vlastníckej štruktúry malých a stredných podnikov. Vlastnícka štruktúra je tvorená veľkým počtom vlastníkov, pričom kľúčovými vlastníkmi s rozhodujúcim podielom sú veľké obchodné spoločnosti. Minoritnú časť tvoria vlastníci – malé a stredné podniky a fyzické

osoby. Charakteristickými črtami korporácií sú: určená organizačná štruktúra, transparentná schéma riadenia⁴⁴, interné politiky činnosti a kódexy. V nemalej miere sa vo vlastníckej štruktúre objavujú aj väzby na obchodné spoločnosti zapísané do obchodných registrov (alebo obdobných registrov) v krajinách označovaných ako daňové raje (offshore krajiny). Profil klienta pri uvedenom produkte predstavuje stredné riziko legalizácie.

V súvislosti s vykonávaním opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi zo strany bánk boli zistené menšie nedostatky ako v prípade platobných účtov pre malé a stredné podniky. Nedostatočné vykonávanie povinnej starostlivosti sa znásobuje najmä pri identifikácii KUV v prípadoch korporácií s rozsiahlou a komplikovanou vlastníckou štruktúrou a vysokým počtom vlastníkov.

c) medzinárodné transakcie

Cezhraničné prevody finančných prostriedkov sú častým sprievodným javom podnikateľskej činnosti veľkých korporácií. Podnikateľské aktivity sú v mnohých prípadoch zamerané na nadnárodné trhy, zakladajú pobočky v regióne alebo v cudzích krajinách. Z uvedených dôvodov predstavujú medzinárodné transakcie stredne vysoké riziko.

Všeobecné informácie k hotovostným a bezhotovostným transakciám realizovaným prostredníctvom platobných účtov právnických osôb bez ohľadu na parameter veľkosť produktu:

Hotovostné transakcie

Objem všetkých hotovostných vkladov/výberov na účtoch PO spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/					
klienti - Právnické osoby:	2011	2012	2013	2014	2015
hotovostné vklady	14 518 633	17 262 930	16 848 394	16 555 517	16 394 832
hotovostné výbery	9 542 928	11 479 487	11 284 866	10 342 749	10 200 236

V súvislosti s hotovostnými aktivitami bola zaznamenaná dlhodobá prevaha hotovostných vkladov v porovnaní s hotovostnými výbermi. Vzhľadom na identifikované hrozby legalizácie v podmienkach SR je možné označiť časť takto vkladanej finančných prostriedkov za výnosy (príjmy) z ekonomickej trestnej činnosti (najmä daňovej a súvisiacej trestnej činnosti), ktoré chcú potenciálni páchatelia umiestniť a integrovať prostredníctvom legálneho bankového sektora.

Bezhotovostné transakcie

Objem všetkých bezhotovostných kreditných/debetných a cezhraničných transakcií na účtoch PO spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/					
klienti - Právnické osoby:	2011	2012	2013	2014	2015

⁴⁴ Schéma riadenia spravidla pozostáva z predstavenstva, dozornej rady, oddelenia auditu, oddelenia compliance, atď.

Tuzemské transakcie a SEPA platby	kredit	345 484 024	471 440 186	567 174 032	608 410 922	575 558 720
	debet	368 724 403	486 740 182	587 131 707	622 181 878	604 554 890
Cezhraničné v rámci EU	platby do SR	35 684 601	31 838 192	53 584 072	39 587 217	27 766 614
	platby zo SR	45 355 580	41 317 932	60 991 077	47 748 523	45 281 636
Off-Shore krajiny	platby do SR	212 295	199 656	136 527	172 095	349 885
	platby zo SR	479 874	429 421	383 115	375 264	546 578
Vysoko rizikové krajiny	platby do SR	31 236	33 112	62 438	49 525	54 901
	platby zo SR	95 989	67 247	207 027	176 218	286 064

a) tuzemské platby:

- v súvislosti s realizáciou tuzemských platieb bol zaznamenaný celkovo stúpajúci trend v realizácii debetných tuzemských transakcií.

b) cezhraničné platby:

- v súvislosti s realizáciou cezhraničných platieb bola zaznamenaná výraznejšia prevaha platieb zo SR v porovnaní s platbami do SR. Najväčší objem finančných prostriedkov bol prevádzaný do Českej republiky a Maďarska.
- najväčší objem finančných prostriedkov prevádzaných do tzv. daňových rajov (off-shore krajín) bol zaznamenaný v súvislosti s Cyplom, Švajčiarskom a Lichtenštajnskom.
- najväčší objem finančných prostriedkov prevádzaných do krajín označených ako rizikové bol zaznamenaný v súvislosti s Bosnou a Hercegovinou.

Technické vlastnosti produktu

Pri posudzovaní technických vlastností produktu „platobný účet pre právnické osoby“ boli zistené nasledovné riziká:

- neobmedzený počet hotovostných a bezhotovostných operácií,
- možnosť prevodu finančných prostriedkov do zahraničia, vrátane vysokorizikových krajín,
- možnosť disponovania s platobným účtom prostredníctvom nástrojov vzdialeného prístupu, a
- možnosť zriadenia POS terminálu pre prijímanie platieb kartami.

Mieru zraniteľnosti uvedeného produktu v značnej miere negatívne ovplyvňuje aj nedostatočné uplatňovanie opatrení povinnej starostlivosti (a v istých prípadoch aj zvýšenej starostlivosti) vo vzťahu ku klientom zo strany bánk. V prípadoch kedy obchodný záujem bánk prevyšuje záujem príslušných štátnych orgánov o vytvorenie bezpečného finančného systému sa priamo úmerne zvyšuje miera zraniteľnosti konkrétnych poskytovaných produktov.

Privátne bankovníctvo

Hodnotenie: stredne vysoká úroveň zraniteľnosti

Služby privátneho bankovníctva poskytuje v podmienkach SR osem bánk. Z hľadiska alokácie finančných prostriedkov je ich prevažná časť koncentrovaná v troch bankách.

Na základe vyhodnocovania informácií a dát získaných v rámci procesu NHR je možné konštatovať, že banky len vo veľmi obmedzenej miere uplatňovali rizikovo-orientovaný prístup vo vzťahu k vyhodnocovaniu rizikového profilu klientov, ktorým poskytujú služby privátneho bankovníctva. Väčšina bánk posudzuje takýchto klientov ako bežných retailových klientov, hoci služby privátneho bankovníctva sa vo všeobecnosti považujú za zvýšené riziko⁴⁵. Priemerná výška transakcie je rádovo desaťtisíc eur. Vychádza sa najmä zo skutočnosti, že predmetné služby sú spravidla poskytované klientom s určitým vplyvom, so spoločenským vplyvom s možným vzťahom k politicky aktívnym osobám s rozhodovacími kompetenciami ako na centrálnej úrovni, tak aj na regionálnej úrovni. Zároveň má takýto klient širšie možnosti investovania voľných finančných prostriedkov do rôznych produktov a to najmä z hľadiska ich objemu, širšieho prehľadu o investičných možnostiach, vyššej miery akceptácie investičného rizika a v neposlednom rade nadštandardného poradenstva.

V súvislosti s využívaním hotovosti bol zaznamenaný klesajúci trend objemu hotovostných vkladov / výberov na osobných a termínovaných účtoch klientov privátneho bankovníctva.

Objem všetkých hotovostných vkladov/výberov na osobných a termínovaných účtoch spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/						
klienti Privátneho bankovníctva		2011	2012	2013	2014	2015
typ účtu:	charakter transakcií:					
Osobný (bežný)	hotovostné vklady	192 875	187 570	154 461	140 841	139 497
	hotovostné výbery	242 108	219 884	192 399	197 878	191 904
Termínovaný (sporiaci)	hotovostné vklady	39 923	17 501	9 706	9 543	6 940
	hotovostné výbery	29 615	10 267	5 758	4 275	5 098

Negatívnym následkom obmedzenej miery využívania rizikovo-orientovaného prístupu je absencia plnenia ohlasovacej povinnosti zo strany bánk. V tejto súvislosti je možné konštatovať, že banky nedostatočne uplatňujú opatrenia základnej a zvýšenej starostlivosti a zároveň sa vyskytujú nedostatky v posudzovaní, zisťovaní a ohlasovaní neobvyklých obchodných operácií. Za účelom odstránenia pretrvávajúcich nedostatkov je nevyhnutné prehodnotiť prístup banky ku klientom privátneho bankovníctva a ďalej prijať špecifické opatrenia zamerané na zníženie zraniteľnosti pri poskytovaní predmetnej služby.

⁴⁵ Vysvetľujúca poznámka k FATF Odporúčaniu 10 „povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi“ jasne uvádza, že privátne bankovníctvo je jednou z okolností, pri posudzovaní produktov, služieb, transakcií (obchodov) alebo použitých doručovacích kanálov, v súvislosti s ktorými je riziko ML a FT vyššie a preto je potrebné uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti.

Mieru zraniteľnosti uvedeného produktu v značnej miere negatívne ovplyvňuje aj nedostatočné uplatňovanie opatrení povinnej starostlivosti (a v istých prípadoch aj zvýšenej starostlivosti) vo vzťahu ku klientom zo strany bánk. V prípadoch kedy obchodný záujem bánk prevyšuje záujem príslušných štátnych orgánov o vytvorenie bezpečného finančného systému sa priamo úmerne zvyšuje miera zraniteľnosti konkrétnych poskytovaných produktov.

Bezpečnostné schránky

Hodnotenie: stredne vysoká miera zraniteľnosti

Službu prenájmu bezpečnostnej schránky poskytuje len obmedzený počet bánk pôsobiacich na území SR. Spravidla túto službu poskytujú len väčšie pobočky, ktoré majú na tento účel vytvorené vhodné technické, organizačné a logistické podmienky. Napriek skutočnosti, že uvedená služba je poskytovaná v rámci bankovej činnosti, banky neuplatňujú opatrenia základnej starostlivosti definované v AML/CFT zákone. Spravidla dochádza len k identifikácii (a overeniu identifikácie) klienta a vyplnenia podpisového vzoru. Poskytnutie predmetnej služby je podmienené uzatvorením zmluvy o prenájme bezpečnostnej schránky medzi klientom a bankou. Zmluvné podmienky jasne určujú, aké predmety nie je možné v bezpečnostnej schránke uschovávať. Obsah bezpečnostnej schránky však nepodlieha kontrole zo strany banky.

Na základe získaných informácií boli identifikované nasledovné ML riziká spojené s využívaním služby prenájmu bezpečnostnej schránky:

- banky disponujú o nájomcoch bezpečnostných schránok úzkym rozsahom informácií, nedostatky riadneho výkonu CDD sa prejavujú najmä v absencii informácií o účele a povahe obchodného vzťahu a absencii priebežného monitorovania klienta,
- služba prenájmu bezpečnostnej schránky je poskytovaná bez povinnosti mať v banke vedený platobný alebo iný účet, resp. poskytovaný iný produkt alebo službu, t.j. banka nedisponuje o klientovi žiadnymi informáciami (získanými na základe CDD / KYC),
- banky nezodpovedajú za obsah bezpečnostnej schránky, nevykonávajú kontrolu vecí a predmetov uschovávaných v bezpečnostnej schránke,
- banky nevykonávajú CDD / KYC voči tretím osobám, ktorých nájomca bezpečnostnej schránky splnomocnil na manipuláciu so schránkou, okrem ich identifikácie (a overenia identifikácie),
- evidencia nájomcov bezpečnostných schránok je spravidla vedená v manuálnej forme a nie v bankovom informačnom systéme,
- absencia informácií o porušení podmienok používania bezpečnostnej schránky, najmä v kontexte legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

Hoci je uplatňovanie princípu diskretnosti pri poskytovaní služby prenájmu bezpečnostnej schránky jej základným predpokladom a bankami deklarovanou vlastnosťou, paradoxne práve tento princíp výraznou mierou zvyšuje mieru zraniteľnosti tejto služby.

Platobné účty fyzických osôb

Hodnotenie: stredná úroveň zraniteľnosti

Platobné účty fyzických osôb patria medzi najvýznamnejšie a najrozšírenejšie produkty poskytované zo strany bánk pre túto skupinu klientov. Ide o primárny nástroj, prostredníctvom ktorého vstupujú finančné prostriedky do legálneho bankového systému. Z vnútornej charakteristiky produktu, ako aj jeho priamej prepojenosti s inými produktmi a službami banky je nevyhnutné aby banky úmerne zvyšovali obozretnosť vo vzťahu ku klientom a ich vkladom.

Objem všetkých hotovostných vkladov/výberov na účtoch FO spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/						
klienti – Fyzické osoby:		2011	2012	2013	2014	2015
Osobný (bežný)	hotovostné vklady	5 600 555	5 999 090	6 156 305	6 303 977	6 163 705
	hotovostné výbery	12 798 391	13 896 634	14 258 038	14 772 058	14 902 912

Aj napriek snahe národných a nadnárodných orgánov (napríklad FATF, Výbor MONEYVAL) znižovať mieru a negatívny dopad rizika zneužitia hotovosti bol paradoxne na slovenskom bankovom trhu zaznamenaný opačný trend. V nadväznosti na informácie v horeuvedenej tabuľke je možné konštatovať, že objem hotovostných vkladov na platobné účty má stúpajúci trend. Negatívnym sprievodným javom zaznamenaným spolu so zvyšovaním objemu hotovostných vkladov je zvyšovanie objemu hotovostných výberov. Na konci hodnoteného obdobia boli výbery realizované v 2 až 3 násobne väčšom objeme v porovnaní s vkladmi. Celkový objem hotovostných výberov dosiahol úroveň približne 15 mld. EUR⁴⁶. Hotovostné transakcie realizované v súvislosti s platobnými účtami predstavujú vysoké riziko legalizácie.

Objem všetkých bezhotovostných kreditných (tuzemských a SEPA) transakcií na účtoch FO spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/					
klienti - Fyzické osoby:	2011	2012	2013	2014	2015
kredit	37 475 272	41 562 568	44 180 696	44 967 096	53 997 388

V súvislosti s nárastom hotovostných výberov bol tiež zaznamenaný značný nárast bezhotovostných prevodov medzi platobnými účtami fyzických osôb. Tieto boli realizované v celkovom objeme približne 54 mld. EUR. Prudký nárast objemu prevádzaných finančných prostriedkov mohol byť spôsobený aj zavedením tzv. SEPA platieb⁴⁷, najmä vo vzťahu k cezhraničným transakciám a samozrejme aj reálnym ekonomickým rastom.

⁴⁶ Uvedený objem finančných prostriedkov predstavuje približne 19% HDP v SR.

⁴⁷ SEPA – Single Euro Payments Area. Podstatou SEPA je unifikácia podmienok pri cezhraničných prevodoch finančných prostriedkov v mene euro.

Objem všetkých bezhotovostných kreditných/debetných a cezhraničných transakcií na účtoch FO spolu vo všetkých bankách v SR v mene EURO /v tis. EUR/						
klienti - Fyzické osoby:		2011	2012	2013	2014	2015
Tuzemské transakcie a SEPA platby	kredit	37 475 272	41 562 568	44 180 696	44 967 096	53 997 388
	debet	26 555 661	30 282 700	32 744 915	31 520 140	39 633 138
Cezhraničné v rámci EU	platby do SR	353 524	705 273	868 464	981 576	1 170 049
	platby zo SR	613 857	722 565	1 102 604	1 147 812	2 084 432
Off-Shore krajiny	platby do SR	31 686	28 101	25 895	20 186	32 518
	platby zo SR	17 072	24 235	19 233	19 987	21 246
Vysoko rizikové krajiny	platby do SR	927	2 744	2 735	1 295	1 883
	platby zo SR	1 404	1 425	2 057	2 562	2 905

Na základe získaných štatistických údajov a dát boli zaznamenané nasledovné trendy:

- tuzemský platobný styk: významný nárast kreditných platieb,
- cezhraničný platobný styk v rámci EÚ: na konci hodnoteného obdobia výrazný nárast objemu finančných prostriedkov prevádzaných zo SR do krajín v rámci EÚ, vrátane dlhodobu ustáleného trendu prevyšujúcich platieb zo SR. Najväčší objem finančných prostriedkov bol prevádzaný do Českej republiky, Maďarska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska.
- cezhraničný platobný styk s daňovými rajmi (offshore krajiny): na konci hodnoteného obdobia významný nárast objemu finančných prostriedkov prevádzaných do SR, vrátane dlhodobu ustáleného trendu vo vzťahu k došlým platbám prevyšujúcim odchádzajúce platby. Najväčší objem finančných prostriedkov bol prevádzaný do Švajčiarska, na Cyprus a do Lichtenštajnska.
- cezhraničný platobný styk s vysokorizikovými krajinami: dlhodobý nárast objemu finančných prostriedkov prevádzaných zo SR do Bosny a Hercegoviny.

Vyššia úroveň rizikovosti platobných účtov je daná najmä nasledovnými technickými vlastnosťami:

- neobmedzeným počtom hotovostných a bezhotovostných operácií, vrátane neobmedzeného limitu,
- možnosťou cezhraničných prevodov finančných prostriedkov (s možnosťou prevedenia finančných prostriedkov do rizikových krajín z pohľadu legalizácie alebo financovania terorizmu),
- možnosťou disponovať s finančnými prostriedkami na platobnom účte prostredníctvom nástrojov vzdialeného prístupu (elektronické bankovníctvo, internet banking, mobilné platby, platobná karta), vrátane rizika odovzdania nástrojov vzdialeného prístupu k platobnému účtu inej (tretej) osobe,
- širokým rozsahom základného profilu klienta,

- nedostatočným uplatňovaním opatrení základnej starostlivosti zo strany banky (a nedôsledné plnenie ohlasovacej povinnosti vo vzťahu k FSJ).

Elektronické bankovníctvo

Hodnotenie: stredná miera zraniteľnosti

Služba elektronického bankovníctva je zo strany bánk poskytovaná súbežne s platobnými účtami, nezávisle na skutočnosti, či ide o platobné účty fyzických alebo právnických osôb. V zásade nejde o samostatnú službu, ale len o zvyšovanie komfortu klientov bánk pri správe a riadení finančných prostriedkov na platobnom účte.

Pre určenie úrovne zraniteľnosti produktu boli hodnotené nasledovné vlastnosti produktu:

a) veľkosť produktu

S ohľadom na charakteristiku služby elektronického bankovníctva sa potvrdil predpoklad o vysokej koncentrácii platieb, najmä v najväčších bankách pôsobiach na území SR. Veľkosť produktu vo vzťahu k riziku legalizácie bolo ťažké vyhodnotiť z dôvodu jeho vnútornej prepojenosti s bankovým účtom klienta banky, ktorý podlieha vykonávaniu náležitej starostlivosti súvisiacej s monitorovaním transakcií. Vzhľadom na objemy finančných prostriedkov prevádzaných prostredníctvom služby elektronického bankovníctva a celkové nedostatky bánk v oblasti výkonu opatrení CDD je možné určiť mieru rizikovosti na strednej úrovni.

b) profil klientskej základne

Zovšeobecnením výsledkov hodnotenia profilu klientov produktu platobný účet fyzických osôb a profilu klientov produktu platobný účet právnických osôb, sú v prípade služby elektronického bankovníctva tieto profily totožné, a teda je možné určiť mieru rizikovosti rovnako na strednej úrovni.

c) priemerná výška transakcií a frekvencia medzinárodných transakcií

Napriek skutočnosti, že hodnotiace a porovnávacie kritérium vo vzťahu k priemernej výške transakcie bolo ťažké stanoviť z dôvodu, že ide o produkty so širším rozsahom, miera rizika však bola vyhodnotená na stredne nízkej úrovni. Služba elektronického bankovníctva umožňuje klientom realizáciu tuzemských transakcií, ako aj transakcií do zahraničia spravidla v neobmedzenom objeme. Časť z bánk pôsobiach na území SR má zavedené určité obmedzenia a limity, pri prekročení ktorých je potrebná asistencia centrály. V takomto prípade je klient oprávnený vykonávať prevody finančných prostriedkov do výšky zostatku na platobnom účte. Uvedené skutočnosti týkajúce sa frekvencie medzinárodných transakcií predstavujú strednú úroveň rizika.

Osobitosťou služby elektronického bankovníctva z hľadiska vyhodnocovania miery jej zraniteľnosti je v samotnom používaní elektronického bankovníctva. Nakoľko podstatou tejto služby je možnosť využitia tzv. vzdialeného prístupu k platobnému účtu, t.j. mimo priestorov banky (pobočky banky), ochranu pred neoprávnenou manipuláciou s počítačovými dátami,

nie je možné zabezpečiť na maximálnej úrovni, hoci vývoj v oblasti kybernetickej bezpečnosti napreduje prakticky neustále. Najväčšie riziko je spojené s používaním technických zariadení, akými sú počítače alebo mobilné telefóny (smart-technické zariadenia), kedy zabrániť zneužitiu osobných kódov alebo hesiel v procese prenosu dát, prípade krádežou týchto technických zariadení, je prakticky nemožné. Zároveň výrazne negatívny dopad na službu elektronického bankovníctva má úmyselné odovzdanie osobných kódov a hesiel neoprávnenej osobe. Uvedené prvky zraniteľnosti majú úzky súvis s podvodnými aktivitami uvedeného charakteru a tieto majú na základe analýzy informácií získaných pri plnení úloh FSJ mierne stúpajúci trend. Z typologického hľadiska ide o podvodné aktivity typu „phishing“⁴⁸, „pharming“⁴⁹, „vishing“⁵⁰, „spoofing“⁵¹ a pod.

Správa aktív a služby asset manažmentu

Hodnotenie: stredná miera zraniteľnosti

Predmetnú službu poskytuje 7 bánk z celkového počtu 27 bánk pôsobiach na území SR. Aj v tomto prípade najväčšie banky pôsobiace na území SR spravujú najväčší objem finančných prostriedkov prostredníctvom predmetnej služby. Ostatné banky spravujú rádovo nižšie objemy.

Služba správy aktív a asset manažmentu je poskytovaná tak pre fyzické osoby, ako aj pre právnické osoby. Z hľadiska profilácie klientov v súvislosti s fyzickými osobami prevládajú klienti privátneho bankovníctva, ktorým sú tieto služby poskytované zo strany bánk aktívne, na základe mandátnej zmluvy. Klienti privátneho bankovníctva aj v prípade správy aktív predstavujú vysokú úroveň rizika legalizácie. V súvislosti s poskytovaním predmetnej služby pre právnické osoby je riziko na nízkej úrovni, nakoľko ide o doplnkové dôchodkové spoločnosti, dôchodkové správcovské spoločnosti, obchodníkov s cennými papiermi a pod. Vo všeobecnosti predstavujú klienti stredné riziko legalizácie.

Hotovostné aktivity s ohľadom na vnútornú charakteristiku služby správy majetku predstavujú nízke riziko. Finančné prostriedky sú vkladane prostredníctvom platobného účtu, takže hotovostné operácie sú na minimálnej úrovni. Opatrenia na preverovanie pôvodu finančných prostriedkov by teda mali byť prijímané ešte pred samotným vložením finančných prostriedkov na platobný účet. Na základe uvedených dôvodov priemerná výška transakcií predstavuje stredne nízke riziko.

⁴⁸ Phishing: podvodný útok, ktorého cieľom je vylákať dôverné informácie od užívateľa prostredníctvom falošného e-mailu, alebo webových stránok (počítač, resp. mobil majiteľa účtu je úmyselne napadnutý vírusom, resp. podvodnou aplikáciou za účelom následného neoprávneného prevodu peňažných prostriedkov z účtu bez vedomia a súhlasu majiteľa účtu).

⁴⁹ Pharming: podvodný útok, ktorého cieľom je vylákať dôverné informácie od užívateľa prostredníctvom ovládnutých webových stránok (presmerovanie názvu www stránky na inú adresu prostredníctvom, ktorej môžu byť zneužitá údaje na základe ktorých sú následne odčerpané finančné prostriedky z účtu poškodeného).

⁵⁰ Vishing: typ podvodu pri ktorom sa podvodníci snažia získať od klienta citlivé údaje s využitím telefonického rozhovoru (podvodníci sa vydávajú za banku a žiadajú heslá do internetbankingu, čísla platobných kariet alebo iné osobné informácie).

⁵¹ Spoofing: podvod spojený s použitím falošnej identity (falšovanie identity prostredníctvom komunikácie dvoch strán s cieľom vylákania a následného zneužitia dôverných informácií od užívateľa).

Služba správy majetku poskytuje výraznú možnosť investícií do aktív v tuzemsku, ako aj v zahraničí. V tejto súvislosti predstavujú medzinárodné transakcie stredne nízke riziko, no samotná možnosť investovania stredné riziko legalizácie.

URČENIE PRIORÍT V ČINNOSTI ORGÁNOV KONTROLY A DOHLĎADU

Nedostatky identifikované v priebehu realizácie NHR majú väčší či menší vplyv na fungovanie bankového sektora. Aby si boli orgány kontroly a dohľadu schopné efektívne plniť svoje úlohy a povinnosti je nevyhnutné určiť mieru priority pre každú z uvedených oblastí. Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť subjektov bankového sektora. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na bankový sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Účinnosť postupov a metód dohľadu
2.	Vedomosti bankových zamestnancov o opatreniach proti ML
3.	Existencia a presadzovanie administratívnych sankcií
4.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
5.	Efektívnosť banky za dodržiavanie súladu s právnymi predpismi
6.	Existencia a presadzovanie trestnoprávných sankcií
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o konečnom vlastníctve
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

POSKYTOVANIE PRODUKTOV FINANČNEJ INKLÚZIE

Rozširovaním dostupnosti bankových produktov, najmä platobných účtov v prospech čo najväčšej skupiny spotrebiteľov si štát plní svoje úlohy nie len v oblasti sociálnej politiky, no predovšetkým v ochrane nízkopríjmových a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva pred ich možným zneužitím na účely legalizácie. Zákomom stanovená povinnosť bezplatného poskytovania vybraných druhov bankových služieb bola v podmienkach SR zavedená v roku 2013.

Banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné fyzickým osobám s riadnym pobytom v EÚ poskytnúť tzv. základný bankový produkt bezodplatne, avšak po splnení základných podmienok:

- vek nad 18 rokov,
- čistý mesačný príjem neprevyšujúci 400,- EUR,
- celkový ročný obrát neprevyšujúci 5.600,- EUR, a
- klient nemá vedený platobný účet v inej banke alebo pobočke zahraničnej banky.

V hodnotenom období len 13 bánk a pobočiek zahraničných bánk poskytlo svojim klientom založenie a správu tzv. základného bankového produktu. Na konci hodnoteného obdobia túto možnosť využívalo **216 fyzických osôb**. Prehľad otvorených a zatvorených platobných účtov sa nachádza v tabuľke nižšie.

Rok	2013		2014		2015	
Stav	Otvorený	Zatvorený	Otvorený	Zatvorený	Otvorený	Zatvorený
Počet ZBP	104	26	163	57	77	45

Nakoľko príslušná právna úprava de facto limituje obsah produktov a služieb poskytovaných v rámci základného bankového produktu, klienti bánk a pobočiek zahraničných bánk uprednostňovali štandardné platobné účty, ktoré sú pre nich priaznivejšie. Aj v tomto prípade mohol klient bezplatne využívať platobný účet, avšak s väčším rozsahom poskytovaného balíka služieb.

V prípade ak banka alebo pobočka zahraničnej banky poskytne svojmu klientovi základný bankový produkt, povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi je vykonávaná v takom istom rozsahu a na základe princípov KYC ako v prípade ostatných produktov. AML/CFT zákon, a ani iný osobitný predpis neurčuje v tomto prípade akúkoľvek výnimku. Banky a pobočky zahraničných bánk majú zavedené primerané monitorovacie mechanizmy na odhaľovanie neobvyklých obchodných operácií.

V hodnotenom období FSJ nepreverovala žiadne podozrenie z trestnej činnosti páchanej v súvislosti s využívaním základného bankového produktu. Rovnako žiadna z bánk alebo pobočiek zahraničných bánk neohlásila FSJ neobvyklú obchodnú operáciu realizovanú prostredníctvom predmetného produktu.

Vzhľadom na celkové množstvo založených základných bankových produktov, ich vnútornú charakteristiku a opatrenia bánk a pobočiek zahraničných bánk je možné konštatovať, že miera zraniteľnosti produktov finančnej inklúzie v podmienkach SR je na **nízkej úrovni**.

2.2. SEKTOR NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE K SEKTORU NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ

Sektor nefinančných subjektov a profesií bol z hľadiska počtu hodnotených kategórií najpočetnejší. Celkovo bolo hodnotených 14 kategórií s veľmi rozdielnym profesijným zameraním. Dôvodom takto širokého záberu NHR bola skutočnosť, že išlo o prvé hodnotenie v podmienkach SR, o výsledky a zistenia ktorého sa budú príslušné orgány opierať pri uplatňovaní rizikovo-orientovaného prístupu pri kontrole, metodickej činnosti, ako aj pri aktualizácii samotného NHR.

V zmysle zákonnej definície povinnej osoby vyplývajúcej z AML/CFT zákona bolo hodnotených nasledovných 14 kategórií DNFBPs:

- i) advokát,
- ii) notár,
- iii) súdny exekútor,
- iv) správca, ktorý vykonáva činnosť v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddĺžení,
- v) audítor,
- vi) daňový poradca,
- vii) účtovník,
- viii) organizačný a ekonomický poradca,
- ix) poskytovateľ služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti,
- x) poštový podnik,
- xi) prevádzkovateľ hazardných hier,
- xii) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať predaj, prenájom a kúpu nehnuteľností,
- xiii) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať s drahými kovmi alebo drahými kameňmi, a
- xiv) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená prevádzkovať záložňu.

Negatívnym javom v oblasti nefinančného sektora je skutočnosť, že príslušné orgány nemajú k dispozícii presný počet povinných osôb v tejto oblasti. Podnikateľské subjekty majú v mnohých prípadoch niekoľko oprávnení (voľných živností), na základe ktorých je ich možné považovať za povinnú osobu, avšak niektoré z nich vôbec nevyužívajú.

Tento dlhodobý pretrvávajúci negatívny jav je viditeľný najmä pri nasledovných kategóriách nefinančného sektora:

- organizačný a ekonomický poradca,
- účtovník, a
- právnická alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať predaj, kúpu a prenájom nehnuteľností.

V tabuľke nižšie je uvedený celkový počet existujúcich oprávnení vydaných v oblasti nefinančného sektora v priebehu hodnoteného obdobia.

Rok / kategória	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Poskytovateľ služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti	-	-	-	-	-	-
Účtovník	70 774	72 563	74 984	79 674	122 394	128 328
Poštový podnik	20	20	22	23	23	21
Organizačný a ekonomický poradca	106 392	167 275	-	-	293 065	307 081
Prevádzkovateľ hazardných hier	318	318	319	320	324	316
Obchod s drahými kovmi a kameňmi	325	322	31	301	293	275
Záložne	-	-	-	-	4 026	7 198
Notár	337	340	340	340	344	342
Advokát	4 666	5 044	5 398	5 104	6 292	5 700
Daňový poradca	897	904	905	899	951	933
Správca	-	-	-	484	503	521
Audítor	824	820	807	830	835	773
Realitná kancelária	35 099	35 427	35 585	34 472	57 256	58 555
Súdny	-	-	-	309	345	337

exekútor						
-----------------	--	--	--	--	--	--

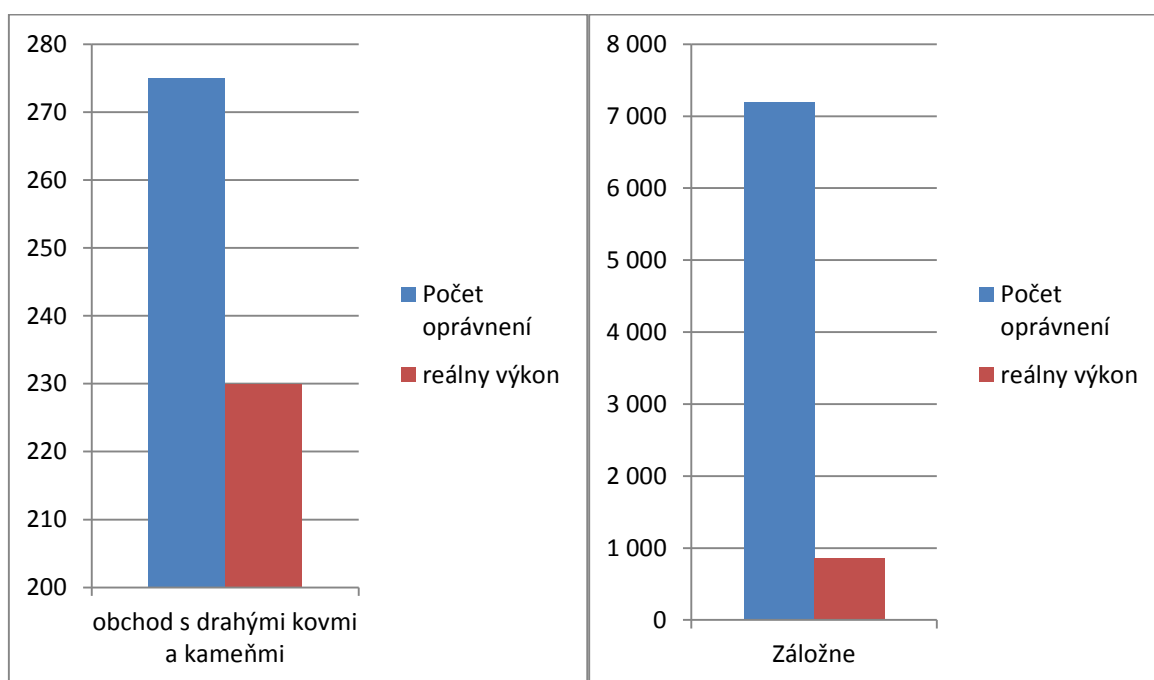
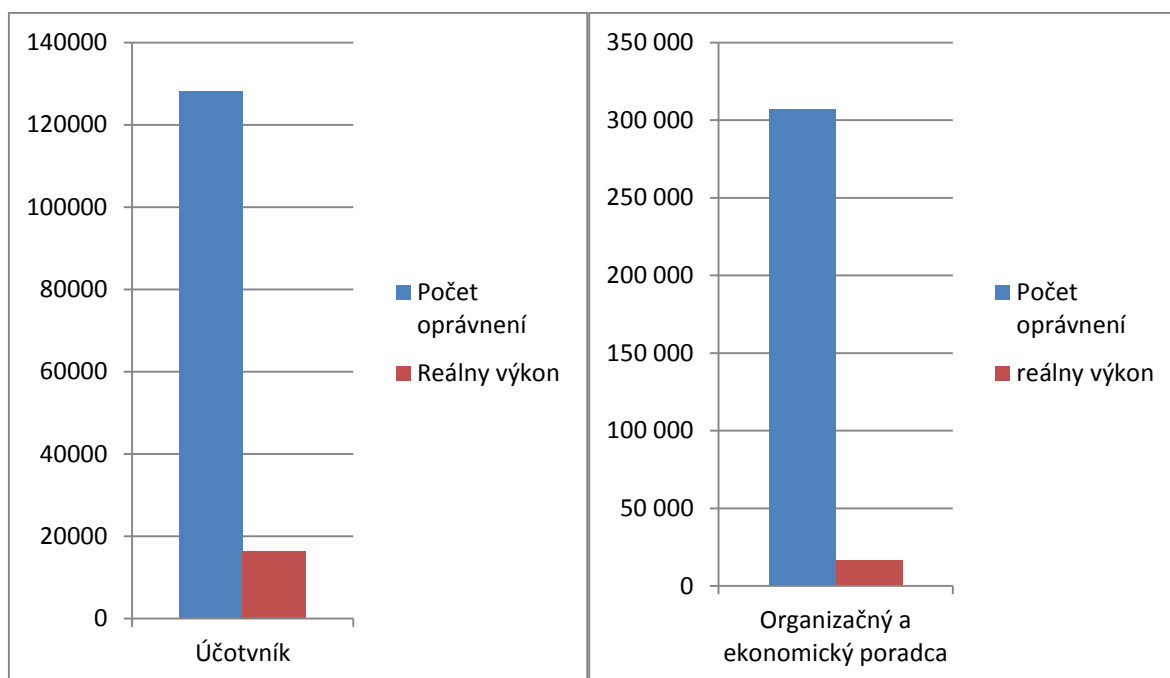
Podľa informácií získaných z FR SR z podaných daňových priznaní (vykonávaný hlavný predmet činnosti) je však zrejmá odlišná skladba čo sa týka počtu nefinančného sektora.

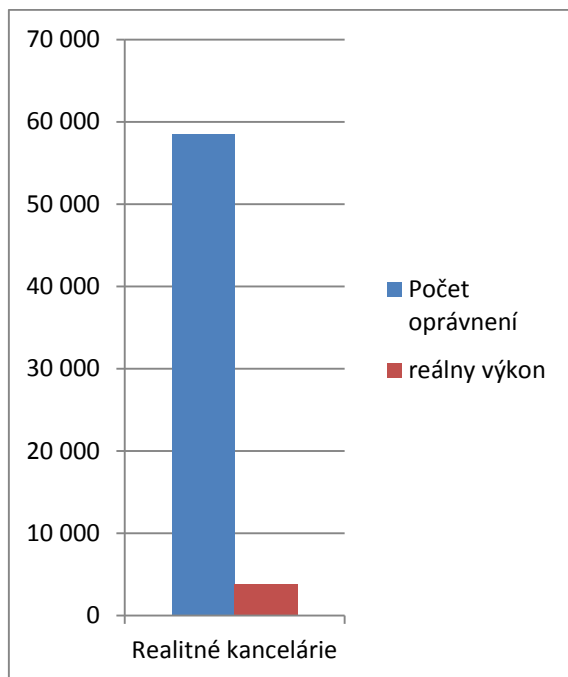
Z tohto pohľadu sú najviac rozšírené nasledovné kategórie nefinančného sektora.

- účtovník,

- záložňa
- organizačný a ekonomický poradca,
- advokát, a
- právnická alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať nákup, predaj a prenájom nehnuteľností.

Rok	Účtovník		Organizačný a ekonomický poradca		Obchod s drahými kovmi a kameňmi		Záložne		Realitná kancelária	
	ŽÚ SR	FR SR	ŽÚ SR	FR SR	ŽÚ SR	FR SR	ŽÚ SR	FR SR	ŽÚ SR	FR SR
2011	72 563	15 414	167275	10 716	322	248	-	806	35 427	3 221
2012	74 984	15 893	-	11 931	31	264	-	792	35 585	3 424
2013	79 674	16 377	-	13 268	301	246	-	801	34 472	3 689
2014	122394	17 216	293065	14 859	293	24	4026	947	57 256	3 880
2015	128328	16 484	307081	14 698	275	230	7198	857	58 555	3 832

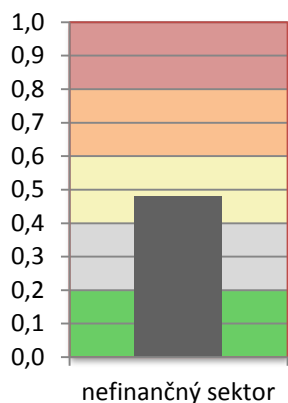

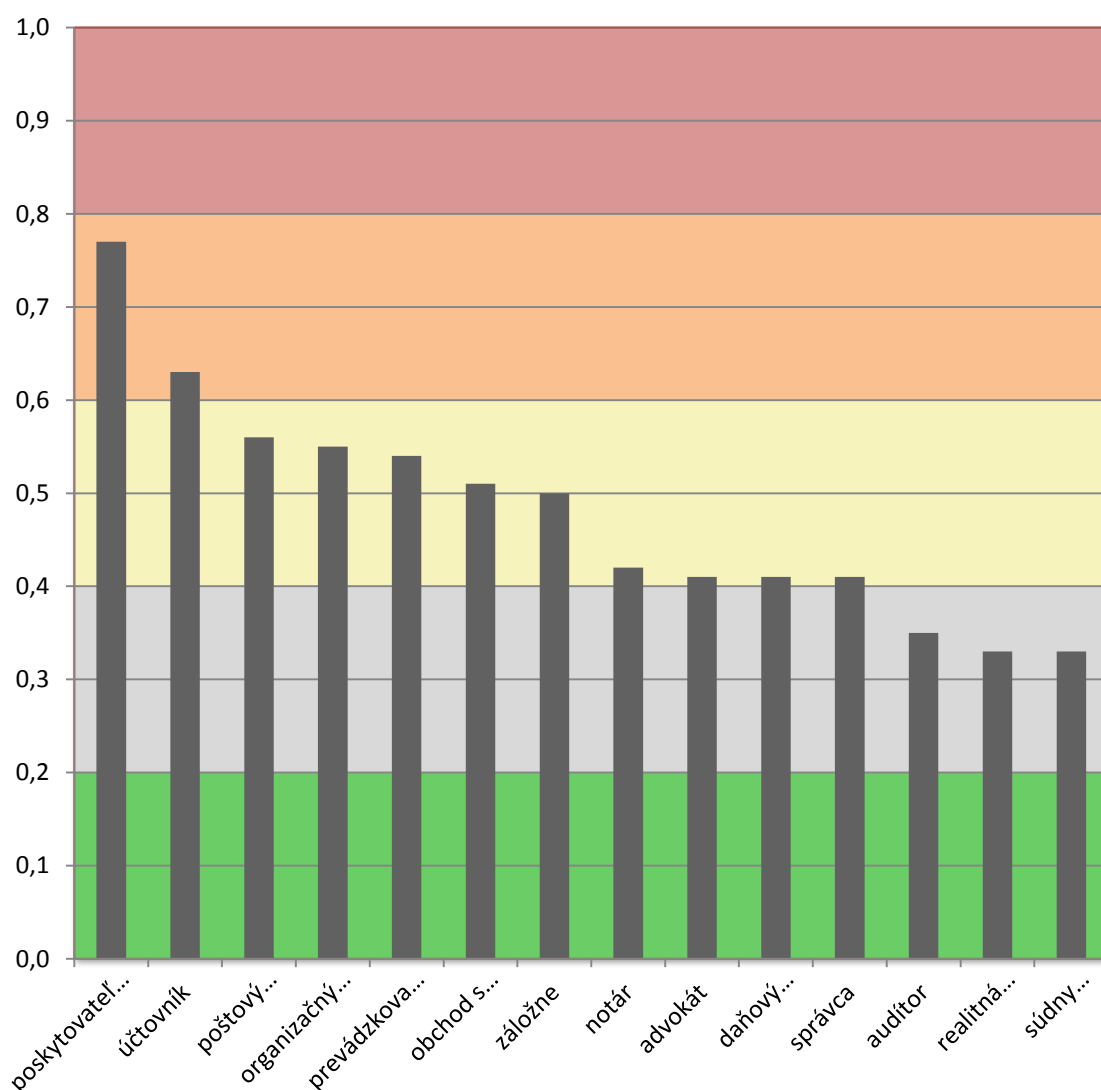
Vo všeobecnosti vysoký celkový počet subjektov v nefinančnom sektore, a zároveň nejasný počet reálne pôsobiacich povinných osôb zapríčiňuje vysokú mieru zraniteľnosti z hľadiska komunikácie, vydávania usmernení a upozornení vo vzťahu k FSJ a MF SR. Rovnako ide o zraniteľné miesto z hľadiska výkonu AML/CFT kontroly, ako aj všeobecného dohľadu.

ZRANITEĽNOSŤ SEKTORA NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ

Celková zraniteľnosť nefinančného sektora v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na **strednej úrovni**, číselné vyjadrenie celkovej úrovne zraniteľnosti 0,48 – viď graf.

Komparačný graf úrovne zraniteľnosti jednotlivých subjektov sektora nefinančných subjektov a profesií

PROCESNÁ ZRANITEĽNOSŤ

ZRANITEĽNÉ MIESTA V SEKTORE NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov nefinančného sektora, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- nedostatočné znalosti v AML/CFT oblasti a odborná príprava zamestnancov,
- nedostatky v povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a pri zisťovaní pôvodu finančných prostriedkov klienta,
- neefektívnosť dohľadu,
- preukazovanie bezúhonnosti zamestnancov,
- neefektívne rozpoznávanie a monitorovanie NOO,
- neúčinné vstupné kontrolné mechanizmy pri vydávaní licencie, alebo pri registrácii,
- dostupnosť a vynútiteľnosť trestných a administratívnych sankcií,
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností,
- vykonávanie činností bez transparentnej živnosti,
- nevykonávanie vnútorných kontrol,
- neuchovávanie písomných dokladov,
- nevyužívanie možnosti výmeny informácií v zmysle AML/CFT zákona,
- využívanie hotovostných platobných operácií,
- neúčinnosť compliance funkcií,
- absencia nezávislých informačných zdrojov,
- nedostatky v chápaní rizík profesie, a
- absencia registra KUV.

Detailný rozbor vybraných zraniteľných miest v sektore nefinančných subjektov a profesií

a) účinnosť postupov a metód dohľadu / kontroly

- závažným zraniteľným miestom je dlhodobo nízky počet príslušníkov FSJ zodpovedných za výkon AML/CFT kontroly, slabé technické vybavenie, rozpočet a získavanie skúsenosti hlavne seba vzdelávaním. Na úroveň miery zraniteľnosti z hľadiska činnosti príslušného oddelenia FSJ zásadne negatívnym spôsobom vplýva aj nepresadzovanie jasnej politiky z dôvodu vysokej miery fluktuácie riadiacich zamestnancov a neexistencia plánov, prostredníctvom ktorých by sa stanovili a zaviedli rázne zmeny v doteraz zaužívaných pravidlách vo vzťahu k povinným osobám. Absentuje tiež výmena informácií o možnostiach ML/FT a o nových javových formách v jednotlivých sektoroch medzi finančnými spravodajskými jednotkami.

- v tejto súvislosti je tiež potrebné zdôrazniť, že výkon AML/CFT kontroly, s výnimkou prevádzkovateľov hazardných hier, je plne v kompetencii FSJ. Tak ako v prípade sektora OFI aj v tomto prípade je zreteľný nepomer medzi počtom príslušníkov FSJ zodpovedných za výkon kontroly a počtom povinných osôb.

- ďalším zraniteľným miestom vo výkone kontroly AML/CFT povinností je aj skutočnosť, že FSJ v hodnotenom období nevykonala žiadnu kontrolu u nasledovných subjektoch nefinančného sektora:

- poštový podnik,
- správca, ktorý vykonáva činnosť v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddĺžení.

Jedna kontrola v hodnotenom období bola vykonaná u daňového poradcu a audítora.

- MF SR má zákonné oprávnenie v zmysle AML/CFT zákona na výkon AML/CFT dohľadu v súvislosti s prevádzkovateľmi hazardných hier.

- ďalším zraniteľným miestom ovplyvňujúcim výkon kontroly zo strany FSJ a výkon dohľadu zo strany MF SR je absencia vzájomnej spolupráce, výmeny informácií (vzájomných školení) a výkonu spoločných kontrol (dohľadov). V hodnotenom období nebola zaznamenaná žiadna spoločná kontrola u prevádzkovateľa hazardných hier.

b) nedostatočné vedomosti a povedomie o ML/FT rizikách a o ich riadení

- z dostupných informácií vyplýva, že aj v prípade nefinančného sektora je významným zraniteľným miestom nedostatočné vzdelávanie zamestnancov a ich odborná príprava. Nedostatočné vedomosti sa prejavujú najmä v nedostatočnom uplatňovaní opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, z čoho vyplýva, že povinná osoba nepozná svojich klientov a nezískava informácie o pôvode finančných prostriedkov a účele obchodného vzťahu. Povinné osoby si rovnako nie sú vedomé ML / FT rizík vyplývajúcich z ich činnosti.

- významným prvkom zvyšujúcim úroveň zraniteľnosti je skutočnosť, že v prípade voľných živností povinné osoby nevedia, že sú povinnou osobou a nepoznajú z toho vyplývajúce zákonné povinnosti. Vo väčšine prípadov si svoje povinnosti plnia len formálne, aj to len v prípade, že FSJ takémuto subjektu zašle upovedomenie o vykonaní kontroly.

- všeobecné povedomie zamestnancov o režime trestnoprávných sankcií je u väčšiny subjektov nefinančného sektora neadekvátne, čo znamená, že hrozba trestnoprávných sankcií za porušenie AML/CFT povinných nemá dostatočne odrádzajúci vplyv.

c) existencia a presadzovanie primeraných, účinných a odrádzajúcich sankcií

- z hľadiska uplatňovania správnych sankcií AML/CFT zákon obsahuje primerané a odrádzajúce sankcie, avšak uplatniteľné len voči právnickej osobe. Zraniteľným miestom je však ich nepoužiteľnosť voči riaditeľom, manažmentu alebo iným zamestnancom za porušenie povinností vyplývajúcich z AML/CFT zákona.

- osobitne zraniteľným miestom je efektívnosť uplatňovania sankcie „podnet na odobratie oprávnenia na podnikateľskú alebo inú samostatnú zárobkovú činnosť“. Pri voľných živnostiach je dopad takejto sankcie prakticky nulový, nakoľko subjekt môže podnikáť nezávisle cez niekoľko spoločností bez akéhokoľvek obmedzenia. Odobratie oprávnenia v jednej spoločnosti je pre takúto povinnú osobu problém a činnosť konateľ presunie do inej spoločnosti s rovnakým oprávnením.

d) neobvyklé obchodné operácie a monitorovanie transakcií

- nedostatočné vedomosti o AML/CFT problematike majú priamy vplyv na monitorovanie a ohlasovanie NOO. Z prijatých hlásení o NOO je možné usúdiť, že ich účinnosť je veľmi nízka. Dôvodom je neschopnosť rozpoznať NOO a určené vlastné formy NOO⁵².

- v hodnotenom období FSJ prijala a preverila spolu 899 hlásení o NOO. Na základe detailného rozboru boli zistené nasledovné zraniteľné miesta v monitorovaní a ohlasovaní NOO:

- neschopnosť rozpoznať NOO,
- neohlásenie navzájom na seba nadväzujúcich obchodných operácií,
- nepreverovanie pôvodu finančných prostriedkov,

e) neúčinné uplatňovanie preventívnych opatrení v AML/CFT oblasti

- nedostatočná odborná príprava a vedomosti zamestnancov, ako aj nedôsledné dodržiavanie AML/CFT legislatívy má priamy, no najmä negatívny vplyv na výkon preventívnych opatrení zo strany subjektov nefinančného sektora. Miera zraniteľnosti je v tomto prípade na vyššej úrovni, čo je spôsobené najmä nasledovnými skutočnosťami:

- nedôsledne vykonávanie povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi,
- možnosť vykonávať anonymné vklady klientom,
- nedostatočná identifikácia a overenie identifikácie klienta,
- nedostatočná identifikácia a overenie identifikácie KUV,
- nedostatočná vnútorná kontrola,
- neefektívna činnosť určenej osoby.

- zraniteľným miestom z hľadiska praktického výkonu identifikácie a overenia identifikácie klienta (resp. KUV) zo strany subjektov nefinančného sektora je spoliehanie sa na informácie dostupné na webovej stránke MV SR – stratené a odcudzené doklady. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ide o databázu v minulosti vydaných občianskych preukazov a cestovných pasov, pričom falošný, príp. pozmenený doklad, ktorý nebol nikdy vydaný príslušným slovenským štátnym orgánom sa nemôže nachádzať v databáze stratených a odcudzených dokladov.

f) nedostatočné uplatňovanie legislatívy (výsledky kontroly)

- dôsledné dodržiavanie AML/CFT zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúce postavenie, úlohy a činnosti subjektov v nefinančnom sektore je základným predpokladom efektívnej prevencie.

- V hodnotenom období FSJ na základe plánu kontrol a analýzy hlásení o NOO zrealizovala spolu 61 kontrol v nefinančnom sektore, pričom boli zistené nasledovné nedostatky:

- nedostatky v programe vlastnej činnosti povinnej osoby,
- absencia programu vlastnej činnosti povinnej osoby,
- neposkytnutie súčinnosti FSJ pri výkone kontroly,
- nevykonanie povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi,

⁵² Napríklad určenie hranice 15.000,- EUR na ohlásenie, avšak bez akýchkoľvek ďalších sprievodných javov a indícií, na základe ktorých by bolo možné určiť, že finančné prostriedky by mohli byť určené na legalizáciu, resp. na financovanie terorizmu.

- MF SR zrealizovalo v hodnotenom období spolu 21 kontrol u prevádzkovateľov hazardných hier. V prípade zistenia, že kontrolovaná povinná osoba porušila príslušné ustanovenia AML/CFT zákona MF SR je povinné odstúpiť uvedené informácie FSJ, nakoľko nie je oprávnené udeľovať sankcie za porušenie AML/CFT zákona. V hodnotenom období MF SR odstúpilo FSJ jednu informáciu.

g) voľné živnosti

- výrazná zraniteľnosť z hľadiska získavania oprávnení na výkon podnikateľských činností, na ktoré sa viažu aj povinnosti ustanovené v AML/CFT zákone sú voľné živnosti. V prípade nefinančného sektora ide o nasledovné subjekty:

- organizačný a ekonomický poradca,
- účtovník,
- záložňa, a
- právnická osoba a fyzická osoba oprávnená obchodovať s drahými kovmi alebo drahými kameňmi.

- v zmysle platnej právnej úpravy jedinými podmienkami na získanie voľných živností sú fyzický vek žiadateľa 18 rokov a bezúhonnosť. Nevyžaduje sa žiadne vzdelanie, ani skúsenosti s hospodárením spoločnosti a účtovníctvom, čo môže v mnohých prípadoch viesť k neúmyselným chybám z nedbanlivosti či neznalosti, a v niektorých prípadoch aj k veľkým ekonomickým škodám. Rovnako nie je obmedzený ich počet. Jeden majiteľ môže mať niekoľko obchodných spoločností s tým istým predmetom podnikania. V prípade voľných živností neexistuje povinné členstvo v stavovskej organizácii.

- vysokú mieru zraniteľnosti ešte znásobuje skutočnosť, že subjekty nefinančného sektora vykonávajúce svoju činnosť na základe voľnej živnosti mnohokrát nevedia, že sú podľa AML/CFT zákona zaradené medzi povinné osoby. Negatívnym dôsledkom je tiež absencia priameho toku informácií zo strany FSJ pre tieto povinné osoby.

ANALÝZA HROZIEB V SEKTORE NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ

VŠEOBECNÁ ANALÝZA HROZIEB

a) právna úprava sektora nefinančných subjektov a profesií

- právnu úpravu jednotlivých inštitútov a stanovených povinností na úseku prevencie legalizácie a financovania terorizmu primárne obsahuje AML/CFT zákon. Ten zároveň upravuje povinnosť uplatňovať voči klientom rizikovo-orientovaný prístup. Povinné osoby pôsobiace v nefinančnom sektore musia mať prehľad o možných rizikách spojených s konkrétnym klientom. Na základe takto získaných informácií sú povinné určiť rozsah starostlivosti a v prípade potreby uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti.

- všeobecná právna úprava upravuje práva a povinnosti jednotlivých subjektov pôsobiacich v nefinančnom sektore. V každej z jednotlivých kategórii nefinančného sektora je potrebné pri predložení žiadosti o udelenie licencie, povolenia, živnostenského oprávnenia preukázať

bezúhonnosť. Vo vzťahu k zamestnancom však táto podmienka neplatí, čo znamená, že nie všetky povinné osoby vyžadujú od novoprijatých zamestnancov potvrdenie o bezúhonnosti.

b) interné AML/CFT politiky

- v prípade slobodných právnických povolání funkciu určenej osoby vykonáva spravidla osoba, ktorá získala licenciu podľa vykonávanej profesie. Pozitívnym prvkom sa v tomto prípade javí to, že takáto osoba má možnosť už pri získavaní zákazky posúdiť požadovaný obchod, resp. obchodnú operáciu z hľadiska AML/CFT.

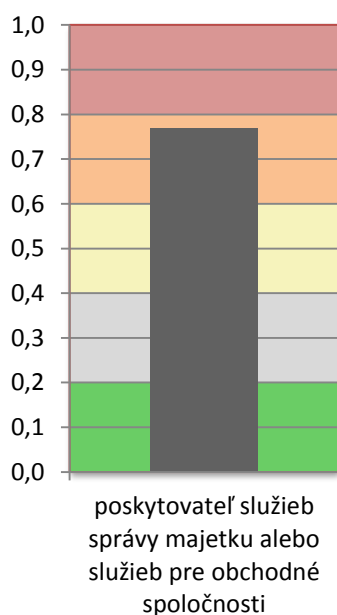
- v prípade viazaných, resp. voľných živností (predmetov činnosti) funkciu určenej osoby spravidla vykonáva konateľ.

- v hodnotenom období neboli zaznamenané prípady, kedy by bolo začaté trestné stíhanie voči povinným osobám, voči členom ich riadiacich orgánov alebo zamestnancom za závažné porušenie povinností vyplývajúcich z AML/CFT zákona.

ANALÝZA ZRANITEĽNOSTI JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V SEKTORE NEFINANČNÝCH SUBJEKTOV A PROFESIÍ

A. POSKYTOVATEĽ SLUŽIEB SPRÁVY MAJETKU ALEBO SLUŽIEB PRE OBCHODNÉ SPOLOČNOSTI

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými poskytovateľmi služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne vysokej úrovni – číselné vyjadrenie 0,77.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä :

- znalosti a vedomosti o AML/CFT,
- efektívnosť AML/CFT kontroly,
- bezúhonnosť zamestnancov,
- vydávanie oprávnení na činnosť,
- rozpoznávanie a monitorovanie NOO,
- dostupnosť a vynútiteľnosť sankcií,
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností, ktoré sú následne poskytované bezodplatne na iných majiteľov, ktorým sú následne poskytované služby, za cenu v ktorej je vykompenzovaná zmena majiteľa,
- netransparentné vykonávanie činnosti (bez riadneho živnostenského oprávnenia).

Uvedený predmet činnosti (poskytovanie služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti) zákon o živnostenskom podnikaní nepozná. Tieto úkony sú vykonávané v rámci oprávnení na:

- prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaným iných než základných služieb spojených s prenájomom,
- organizačné a ekonomické poradenstvo,
- vedenie účtovníctva, alebo
- administratívne služby.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 3 kontroly na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti. Za porušenie ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

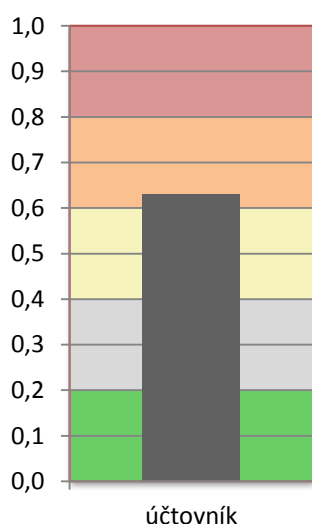
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Bezúhonnosť zamestnancov
4.	Efektívnosť monitorovania ohlasovania NOO
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol
6.	Efektívnosť compliance funkcie (organizácie)

7.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
8.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
9.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
10.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

B. ÚČTOVNÍK

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými účtovníkmi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne vysokej úrovni – číselné vyjadrenie 0,63.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä :

- podmienky vydania voľnej živnosti,
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností, v prípade odobratia oprávnenia na vykonávanie predmetu činnosti v jednej spoločnosti, môže fyzická osoba alebo právnická osoba pokračovať v poskytovaní tejto činnosti prostredníctvom inej spoločnosti s rovnakým predmetom činnosti,
- efektívnosť AML/CFT kontroly,
- znalosti a vedomosti o AML/CFT oblasti a ML/FT rizikách spojených s predmetom podnikateľskej činnosti,
- nevykonávanie vnútornej kontroly,
- obmedzené možnosti na zabezpečenie toku informácií ohľadne AML/CFT,
- nevyužívanie možnosti výmeny informácií medzi povinnými osobami v zmysle príslušných ustanovení AML/CFT zákona,
- neuchovávanie písomných dokladov o obchode v zmysle príslušných ustanovení AML/CFT zákona.

Účtovník vykonáva svoju činnosť na základe voľnej živnosti, ktorú vydáva príslušný okresný úrad - odbor živnostenského podnikania. Na vydanie voľnej živnosti na predmet činnosti „účtovník“ nie je potrebné preukázať príslušné vzdelanie alebo skúsenosti v odbore účtovníctvo. Táto skutočnosť môže viesť k neúmyselným chybám čo môže mať za následok páchanie daňovej trestnej činnosti.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 8 kontrol na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti, resp. absencia programu vlastnej činnosti. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 5 hlásení o NOO.

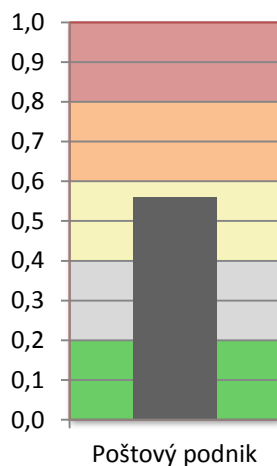
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
4.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
6.	Bezúhonnosť zamestnancov
7.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
8.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
9.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenú na identifikáciu
10.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
11.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

C. POŠTOVÝ PODNIK

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými poštovými podnikmi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,56.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- možnosť realizácie hotovostných platieb,
- rôznorodosť vykonávaných činností,
- pôsobnosť ako sprostredkovateľ pre iné povinné osoby,
- absencia AML/CFT kontrol,
- efektívnosť činnosti určenej osoby,
- nízka účinnosť hlásení o NOO – rozpoznávanie NOO,
- nedostatočná odborná príprava,
- nevykonávanie opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Poštový podnik vykonáva svoju činnosť na základe licencie vydanéj Úradom pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb.

FSJ v hodnotenom období nevykonala žiadnu AML/CFT kontrolu.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 579 hlásení o NOO.

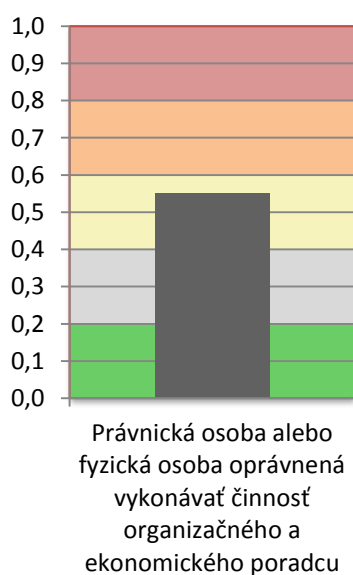
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
2.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

D. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ VYKONÁVAŤ ČINNOSŤ ORGANIZAČNÉHO A EKONOMICKÉHO PORADCU

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými vykonávať činnosť organizačného a ekonomického poradcu bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,55.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä :

- nedostatočná účinnosť AML/CFT kontroly,
- dostupnosť a vymáhateľnosť sankcií,

- vydávanie oprávnení na činnosť,
- možnosť sofistikovaného napomáhania páchaniu ML hlavne pri zakladaní spoločnosti, poskytovanie sídla prepojené na poskytovanie služieb pre obchodné spoločnosti a účtovníkov,
- znalosti a vedomosti o AML/CFT oblasti a ML/FT rizikách spojených s predmetom podnikateľskej činnosti,
- efektívnosť činnosti určenej osoby,
- nízka účinnosť hlásení o NOO – rozpoznávanie a monitorovanie NOO,
- nemožnosť online overenia informácií o KUV,
- možnosť vlastniť neobmedzený počet spoločností s týmto predmetom činnosti a následný prevod na iné osoby často na zahraničné osoby (pri návrhu na odobratie oprávnenia možnosť vykonávania tejto činnosti cez inú spoločnosť),
- možnosť založenia neobmedzeného počtu spoločností, ktoré sú následne poskytované tzv. bez odplaty na iných majiteľov, ktorým sú následne poskytované služby pre obchodné spoločnosti,
- vykonávanie právnej služby zakladanie spoločností, sprostredkovane cez zmluvného advokáta alebo notára, ktorým sú následne poskytované služby pre obchodné spoločnosti.

Právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať činnosť organizačného a ekonomického poradcu vykonáva svoju činnosť na základe voľnej živnosti, ktorú vydáva príslušný okresný úrad – odbor živnostenského podnikania. Nevyžaduje sa žiadne vzdelanie, ani skúsenosti s hospodárením spoločnosti.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 17 kontrol na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti, resp. absencia programu vlastnej činnosti, nevykonanie povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Závažným nedostatkom bolo neumožnenie vykonania kontroly. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 10 hlásení o NOO.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

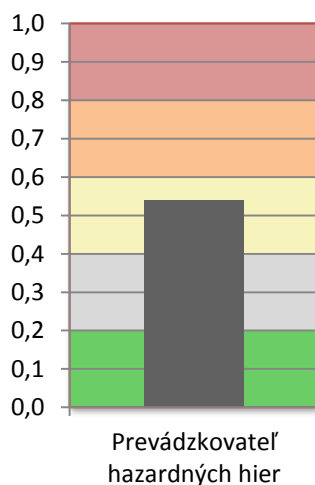
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol

4.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
6.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
7.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
8.	Bezúhonnosť zamestnancov
9.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
10.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
11.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

E. PREVÁDZKOVATEĽ HAZARDNÝCH HIER

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými prevádzkovateľmi hazardných hier bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,54.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- nízky počet kontrol zo strany FSJ a MF SR,
- nedostatočné vzdelávacie programy, z čoho vyplýva neznalosť AML zákona,
- nevykonávanie zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v prípade ak klient nie je fyzicky prítomný u povinnej osoby (stávkové kancelárie, internetové hry),
- nevykonanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v prípadoch ak sú hazardné hry na základe zmluvy vykonávané mimo herní a kasín tzv. „sprostredkovateľ“,

- nemožnosť sledovania navzájom na seba nadväzujúcich operácií na dosiahnutie hranice do 15.000 EUR ak nie je s klientom uzatvorený obchodný vzťah, anonymné vklady – možnosť zneužitia postupu výherných tiketov na iné osoby, čím je možné zlegalizovať FP (ponuka cez internet),
- nedostatočná vnútorná kontrola,
- nedostatočná dostupnosť a vymáhateľnosť sankcií,
- nedostatočná dostupnosť nezávislých informačných zdrojov,
- hotovostné platby.

Prevádzkovateľ hazardných hier vykonáva svoju činnosť na základe licencie, ktorú vydáva MF SR.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 5 kontrol na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti, nevykonanie povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a nemožnosť sledovania navzájom na seba nadväzujúcich operácií. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

MF SR v hodnotenom období zrealizovalo spolu 21 kontrol na mieste, pričom zistené nedostatky v jednom prípade odstúpili FSJ.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 168 hlásení o NOO.

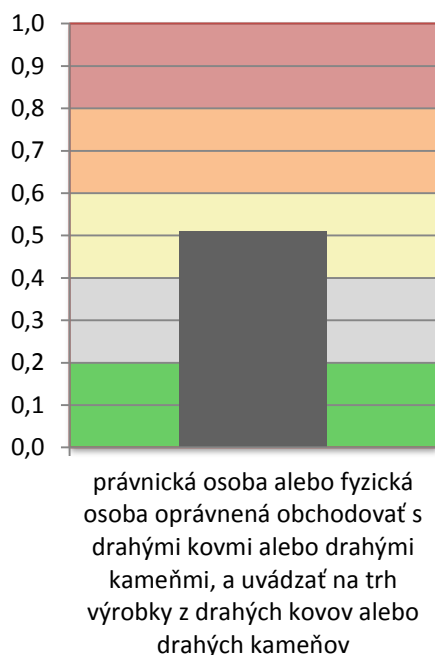
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
6.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
7.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

F. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ OBCHODOVAŤ S DRAHÝMI KOVMÍ ALEBO DRAHÝMI KAMEŇMI, A UVÁDZAŤ NA TRH VÝROBKY Z DRAHÝCH KOVOV ALEBO DRAHÝCH KAMEŇOV

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými obchodovať s drahými kovmi alebo drahými kameňmi a uvádzať na trh výrobky z nich bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,51.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- efektívnosť compliance,
- efektívnosť dohľadu,
- vstupné kontrolné mechanizmy - voľná živnosť, ktorú možno získať bez primeraného vzdelania,
- netransparentnosť v predmete činnosti v živnostenskom registri prípadne v obchodnom registri.

Právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať s drahými kovmi alebo s drahými kameňmi, uvádzať na trh výrobky z drahých kovov alebo drahých kameňov vykonáva svoju činnosť na základe voľnej živnosti, ktorú vydáva príslušný okresný úrad – odbor živnostenského podnikania. Predmetnú činnosť je však možné vykonávať pod predmetom činnosti a) obchodovanie s drahými kovmi, kameňmi; b) nákup a predaj tovaru (maloobchod a veľkoobchod). Puncový zákon zakladá povinnosť vykonať registrácie obchodníkov, ktorí reálne vykonávajú obchod s drahými kovmi a kameňmi. V prípade nesplnenia si tejto povinnosti, ich oprávnenie na obchodovanie nie je dotknuté.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 4 kontroly na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti, nevykonanie povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období neprijala žiadne hlásenie o NOO.

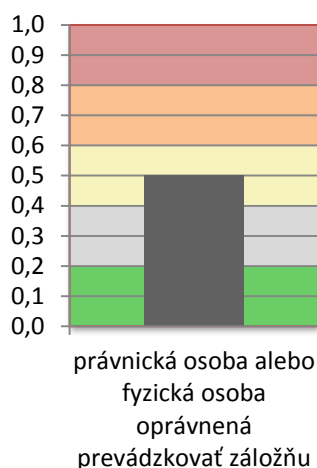
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol
4.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
6.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
7.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

G. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ PREVÁDZKOVAŤ ZÁLOŽŇU

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými prevádzkovať záložňu bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,50.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- voľná živnosť, ktorú možno získať bez akéhokoľvek vzdelania,
- podnikatelia nevedia, že sú povinnými osobami,
- neznalosť AML povinností, (nezisťovanie pôvodu majetku),
- efektívnosť dohľadu,
- efektívnosť compliance funkcií,
- dostupnosť vstupných kontrol,
- efektívnosť monitorovania NOO,

Právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená prevádzkovať záložňu vykonáva svoju činnosť na základe voľnej živnosti, ktorú vydáva príslušný okresný úrad – odbor živnostenského podnikania.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 4 kontroly na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období neprijala žiadne hlásenie o NOO.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

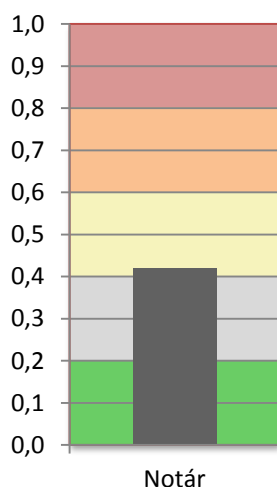
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností

2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol
5.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
6.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
7.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
8.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
9.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

H. NOTÁR

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými notármi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,47.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- nedostatočná účinnosť dohľadu, čo je podložené nízkym počtom vykonaných kontrol, usmernení a zverejnených informácií o formách a spôsoboch legalizácie a spôsoboch rozpoznania NOO zo strany FSJ,
- slabá dostupnosť a vymáhateľnosť trestných sankcií za legalizáciu,
- slabá účinnosť funkcie pre zabezpečenie súladu s požiadavkami AML, (neprijímaní disciplinárnych opatrení za nesplnenie povinností AML voči zamestnancom, nedostatočná vnútorná kontrola),
- nemožnosť overenia informácií o KÚV on-line,
- nevenovanie pozornosti hodnote poskytovanej právnej služby (pôvod majetku a finančných prostriedkov - KYC),

- možnosť hotovostného vkladu do úschovy a pri dražbe, v čom vidia notári možné riziko legalizácie finančných prostriedkov,
- nevyužívanie možnosti poskytovania informácií podľa § 18 ods. 8 písm. b) a c).

Notár vykonáva svoju činnosť na základe zápisu do Notárskej komory SR. Vymenováva ho minister spravodlivosti SR. Povinnou osobou je notár, ktorý klientovi poskytuje právnu službu, ktorá sa týka:

- nákupu a predaja nehnuteľností alebo obchodných podielov v obchodnej spoločnosti,
- správy alebo úschovy finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,
- otvorenia alebo správy účtu v banke alebo pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov,
- založenia, činnosti alebo riadenia obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb a právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 2 kontroly na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 21 hlásení o NOO.

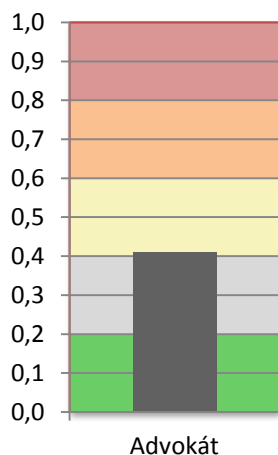
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
2.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
4.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
5.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV

I. ADVOKÁT

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými advokátmi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,41.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- nedostatočná účinnosť dohľadu, čo je podložené nízkym počtom vykonaných kontrol, usmernení a zverejnených informácií o formách a spôsoboch legalizácie a spôsoboch rozpoznania NOO zo strany FSJ,
- slabé resp. nedostatočné chápanie rizík profesie vo vzťahu k možnostiam legalizácie príjmov z TČ – (nevenovanie pozornosti hodnote poskytovanej právnej služby, pôvod majetku a finančných prostriedkov - KYC, nakoľko FP neprechádzajú cez účet advokáta),
- slabá dostupnosť a vymáhateľnosť trestných sankcií za legalizáciu,
- slabá účinnosť funkcie pre zabezpečenie súladu s požiadavkami AML,
- neprijímanie opatrení za nesplnenie povinností AML voči zamestnancom, nedostatočná vnútorná kontrola,
- efektívnosť ohlasovania NOO,
- neexistencia verejných národných registrov, nemožnosť overenia ani informácií o KÚV on-line,
- nevyužívanie možnosti poskytovania informácií podľa § 18 ods. 8 písm. b) a c) zákona č. 297/2008 Z.z.

Advokát vykonáva svoju činnosť na základe zápisu do Slovenskej advokátskej komory. Povinnou osobou je advokát, ktorý klientovi poskytuje právnu službu, ktorá sa týka:

- nákupu a predaja nehnuteľností alebo obchodných podielov v obchodnej spoločnosti,
- správy alebo úschovy finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,
- otvorenie alebo správy účtu v banke alebo pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov,
- založenia, činnosti alebo riadenia obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb a právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 6 kontrol na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti, neposkytnutie súčinnosti pri výkone kontroly. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 10 hlásení o NOO.

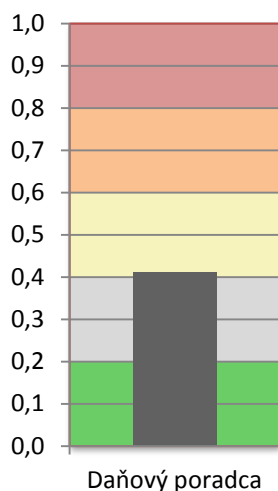
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
4.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
6.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

J. DAŇOVÝ PORADCA

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými daňovými poradcami bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,41.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- efektívnosť dohľadu,
- dostupnosť vymáhania trestných sankcií,
- neznalosť AML v podnikaní,
- dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií,
- nemožnosť overenia informácie o KÚV on-line,
- nevenovanie pozornosti veľkosti (hodnote) poskytovanej služby, nakoľko finančné prostriedky neprechádzajú cez účet daňového poradcu,
- nevyužívanie možnosti poskytovania informácií podľa § 18 ods. 8 písm. b) a c) zákona č. 297/2008 Z.z.

Daňový poradca vykonáva svoju činnosť na základe licencie vydanou Slovenskou komorou daňových poradcov, pričom členstvo v uvedenej komore je povinné. Orgánom dohľadu MF SR.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 1 kontrolu na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 5 hlásení o NOO.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

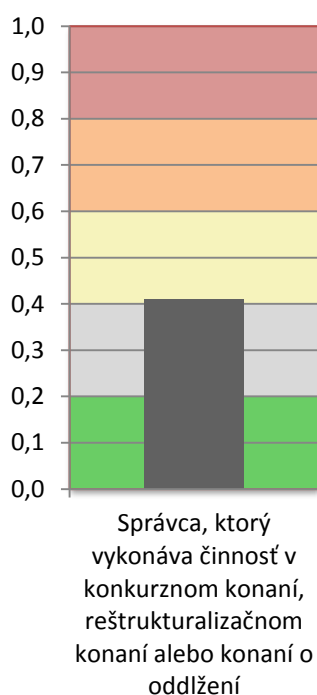
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností

2.	AML znalosti zamestnancov
2.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
4.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
5.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
6.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

K. SPRÁVCA, KTORÝ VYKONÁVA ČINNOSŤ V KONKURZNOM KONANÍ, REŠTRUKTURALIZAČNOM KONANÍ ALEBO KONANÍ O ODDÍŽENÍ

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými správcami, ktorí vykonávajú činnosť v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddĺžení bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,41.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- nedostatočná efektívnosť dohľadu (nulový počet vykonaných kontrol),
- dostupnosť a vymáhateľnosť trestných sankcií,
- povinnosť prijať hotovostnú platbu pri dražbe,
- nedostatočná znalosť AML - obsahom štátnej skúšky nie je problematika AML,
- efektívnosť compliance funkcie – konateľ.

Správca, ktorý vykonáva činnosť v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddĺžení vykonáva svoju činnosť na základe zápisu do zoznamu správcov. O zápise a vyčiarknutí, a pozastavení výkonu činnosti správcu rozhoduje MS SR. MS SR je zároveň orgánom dohľadu nad výkonom správcovskej činnosti.

FSJ v hodnotenom období nezrealizovala žiadnu kontrolu na mieste.

FSJ v hodnotenom období neprijala žiadne hlásenie o NOO.

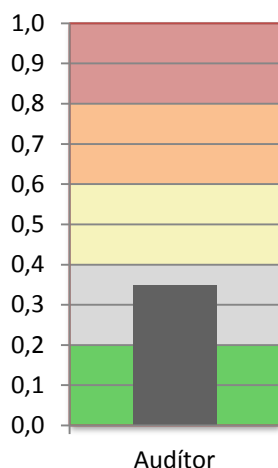
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu

L. AUDÍTOR

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými audítormi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,35.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- dostupnosť a vymáhateľnosť trestných sankcií,
- dostupnosť a spoľahlivosť infraštruktúry identifikácií,
- dostupnosť nezávislých informačných zdrojov,
- nevyužívanie možnosti výmeny informácií podľa § 18 ods. 8 písm. b) a c) zákona č. 297/2008 Z.z.

Auditor vykonáva svoju činnosť na základe licencie, ktorú vydáva Úrad pre dohľad nad výkonom auditu, ktorý je zároveň aj orgánom dohľadu nad výkonom audítorskej činnosti.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 1 kontrolu na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti a nesplnenie povinnosti vykonať povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 7 hlásení o NOO.

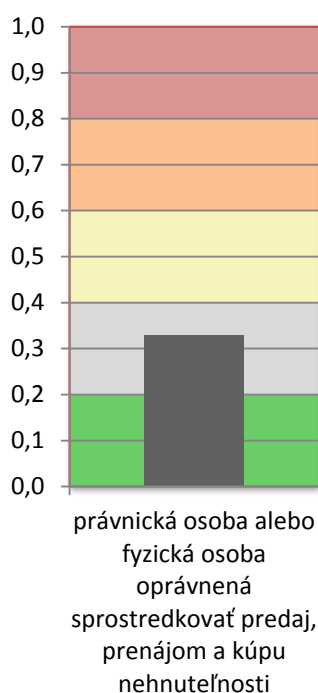
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
2.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
2.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

M. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ SPROSTREDKOVÁŤ PREDAJ, PRENÁJOM A KÚPU NEHNUTEĽNOSTI

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými sprostredkovať predaj, prenájom a kúpu nehnuteľnosti bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,33.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- účinnosť dohľadu dozoru,
- neznalosť AML povinností,
- účinnosť zodpovednej osoby za legalizáciu,
- dostupnosť a vymáhateľnosť trestných sankcií,
- nevenovanie pozornosti hodnote nehnuteľnosti z pohľadu AML, nakoľko finančné prostriedky obvykle neprechádzajú cez účet realitnej kancelárie (pôvod, KYC),
- podnikatelia, ktorí získajú toto oprávnenie nevedia, že sú povinnými osobami podľa zákona č. 297/2008 Z.z.

Právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať predaj, prenájom a kúpu nehnuteľnosti vykonáva svoju činnosť na základe viazanej živnosti, ktorú vydáva príslušný okresný úrad – odbor živnostenského podnikania. Podmienkou získania viazanej živnosti je vysokoškolské vzdelanie ekonomického, stavebného, architektonického alebo právnického

smeru alebo stredoškolské vzdelanie s maturitou a 5 rokov praxe v obore. Členstvo v stavovskej organizácii nie je povinné.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 8 kontrol na mieste, pričom boli zistené nedostatky v programe vlastnej činnosti. V dvoch prípadoch povinná osoba neumožnila FSJ výkon kontroly. Za porušenie príslušných ustanovení AML/CFT zákona boli udelené peňažné sankcie a podaný podnet na odobratie oprávnenia na podnikateľskú alebo inú samostatne zárobkovú činnosť.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 90 hlásení o NOO.

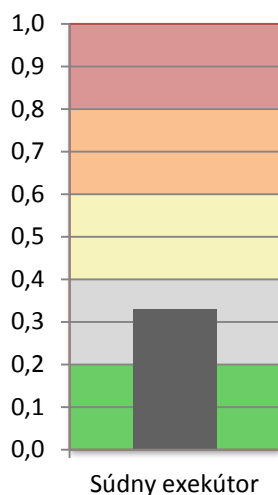
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Dostupnosť dôveryhodnej infraštruktúry určenej na identifikáciu
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

N. SÚDNY EXEKÚTOR

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými súdnymi exekútormi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,33.

Na úroveň zraniteľnosti negatívne vplývali najmä:

- nedostatočná účinnosť dohľadu, čo je podložené nízkym počtom vykonaných kontrol, usmernení a zverejnených informácií o formách a spôsoboch legalizácie a spôsoboch rozpoznania NOO zo strany FSJ,
- možnosť prijatia hotovostnej platby pri dražbe,
- slabá dostupnosť a vymáhateľnosti trestných sankcií za legalizáciu,

Súdny exekútor vykonáva svoju činnosť na základe zápisu do zoznamu exekútorov. MS SR vymenúva a odvoláva súdnych exekútorov a vedie predmetný zoznam. Členstvo v Slovenskej komore exekútorov je povinné.

FSJ v hodnotenom období zrealizovala spolu 2 kontroly na mieste, pričom neboli zistené žiadne nedostatky.

FSJ v hodnotenom období prijala a preverila spolu 2 hlásenia o NOO.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj nefinančný sektor ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností

2.3. SEKTOR OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE K SEKTORU OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Sektor OFI patrí dlhodobo k rozširujúcemu sa segmentu národného hospodárstva SR. Príslušné orgány SR majú presné informácie o počte vydaných povolení na činnosť jednotlivých kategórií OFI. S ohľadom na počet vydaných licencií zaraďujeme predmetný sektor do skupiny veľkých sektorov. V zmysle zákonnej definície povinnej osoby vyplývajúcej z AML/CFT zákona, v hodnotenom období sme rozlišovali 8 jednotlivých kategórií OFI:

- i) komoditná burza,
- ii) finančný agent, finančný poradca,
- iii) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať zmenárenskú činnosť - zmenáreň,
- iv) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať s pohľadávkami - faktoring,
- v) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať dražby mimo exekúcií,
- vi) finančný prenájom alebo iné finančné činnosti podľa osobitného predpisu - leasing,
- vii) platobná inštitúcia, agent platobných služieb a inštitúcia elektronických peňazí, a
- viii) veriteľ.

Prehľad vydaných licencií na výkon činnosti finančnej inštitúcie inej ako banka v hodnotenom období:

PO/rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
burza	1	1	1	1	1	1
fin. agent	47089	33639	34487	34196	34098	34100
fin. poradca	15	21	15	15	13	12
faktoring	30301	31411	32813	33701	48096	48358
veriteľ	26	26	26	25	25	26
leasing	16815	17473	18496	28268	42058	41701
PI/APS/IEP	1/0/0	4/2/0	5/2/0	7/2/0	8/2/0	9/2/1
dražby	598	650	683	667	1194	1238
zmenáreň	2480	2491	2503	2512	2519	2525

Negatívnym javom sprevádzajúcim vedenie štatistických údajov o počte vydaných licencií je skutočnosť, že nie sú dostupné informácie a štatistické údaje o počte subjektov reálne vykonávajúcich túto činnosť. Týka sa to najmä nasledovných kategórií OFI:

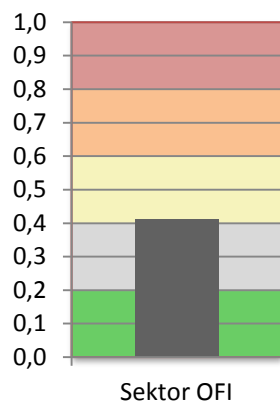
- faktoring,
- leasing,
- dražby, a

- zmenárne.

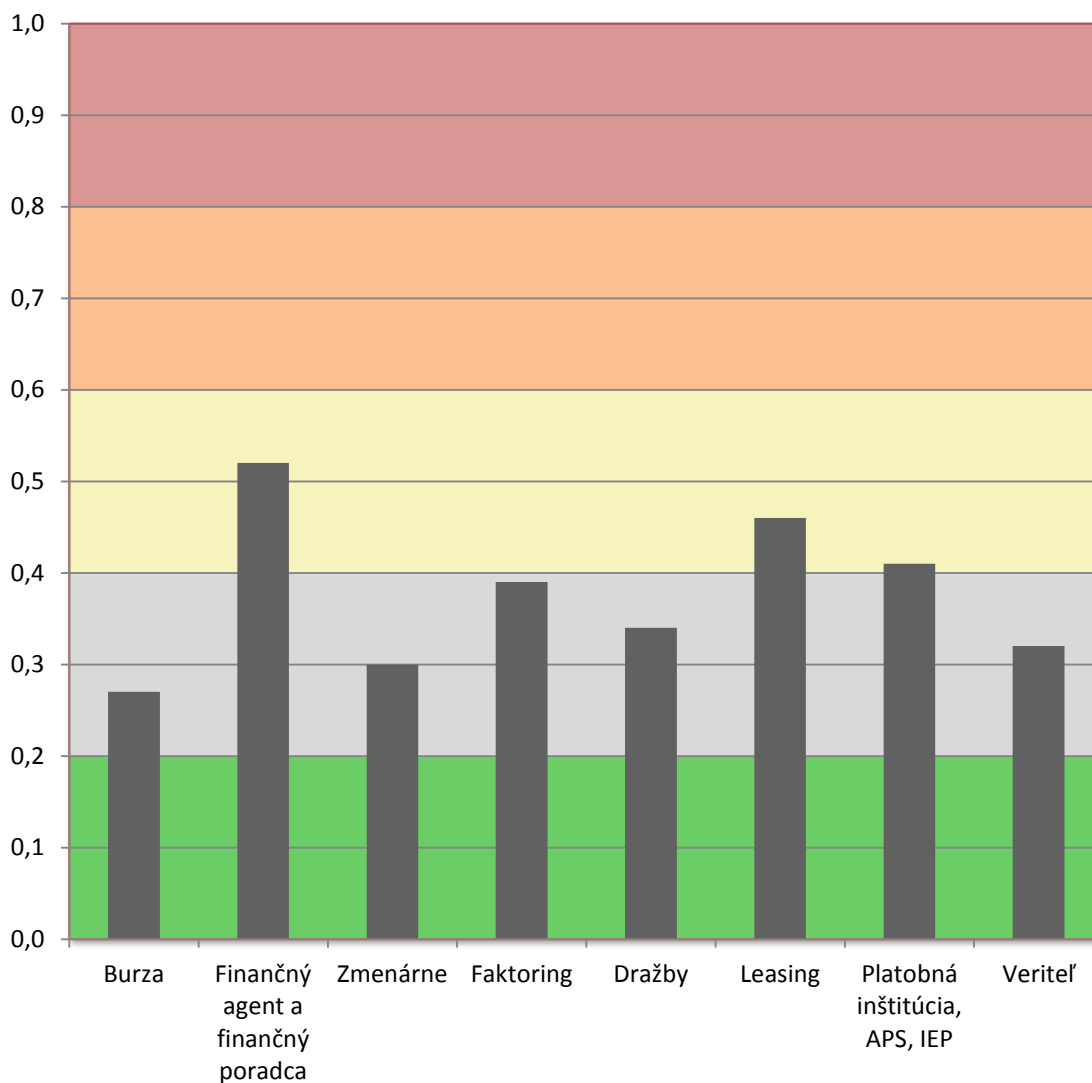
Vo všeobecnosti vysoký celkový počet subjektov v sektore OFI, a zároveň nejasný počet reálne pôsobiacich povinných osôb zapríčiňuje vysokú mieru zraniteľnosti z hľadiska komunikácie, vydávania usmernení a upozornení vo vzťahu k FSJ , resp. NBS. Rovnako ide o zraniteľné miesto z hľadiska výkonu kontroly, resp. dohľadu.

ZRANITEĽNOSŤ SEKTORA OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

Celková zraniteľnosť sektora OFI v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na hranici strednej úrovni, číselné vyjadrenie úrovne zraniteľnosti 0,41 – vid' graf.

Komparačný graf úrovne zraniteľnosti jednotlivých subjektov sektora ostatných finančných inštitúcií

Pri analýze sektora OFI boli do úvahy brané nasledovné skutočnosti:

- celková veľkosť / objem kategórie OFI,
- profil kategórie na základe klientov,
- použitie agentov,
- úroveň hotovostnej činnosti,
- frekvencia medzinárodných transakcií, a
- ďalšie (anonymné používanie produktov, zisťovanie záznamov o transakciách, existencia ML typológie, využívanie produktov bez fyzickej prítomnosti klienta, zneužívanie OFI na páchanie daňovej trestnej činnosti a podvodov).

PROCESNÁ ZRANITEĽNOSŤ

ZRANITEĽNÉ MIESTA V SEKTORE OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov sektora OFI, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- priemerná znalosť zákonov, zásad a postupov v boji proti AML/CFT zo strany zamestnancov, ako aj povinnej osoby,
- absencia povedomia o skutočnosti, že subjekty OFI sú povinnými osobami a z toho vyplývajúce povinnosti,
- nejasný počet subjektov reálne vykonávajúcich činnosť v sektore OFI,
- absencia oprávnenia na výkon AML/CFT dohľadu pre pracovníkov NBS vykonávajúcich devízový dohľad,
- absencia metodického usmernenia k plneniu povinností vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na ML/FT prevenciu pre jednotlivé kategórie OFI,
- absencia výkonu spoločných kontrol FSJ a NBS za účelom rozvoja vzájomnej spolupráce a výmeny skúseností,
- nízky počet pracovníkov FSJ a nízky počet vykonaných kontrol v pomere k množstvu povinných osôb v sektore OFI, a
- absencia výkonu kontrol na diaľku, napriek zákonnému oprávneniu.

Detailný rozbor vybraných zraniteľných miest v sektore ostatných finančných inštitúcií

a) nedostatočné vedomosti a povedomie o ML/FT rizikách a o ich riadení

- nedostatky v odbornej príprave zamestnancov a v overovaní vedomostí zamestnancov predstavuje významné zraniteľné miesto, ktoré má priamy vplyv na výkon ostatných činností subjektov sektora OFI. Hoci AML/CFT zákon ukladá povinnosť realizácie odbornej prípravy zamestnancov pri nástupe do zamestnania a následne jedenkrát do roka, väčšina subjektov vyhodnotila vedomosti svojich zamestnancov ako priemerné. Negatívnym javom vo vzdelávaní zamestnancov týchto subjektov je tiež absencia overovania vedomostí.

- jednoznačne najzraniteľnejším miestom, ktoré proces hodnotenia odhalil bola skutočnosť, že nie všetky subjekty pôsobiace v sektore OFI, resp. fyzické osoby ktoré kontrolujú a riadia tieto subjekty majú vedomosť, že v zmysle AML/CFT zákona sú považované za povinné osoby⁵³.

- za rovnako zraniteľné miesto v tejto oblasti je možné považovať tiež nedostatočnú a neúčinnú metodickú a školiacu činnosť vykonávanú zo strany NBS a FSJ.

b) nedostatočné uplatňovanie legislatívy (výsledky kontroly)

⁵³ Napriek skutočnosti, že sa v podmienkach SR uplatňuje princíp „ignorantia iuris non excusat“ príslušné orgány pri vydávaní oprávnení na výkon podnikateľskej činnosti by nemali byť zbavení zodpovednosti za poskytovanie primeraných informácií o prípadných ďalších povinnostiach podnikateľským subjektom vyplývajúcich z osobitných predpisov.

- dôsledné dodržiavanie AML/CFT zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúce postavenie, úlohy a činnosti subjektov v sektore OFI je základným predpokladom efektívnej prevencie.

V hodnotenom období NBS zrealizovala spolu 40 dohľadov v sektore OFI (konkrétne v kategóriách finančný agent / finančný poradca; právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať zmenárenskú činnosť – zmenáreň ; veriteľ a platobná inštitúcia / agent platobných služieb / inštitúcia elektronických peňazí), pričom v rámci dohľadu neboli zistené takmer žiadne nedostatky. Jediným zisteným nedostatkom bolo, že povinná osoba nemala činnosť v oblasti AML/CFT upravenú v stanovách.

V hodnotenom období FSJ na základe plánu kontrol a analýzy hlásení o NOO zrealizovala spolu 57 kontrol v sektore OFI, pričom boli zistené nasledovné nedostatky:

- nedostatky v programe vlastnej činnosti povinnej osoby,
- absencia programu vlastnej činnosti,
- nedostatočná identifikácia klienta,
- nevykonanie identifikácie klienta,
- nedostatky v prijímaní opatrení CDD,
- nevykonanie CDD,
- subjekt nemal vedomosť, že je povinnou osobou,
- absencia odbornej prípravy zamestnancov,
- neposkytnutie súčinnosti FSJ pri výkone kontroly.

c) neúčinnosť kontroly a dohľadu v AML/CFT oblasti

- zraniteľným miestom v oblasti výkonu kontroly nad sektorom OFI sú najmä nedostatočné personálne, technické a finančné zdroje na FSJ. Tak ako v prípade povinných osôb aj v prípade orgánov kontroly pretrváva absencia kontinuálneho vzdelávania a získavania nevyhnutných zručností a skúseností. Táto zraniteľnosť sa znásobuje tiež veľmi jasným nepomerom medzi počtom príslušníkov FSJ zodpovedných za výkon kontroly a počtom povinných osôb pôsobiacich len v sektore OFI. Za hodnotené obdobie je číselné vyjadrenie pomeru (resp. nepomeru) v priemere 5:127 972. Za zraniteľné miesto je tiež možné považovať absenciu výkonu kontroly „na diaľku“. AML/CFT zákon síce umožňuje takýmto spôsobom vykonať kontrolu, v aplikačnej praxi sa však nevyužíva.

- z hľadiska výkonu dohľadu zo strany NBS nad príslušnými subjektmi sektora OFI je možné konštatovať dve zraniteľné miesta. Tak ako v prípade FSJ, aj v prípade NBS je potrebné navýšiť personálne kapacity pri výkone AML/CFT dohľadu. Osobitne zraniteľným miestom pri výkone dohľadu v zmenárňach je absencia oprávnenia v tzv. Devízovom zákone pre príslušné orgány dohľadu realizovať tematický AML/CFT dohľad. Táto skutočnosť má na základe princípu „kaskádového efektu“ výrazne negatívny vplyv na personálne kapacity, vzdelávanie, metodiku a spoluprácu s ďalšími príslušnými orgánmi na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni.

- zraniteľným miestom ovplyvňujúcim výkon kontroly zo strany FSJ a výkon dohľadu zo strany NBS je tiež absencia vzájomnej spolupráce, výmeny informácií a výkonu spoločných kontrol (dohľadov). V hodnotenom období nebola zaznamenaná žiadna spoločná kontrola u niektorého zo subjektov pôsobiacich v sektore OFI.

d) neúčinné uplatňovanie preventívnych opatrení v AML/CFT oblasti

- nedostatočná odborná príprava a vedomosti zamestnancov, ako aj nedôsledné dodržiavanie AML/CFT legislatívy má priamy, no najmä negatívny vplyv na výkone preventívnych opatrení zo strany povinných osôb. Miera zraniteľnosti je v tomto prípade na vyššej úrovni, čo je spôsobené najmä nasledovnými okolnosťami:

- nedôsledné prijímanie opatrení na identifikáciu klienta,
- nedôsledné vykonávanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi
- triedenie a kategorizácia klientov podľa miery ich rizikovosti.

- zvýšený potenciál zraniteľnosti má tiež absencia metodického usmernenia pre subjekty pôsobiace v sektore OFI zamerané na plnenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na prevenciu ML a FT pre jednotlivé kategórie. Citeľne absentujú najmä metódy a formy legalizácie. Z hľadiska rozdelenia zodpovednosti ide o zraniteľné miesto v oblasti pôsobnosti FSJ, ako aj NBS.

- jedným z efektívnych nástrojov, ktorý však v prípade sektora OFI absentuje v značne širokej miere je pravidelný výkon auditu zameraného na posúdenie efektívnosti organizačného zabezpečenia dodržiavania právnych predpisov v súvislosti s AML/CFT opatreniami.

e) neobvyklé obchodné operácie a monitorovanie transakcií

- zraniteľným miestom z organizačného a technického hľadiska plnenia zákonných povinností najmä v súvislosti s monitorovaním transakcií a klienta a následným ohlasovaním je najmä skutočnosť, že prevažná väčšina subjektov pôsobiacich v sektore OFI používa manuálny AML/CFT monitorovací systém na identifikáciu neobvyklých obchodných operácií. Rovnaká časť z uvedených subjektov využíva manuálne systémy na kontrolu nových a existujúcich klientov, či sa nenachádzajú na zozname sankcionovaných osôb, resp. či nie sú PEPs. Automatizované monitorovacie systémy využívajú najmä platobné inštitúcie.

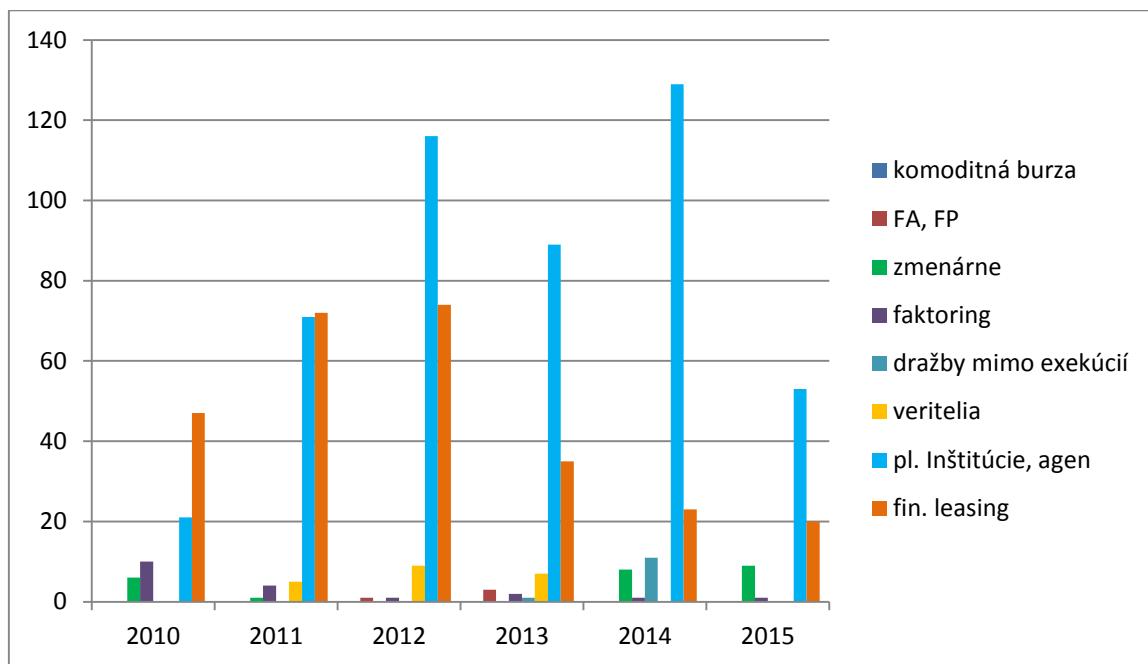
V hodnotenom období FSJ prijala a preverila spolu 837 hlásení o NOO. Na základe detailného rozboru boli zistené nasledovné zraniteľné miesta v monitorovaní a ohlasovaní NOO:

- nepreverovanie pôvodu finančných prostriedkov,
- nedostatočné vykonávanie povinnej starostlivosti zo strany finančných inštitúcií, ktoré sprostredkovávajú platby pre subjekty pôsobiace v sektore OFI,
- absencia výmeny informácií medzi povinnými osobami,
- neznalosť potenciálnych metód a foriem legalizácie súvisiacich s jednotlivými kategóriami OFI.

Najvyšší počet prijatých NOO bol v kategórii platobné inštitúcie a agent platobných služieb, t.j. subjekty, ktoré poskytujú produkty založené na platbách v hotovosti alebo medzinárodných bezhotovostných prevodoch, viď. tabuľka a graf.

PO/rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
burza	0	0	0	0	0	0

FA a FS	0	0	1	3	0	0
zmenárne	6	1	1	0	8	9
faktoring	10	4	1	2	1	1
veritelia	0	5	9	7	11	0
PI, APS, IEP	21	71	116	89	136	52
dražby	0	0	0	1	0	0
leasing	47	72	74	35	23	20

ANALÝZA HROZIEB SUBJEKTOV SEKTORA OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

VŠEOBECNÁ ANALÝZA HROZIEB

a) právna úprava sektora ostatných finančných inštitúcií

Právnu úpravu jednotlivých inštitútov a stanovených povinností na úseku prevencie legalizácie a financovania terorizmu primárne obsahuje AML/CFT zákon. Ten zároveň upravuje povinnosť uplatňovať voči klientom rizikovo-orientovaný prístup. Povinné osoby pôsobiace v sektore OFI musia mať prehľad o možných rizikách spojených s konkrétnym klientom. Na základe takto získaných informácií sú povinný určiť rozsah starostlivosti a v prípade potreby uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti.

Všeobecná právna úprava upravuje práva a povinnosti jednotlivých subjektov pôsobiacich v sektore OFI. V každej z jednotlivých kategórií OFI je potrebné pri predložení žiadosti o udelenie licencie, povolenia, živnostenského oprávnenia preukázať bezúhonnosť. Vo

vzťahu k zamestnancom však táto podmienka neplatí, čo znamená, že nie všetky povinné osoby vyžadujú od novoprijatých zamestnancov potvrdenie o bezúhonnosti⁵⁴.

b) interné AML/CFT politiky

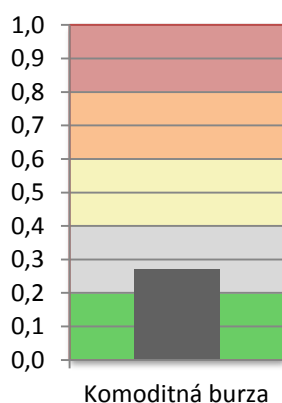
- štruktúra subjektov pôsobiach v sektore OFI z hľadiska ich veľkosti je rozmanitá. Prevažujú subjekty s minimálnym počtom zamestnancov (jeden až dvaja). Na opačnej strane spektra pôsobia subjekty pozostávajúce z pobočiek umiestnených na celom území SR. Táto skutočnosť, spolu s predmetom činnosti a skladbou poskytovaných produktov a služieb má priamy vplyv na organizačné a personálne zabezpečenie AML/CFT opatrení v rámci vnútornej organizačnej štruktúry subjektu, ďalej na systém určovania rizikovosti klientov a monitorovací systém spoločnosti určený na identifikácie neobvyklých obchodných operácií. Na základe dostupných informácií väčšie subjekty zabezpečujú určeným osobám nezávislosť v rozhodovaní. U ostatných subjektov činnosť určenej osoby zabezpečuje štatutárny zástupca, nakoľko ide o subjekty s malým počtom zamestnancov.

V hodnotenom období neboli zaznamenané žiadne porušenie právnych predpisov v AML/CFT oblasti zo strany zamestnancov jednotlivých subjektov pôsobiach v sektore OFI.

ANALÝZA ZRANITEĽNOSTI JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V OBLASTI OSTATNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

A. KOMODITNÁ BURZA

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými komoditnými burzami bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,27.

Všeobecná právna úprava⁵⁵ upravuje postavenie a úlohy burzy tak aby svoju činnosť vykonávala ako bezpečný a transparentný regulovaný trh s rôznymi komoditami, okrem zbraní a jedov. Na konci hodnoteného obdobia pôsobila na území SR jedna komoditná burza, ktorá mala približne 20 priamych členov. Obchody sú vykonávané prostredníctvom

⁵⁴ V hodnotenom období boli zaznamenané dva prípady porušenia bezúhonnosti zo strany zamestnanca v jednej z platobných inštitúcií pôsobiach na území SR. V oboch prípadoch platobná inštitúcia pristúpila k ukončeniu pracovného pomeru.

⁵⁵ Zákon č. 92/2008 Z.z. o komoditnej burze v znení neskorších predpisov

burzových maklérov, bez osobnej účasti členov burzy. Finančné prostriedky ako odplata za komodity, ktoré zákon umožňuje nakupovať a predávať prostredníctvom komoditnej burzy sú prevádzané výlučne bezhotovostne. Podiel medzinárodných transakcií je nízky, nakoľko prevažná väčšina členov sú obchodné spoločnosti so sídlom na území SR⁵⁶.

Všeobecný dohľad nad činnosťou komoditnej burzy vykonáva tzv. burzový komisár. Výkon kontroly AML/CFT opatrení je realizovaný výlučne v kompetencii FSJ.

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená využívaním tejto služby bez osobnej účasti členov burzy.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

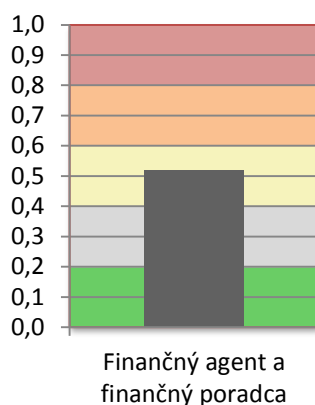
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

B. FINANČNÝ AGENT A FINANČNÝ PORADCA

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými finančnými agentmi a finančnými poradcami bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,57.

⁵⁶ Členom komoditnej burzy môže byť aj fyzická osoba, avšak v podmienkach SR nie je aktuálne členom burzy

Finančný agent je osoba, ktorá vykonáva finančné sprostredkovanie na základe písomnej zmluvy s finančnou inštitúciou alebo na základe písomnej zmluvy so samostatným finančným agentom. V čase hodnotenia sa rozlišovali 3 základné kategórie finančných agentov:

- samostatný finančný agent,
- viazaný finančný agent, a
- podriadený finančný agent.

V sektore kapitálového trhu finančné sprostredkovanie poskytuje tzv. viazaný investičný agent.

Na konci hodnoteného obdobia pôsobilo na území SR:

- 634 samostatných finančných agentov,
- 15 618 viazaných finančných agentov, a
- 17 847 podriadených finančných agentov.

Finančný poradca je osoba, ktorá vykonáva finančné poradenstvo na základe písomnej zmluvy o poskytnutí finančného poradenstva uzavretej s klientom. Finančný poradca nemôže vykonávať finančné sprostredkovanie.

Na konci hodnoteného obdobia pôsobilo na území SR:

- 12 finančných poradcov.

Činnosť finančného agenta a finančného poradcu upravuje všeobecný právny predpis⁵⁷, pričom jasne definuje oblasti, v ktorých môže sprostredkovať finančné produkty, resp. poskytovať finančné poradenstvo:

- poistenie a zaistenie,
- kapitálový trh,
- doplnkové dôchodkové sporenie,
- prijímanie vkladov,
- poskytovanie úverov a spotrebiteľských úverov,
- starobné dôchodkové sporenie.

⁵⁷ Zákon č. 186/2009 Z.z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Dohľad nad činnosťou samostatného finančného agenta a finančného poradcu vykonáva NBS. Zodpovednosť za výkon činnosti podriadených subjektov teda viazanými finančnými agentmi a podriadenými finančnými agentmi preberá buď finančná inštitúcia alebo samostatný finančný agent, nad ktorými vykonávajú tzv. prenesený výkon dohľadu. NBS následne v rámci výkonu dohľadu kontroluje či sú v rámci preneseného výkonu dohľadu naplnené požiadavky zákona. Výkon kontroly AML/CFT opatrení je primárne v kompetencii FSJ, avšak NBS má mandát aj na výkon AML/CFT dohľadu.

Pri výkone svojej činnosti finanční agenti sú oprávnení inkasovať finančné prostriedky na základe zmluvy s finančnou inštitúciou, avšak len prostredníctvom bezhotovostných platieb na osobitný účet finančného agenta zriadený na účely inkasovania v banke alebo pobočke zahraničnej banky.

Na základe vnútornej charakteristiky poskytovaných produktov a služieb, predmetné subjekty môžu byť v malej miere zneužitú na spáchanie trestných činov podvodov (vrátane úverových a poisťovacích) a trestného činu falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky pričom je potrebné zdôrazniť, že konečnú zodpovednosť za tieto činnosti preberá finančná inštitúcia, ktorej produkty finančný agent ponúka, teda nie finančný agent. V tomto smere je finančný agent zodpovedný predovšetkým za riadnu identifikáciu klienta, pričom následné platby prebiehajú bezhotovostne priamo na účet finančných inštitúcií. Jedinú výnimku tvorí inkasovanie, kde je opäť riziko u finančných agentov minimálne, pretože zákon predpokladá, že úhrada na osobitný účet sprostredkovateľa, ktorý je vedený výlučne pre tento účel, je úhradou za finančný produkt finančnej inštitúcií.

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená vysokým počtom povinných osôb, činnosti založenej výlučne na sprostredkovaní produktov iných inštitúcií.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

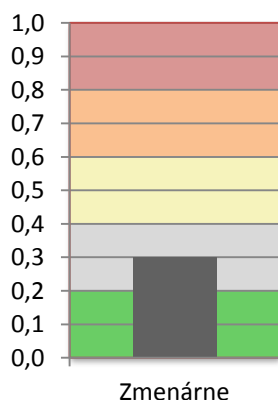
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií

5.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

C. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ VYKONÁVAŤ ZMENÁRENSKÚ ČINNOSŤ - ZMENÁREŇ

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými vykonávať zmenárenskú činnosť - zmenáreň bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,30.

Obchodovania s devízovými hodnotami je možné vykonávať na území SR len na základe živnostenského oprávnenia, na získanie ktorého je potrebné splnenie osobitných podmienok – získanie devízovej licencie, ktorú vydáva NBS. Všeobecná právna úprava⁵⁸ upravuje podmienky a výkon činnosti zmenárni. Na konci hodnoteného obdobia bolo zaregistrovaných spolu 2525 subjektov, ktoré mali v predmete činnosti uvedenú zmenárenskú činnosť. V zozname devízových miest vedenom NBS je uvedených 1604 subjektov. Podľa tohto zoznamu však nie je možné zistiť presný počet subjektov, ktorí aktuálne vykonávajú túto činnosť. Príslušné orgány nemajú tento údaj k dispozícii.

Pracovníci NBS vykonávajú iba devízový dohľad. Devízový zákon ich neoprávňuje vykonávať AML/CFT dohľad. Výkon kontroly AML/CFT opatrení je realizovaný výlučne v kompetencii FSJ

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená výlučným využívaním hotovosti.

⁵⁸ Zákon č. 202/1995 Z.z. Devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

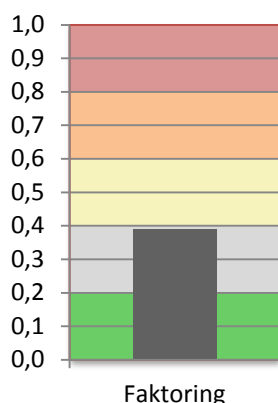
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
2.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
4.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

D. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ OBCHODOVAŤ S POHĽADÁVKAMI - FAKTORING

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými obchodovať s pohľadávkami bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,39.

Oprávnenie obchodovať s pohľadávkami je voľná živnosť, pričom ich činnosť je všeobecne upravená v zákone č. 40/1964 Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Pri vydávaní živnostenského oprávnenia dotknutý subjekt nie je upozornený, že v súvislosti s výkonom tejto živnosti mu vyplývajú povinnosti povinnej osoby ustanovené AML/CFT zákonom.

Počet subjektov, ktoré má v predmete činnosti zapísaný tento predmet podnikania sa na konci hodnoteného obdobia ustálil na hodnote 48 358. Avšak presný počet subjektov vykonávajúcich aktívne túto činnosť nie je možné zistiť. Mnohé subjekty si túto činnosť zapísali ako predmet podnikania, no reálne ju nevykonávajú. Príslušné orgány nemajú presný údaj k dispozícii.

Výkon kontroly AML/CFT opatrení je realizovaný výlučne v kompetencii FSJ.

Na základe vnútornej charakteristiky poskytovaných produktov a služieb, predmetné subjekty môžu byť zneužitú na spáchanie trestného činu podvodu alebo daňovej trestnej činnosti.

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená vysokým počtom povinných osôb a možnosťou realizovať platby v hotovosti.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

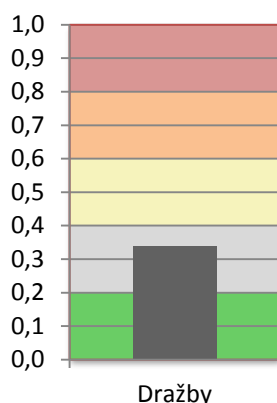
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol

4.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
6.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
8.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
9.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

E. PRÁVNICKÁ OSOBA ALEBO FYZICKÁ OSOBA OPRÁVNENÁ VYKONÁVAŤ DRAŽBY MIMO EXEKÚCIÍ – DRAŽBY

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými právnickými osobami alebo fyzickými osobami oprávnenými vykonávať dražby mimo exekúcií bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,34.

Všeobecná činnosť dražobníkov je upravená v zákone č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších predpisov. V predmetnom zákone absentuje odkaz na AML/CFT zákon.

Všeobecný výkon kontroly v oblasti dodržiavania podmienok organizovania a priebehu dražieb je realizovaný Ministerstvom spravodlivosti SR. Výkon kontroly AML/CFT opatrení je realizovaný výlučne v kompetencii FSJ. Počet subjektov, ktoré majú v predmete činnosti zapísaný tento predmet podnikania sa na konci hodnoteného obdobia ustálil na hodnote 1238, pričom od roku 2010 kontinuálne narastal (v roku 2010 evidujeme 598 subjektov). Avšak presný počet subjektov vykonávajúcich aktívne túto činnosť nie je možné zistiť. Príslušné orgány nemajú presný údaj k dispozícii.

Príslušná legislatíva umožňuje vykonávať platby v súvislosti s dražobnou činnosťou v hotovosti. Dražobníci samotní, pokladajú túto možnosť za vysokorizikovú z hľadiska legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená možnosťou realizovať platby v hotovosti.

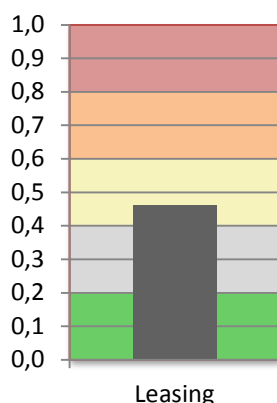
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

F. FINANČNÝ PRENÁJOM ALEBO INÉ FINANČNÉ ČINNOSTI PODĽA OSOBITNÉHO PREDPISU - LEASING

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými subjektmi poskytujúcimi finančný prenájom alebo iné finančné činnosti podľa osobitného predpisu bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,46.

Oprávnenie vykonávať finančný prenájom alebo iné finančné činnosti je voľná živnosť, pričom táto činnosť je všeobecne upravená v zákone č. 40/1964 Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Počet subjektov, ktoré majú v predmete činnosti zapísaný tento predmet podnikania sa na konci hodnoteného obdobia ustálil na hodnote 41 701 pričom od roku 2010 kontinuálne narastal (v roku 2010 evidujeme 16 815 subjektov). Avšak presný počet subjektov vykonávajúcich aktívne túto činnosť nie je možné zistiť. Mnohé subjekty si túto činnosť zapísali ako predmet podnikania, no reálne ju nevykonávajú. Príslušné orgány nemajú presný údaj k dispozícii. Pri výkone činnosti majú zo zákona možnosť využívať hotovosť, dotknuté subjekty ju však využívajú len vo veľmi obmedzenej miere. Podiel medzinárodných transakcií je zanedbateľný vzhľadom na skutočnosť, že prevažná časť klientov sú rezidenti.

Výkon kontroly AML/CFT opatrení je realizovaný výlučne v kompetencii FSJ.

Na základe vnútornej charakteristiky poskytovaných produktov a služieb, predmetné subjekty môžu byť zneužitú na spáchanie trestného činu podvodu alebo daňovej trestnej činnosti.

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená možnosťou realizovať platby v hotovosti a vysokým počtom povinných osôb.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

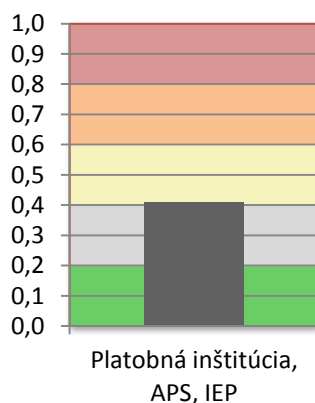
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov

2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť vstupných kontrol
4.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
5.	Efektívnosť compliance funkcií (organizácie)
6.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
7.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
8.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
9.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

G. PLATOBNÁ INŠTITÚCIA, AGENT PLATOBNÝCH SLUŽIEB A INŠTITÚCIA ELEKTRONICKÝCH PEŇAZÍ

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými platobnými inštitúciami, agentmi platobných služieb a inštitúciami elektronických peňazí bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na strednej úrovni – číselné vyjadrenie 0,41.

Platobná inštitúcia je osoba, ktorá poskytuje platobné služby bez obmedzenia alebo v obmedzenom rozsahu. Na činnosť je potrebné povolenie NBS. Platobné služby môže tiež poskytovať prostredníctvom agenta platobných služieb. Na konci hodnoteného obdobia bol počet platobných inštitúcií ustálený na hodnote 9, pričom od roku 2010 kontinuálne narastal (v roku 2010 evidujeme 1 platobnú inštitúciu). Celkový počet zaregistrovaných zahraničných platobných inštitúcií je 218. Na konci hodnoteného obdobia bol počet agentov platobných inštitúcií ustálený na hodnote 2.

Inštitúcia elektronických peňazí je osoba, ktorá je oprávnená vydávať elektronické peniaze, spravovať elektronické peniaze a vykonávať platobné operácie. Na činnosť je potrebné povolenie NBS. Na konci hodnoteného obdobia pôsobila na území SR 1 inštitúcia elektronických peňazí. Celkový počet zaregistrovaných zahraničných inštitúcií elektronických peňazí je 96.

Všeobecná činnosť týchto subjektov je upravená v zákone č. 492/2009 Z.z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výkon kontroly AML/CFT opatrení je primárne v kompetencii FSJ, avšak NBS má mandát aj na výkon AML/CFT dohľadu.

Pri výkone činnosti majú zo zákona možnosť využívať hotovosť. Podiel medzinárodných transakcií je vysoký, značne prevláda hodnota finančných prostriedkov zaslaná do SR. Vzhľadom na vnútornú charakteristiku poskytovaných produktov a služieb je možné, aby prevody finančných prostriedkov boli v určitých prípadoch realizované aj bez fyzickej prítomnosti klienta.

Na základe vnútornej charakteristiky poskytovaných produktov a služieb, predmetné subjekty môžu byť zneužitú na spáchanie trestných činov podvodov (najmä phishingov).

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená možnosťou realizovať platby v hotovosti a používaním produktov bez fyzickej prítomnosti klienta.

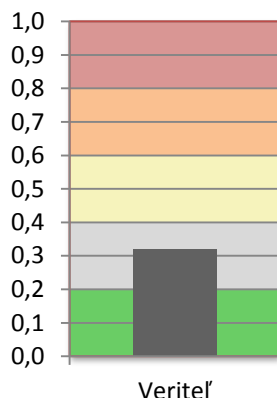
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
4.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
5.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
6.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

H. VERITEĽ

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými veriteľmi bola identifikovaná úroveň zraniteľnosti na stredne nízkej úrovni – číselné vyjadrenie 0,32.

Veriteľ je osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľské úvery. Všeobecnú činnosť a postavenie veriteľov upravuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na činnosť je potrebné povolenie NBS. Na konci hodnoteného obdobia NBS evidovala spolu 26 veriteľov.

Pri výkone činnosti majú zo zákona možnosť využívať hotovosť, dotknuté subjekty ju však využívajú len vo veľmi obmedzenej miere. Podiel medzinárodných transakcií je zanedbateľný vzhľadom na skutočnosť, že prevažná časť klientov sú rezidenti. Zákon tiež umožňuje využívať pri spotrebiteľských úveroch aj samostatných finančných agentov a viazaných finančných agentov. Aktuálne veritelia využívajú 2775 viazaných finančných agentov.

Na základe vnútornej charakteristiky poskytovaných produktov a služieb, predmetné subjekty môžu byť zneužitá na spáchanie trestného činu podvodu a trestného činu falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradne pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky.

Úroveň zraniteľnosti je negatívne ovplyvnená možnosťou realizovať platby v hotovosti, používaním produktov bez fyzickej prítomnosti klienta a poskytovanie produktov prostredníctvom vysokého počtu sprostredkovateľov.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor ostatných finančných inštitúcií ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblast'
1.	AML znalosti zamestnancov
2.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
4.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
5.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
6.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

2.4. SEKTOR POISŤOVNÍCTVA

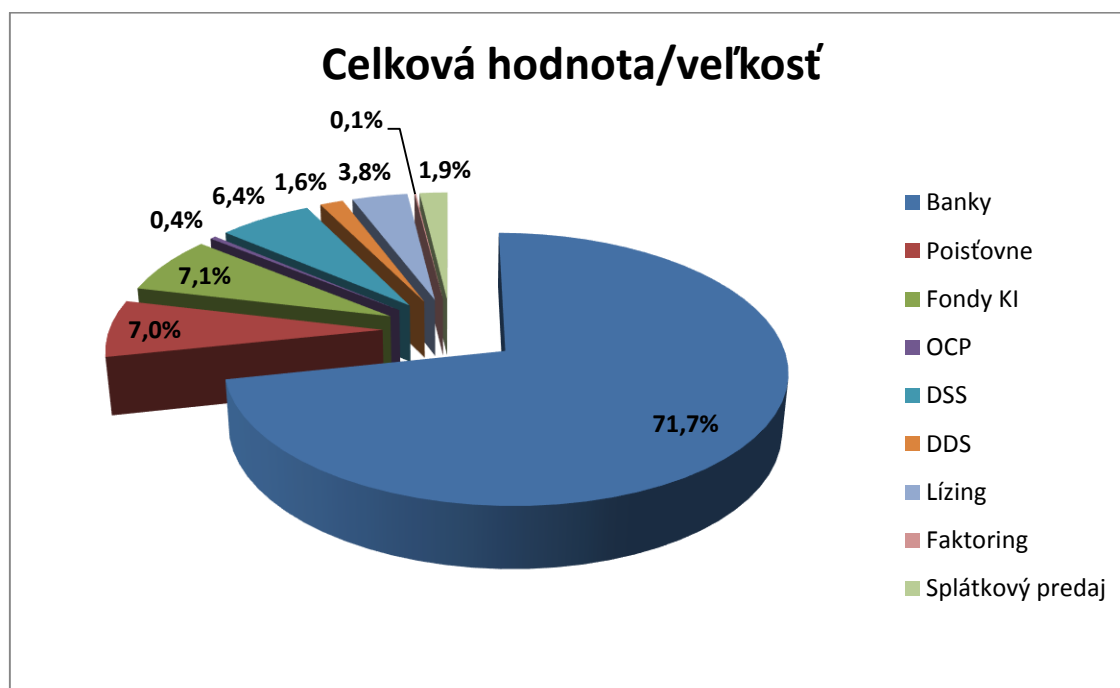
VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE K SEKTORU POISŤOVNÍCTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Poisťovníctvo plní nenahraditeľnú funkciu v procese ekonomického, sociálneho a právneho fungovania každej spoločnosti. Životnú úroveň, prosperitu a hospodársky rast spoločnosti je možné zvyšovať aj obmedzením rizík z neočakávaných a náhodných udalostí. Úlohou poistenia je náhrada alebo zmierňovanie škody na majetku a zdraví, resp. živote.

V hodnotenom období pôsobili na slovenskom poistnom trhu nasledovné subjekty:

- 16 poisťovní so sídlom v SR,
- 20 poisťovní so sídlom v inom členskom štáte EÚ prostredníctvom pobočky, a
- 605 poisťovní so sídlom v inom členskom štáte EÚ, bez zriadenia pobočky, na základe slobodného poskytovania služieb.

Celkový podiel aktív poisťovní na aktívach subjektov finančnom trhu predstavoval približne 7 %.

Veľkosť hodnoty produktu v sektore poisťovníctva sa určuje najmä prostredníctvom technického poistného. Na konci hodnoteného obdobia bol celkový objem technického poistného 2 019 804 tis. EUR, pričom:

- podiel životného poistenia bol 52,2 %, čo predstavuje finančné prostriedky vo výške 1.054.488 tis. EUR,
 - o z toho investičné životné poistenie vo výške 300.024 tis. EUR,

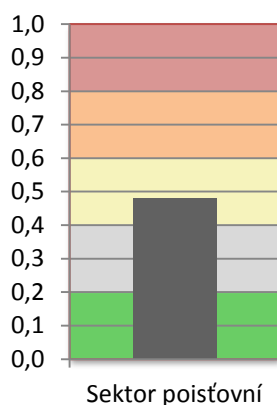
- podiel neživotného poistenia bol 47,8 %, čo predstavuje finančné prostriedky vo výške 965.316 tis. EUR.

Na konci hodnoteného obdobia mali poisťovne vytvorené technické rezervy v celkovej výške 4.715.173 tis. EUR, pričom:

- v životnom poistení vytvorili poisťovne technické rezervy vo výške 3.792.968 tis. EUR, čo predstavuje podiel 80,4%,
 - o z toho bola rezerva na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených (investičné životné poistenie) vo výške 1.144.046 tis. EUR,
- v neživotnom poistení vytvorili poisťovne technické rezervy vo výške 922.205 tis. EUR, čo predstavuje podiel 19,6 %.

ZRANITEĽNOSŤ SEKTORA POISŤOVNÍCTVA

Celková zraniteľnosť sektora poisťovníctva v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na strednej úrovni, číselné vyjadrenie úrovne zraniteľnosti 0,48 – viď graf.

Pri analýze sektora poisťovníctva boli do úvahy brané nasledovné skutočnosti:

- veľkosť segmentu,
- charakter poistných produktov,
- charakter potenciálnych klientov,
- predajné kanály,
- regulácia sektora poisťovníctva.

PROCESNÁ ZRANITEĽNOSŤ

ZRANITEĽNÉ MIESTA V SEKTORE POISŤOVNÍCTVA

V sektore poisťovníctva bolo na základe vstupných údajov **rizikové skóre ustálené na úrovni 0.48 – stredné pri spodnej hranici**. To znamená, že riziko prania špinavých peňazí v tejto oblasti je prítomné, avšak v obmedzenom rozsahu, berúc do úvahy veľkosť sektora

poistovníctva v rámci finančného trhu, charakter poistných produktov, potenciálnych klientov, predajné kanály, ako aj dostatočnú reguláciu sektora poistovníctva.

Hodnotenie sektora poistovníctva z hľadiska AML bolo zamerané na životné poistenie a neživotné poistenie. V rámci životného poistenia bolo predmetom hodnotenia samostatne investičné životné poistenie (tzv. Unit-linked), ako poistné odvetvie pri ktorom bolo identifikované zvýšené riziko prania špinavých peňazí, a klasické životné poistenie (poistenie pre prípad smrti, poistenie na dožitie, dôchodkové poistenie). Zvýšené riziko prania špinavých peňazí pri produktoch investičného životného poistenia vyplýva najmä z možností investovania zo strany klientov formou jednorazových vkladov, prípadne opakovaných vkladov a výberov. Tieto produkty sú primárne naviazané na investičnú zložku zmluvy, a nie na klasické poistné riziko (smrť, dožitie). Pri investičnom životnom poistení je postup pri uzatváraní zmlúv vrátane identifikácie klienta, ako aj overovanie pôvodu finančných prostriedkov totožný s postupom, ktorý poisťovne používajú pri uzatváraní ostatných zmlúv životného poistenia, čiže sa k týmto klientom pristupuje rovnako, napriek vyššiemu riziku legalizácie. Najväčšie riziko ML/FT v sektore je v prípade klientov s nejasnou vlastníckou štruktúrou a v prípade, pokiaľ právnická osoba ako potenciálny klient nedokáže dostatočne preukázať z akých zdrojov získala finančné prostriedky, s ktorými manipuluje.

Vo všeobecnosti nie sú vnímané žiadne osobitné riziká legalizácie ML/FT v sektore poistovníctva, pokiaľ sú finančné prostriedky klientov prijímané, resp. odosielané inštitúcií výhradne prostredníctvom bezhotovostných bankových prevodov a na tieto sú aplikované štandardné opatrenia týkajúce sa prevodov finančných prostriedkov (§ 10, § 12, § 14 AML/CFT zákona).

Riziko môžu predstavovať transakcie vykonané na účet inej osoby, neprehľadné na seba nadväzujúce transakcie, prevody finančných prostriedkov medzi subjektmi s domicilom v rôznych štátoch, prijímanie prostriedkov od klientov z neštandardných krajín a regiónov, ako napr. off-shore zóny, rizikové, sankcionované krajiny a pod., a tiež situácie, kde je predpoklad, že takíto klienti majú k dispozícii vysoké objemy finančných prostriedkov, ktorých pôvod môže byť z pohľadu AML nejasný.

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov sektora poistovníctva, ako aj orgánov dohľadu/kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- a. nízky počet kontrol/dohľadov realizovaných príslušnými orgánmi,
- b. nedostatočné presadzovanie administratívnych sankcií,
- c. nedostatočné uplatňovanie legislatívy subjektami sektora poistovníctva v oblasti AML/CFT,
- d. neúčinné uplatňovanie preventívnych opatrení v oblasti AML/CFT,
- e. nedostatočné vedomosti zamestnancov poisťovní o ML/FT rizikách a o ich riadení,
- f. efektívnosť monitorovania a ohlasovania neobvyklých obchodných operácií (NOO),
- g. neakceptovanie požiadaviek poisťovní o údaje a podklady v zmysle § 13 ods. 1 AML/CFT zákona zo strany bánk, najmä preverenie údajov majiteľov príslušných kontaktných bankových účtov uvádzaných v poistných zmluvách.

Detailný rozbor vybraných zraniteľných miest v sektore poisťovníctva

a) nízky počet kontrol/dohľadov realizovaných príslušnými orgánmi,

Počas hodnoteného obdobia bol predmetom dohľadu AML/CFT zo strany NBS relatívne nízky počet subjektov pôsobiacich v sektore poisťovníctva. Rovnako aj FSJ vykonala nízky počet kontrol dodržiavania povinností upravených AML/CFT zákonom. Dôvodom zraniteľnosti v oblasti výkonu kontroly je skutočnosť, že FSJ nemá dostatok zdrojov (finančných a technických), ako aj vyškolených pracovníkov, ktorí by zabezpečili efektívny a primeraný výkon kontroly. Poddimenzovaný počet príslušníkov FSJ zapríčinil, že v hodnotenom období FSJ zrealizovala len veľmi nízky počet kontrol v sektore poisťovníctva. Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov a pracovnej vyťaženia nemali príslušníci FSJ možnosť získať potrebné zručnosti a aktuálne vedomosti pre kontrolu dodržiavania právnych predpisov zameraných v oblasti AML/CFT prostredníctvom platených odborných seminárov, školení a konferencií.

b) nedostatočné presadzovanie administratívnych sankcií

V hodnotenom období boli sankcie vo forme peňažných pokút zo strany FSJ ukladané len v nižších pásmach s ohľadom na ich preventívne pôsobenie a výchovný charakter. Nízky počet peňažných pokút, ako aj ich výška nemali dostatočný preventívny a odrádzajúci účinok. Ako vyplýva z výsledkov dohľadu poisťovní ako povinných osôb, tieto si naďalej dôsledným spôsobom neplnia všetky povinnosti vyplývajúce z AML/CFT zákona.

Za zraniteľné miesto v oblasti ukladania sankcií je možné považovať aj prístup NBS, ktorá v hodnotenom období neuložila žiadne sankcie (peňažné pokuty alebo nápravné opatrenia) za zistené porušenie AML/CFT povinností.

c) nedostatočné uplatňovanie legislatívy subjektami sektoru poisťovníctva v oblasti AML/CFT

V rámci dohľadov/kontrol vykonaných NBS a FSJ boli zistené najmä nasledujúce nedostatky u niektorých subjektov:

- absencia obligatórnych náležitostí v programe vlastnej činnosti, (napr. v programe vlastnej činnosti poisťovní absentovali konkrétne ML/FT riziká, ako aj ich rozdelenie za účelom ich identifikácie a následného vykonania primeraných opatrení CDD),
- absenciou rizikovo-orientovaného prístupu a nezaraďovaním klientov do rizikových skupín,
- nezisťovanie pôvodu finančných prostriedkov,
- neprijatie primeraných opatrení na zistenie vlastníckej a riadiacej štruktúry klienta,
- nevykonávaním primeraných opatrení na overenie identifikácie KUV,
- neohlásenie NOO bez zbytočného odkladu,
- neposudzovanie jednotlivých obchodov a neuchovávanie záznamov o posudzovaní obchodov,
- nevykonanie zodpovedajúceho druhu a rozsahu starostlivosti,
- neúplnosť poisťných zmlúv z hľadiska AML/CFT opatrení:

- absencia záväzného písomného vyhlásenia klienta o vlastníctve finančných prostriedkov a vyhlásenia, že koná na vlastný účet,
- poisťovne nepreukázali, že v prípade niektorých poistných zmlúv zisťovali, či klient koná vo vlastnom mene,
- nedostatočné uplatňovanie zákonných povinností pri identifikácii klienta (§ 7 ods. 1 písm. a)⁵⁹ alebo b)⁶⁰ AML/CFT zákona)

Významným kontrolným zistením bola identifikácia poistného produktu poskytovaného zo strany poisťovne s vysokou mierou ML/FT zraniteľnosti – tzv. osobitný poistný účet. Poistenie sa v tomto prípade uzatvára len pre prípad úmrtia klienta. Súčasťou produktu je možnosť vykonať nadštandardné zhodnotenie finančných prostriedkov klienta, ktoré nesúvisia s poistením a umožňujú veľmi vysoké jednorazové vklady klienta. Poistný účet umožňuje vykonávať vklady, výbery a prevody finančných prostriedkov z ľubovoľných platobných účtov vedených v bankách a pobočkách zahraničných bánk v SR. Vzhľadom na uvedenú vnútornú charakteristiku uvedeného produktu bol tento produkt označený zo strany FSJ ako vysokorizikový.

d) neúčinné uplatňovanie preventívnych opatrení v oblasti AML/CFT

Zraniteľnosť sa v tejto oblasti prejavuje najmä tým, že poistné produkty sú ľahko dostupné a poisťovne sú závislé predovšetkým na finančných sprostredkovateľoch. V hodnotenom období niektoré povinné osoby v sektore poisťovníctva nevenovali dostatočnú pozornosť preventívnym opatreniam vyplývajúcim z AML/CFT zákona a vystavili seba a legálny finančný systém hrozbe novej legalizácie.

Zraniteľnosť vyplývajúca z neúčinného uplatňovania preventívnych opatrení bola identifikovaná najmä v súvislosti s:

- nedostatočným zohľadňovaním rizík vyplývajúcich z AML a CFT pri hodnotení a riadení svojich rizík,
- nevykonávaním kontrol zameraných na plnenie AML/CFT povinností (interné alebo externé audity), alebo so značne dlhým časovým odstupom,
- absenciou zoznamu daňových rajov (off-shore krajín),
- nezaraďením zodpovednej osoby za AML na pozíciu vedúceho zamestnanca,
- nedostatočnými vedomosťami zamestnancov poisťovní o ML/FT rizikách a ich riadení,

e) nedostatočné vedomosti zamestnancov poisťovní o AML/CFT rizikách a o ich riadení

Nedostatky v odbornej príprave zamestnancov a v overovaní vedomostí zamestnancov predstavujú významné zraniteľné miesto. Zraniteľnosť je spojená najmä s nepravidelnosťou

⁵⁹ §7 ods. 1 písm. a) pri fyzickej osobe zistenie mena, priezviska, a rodného čísla alebo dátumu narodenia, adresy trvalého pobytu alebo iného pobytu, štátnej príslušnosti, zistenie druhu a čísla dokladu totožnosti; u fyzickej osoby-podnikateľa aj zistenie adresy miesta podnikania, identifikačného čísla, ak bolo pridelené, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je tento podnikateľ zapísaný, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,

⁶⁰ §7 ods. 1 písm. b) pri právnickej osobe zistenie názvu, adresy sídla, identifikačného čísla, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je právnická osoba zapísaná, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie, a identifikácia fyzickej osoby, ktorá je oprávnená konať v mene právnickej osoby.

preverovania zamestnancov, no najmä s nedôsledným výkonom školení v teoretickej oblasti a praktických aspektoch posudzovania klientov a ich obchodov, výkonu CDD a ohlasovania NOO. Pri niektorých subjektoch absentovali špeciálne školenia pre vybraných zamestnancov, prípadne finančných sprostredkovateľov, ktorí môžu byť vystavení častejším (a sofistikovanejším) pokusom o zneužitie produktov sektora poisťovníctva na účely ML a FT. Nie všetky poisťovne v rámci interného školenia upozorňujú zamestnancov na trestno-právne dôsledky vyplývajúce z porušovania zákonných AML/CFT povinností.

Nedostatočné vedomosti o ML/FT rizikách sa prejavili pri detailnom posudzovaní jednotlivých hlásení, nakoľko značná časť ohlásených obchodných operácií mala byť poisťovňami vyhodnotená vo vlastnej kompetencii ako obvyklá obchodná operácia. Je zrejmé, že poisťovne vo väčšine prípadov ohlasovali všetky operácie, ktoré naplnili niektorú z foriem NOO uvedených v programe vlastnej činnosti bez toho, aby vykonali zodpovedajúci druh a rozsah starostlivosti.

f) efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO

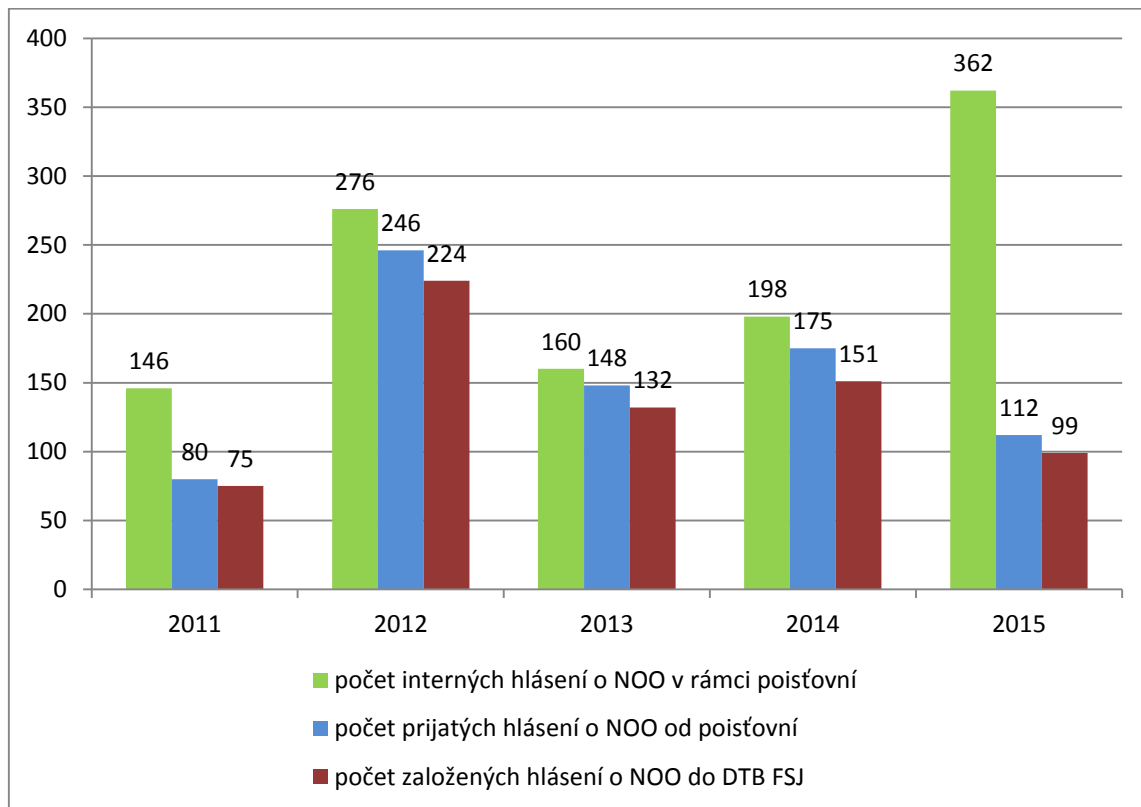
Negatívny vplyv a teda zvýšenú mieru zraniteľnosti produktov v sektore poisťovníctva predstavujú klienti s nejasnou vlastníckou štruktúrou a prípady, kedy klient nedokáže dostatočným a hodnoverným spôsobom preukázať pôvod a zdroj finančných prostriedkov, s ktorými disponuje. Najmä v prípade, že disponuje vysokým objemom finančných prostriedkov. Obchody a obchodné vzťahy sú tiež zraniteľné z pohľadu neprehľadných na seba nadväzujúcich transakcií, prevodov finančných prostriedkov medzi subjektmi s domicilom v rôznych štátoch, prijímanie finančných prostriedkov od klientov so sídlom, resp. pobytom v rizikových krajinách, daňových rajoch (off-shore krajinách), prípadne sankcionovaných krajinách.

Negatívny vplyv na zraniteľnosť v súvislosti s výkonom monitorovania transakcií, ako aj samotného klienta má najmä „post transakčné“ manuálne monitorovanie. Väčšina poisťovní nevyužíva automatizované systémy monitorovania, a rovnako nevyužívajú automatizovaný systém monitorovania na kontrolu sankčných zoznamov a PEPs. Viaceré poisťovne deklarovali, že pracujú na vývoji automatizovaných systémov.

V hodnotenom období FSJ prijala a preverila spolu 761 hlásení o NOO. Na základe detailného rozboru boli zistené nasledovné zraniteľné miesta v monitorovaní a ohlasovaní NOO:

- nedôsledné vykonávanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi,
- pri posudzovaní obchodov sa nekladie dôraz na zisťovanie pôvodu finančných prostriedkov na vstupe do systému,
- neobvyklosť hlásení o NOO je orientovaná na výstup finančných prostriedkov (odkup, ukončenie poistenia) z poisťovacieho segmentu,
- pri hláseniach o NOO absentujú informácie o vykonanej základnej starostlivosti,
- obchody, resp. klient ktorý je obsahom hlásenia o NOO sa následne nepreraďuje do kategórie vyššieho rizika,
- pri spracovávaní hlásení o NOO následným preverovaním skutočností u pracovníkov compliance bolo zistené, že pracovníci majú len formálne vedomosti o oblasti AML/CFT.

- z väčšiny hlásení o NOO nebolo zrejmé, z akého dôvodu bola predmetná obchodná operácia vyhodnotená ako neobvyklá,
- z väčšiny hlásení o NOO nebolo zrejmé aký druh (a v akom rozsahu) starostlivosti vo vzťahu ku klientovi poisťovňa vykonala,
- celkovo nízka kvalita posudzovania a ohlasovania NOO, ako aj záznamov o posudzovaní obchodných operácií.

Dynamika vývoja počtu hlásení o NOO v poisťovníctve a efektívnosť ich využitia

g) neakceptovanie požiadaviek poisťovní o údaje a podklady v zmysle § 13 ods. 1 AML/CFT zákona zo strany bánk, najmä preverenie údajov majiteľov príslušných kontaktných bankových účtov uvádzaných v poisťných zmluvách

Finančné prostriedky súvisiace s poisťnými zmluvami (poistné, výplata poistného plnenia) sú spravidla realizované prostredníctvom hotovostných platieb, či už v bankách alebo pobočkách zahraničných bánk, alebo prostredníctvom pracovísk Slovenskej pošty, a.s. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že banky (a pobočky zahraničných bánk), vrátane poštového podniku sú povinnými osobami z čoho im vyplýva povinnosť plnenia opatrení uvedených v AML/CFT zákone. Rovnako ako v prípade sektora cenných papierov, aj v prípade poisťovacieho sektora, banky a pobočky zahraničných bánk tvoria dôležitú „nárazníkovú zónu“ pri vstupe potenciálne nelegálnych finančných prostriedkov do legálneho finančného systému.

Zraniteľným miestom, okrem nedostatočného prijímania opatrení CDD zo strany bánk a pobočiek zahraničných bánk, je odmietanie poskytnutia, resp. preverovania informácií

o klientoch poisťovní, ktoré konkrétna poisťovňa zistila počas výkonu CDD – tzv. plnenie tretími stranami⁶¹. V hodnotenom období banky a pobočky zahraničných bánk neakceptovali predmetné požiadavky o údaje a podklady zaslané zo strany poisťovní.

ANALÝZA SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V SEKTORE POISŤOVNÍCTVA

VŠEOBECNÁ ANALÝZA

Poisťovne využívajú na predaj svojich produktov ako internú sieť, tak aj externú, kde sú poistné produkty ponúkané prostredníctvom finančných sprostredkovateľov, a to prostredníctvom samostatných finančných agentov (SFA), podriadených finančných agentov (PFA) alebo viazaných finančných agentov (VFA). Prostredníctvom finančných sprostredkovateľov je ponúkaných viac ako 70% produkcie v sektore poisťovníctva.

Poisťovne sú tými subjektmi, ktoré na základe všetkých dostupných informácií (t.j. nielen získaných zo správy zmlúv) určujú faktory potrebné ku kategorizácii klientov a ich obchodov, a taktiež určujú znaky potrebné k identifikácii možného rizika legalizácie a neobvyklosti obchodov, určujú tiež primeranú mieru opatrení k zmierneniu identifikovaných rizík (druh a rozsah starostlivosti, vrátane posudzovania obchodov a výkonu opatrení v zmysle AML zákona). Je potrebné uviesť, že **konečnú zodpovednosť za vykonanie kompletnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi nesie poisťovňa (objektívna zodpovednosť)**, napriek tomu, že finanční sprostredkovatelia sú taktiež zaradení medzi povinné osoby v zmysle § 5 AML zákona.

Poistné sa v SR väčšinou uhrádza na účet v banke alebo poštovou poukážkou. Poisťovne vyplácajú výplaty poistných plnení výhradne na účet v banke alebo poštovou poukážkou na adresu oprávnenej osoby. Poisťovne so sídlom v SR poskytujú poistné produkty cezhranične v rámci EÚ len v obmedzenom rozsahu, pričom ide najmä o produkty neživotného poistenia (napr. poistenie majetku, cestovné poistenie, poistenie zodpovednosti za škodu a iné). Právny poriadok SR neumožňuje anonymné poskytovanie produktov. To znamená, že interné predpisy a postupy poisťovní v súlade s AML/CFT zákonom upravujú povinnosť odmietnuť uzavretie obchodného vzťahu v prípade, že sa klient odmietne identifikovať pri uzatváraní poistnej zmluvy alebo odmietne vyhlásiť, v mene koho koná. Rovnako postupujú poisťovne aj v prípade nedostatočnej identifikácie osoby oprávnenej na výplatu poistného plnenia t. j. príjemca z poistnej zmluvy musí byť vždy známy. Neosobnou formou je možné uzavrieť poistné zmluvy pre určitý druh produktov. Ide najmä o produkty neživotného poistenia (napr. cestovné poistenie, havarijné poistenie, PZP, poistenie majetku a pod.). Za neosobnú formu uzavretia poistenia sa považuje online poistenie cez internet, sms poistenie, call centrum (poistenie uzatvorené prostredníctvom odboru telefonických služieb), direct mail a poistné produkty uzatvárané prostredníctvom vybraných finančných sprostredkovateľov.

V sledovanom období v SR nebol zaznamenaný prípad prania špinavých peňazí v oblasti poisťovníctva. Boli zaznamenané prípady, kedy sa poistné produkty použili pri podvodnej činnosti, čo sa týka najmä neživotného poistenia (havarijné poistenie, PZP, poistenie majetku a pod.). V drivej väčšine ide najmä o fingované poistné udalosti pri poistení motorových

⁶¹ Odkaz na § 13 ods. 1 AML/CFT zákona účinného v hodnotenom období

vozidiel. Čo sa týka reputácie poisťovní z hľadiska účasti na finančných trestných činoch, vrátane daňových únikov možno vyhodnotiť, že zatiaľ nebola zaznamenaná na Slovensku žiadna poisťovňa, ktorá by bola spájaná s účasťou na finančných trestných činoch, vrátane daňových únikov.

V hodnotenom období poisťovne nezaznamenali žiadne podozrenie zo spáchania úmyselného trestného činu majetkovej povahy zamestnancami. Poisťovne tiež neevidujú žiadnych zamestnancov, ktorí by porušili vnútorné pravidlá pre zabránenie konfliktu záujmov, insidertrading-u alebo zneužívanie dôverných informácií. V súvislosti s porušením AML/CFT povinností nebol zo strany subjektov pôsobiacich v sektore poisťovníctva podaný podnet na začatie trestného stíhania voči zamestnancovi.

a) právna úprava sektora poisťovní

Právny poriadok SR má komplexné zákony ohľadom preventívnych opatrení proti ML a FT, ako aj výkonu kontroly a dohľadu nad subjektami vykonávajúcimi podnikateľskú činnosť v sektore poisťovníctva. Na regulácii činnosti podnikateľských subjektov v sektore poisťovníctva sa okrem slovenských právne záväzných predpisov podieľajú aj právne záväzné akty EÚ, medzinárodné štandardy a v neposlednom rade aj znalosti, praktické skúsenosti a zovšeobecnené výsledky kontrol FSJ, resp. dohľadu NBS.

Právnu úpravu jednotlivých inštitútov a stanovených povinností na úseku prevencie legalizácie a financovania terorizmu primárne obsahuje AML/CFT zákon. Ten zároveň upravuje povinnosť uplatňovať voči klientom rizikovo-orientovaný prístup. Povinné osoby pôsobiace v sektore poisťovníctva musia mať prehľad o možných rizikách spojených s konkrétnym klientom. Na základe takto získaných informácií sú povinní určiť rozsah starostlivosti a v prípade potreby uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti.

Všeobecná právna úprava⁶² upravuje práva a povinnosti subjektov pôsobiacich v sektore poisťovníctva, pričom v prípade osôb, ktoré riadia poisťovňu alebo vykonávajú kľúčové funkcie zákon predpokladá splnenie požiadaviek na odbornú spôsobilosť a dôveryhodnosť. Podmienku dôveryhodnosti zamestnancov poisťovní štandardne upravujú interné predpisy poisťovní s tým, že väčšina poisťovní vyžaduje za účelom preukázania dôveryhodnosti zamestnancov nielen výpis z registra trestov, ale aj čestné vyhlásenie o niektorých skutočnostiach preukazujúcich dôveryhodnosť, prípadne ďalšie potrebné doklady vrátane predloženia pracovného posudku od predchádzajúceho zamestnávateľa.

Právna úprava týkajúca sa udeľovania trestno-právnych sankcií je komplexná a dostatočná. Avšak v aplikačnej praxi neboli takéto sankcie vôbec uložené. Tiež je potrebné konštatovať, že odstrašujúci efekt trestno-právnych sankcií sa oslabuje možnosťou uplatnenia tzv. účinnej ľútosti v zmysle príslušných ustanovení Trestného zákona⁶³. To znamená, že trestnosť skutku zaniká, ak páchatel dobrovoľne škodlivý následok trestného činu zamedzil alebo napravil.

⁶² Zákon č. 39/2015 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

⁶³ §§ 85 a 86 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon

Komplexnosť vyššie uvedenej právnej úpravy činností subjektov sektora poisťovníctva dopĺňajú tiež podrobné vysvetlenia k plneniu povinností vyplývajúcich z právnych predpisov spracované vo forme metodického usmernenia NBS⁶⁴ a metodických usmernení FSJ⁶⁵.

V právnej úprave absentuje podzákonná norma (napr. vo forme vyhlášky alebo opatrenia), ktorá by bližšie špecifikovala jednotlivé oblasti a obsah povinností pre poisťovne, ktoré sú všeobecne upravené v AML/CFT zákone. Aktuálne účinné Metodické usmernenie NBS má len odporúčací a nezáväzný charakter.

b) interné AML/CFT predpisy

Pravidlá správania sa zamestnancov subjektov pôsobiacich v sektore poisťovní sú štandardne upravené v interných predpisoch, ktoré sú pravidelne aktualizované a dostupné pre všetkých zamestnancov prostredníctvom vnútornej siete (intranet). Spravidla sú zamerané na zabránenie konfliktu záujmov, insidertrading-u alebo zneužívania dôverných informácií. Interné predpisy majú tiež zavedené mechanizmy pre ochranu zamestnancov pred negatívnymi následkami a rizikami vyplývajúcimi z nahlasovania NOO.

Zodpovednosť za celkovú ochranu poisťovní v oblasti AML/CFT má predstavenstvo, v ktorého priamej riadiacej pôsobnosti je tzv. určená osoba. V osobitných prípadoch je v priamej riadiacej pôsobnosti generálneho riaditeľa. Určená osoba je zodpovedná za praktickú realizáciu AML/CFT opatrení. Nezávislosť výkonu funkcie je daná jej odčlenením od operatívnej a obchodnej činnosti, vrátane neobmedzeného práva komunikovať so zamestnancami a prístupu k informáciám relevantným pre výkon svojich práv a povinností.

Vo väčšine poisťovní je pozícia zodpovednej osoby za AML súčasťou tzv. kľúčovej funkcie dodržiavania súladu s predpismi (compliance). Ostatné poisťovne majú zodpovednú osobu za AML v organizačnej štruktúre zaradenú na pozíciu vedúceho zamestnanca. V niekoľkých poisťovniach nie je zodpovedná osoba za AML zaradená do pozície vedúceho zamestnanca. Zároveň možno konštatovať, že prevažná časť poisťovní má dostatočné personálne zdroje.

Základným interným predpisom pre metodické zabezpečenie AML v poisťovniach je Program AML, ktorý je určený pre všetkých zamestnancov. Celková miera znalostí a vedomostí ohľadne povinností v oblasti AML/CFT zamestnancami je na stredne vysokej úrovni⁶⁶. Táto úroveň zohľadňuje aj určité nedostatky najmä v oblasti kategorizácie klientov, zisťovania KÚV, monitorovania PEP a sankcionovaných osôb.

⁶⁴ Metodické usmernenie Útvary dohľadu nad finančným trhom NBS zo 4. októbra 2013 č. 4/2013 k ochrane poisťovne, pobočky poisťovne z iného členského štátu EÚ a pobočky poisťovne z iného ako členského štátu EÚ pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu

⁶⁵ webová stránka FSJ, <http://www.minv.sk/?Metodicke-usbmernenia-a-stanoviska-FSJ>

⁶⁶ Tento záver vyplýva z informácií poskytnutých zo strany príslušných inštitúcií. Tieto priemernú úroveň znalostí a vedomostí svojich zamestnancov ohodnotili známku „2“ (na stupnici od 1 – najlepšie do 5 – najhoršie).

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

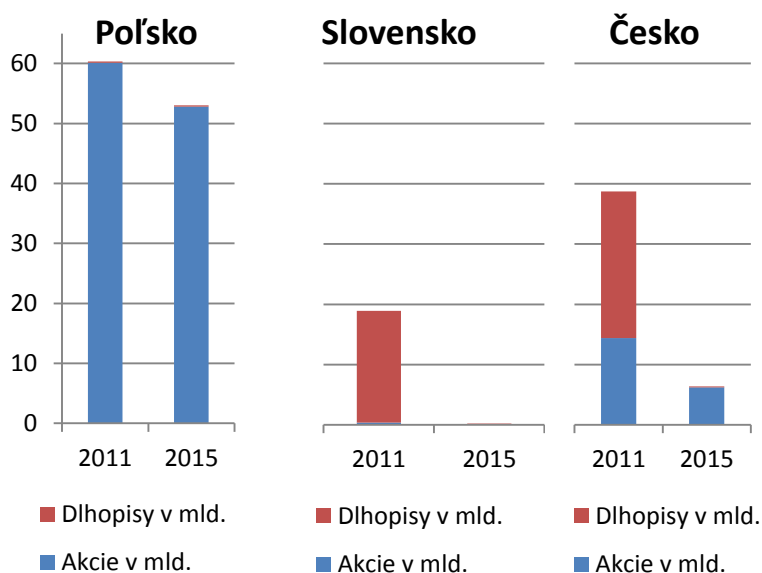
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor poisťovníctva ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť postupov a praktickej stránky dohľadu
2.	Dostupnosť a uplatniteľnosť sankcií (administratívnych a trestnoprávných)
3.	Dôsledné uplatňovanie legislatívy subjektmi v oblasti AML/CFT
4.	Efektívne uplatňovanie preventívnych opatrení subjektmi v oblasti AML/CFT
5.	AML/CFT znalosti zamestnancov poisťovní
6.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV

2.5. SEKTOR CENNÝCH PAPIEROV

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE K SEKTORU CENNÝCH PAPIEROV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Kapitálový trh v podmienkach SR vznikol ako vedľajší produkt kupónovej privatizácie, pričom je zameraný najmä na obchodovanie s dlhopismi. Obchodovanie s akciami dosahuje minimálnu úroveň. Aj napriek týmto špecifikám je zrejмый prepad záujmu investorov o obchodovanie na slovenskom kapitálovom trhu, čoho dôkazom je dlhodobý pokles zobchodovaných objemov počas hodnoteného obdobia.

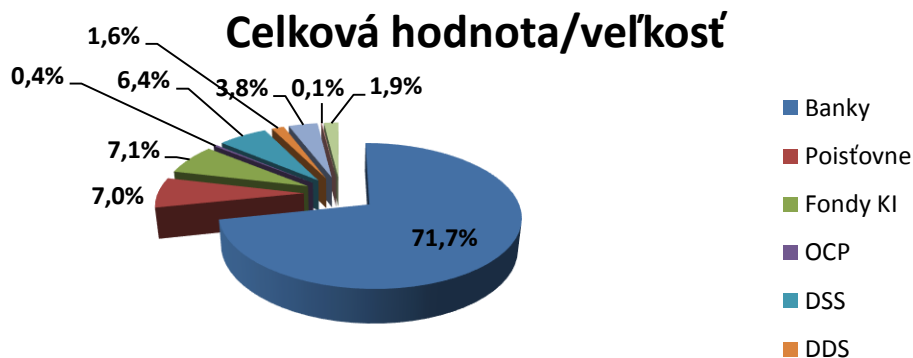
S ohľadom na vyhodnocovanie základných parametrov kapitálového trhu (druh kapitálu, aktíva v správe, emisie akcií a dlhopisov) slovenský kapitálový trh patrí medzi najmenej funkčné spomedzi krajín EÚ. Túto skutočnosť negatívne ovplyvňuje najmä minimálna likvidita akciového trhu, vysoká nákladovosť a administratívne zaťaženie potenciálnych účastníkov. Investori nepovažujú slovenský akciový trh za investičnú príležitosť z dôvodu absencie kvalitných tuzemských akcií, vysokých poplatkov a málo diverzifikovaného trhu.

V hodnotenom období pôsobili v sektore cenných papierov nižšie uvedené subjekty. Tieto subjekty sú z hľadiska plnenia AML/CFT povinností považované aj za povinné osoby.

- centrálny depozitár cenných papierov, vykonáva činnosť na základe povolenia NBS a jeho stopercentným akcionárom je BCPB, činnosť vykonáva na členskom princípe a v hodnotenom období mal 20 členov.

- burza cenných papierov: počas hodnoteného obdobia mala 14 akcionárov, pričom najväčším akcionárom bol Fond národného majetku Slovenskej republiky,
- správcovská spoločnosť: počas hodnoteného obdobia pôsobilo šesť tuzemských správcovských spoločností a jedna zahraničná správcovská spoločnosť, ktoré spravovali 87 tuzemských otvorených podielových fondov,
- obchodník s cennými papiermi: počas hodnoteného obdobia pôsobilo 14 obchodníkov s cennými papiermi, ktoré nie sú bankou; 17 bánk a pobočiek zahraničných bánk a 2 správcovské spoločnosti,
- dôchodková správcovská spoločnosť: počas hodnoteného obdobia pôsobilo 6 dôchodkových správcovských spoločností, ktoré spolu spravovali 20 dôchodkových fondov, a
- doplňková dôchodková spoločnosť: počas hodnoteného obdobia pôsobili 4 doplnkové dôchodkové spoločnosti, ktoré spolu spravovali 17 doplnkových dôchodkových fondov.

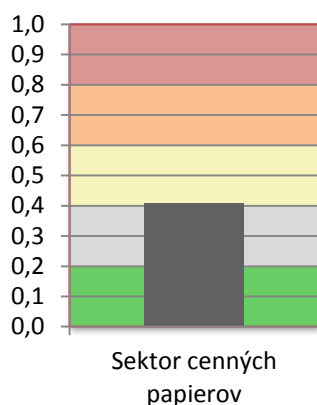
Celkový podiel trhovej kapitalizácie akcií (nástrojov finančného trhu) na HDP v podmienkach SR bol v hodnotenom období v rozmedzí od 4 % do 6 % HDP.

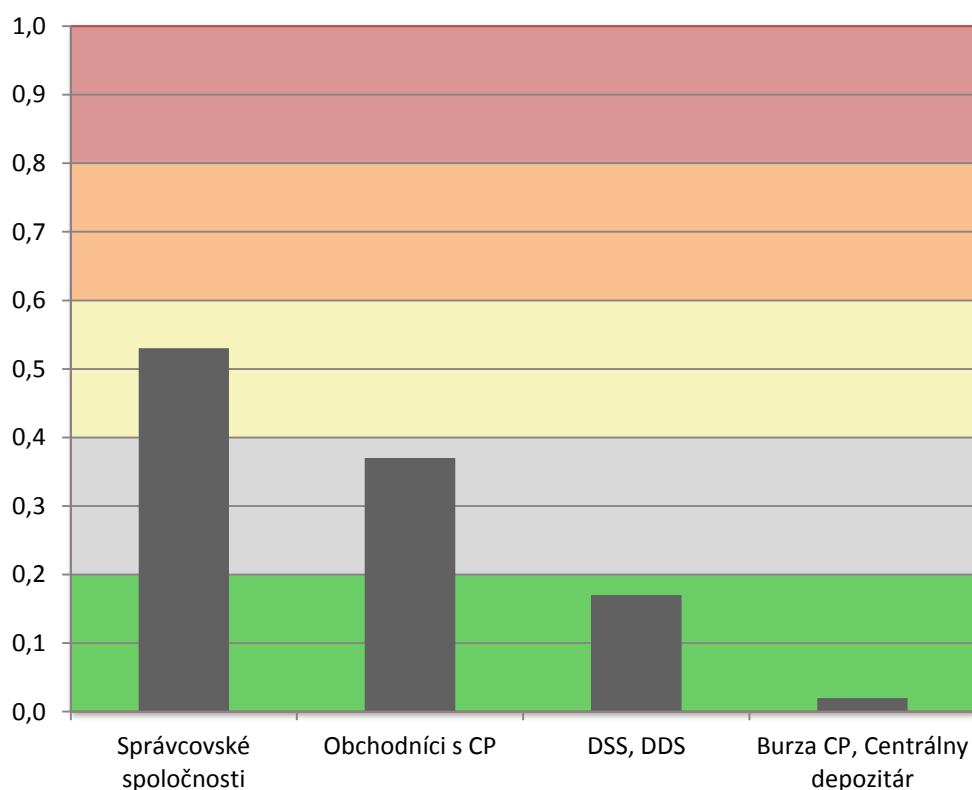
Podiel jednotlivých finančných sektorov na aktívach finančného sektora

ZRANITEĽNOSŤ SEKTORA CENNÝCH PAPIEROV

Celková zraniteľnosť sektora cenných papierov v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na stredne úrovni, číselné vyjadrenie úrovne zraniteľnosti 0,41 – viď graf.

Komparačný graf úrovne zraniteľnosti jednotlivých subjektov sektora cenných papierov

Pri analýze sektora cenných papierov boli do úvahy brané nasledovné skutočnosti:

- veľkosť segmentu,
- odhadovaný objem spravovaného majetku klientom,
- počet ohlásených NOO,

- miera vystavenia ML/FT hrozbám,
- význam pre odhaľovanie hrozieb,
- závažnosť a rôznorodosť hrozieb, a pod.

PROCESNÁ ZRANITEĽNOSŤ

ZRANITEĽNÉ MIESTA V SEKTORE CENNÝCH PAPIEROV

Hodnotením procesnej stránky súvisiacej s výkonom činností a vnútorných procesov jednotlivých subjektov sektora cenných papierov, ako aj orgánov dohľadu a kontroly boli zistené nasledovné zraniteľné miesta:

- nedostatočné uplatňovanie legislatívy,
- neúčinné uplatňovanie preventívnych opatrení v AML/CFT oblasti,
- nedostatočné vedomosti a povedomie o ML/FT rizikách a o ich riadení,
- neštandardné obchody s finančnými nástrojmi a monitorovanie transakcií,
- nízky počet kontrol realizovaných FSJ,
- neukladanie dostatočne odrádzajúcich sankcií,
- nízka úroveň spolupráce regulátorov so stavovskými organizáciami a povinnými osobami,
- absencia centrálného registra KUV,
- absencia centrálného registra bankových účtov.

Detailný rozbor vybraných zraniteľných miest v sektore cenných papierov

a) účinnosť postupov a metód dohľadu a kontrol (nízky počet kontrol realizovaných FSJ)

- dlhodobou zraniteľným miestom v činnosti FSJ je nedostatok personálnych, technických a finančných zdrojov, ktoré by príslušníkom FSJ umožnili účinne vykonávať svoje úlohy a povinnosti. Z absencie uvedených zdrojov jasne vyplýva absencia vyškolených zamestnancov oddelenia kontroly povinných osôb FSJ. Nedostatočné personálne zabezpečenie má negatívny vplyv na výkon potrebného množstva kontrol. Aktuálny stav neumožňuje príslušníkom FSJ priebežne získavať nevyhnutné zručnosti a aktuálne vedomosti potrebné pre výkon kontroly dodržiavania právnych predpisov v oblasti AML/CFT z dôvodu pracovnej vyťaženia a nedostatku finančných zdrojov, ktoré by pokryli nevyhnutné náklady spojené s účasťou na odborných seminároch, školeniach, či konferenciách. V tejto súvislosti absentuje tiež vydávanie usmernení a odporúčaní, ako aj celková osvetová činnosť.

b) nedostatočné vedomosti a povedomie o ML/FT rizikách a o ich riadení (vedomosti zamestnancov subjektov sektora cenných papierov o opatreniach proti ML)

- negatívny vplyv na mieru zraniteľnosti, ktorá je nepriamo prepojená s nedostatkami v personálnom zabezpečení kontroly subjektov pôsobiach v sektore cenných papierov, má tiež nízka miera povedomia dotknutých povinných osôb o povinnostiach vyplývajúcich

z AML/CFT zákona. V tejto súvislosti je potrebné zvyšovať frekvenciu a kvalitu interných školení, teoretickej prípravy zamestnancov, najmä tých ktorý monitorujú a vyhodnocujú obchodné operácie klientov. Zmeny by sa tiež mali dotknúť kvality technickej podpory preverovania obchodných operácií.

c) účinnosť monitorovania transakcií

-

V hodnotenom období FSJ prijala a preverila spolu 221 hlásení o NOO. Na základe detailného rozboru boli zistené nasledovné zraniteľné miesta v monitorovaní a ohlasovaní NOO:

- nedôsledné vykonávanie opatrení CDD a posudzovanie neobvyklosti,
- pri posudzovaní obchodov sa nekladie dôraz na zisťovanie pôvodu finančných prostriedkov,
- neobvyklosť hlásení je orientovaná na výstup finančných prostriedkov z finančného systému (odkupy, ukončenie obchodného vzťahu),
- v hláseniach o NOO absentujú informácie o vykonaných opatreniach základnej starostlivosti,
- riziková kategória klienta sa nezvyšuje ani napriek skutočnosti, že predmetný klient je predmetom hlásenia o NOO,
- formálne nedostatky určených osôb o AML/CFT povinnostiach z čoho vyplývajú závažné nedostatky pri praktickej aplikácii na konkrétnych prípadoch,
- nízka kvalita ohlasovania NOO, ako aj záznamov o posudzovaní obchodných operácií.

d) nedostatočné uplatňovanie legislatívy

- dôsledné dodržiavanie AML/CFT zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúce postavenie, úlohy a činnosti subjektov v sektore cenných papierov je základným predpokladom efektívnej prevencie.

V hodnotenom období NBS zrealizovala spolu 114 dohládov v sektore cenných papierov:

- a) v oblasti kolektívneho investovania bolo zistené porušenie legislatívy v súvislosti s nedostatočne vypracovaným vnútorným predpisom pre oblasť AML/CFT; v pracovnej zmluve povinnej osoby nebola špecifikovaná zodpovednosť určenej osoby za oblasť AML/CFT,
- b) v oblasti dôchodkového sporenia neboli identifikované žiadne porušenia AML/CFT zákona,
- c) v oblasti trhu cenných papierov bolo zistené porušenie AML/CFT legislatívy v súvislosti s nevymenovaním určenej osoby zodpovednej za AML/CFT oblasť; nedodržanie harmonogramu školení pre zamestnancov; neinformovanie a neprerokovanie Správ o vykonanej kontrole v oblasti AML predstavenstvom a dozornou radou spoločnosti; nedostatočne vypracované a aktualizované vnútorné predpisy; nevyhodnotenie a neohlásenie NOO.

V hodnotenom období FSJ zrealizovala spolu 3 kontroly v sektore cenných papierov:

- a) v oblasti trhu cenných papierov,
- b) v oblasti kolektívneho investovania.

V tejto súvislosti bolo zistené porušenie legislatívy v súvislosti s absenciou obligatórnych náležitostí v programe vlastnej činnosti povinnej osoby; nezisťovanie pôvodu finančných prostriedkov a neprijatie primeraných opatrení na zistenie vlastníckej a riadiacej štruktúry klienta a následné odmietnutie uzatvorenia obchodného vzťahu; neohlásenie NOO bez zbytočného odkladu aj napriek podozreniu z daňovej trestnej činnosti; nesprávna manuálna úprava AML/CFT rizika klienta, neposudzovanie jednotlivých obchodov, neuchovávanie záznamov o posudzovaní, nevykonanie zvýšenej starostlivosti.

e) neukladanie dostatočne odrádzajúcich sankcií

- sankcie (peňažné pokuty) za porušenie ustanovení príslušných právnych predpisov boli v hodnotenom období ukladané zo strany FSJ skôr v nižších pásmach s ohľadom na ich preventívne pôsobenie a výchovný charakter. Avšak vzhľadom na identifikované nedostatky je možné konštatovať, že tieto sankcie neboli dostatočne účinné a odrádzajúce.

- za zraniteľné miesto zo strany NBS je oblasť ukladania sankcií. NBS môže vo všetkých dohliadaných subjektoch v prípade porušenia povinnosti vyplývajúcich z príslušných právnych predpisov uložiť rôzne druhy sankcií, vrátane možnosti pokuty aj členovi predstavenstva, členovi dozornej rady, vedúcemu pobočky. V aplikačnej praxi však neboli uložené žiadne sankcie (peňažné pokuty alebo nápravné opatrenia).

ZRANITEĽNOSŤ BÁNK A POBOČIEK ZAHRANIČNÝCH BÁNK

Osobitnou skutočnosťou v súvislosti s vyhodnocovaním miery zraniteľnosti v sektore cenných papierov bolo hodnotenie bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na území SR.

Práve bankový systém zohráva kľúčovú úlohu pri umiestňovaní finančných prostriedkov do sektora cenných papierov. V tejto súvislosti bolo identifikované významné zraniteľné miesto práve v monitorovaní a identifikovaní NOO v súvislosti s transakciami realizovanými v prospech subjektov pôsobiacich v oblasti cenných papierov. Zamestnanci bánk a pobočiek zahraničných bánk, vrátane zamestnancov finančných inštitúcií prichádzajúcich do kontaktu s klientmi v oblasti trhu cenných papierov, by mali byť vyškolení v oblasti rozpoznávania NOO. Nedostatky v bankovom sektore majú následný negatívny vplyv na oblasť kapitálového trhu a v neposlednom rade aj na reputáciu celého finančného sektora.

ANALÝZA SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V SEKTORE CENNÝCH PAPIEROV.

VŠEOBECNÁ ANALÝZA

a) právna úprava sektora cenných papierov

Právny poriadok SR má komplexné všeobecne záväzné právne predpisy ohľadom preventívnych opatrení proti ML/FT, ako aj realizácii kontroly / dohľadu nad subjektmi i vykonávajúcimi činnosť v sektore cenných papierov. Vo všeobecnosti je právna úprava založená nie len na slovenských právne záväzných predpisoch, ale aj medzinárodných štandardoch a tiež na znalostiach, praktických skúsenostiach nadobudnutých pri výkone kontroly FSJ / dohľadu NBS.

Právnu úpravu jednotlivých inštitútov a stanovených povinností na úseku prevencie legalizácie a financovania terorizmu primárne obsahuje AML/CFT zákon. Ten zároveň upravuje povinnosť uplatňovať voči klientom rizikovo-orientovaný prístup. Povinné osoby pôsobiace v sektore cenných papierov musia mať prehľad o možných rizikách spojených s konkrétnym klientom. Na základe takto získaných informácií sú povinný určiť rozsah starostlivosti a v prípade potreby uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti.

Všeobecná právna úprava upravuje práva a povinnosti jednotlivých subjektov pôsobiacich v sektore cenných papierov. Každý z dotknutých zákonov obsahuje ustanovenie upravujúce bezúhonnosť a dôveryhodnosť zamestnancov. Okrem povinnosti predložiť príslušné dokumenty, bezúhonnosť sa preveruje aj osobným pohovorom, referenciami z predchádzajúcich zamestnaní ale tiež na základe informácií získaných z verejných zdrojov. V zásade ide o integrálnu súčasť výberového procesu v každom zo subjektov pôsobiacom v sektore cenných papierov. V prípade obsadzovania pozícií za členov predstavenstva, prokuristov a vedúcich zamestnancov v priamej riadiacej pôsobnosti predstavenstva, vrcholový manažment je ustanovená povinnosť preukázať aj odbornú spôsobilosť a dôveryhodnosť.

Komplexnosť vyššie uvedenej právnej úpravy činností subjektov sektora cenných papierov dopĺňajú tiež podrobné vysvetlenia k plneniu povinností vyplývajúcich z právnych predpisov spracované vo forme metodických usmernení NBS a metodických usmernení FSJ.

b) interné AML/CFT politiky

Povinné osoby vykonávajúce svoju činnosť v rámci sektora cenných papierov majú v interných predpisoch upravený zákaz uplatňovania akýchkoľvek negatívnych opatrení voči zamestnancom zodpovedným za AML/CFT. V inštitúciách je zabezpečené, aby tieto osoby vykonávali svoju činnosť nestranne a nezávisle. Spravidla sú začlenení pod predstavenstvom spoločnosti s presne definovanými právami a povinnosťami a majú zabezpečené primerané organizačné a materiálne podmienky na výkon svojej funkcie.

Príslušnými internými predpismi je tiež upravená ochrana zamestnanca pred odvetnými opatreniami, ktorý v dobrej viere oznámil podozrenie na nesúladné konanie, podvod alebo korupciu.

Celková miera znalostí a vedomostí ohľadne povinností v oblasti AML/CFT zamestnancami je na stredne vysokej úrovni⁶⁷. Táto úroveň zohľadňuje aj určité nedostatky najmä v oblasti kategorizácie klientov, zisťovania KÚV, monitorovania PEP a sankcionovaných osôb, resp. posudzovania obchodov.

V hodnotenom období nebolo zaznamenané žiadne podozrenie zo spáchania úmyselného trestného činu majetkovej povahy zo strany zamestnancov. Rovnako nie sú evidovaní žiadni zamestnanci, ktorí by porušili vnútorné pravidlá pre zabránenie konfliktu záujmov, insider-trading, zneužívanie dôverných informácií, resp. by zo strany zamestnancov prišlo k vedomému úniku chránených informácií o klientoch. Žiaden zo subjektov pôsobiaci v sektore cenných papierov nepodal podnet na začatie trestného stíhania voči zamestnancom za porušenie povinností v oblasti AML/CFT.

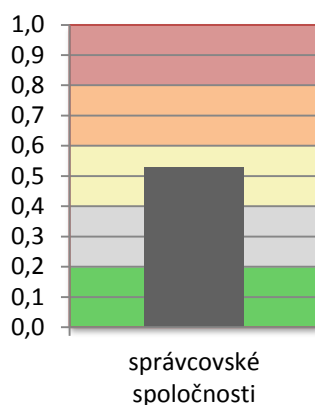
Z hľadiska reputácie sektora cenných papierov v hodnotenom období nebolo zaznamenané, že by sa tieto subjekty zúčastnili na páchaní ekonomickej alebo majetkovej trestnej činnosti, vrátane daňovej trestnej činnosti.

RIZIKO ML V JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOCH SEKTORA CENNÝCH PAPIEROV

A. SPRÁVCOVSKÉ SPOLOČNOSTI (OBLASŤ KOLEKTÍVNEHO INVESTOVANIA)

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými v oblasti kolektívneho investovania bolo identifikované riziko legalizácie na strednej úrovni - 0,53.

⁶⁷ Tento záver vyplýva z informácií poskytnutých zo strany príslušných inštitúcií. Tieto priemernú úroveň znalostí a vedomostí svojich zamestnancov ohodnotili známkou „2“ (na stupnici od 1 – najlepšie do 5 – najhoršie).

Pozitívny vplyv na úroveň rizika má najmä skutočnosť, že produkty kolektívneho investovania sú realizované bezhotovostným spôsobom prostredníctvom subjektov bankového sektora, resp. hotovostnými operáciami prostredníctvom obchodných miest finančných inštitúcií. Rozsah investícií do podielových fondov prijímaných v hotovosti je podľa dostupných informácií minimálny. Pozitívom sa ďalej javí skutočnosť, že „sprostredkovateľské“ subjekty bankového sektora sú považované v zmysle AML/CFT zákona za povinné osoby, z čoho im vyplýva povinnosť vykonávať príslušné opatrenia CDD.

Negatívny vplyv na úroveň rizika môžu mať transakcie realizované na účet inej osoby, neprehľadné na seba nadväzujúce transakcie, prevody cenných papierov medzi subjektmi z rôznych krajín, prijímanie finančných prostriedkov od klientov z rizikových krajín (najmä daňové raje a off-shore krajiny), resp. sankcionovaných krajín. Riziko tiež predstavujú klienti s nejasnou vlastníckou štruktúrou, sofistikované schémy a klienti disponujúci vysokým objemom finančných prostriedkov, ktorých pôvod môže byť z pohľadu AML/CFT problematický.

Za účelom znižovania miery rizika je nevyhnutné, aby subjekty pôsobiace v oblasti kolektívneho investovania primeraným spôsobom uplatňovali rizikovo-orientované opatrenia CDD a monitorovania a vyhodnocovania obchodných operácií prostredníctvom vhodne nastavených AML/CFT scenárov.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

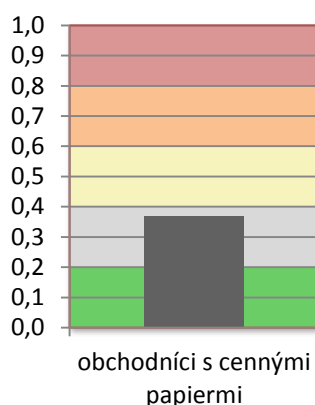
Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor cenných papierov ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	AML znalosti zamestnancov
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností

3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
3.	Úroveň tlaku trhu na súlad s AML/CFT štandardmi
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
6.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

B. OBCHODNÍCI S CENNÝMI PAPIERMI (OBLASŤ TRHU S CENNÝMI PAPIERMI)

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými v oblasti trhu s cennými papiermi bolo identifikované riziko legalizácie na stredne nízkej úrovni - 0,37.

Pozitívny vplyv na úroveň rizika má najmä skutočnosť, že v porovnaní so správcovskými spoločnosťami, obchodníci s cennými papiermi sú prevažne malé spoločnosti s nízkym počtom klientov. Tieto skutočnosti teda predpokladajú veľmi dobrú (až osobnú) znalosť finančných a majetkových pomerov klienta a k tomu prislúchajúci investičný a rizikový profil klienta.

Transakcie realizované v súvislosti s výkonom činnosti obchodníka s cennými papiermi sú spravidla vo forme bezhotovostných operácií, prostredníctvom platobných účtov klienta. Takýmto spôsobom je zabezpečené dôsledné monitorovanie zo strany obchodníka s cennými papiermi, ako aj príslušnej banky, resp. finančnej inštitúcie.

Negatívny vplyv na úroveň rizika predstavujú tie isté skutočnosti ako pri správcovských spoločnostiach. To znamená, že znižovaním úrovne výkonu opatrení CDD, najmä dôslednosti pri preverovaní pôvodu investovaných finančných prostriedkov, pri zisťovaní účelu obchodu / obchodného vzťahu a nedostatočného sledovania a vyhodnocovania znakov neobvyklosti priamo úmerne stúpa riziko legalizácie.

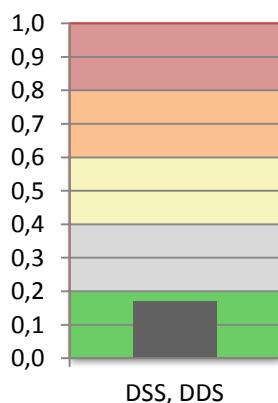
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor cenných papierov ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
1.	AML znalosti zamestnancov
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
3.	Úroveň tlaku trhu na súlad s AML/CFT štandardmi
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
6.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

C. DÔCHODKOVÉ SPRÁVCOVSKÉ SPOLOČNOSTI, DOPLNKOVÉ DÔCHODKOVÉ SPOLOČNOSTI (OBLASŤ DÔCHODKOVÉHO SPORENIA)

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými v oblasti dôchodkového sporenia bolo identifikované riziko legalizácie na nízkej úrovni - 0,17.

Pozitívny vplyv na úroveň rizika v súvislosti s pôsobením dôchodkových správcoských spoločností má najmä skutočnosť, že sporiteľ si prostredníctvom svojho zamestnávateľa odvádza zákonné odvody do Sociálnej poisťovne a tá tieto finančné prostriedky posiela na osobný účet sporiteľa do konkrétnej DSS. Klientmi subjektov pôsobiacich v uvedenej oblasti sú výhradne zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby registrované na území SR. V súvislosti s príspevkami na doplnkové dôchodkové sporenie prakticky v plnej miere absentujú hotovostné transakcie. Príspevky si sporiteľ zasiela na svoj účet prostredníctvom svojho zamestnávateľa a Sociálnej poisťovne. Významnou skutočnosťou zmierňujúcou mieru rizika využiť (zneužiť) produkty / služby na účely legalizácie poskytované zo strany subjektov pôsobiacich v oblasti dôchodkového sporenia je vznik nároku na vyplatenie „nasporených“ finančných prostriedkov. Tento nárok u klienta vzniká dosiahnutím určitého fyzického veku, kedy mu zároveň vzniká aj nárok na vyplácanie starobného dôchodku.

Na základe zistených skutočností je možné konštatovať, že systém dôchodkového sporenia v podmienkach SR vzhľadom na jeho vnútornú charakteristiku nepredstavuje efektívny systém legalizácie výnosov, resp. príjmov z trestnej činnosti. V zmysle AML/CFT zákona subjekty pôsobiace v oblasti dôchodkového sporenia majú zákonnú možnosť vykonávať opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v rozsahu identifikácie klienta a overenia identifikácie klienta.

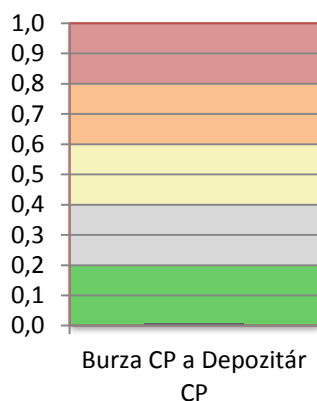
Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor cenných papierov ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
1.	AML znalosti zamestnancov
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
4.	Úroveň tlaku trhu na súlad s AML/CFT štandardmi
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
6.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

D. BURZA CENNÝCH PAPIEROV A CENTRÁLNY DEPOZITÁR

Na základe vyhodnocovania údajov a informácií získaných v súvislosti s aktivitami realizovanými burzou cenných papierov a centrálnym depozitárom bolo identifikované riziko legalizácie na nízkej úrovni - 0,02.

Vzhľadom na skutočnosť, že inštitúcie Burza cenných papierov SR a Centrálny depozitár SR vykonávajú svoju činnosť zásadne na členskom princípe, pričom členmi sú banky a pobočky zahraničných bánk, obchodníci s cennými papiermi, správcovské spoločnosti a iné finančné inštitúcie⁶⁸ riziko legalizácie nie je v tejto oblasti takmer prítomné.

Určenie priorít v činnosti príslušných orgánov:

Určenie priorít je základným predpokladom účinného zavedenia tzv. rizikovo-orientovaného prístupu v činnosti týchto orgánov s priamym dopadom na činnosť uvedených subjektov. Priorita bola určená na základe vyhodnotenia dopadu identifikovaných nedostatkov na činnosť týchto subjektov ako aj sektor cenných papierov ako celok najmä pre jeho význam, charakter a druhy aktivít (operácií) realizovaných v rámci tohto sektora.

Úroveň priority	Oblasť
1.	Efektívnosť dohľadu a kontrolných činností
1.	AML znalosti zamestnancov
3.	Dostupnosť a vynútiteľnosť trestných sankcií
4.	Úroveň tlaku trhu na súlad s AML/CFT štandardmi
5.	Dostupnosť a vynútiteľnosť administratívnych sankcií
6.	Efektívnosť monitorovania a ohlasovania NOO
7.	Dostupnosť a prístup k informáciám o KUV
8.	Dostupnosť nezávislých informačných zdrojov

⁶⁸ Uvedené subjekty vykonávajú svoju činnosť na základe licencie, resp. povolenia NBS a v zmysle AML/CFT zákona patria medzi povinné osoby

ČASŤ 3 - RIZIKO FINANCOVANIA TERORIZMU

Výsledkom procesu národného hodnotenia rizika je identifikácia celkovej úrovne **RIZIKA** financovania terorizmu v podmienkach SR na **STREDNE NÍZKEJ ÚROVNI** (ML).

Aby pracovná skupina na NHR mohla vysloviť záver o celkovej úrovni rizika financovania terorizmu, bolo potrebné určiť úroveň hrozieb a zraniteľnosti financovania terorizmu na národnej úrovni:

- celková úroveň **HROZBY** je **NÍZKA**
- celková úroveň **ZRANITEĽNOSTI** je **STREDNE NÍZKA**.

CELKOVÁ ÚROVEŇ RIZIKA FINANCOVANIA TERORIZMU

CELKOVÁ HROZBA	H	M	M	MH	H	H
	MH	M	M	MH	MH	H
	M	ML	M	M	MH	MH
	ML	ML	ML	M	M	M
	L	ML	ML	M	M	M
		L	ML	M	MH	H
		CELKOVÁ ZRANITEĽNOSŤ				

3.1. HROZBA TERORIZMU V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Za účelom primeranej identifikácie a hodnotenia elementov, ktoré pozitívne alebo negatívne ovplyvňujú konečnú úroveň rizika financovania terorizmu je ako primárny krok nevyhnutné stanoviť mieru hrozby terorizmu. Ide o faktor, ktorý determinuje činnosť príslušných orgánov⁶⁹ v oblasti boja proti terorizmu a financovania terorizmu.

DOMÁCE ZDROJE HROZBY TERORIZMU

SR sa vzhľadom na svoju geografickú polohu, rozlohu a počet obyvateľov zaraďuje medzi menšie krajiny, s miernym alebo menším vplyvom na svetovú ekonomiku, medzinárodnú politickú situáciu a globálne finančné systémy. Relatívne ustálená politická situácia, štandardné štátno-právne zriadenie a uplatňovanie zásad demokratického štátu, bez zaznamenaných pokusov o násilnú zmenu politických pomerov, pozitívny prístup k právam menšinového obyvateľstva zo strany jednotlivých zložiek verejnej správy nevytvára predpoklad pre výskyt, resp. vytváranie skupín obyvateľstva, ktoré by obzvlášť radikálnym alebo násilným spôsobom propagovali či presadzovali svoje nároky (napr. súvisiace so zásadnými zmenami vo fungovaní štátu).

Na základe výsledkov príslušných orgánov v oblasti získavania a vyhodnocovania poznatkov a informácií o možných alebo potenciálnych bezpečnostných hrozbách voči SR a jej občanom na území SR je možné hodnotiť, že celková hrozba teroristického útoku zo strany domácich aktérov bola v sledovanom období hodnotená ako „nízka“.

REGIONÁLNE ZDROJE HROZBY TERORIZMU

V súvislosti s geografickou polohou SR je možné konštatovať, že susediace krajiny nepredstavujú regionálnu, resp. globálnu hrozbu islamistického alebo neislamistického terorizmu⁷⁰. Tieto krajiny nie je možné pokladať za vysokorizikové krajiny, resp. krajiny, ktoré by mali závažné nedostatky v režime boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu a boli by zaradené na príslušný zoznam Finančnej akčnej skupiny - FATF. Štyri z piatich krajín susediacich so SR, konkrétne Česká republika, Poľsko, Maďarsko a Rakúsko sú štandardné krajiny EÚ, plniace všetky úlohy a podmienky členstva v uvedenom integračnom zoskupení, najmä s ohľadom na implementáciu a transpozíciu právnych aktov EÚ do národného legislatívneho rámca. Napriek uvedeným skutočnostiam potenciálnu bezpečnostnú hrozbu predstavujú moslimské komunity v Rakúsku (a v Nemecku), v ktorých v poslednom období získavajú čoraz väčší vplyv salafisti a spolu s určitými mešitami môžu slúžiť ako zdroj radikalizácie pre moslimov, ako aj konvertitov. Vzhľadom na skutočnosť, že SR je súčasťou Schengenského priestoru, hrozbu môže predstavovať aj voľný pohyb

⁶⁹ Výraznou mierou sa na boji proti terorizmu a najmä financovaniu terorizmu podieľajú a) finančná spravodajská jednotka NAKA P PZ, b) národná protiteroristická jednotka NAKA P PZ, c) Slovenská informačná služba, d) Vojenské spravodajstvo, a e) Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR

⁷⁰ Do tejto skupiny zahrňujeme etnicko-nacionalistický a separatistický terorizmus, ľavicový a anarchistický terorizmus a pravicový terorizmus.

radikálnych imámov tam pôsobiacich, ktorý im vytvára možnosť radikalizovať občanov SR v bezprostrednej blízkosti hraníc, ako aj v rámci SR. Potenciálnou hrozbou sú aj osobné väzby niektorých členov moslimskej komunity pôsobiacej na území SR a Rakúska. Piatou krajinou, susediacou so SR je Ukrajina, kde momentálne prebieha vojenský ozbrojený konflikt. V tejto súvislosti sa za hrozbu považujú osoby, ktoré opustili územie SR s cieľom v rôznej miere participovať na nebojovej alebo bojovej činnosti v tomto priestore. Okrem toho riziko môžu predstavovať aj ukrajinskí občania (vrátane občanov iných krajín) snažiaci sa opustením Ukrajiny vyhnúť sa zodpovednosti za spáchanie vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti v prebiehajúcom konflikte.

Na základe výsledkov príslušných orgánov v oblasti získavania a vyhodnocovania poznatkov a informácií o možných alebo potenciálnych bezpečnostných hrozbách voči SR a jej občanom na území SR je možné hodnotiť, **že celková hrozba teroristického útoku zo strany regionálnych aktérov bola v sledovanom období hodnotená ako „nízka“.**

GLOBÁLNE ZDROJE HROZBY TERORIZMU

SR sa ako člen EÚ a Severoatlantickej aliancie (NATO) v rámci svojich možností aktívne podieľa na celosvetovom boji proti terorizmu a je súčasťou tzv. protiteroristickej koalície na Blízkom východe. Verejné vystúpenia najvyšších vládnych predstaviteľov SR, prijímanie legislatívnych a organizačných opatrení na národnej úrovni za účelom podpory medzinárodnej snahy o potlačenie prejavov terorizmu, sprísnenie trestov pre osoby páchajúce teroristické akty, priama účasť na vojenských a iných operáciách, výkon medzinárodných sankcií v tejto oblasti umožňujú a „uľahčujú“ označenie SR ako jedného z nepriateľov moslimov a teda potenciálny cieľ hrozby teroristického činu, resp. terorizmu ako takého. V hodnotenom období neboli zaznamenané priame hrozby zo strany globálne pôsobiacich islamistických teroristických skupín alebo neislamistických teroristických skupín. Rovnako neboli zaznamenané ani priame hrozby zo strany zahraničných bojovníkov alebo osamelých vlkov. V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že v priebehu posledných rokov sa miera sofistikovanosti teroristických útokov v krajinách patriacich do protiteroristickej koalície znížila, s čím priamo súvisí aj znižovanie nákladov na realizáciu teroristických útokov. Najaktuálnejšou otázkou z hľadiska hrozby terorizmu v podmienkach SR je utečenecká kríza. Zložitá ekonomická, politická, sociálna a bezpečnostná situácia v krajinách Afriky a Blízkeho východu zapríčinila masový presun miestneho obyvateľstva na územie krajín EÚ. Vzhľadom na okolnosti vstupu migrantov na územie EÚ, t.j. násilné a nelegálne prekračovanie hraníc, využívanie prevádzáčov, absencia dokladov totožnosti, odmietnutie poskytnutia informácií o totožnosti, časté využívanie falošných cestovných dokladov a dokladov totožnosti a odmietanie vykonať úkony smerujúce k registrácii osoby je možné konštatovať, že **najvýraznejšou bezpečnostnou hrozbou je prienik rizikových osôb do Európskej únie, sekundárna radikalizácia a nezáujem o integráciu formou prijatia, resp. akceptovania pravidiel správania sa a kultúrnych zvyklostí majoritnej spoločnosti zo strany migrantov.**

Na základe výsledkov príslušných orgánov v oblasti získavania a vyhodnocovania poznatkov a informácií o možných alebo potenciálnych bezpečnostných hrozbách voči Slovenskej republike a jej občanom na území Slovenskej republiky je možné hodnotiť, že

celková hrozba teroristického útoku zo strany globálne pôsobiacich aktérov bola v sledovanom období hodnotená ako „stredne nízka“.

TRANZIT AKO ZDROJ HROZBY TERORIZMU

V hodnotenom období aj napriek dôslednému monitoringu zo strany spravodajských služieb neboli zaznamenané prípady využívania územia SR ako tranzitnej krajiny zo strany islamistických, neislamistických teroristických skupín, ani nimi inšpirovaných osamelých vlkov alebo zahraničných bojovníkov. Územím SR taktiež neprechádza žiadna trasa využívaná zahraničnými teroristickými bojovníkmi pre cestovanie do konfliktných oblastí Sýrie a Iraku. Boli však zaznamenané menej sofistikované pokusy o prechod cez územie EÚ s využitím územia SR na cesty do konfliktných oblastí Sýrie a Iraku.

Na základe výsledkov príslušných orgánov v oblasti získavania a vyhodnocovania poznatkov a informácií o možných alebo potenciálnych bezpečnostných hrozbách voči Slovenskej republike a jej občanom na území SR je možné hodnotiť, že **celková hrozba vyplývajúca z tranzitu potenciálnych páchatelov teroristických trestných činov bola v sledovanom období hodnotená ako „nízka“.**

Celkové hodnotenie hrozby terorizmu na území Slovenskej republiky

Na základe vyššie uvedených skutočností, opatrení (protiopatrení) prijímaných zo strany príslušných orgánov, kvality legislatívy v oblasti uplatňovania operatívnych ako aj procesných úkonov, úrovne národnej a medzinárodnej spolupráce a v neposlednom rade vzhľadom na geografickú polohu SR je možné konštatovať, že celková úroveň teroristickej hrozby voči SR je **N Í Z K A**.

3.2. HODNOTENIE RIZIKA FINANCOVANIA TERORIZMU

Celková úroveň hrozby financovania terorizmu v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na **NÍZKEJ** úrovni.

Celková úroveň zraniteľnosti financovania terorizmu v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na **STREDNE NÍZKEJ** úrovni.

Výsledná úroveň rizika financovania terorizmu v podmienkach SR je na **STREDNE NÍZKEJ** úrovni.

3.2.1. HROZBA FINANCOVANIA TERORIZMU

Celková úroveň hrozby financovania terorizmu v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na **NÍZKEJ** úrovni.

V hodnotenom období nebol na území Slovenskej republiky, resp. v súvislosti so Slovenskou republikou zaznamenaný žiadny prípad financovania terorizmu, t.j. nebolo vedené trestné stíhanie zo strany slovenských orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s financovaním terorizmu. Aj v rámci preverovania podozrení z prípadov terorizmu sa nepotvrdili prvky jeho financovania v zmysle požiadaviek štandardov FATF.

ODHAĽOVANIE A PREVEROVANIE FINANCOVANIA TERORIZMU

a) hrozba zneužitia produktov a služieb finančného trhu

Plnenie ohlasovacej povinnosti zo strany povinných osôb pôsobiacich na území SR v súvislosti s podozrením na FT je možné do určitej miery považovať za defenzívne.

Najčastejšie využívaným sektorom finančného trhu na prevod finančných prostriedkov potenciálne určených na financovanie terorizmu boli **banky a pobočky zahraničných bánk pôsobiacich na území SR**.

Zovšeobecnením informácií vyplývajúcich z prijatých hlásení o neobvyklých obchodných operáciách je možné konštatovať, že obchody a obchodné vzťahy sú z hľadiska FT monitorované dôsledne. S osobitným dôrazom sa preskúmajú obchody subjektov, ktoré by mohli mať súvis s krajinami predstavujúcimi riziko islamistického a neislamistického terorizmu. Sankčný režim EÚ a OSN je dôsledne dodržiavaný.

Príkladom obozretnosti bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na území SR, sú prípady, kedy banky odmietajú vykonať obchod, ak klient dostatočným spôsobom nepreukázal oprávnený nárok na pripísanie finančných prostriedkov na účet, prípadne banka objavila nezrovnalosti medzi identifikačnými dokladmi klienta a predloženými dokumentmi. Osobitnou kategóriou takéhoto druhu bolo použitie falošných, resp. sfaľšovaných identifikačných dokladov (najmä zahraničných). Výraznejšiemu zneužitiu takýchto dokladov a potenciálnej zraniteľnosti z hľadiska financovania terorizmu bráni dostupnosť spoľahlivej identifikačnej infraštruktúry. SR má v súčasnosti veľmi dobrý a bezpečný národný identifikačný systém. Negatívny dopad na zraniteľnosť môže mať mierne rastúci trend vo

využívaní falošnej identity, t.j. použitie pravých identifikačných dokladov v spojitosti s falošnou identitou neznámej osoby na základe podobnosti oboch osôb (tzv. look-a-like).

Približne jednu tretinu všetkých hlásení o NOO tvorili hlásenia, v ktoré obsahovali informáciu o odmietnutí uzavretia obchodného vzťahu, odmietnutia vykonania obchodu alebo o zrušení obchodného vzťahu z dôvodu internej politiky bánk („per internal policy“). Z poskytnutých informácií vyplýval záujem osôb pochádzajúcich z rizikových oblastí o založenie osobných, resp. podnikateľských bankových účtov, či žiadosti o poskytnutie rôznych ďalších služieb, najmä pôžičiek a hypoték. V niektorých prípadoch banka a pobočka zahraničnej banky pôsobiaca na území SR následne po odmietnutí poskytnutia služby pristúpila aj k ukončeniu obchodného vzťahu.

Rozborom jednotlivých hlásení o NOO prijatých počas hodnoteného obdobia s ohľadom na zistenia a výsledky analytickej činnosti ďalších zainteresovaných subjektov boli identifikované nasledovné trendy:

- prevody finančných prostriedkov z islamských krajín, ktoré boli následne vybraté v hotovosti a podľa informácií poskytnutých zo strany klienta boli určené na podnikateľské účely, resp. na úhradu platieb za tovar alebo služby, nákup nehnuteľností, či na priamu osobnú spotrebu,
- prevody finančných prostriedkov z off-shore krajín v prospech osôb žijúcich na území SR a ich následné výbery v hotovosti,
- účelové vklady finančných prostriedkov v hotovosti na osobné bankové účty, pričom fyzická osoba si následne požiada o výpis z účtu a vložené finančné prostriedky ihneď vyberie.

Vzhľadom na takto vysokú mieru obozretnosti týchto inštitúcií je miera zraniteľnosti bankového systému relatívne nízka.

Druhým najvyužívanejším sektorom finančného trhu boli **zahraničné platobné inštitúcie** poskytujúce svoje produkty a služby v oblasti prevodu hotovosti.

Rozborom jednotlivých hlásení o NOO prijatých počas hodnoteného obdobia s ohľadom na zistenia a výsledky analytickej činnosti ďalších zainteresovaných subjektov boli identifikované nasledovné trendy:

- v súvislosti s pôsobením zahraničných platobných inštitúcií na území SR bolo zistené, že v hodnotenom období boli uvedené inštitúcie využívané na prevody finančných prostriedkov rádovo v stovkách EUR do vysokorizikových krajín ako Kongo, Benin, Togo, Ghana, Uganda a Stredoafriická republika,
- transakcie boli označované ako „pomoc priateľom“. Pri uvedených krajinách môže vzniknúť (nemožno vylúčiť) podozrenie, že takto prevedené finančné prostriedky by mohli byť následne pašované v hotovosti do ďalších krajín za účelom podpory a financovania terorizmu a teroristických skupín.

b) hrozba neefektívnosti finančných spravodajských informácií / spravodajských informácií

V súvislosti s prípadmi financovania terorizmu, ktoré boli preverované všetkými zákonnými metódami a prostriedkami na základe

- a) informácií získaných plnením ohlasovacej povinnosti, ktoré FIU prijala v súvislosti s podozrením na financovanie terorizmu, a ktoré boli po preverení ďalej odstúpené odboru boja proti terorizmu,
- b) poznatkov získaných spravodajskými službami a odborom boja proti terorizmu svojou vlastnou činnosťou,

nebolo začaté trestné stíhanie, keďže všetky zrealizované hotovostné alebo bezhotovostné operácie mali reálny ekonomický a zákonný účel.

Rovnako nebol zaznamenaný prípad, v rámci ktorého by boli akoukoľvek trestnou činnosťou, vrátane organizovanej, generované finančné prostriedky určené na financovanie terorizmu.

Príslušníci odboru boja proti terorizmu sú v zmysle zákona o Policajnom zbore oprávnení získavať od bánk a pobočiek zahraničných bánk správy o ich klientoch aj napriek skutočnosti, že takéto správy sú predmetom bankového tajomstva. Rovnako sú oprávnení používať informačno-technické prostriedky a prostriedky operatívno-pátracej činnosti.

V súvislosti s činnosťou príslušníkov SIS a VS v oblasti boja proti financovaniu a podpore terorizmu môžu využívať zákonné oprávnenia, medzi ktoré patria najmä informačno-technické prostriedky a informačno-operatívne prostriedky.

c) hrozba nedôsledného výkonu medzinárodných sankcií

V súvislosti so sankčným režimom EÚ a OSN je nutné podotknúť, že banky a pobočky zahraničných bánk pôsobiace na území SR dôsledne dodržiavali zákonom stanovenú povinnosť požiadať príslušný ÚOŠS o vydanie povolenia na prevod finančných prostriedkov do / z Iránu (Nariadenie Rady EÚ č. 267/2012 a č. 1263/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu). V tomto prípade bolo MF SR príslušné na zabezpečenie úradného postupu vydávania povolenia na prevod finančných prostriedkov po súhlasnom vyjadrení iných štátnych orgánov uvedených v príslušnom ustanovení zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií. Na základe dostupných informácií neboli zistené žiadne porušenia zo strany bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na území SR a je možné konštatovať, že v oblasti výkonu medzinárodných sankcií je spolupráca na úrovni verejný sektor ↔ verejný sektor a verejný sektor ↔ súkromný sektor nadštandardná. Banky a pobočky zahraničných bánk pôsobiacich na území SR si v každom z prípadov, kedy žiadali MF SR o vydanie povolenia na prevod finančných prostriedkov zároveň splnili ohlasovaciu povinnosť a ďalšie povinnosti vyplývajúce z AML/CFT zákona. Nevyskytol sa ani jeden prípad (neboli zistené také skutočnosti, ktoré by oprávňovali) potreby navrhnúť zaradenie osoby či už domácej alebo zahraničnej na sankčný zoznam.

d) hrozba zneužitia neziskových organizácií a verejných zbierok

V súvislosti s celosvetovo zaznamenaným trendom zneužívania verejne prospešného a humanitárneho účelu zriaďovania a činnosti neziskových organizácií a organizovania verejných zbierok na financovanie terorizmu boli v hodnotenom období vyhodnocované

finančné a nefinančné aktivity neziskových organizácií pôsobiacich na území SR. Išlo o neziskové organizácie (vrátane verejných zbierok), ktorých potenciál na zneužitie na podporu a financovanie terorizmu bol najvyšší. Z výsledkov vyplynulo, že získané finančné prostriedky boli využité na pokrytie nákladov spojených s praktizovaním viery a náboženských obradov, propagáciou, či poskytovaním nevyhnutnej humanitárnej pomoci, vrátane potravín, liekov a materiálneho vybavenia. V žiadnom prípade nebolo zistené podozrenie z financovania terorizmu, keďže nebol zneužitý účel poskytovaných finančných prostriedkov, resp. pomoci. Preverovanie účelového použitia bolo overované bez výraznejších odchýlok s dopadom na hodnotenú oblasť.

KONTROLA PREPRAVY HOTOVOSTI

V hodnotenom období bolo zaznamenaných spolu 320 ohlásení o preprave hotovosti na príslušných hraničných prechodoch, ročne v priemere 64 colných deklarácií. Na medzinárodných letiskách bolo v hodnotenom období podaných celkovo 37 colných deklarácií. Najviac deklarácií podávajú občania Ukrajiny, Ruskej federácie, Maďarska a SR.

Možnosti prepravy hotovosti z / do tretích krajín v podmienkach Slovenskej republiky:

- 3 cestné hraničné prechody – SR/Ukrajina,
- 2 železničné prechody – SR/Ukrajina,
- 3 medzinárodné letiská schengenského typu.

Na základe vyhodnotenia a zovšeobecnenia informácií uvedených v tzv. jednotných colných formulároch boli zaznamenané nasledovné trendy v preprave hotovosti z / na územie SR (EÚ):

a) finančné prostriedky na vstupe do EÚ:

- nákup dopravných prostriedkov (osobných a nákladných) na území Poľska, Nemecka, Talianska a SR,
- nákup tovaru, strojných zariadení, nehnuteľností;
- vklady na účty;
- osobná spotreba (dovolenka);
- finančné prostriedky určené na podnikateľskú činnosť.

b) finančné prostriedky na výstupe z EÚ:

- charitatívna pomoc na území Ukrajiny,
- záloha pre vojenský kontingent,
- zostatok (výdavok) pri nákupe dopravných prostriedkov, strojných zariadení a tovaru.

V hodnotenom období príslušné colné orgány udelili dve blokové pokuty za neohlásenie prepravy hotovosti, ktorá bola následne zistená prehliadkou batožiny. V jednom prípade cestujúci priznal prepravu hotovosti na základe žiadosti príslušníka colnej správy.

Zvýšené riziko pri preprave hotovosti je možné predpokladať v súvislosti s prepravou cenných papierov na doručiteľa, šperkov, drahých kovov a drahých kameňov a výrobkov z nich a tovarov vysokej hodnoty, ktorú vzhľadom na svoju podstatu predstavujú ľahko likvidný uchovávateľ hodnoty. Rovnako zvýšené riziko je možné predpokladať tiež pri nákladnej preprave (cargo), poštových zásielkach a prípadne pri preprave finančných

prostriedkov v hotovosti vo výške 10.000,- EUR, ktoré môžu byť rozdelené medzi jednotlivých pasažierov (spolucestujúcich).

Príslušné colné orgány majú zavedené primerané a efektívne preventívne a profylaktické oparenia v oblasti kontroly prepravy hotovosti. Počas hodnoteného obdobia bol zavedený jednotný ohlasovací formulár, zintenzívnila sa vzdelávacia činnosť a tréningové aktivity colníkov, zvyšovanie povedomia medzi verejnosťou prostredníctvom informačných brožúr a materiálov na medzinárodných letiskách. Významným preventívnym nástrojom bolo zaradenie špeciálne vycvičeného služobného psa na vyhľadávanie bankoviek (finančných prostriedkov v hotovosti). Rovnako sa zintenzívnila vzájomná spolupráca medzi príslušnými colnými orgánmi a FSJ, ako aj samotná činnosť vybraných príslušníkov FSJ pri preverovaní colných deklarácií. Informácie z prijatých ohlásení o preprave peňažných prostriedkov v hotovosti sú preverené v rámci výkonu činností FSJ a na základe výsledkov analýzy sú odstúpené príslušným orgánom v SR alebo partnerským službám FSJ v zahraničí, alebo sú vložené do internej databázy FSJ pre ďalšie služobné využitie.

Napriek skutočnosti, že z globálneho hľadiska predstavuje preprava finančných prostriedkov v hotovosti určených na financovanie terorizmu významnú hrozbu, vzhľadom na jednotlivé determinanty kontroly prepravy hotovosti v podmienkach SR je možné konštatovať, že úroveň hrozby je v tejto oblasti nízka. Toto konštatovanie je možné podporiť nasledovnými skutočnosťami:

- cestujúci neprepravujú finančné prostriedky v hotovosti v hodnote nad 10.000,- EUR,
- letiská prevádzkované na území SR zabezpečujú vybavovanie menšieho množstva letov do tretích krajín,
- SR je štandardná členská krajina EÚ poskytujúca štandardné bankové služby (vrátane hustej siete bankomatov (ATMs) umožňujúcej výber hotovosti v lokálnej mene),
- pobyt na území SR si nevyžaduje značné množstvo finančných prostriedkov na úhradu nevyhnutných nákladov spojených s pobytom na území SR a výškou spotrebiteľských cien za poskytované služby a tovary.

HROZBA ZNEUŽITIA VIRTUÁLNYCH MIEN NA ÚČELY FINANCOVANIA TERORIZMU

V hodnotenom období bolo využívanie virtuálnej meny v podmienkach SR vecou zvyšovania renomé dotknutého subjektu, resp. získania istej skúsenosti. Spravodajské služby v rámci výkonu svojich úloh nezaznamenali žiadne prípady zneužitia virtuálnych mien na financovanie terorizmu. Rovnako povinné osoby pri preverovaní obchodných operácií súvisiacich s nákupom a predajom virtuálnych mien nezaznamenali žiadne podozrenie z financovania terorizmu. Z tohto dôvodu hrozba z pohľadu financovania terorizmu sa javí ako nízka.

S ohľadom na ďalší vývoj v oblasti alternatívnych platobných systémov, ktoré sú spravidla mimo výkonu kompetencií štátnych orgánov a inštitúcií v oblasti ich regulácie (udeľovania licencií, resp. registrácie), dohľadu a kontroly je potrebné zintenzívniť spoluprácu a výmenu informácií a skúseností príslušných orgánov a venovať jej zvýšenú pozornosť.

NEIDENTIFIKOVANÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY POTENCIÁLNE URČENÉ NA FINANCOVANIE TERORIZMU

V súvislosti s problematikou odhadu množstva finančných prostriedkov, ktoré by mohli byť určené na financovanie a podporu islamistického alebo neislamistického terorizmu je možné konštatovať, že v aktuálnych podmienkach nie je možné ich množstvo presne kvantifikovať.

Uvedené tvrdenie je možné podložiť viacerými skutočnosťami, najmä však:

- miery hrozby terorizmu a mierou hrozby financovania terorizmu s ohľadom na geopolitickú situáciu v krajine a v regióne,
- v hodnotenom období sa v SR nikto nevenoval otázke financovania terorizmu na teoretickej, resp. vedeckej báze, hoci otázke terorizmu sa vo všeobecnej rovine venuje viacero autorov publikácií, či študentov v rámci vysokoškolského a univerzitného štúdia,
- v hodnotenom období neboli spracované štúdie ekonomického, sociálneho dopadu financovania terorizmu na spoločnosť a národné hospodárstvo,
- na území SR neboli zaznamenané žiadne neformálne bankové systémy, resp. neformálne platobné systémy (napr. hawala),
- vysoká miera obozretnosti povinných osôb a defenzívne plnenie ohlasovacej povinnosti.

Hlavnými dôvodmi absencie vedeckých, resp. teoretických poznatkov v oblasti financovania terorizmu je najmä nedostatok vstupných údajov s ohľadom na ich presnosť a relevanciu, nakoľko ich podstatu v zásade tvoria informácie spravodajského charakteru, informácie podliehajúce bankovému tajomstvu. Celkovo problematika financovania terorizmu je senzitívne ponímaná z hľadiska sprístupňovania dát a informácií zo strany predstaviteľov verejného sektora, najmä spravodajských služieb, FIU a vybraných útvarov Policajného zboru.

3.2.2. ZRANITEĽNOSŤ FINANCOVANIA TERORIZMU

Celková úroveň zraniteľnosti financovania terorizmu v podmienkach SR bola na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a dát určená na **STREDNE NÍZKEJ** úrovni.

KVALITA LEGISLATÍVY

Zákon č. 300/2005 Z.z Trestný zákon

Aktuálna právna úprava zahŕňa nasledovné skutkové podstaty týkajúce sa jednotlivých aspektov problematiky terorizmu a financovania terorizmu:

- § 419 Terorizmus a niektoré formy účasti na terorizme,
- § 297 Založenie, zosnovanie a podporovanie teroristickej skupiny,
- § 419a Účasť na bojovej činnosti organizovanej ozbrojenej skupiny na území iného štátu (tento inštitút je možné využiť v osobitných prípadoch a za zvlášť vymedzených dôkazných a procesných okolností, sledujúc pri tom účel a zmysel trestno-právnych sankcií).

Na doplnenie je potrebné uviesť tiež zavedený osobitný kvalifikačný pojem § 140b Trestné činy terorizmu, za ktoré v zmysle zákonnej definície považujeme trestný čin podľa § 297 založenie, zosnovanie a podporovanie teroristickej skupiny, trestný čin podľa § 419 terorizmus a niektorých foriem účasti na terorizme, zločin spáchaný členom teroristickej skupiny a zločin spáchaný z osobitného motívu podľa § 140 písm. e)⁷¹.

Slabé stránky:

- problematika financovania terorizmu nebola v rámci Trestného zákona vyriešená uspokojujúcim spôsobom a vo viacerých bodoch nespĺňala medzinárodné štandardy v tejto oblasti, a to najmä vo vzťahu k financovaniu tzv. každodenných potrieb individuálneho teroristu⁷²,
- rovnako nezohľadňuje všetky medzinárodné záväzky Slovenskej republiky v dotknutej oblasti, najmä viaceré medzinárodné dohovory ako napr. Dohovor Rady Európy o boji proti terorizmu, vrátane jeho dodatkového protokolu.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: stredne nízka

Zákon č. 297/2008 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

slabé stránky:

⁷¹ § 140 písm. e) spáchanie trestného činu v úmysle spáchať trestný čin terorizmu a niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419 Trestného zákona

⁷² Nedostatok bol po opakovaných výhradách zo strany odborníkov a expertov Výboru Rady Európy MONEYVAL odstránený novelou č. 397/2015 zo dňa 13.11.2015, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.01.2016, a čiastočne napravila nežiaduci stav - § 419 Terorizmus a niektoré formy účasti na terorizme. Zároveň hodnotiaci tím vzal na vedomie prebiehajúce práce na novelizácii Trestného zákona v súvislosti s transpozíciou Smernice EP a Rady (EÚ) č. 2017/541 z 15. Marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorá uvedené nedostatky komplexne rieši

- nedostatočná definícia financovania terorizmu (každodenné potreby individuálneho teroristu) čo môže mať negatívny vplyv na ohlasovaciu povinnosť
- krátka doba zdržania neobvyklej obchodnej operácie,
- absencia ustanovenia (oprávnenia) FIU požiadať o zdržanie neobvyklej obchodnej operácie na základe žiadosti zahraničnej FIU,
- uplatňovanie opatrení zvýšenej starostlivosti (EDD) voči vysokorizikovým krajinám,
- absencia zákonnej povinnosti viesť štatistické údaje týkajúce sa financovania terorizmu.

Napriek uvedeným nedostatkom, najmä v súvislosti s nedostatočnou definíciou financovania terorizmu a možným vplyvom na ohlasovaciu povinnosť, analýzou prijatých hlásení o neobvyklých obchodných operáciách neboli zaznamenané žiadne výrazné nedostatky v súvislosti s financovaním terorizmu. Banky a pobočky zahraničných bánk, vrátane platobných inštitúcií veľmi výrazným a obozretným spôsobom preverujú obchodné operácie, ktoré by mohli mať akúkoľvek spojitosť s terorizmom, financovaním terorizmu, ako aj medzinárodnými sankciami v tejto oblasti. Rovnako štatistické údaje týkajúce sa financovania terorizmu boli napriek absencii zákonnej povinnosti ich vedenia v AML/CFT zákone zhromažďované a každoročne uverejňované vo výročnej správe FIU.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: stredne nízka

Zákon č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti

Slabé stránky:

- 2 rozdielne hodnoty pre hotovostné transakcie realizované medzi F.O. navzájom (15.000,- EUR) a medzi F.O./P.O. resp. P.O./P.O. (5.000,- EUR),
- nebolo vykonané hodnotenie dopadu zavedenia obmedzenia platieb v hotovosti na mieru ekonomickej trestnej činnosti,
- nebolo vykonané hodnotenie primeranosti uplatniteľných sankcií a miera odradzujúceho efektu sankcií,
- nedostatočná publicita a informovanosť F.O. a P.O.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: nízky

Zákon č. 199/2004 Z.z. Colný zákon v znení neskorších predpisov

Slabé stránky:

- preverovanie hotovosti nepokrýva cargo (nákladnú prepravu) a poštové zásielky,
- neexistencia uchovávaní informácií v centrálnej elektronickej evidencii,
- nejasné kompetencie colných orgánov pri preverovaní pôvodu finančných prostriedkov, pri dočasnom zadržaní hotovosti,
- absencia užšej spolupráce medzi FIU a colnými orgánmi v súvislosti s kontrolou prepravovanej hotovosti.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: stredne nízka

Metodické usmernenie NBS pre banky a pobočky zahraničných bánk, obchodníkov s CP, poisťovne, platobné inštitúcie

Slabé stránky:

- dodržiavanie MU nie je zo strany NBS vynútiteľné, resp. nedodržanie nie je sankcionovateľné,
- nie sú obsiahnuté všetky zmeny v súvislosti s AML/CFT zákonom,
- nedostatočná úprava financovania terorizmu, zameranie len na výkon medzinárodných sankcií v oblasti zmrazovania FP a aktív teroristov.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: nízky

Právna úprava týkajúca sa činnosti a úloh spravodajských služieb

- vzhľadom na absenciu konkrétnych úloh SIS v **zákone č. 46/1993 Z.z. o SIS** ohľadne financovania terorizmu a iných aspektov súvisiacich s terorizmom, bola v roku 2015 pripravená novela uvedeného zákona (s účinnosťou od 01.01.2016), ktorá rozšírila úlohy SIS o získavanie, sústreďovanie a vyhodnocovanie informácií o terorizme, vrátane informácií o účasti na terorizme, jeho financovaní alebo podporovaní, o politickom a náboženskom extrémizme, o extrémizme prejavujúcom sa násilným spôsobom a o škodlivom sektárskom zoskupení, o aktivitách a ohrozeniach v kybernetickom priestore, ak ohrozujú bezpečnosť štátu a o nelegálnej medzinárodnej preprave osôb a migrácii osôb. Výraznou zmenou v zákone je tiež zavedenie povinnosti pre právnické osoby a fyzické osoby, ktoré prevádzkujú webové sídlo alebo poskytujú doménové meno. Na základe príkazu súdu vydaného na základe žiadosti SIS je možné zamedziť prevádzke webového sídla alebo prístupu na doménové meno, ak prevádzkou takéhoto webového sídla alebo doménového mena dochádza k šíreniu myšlienok podporujúcich alebo propagujúcich terorizmus, politický alebo náboženský extrémizmus, extrémizmus prejavujúci sa násilným spôsobom alebo škodlivé sektárske zoskupenia. Ide o jeden z najdôležitejších preventívnych nástrojov v boji proti šíreniu terorizmu v kybernetickom priestore.

- od 01.01.2016 je v účinnosti novelizácia **zákona č. 198/1994 Z.z. o Vojenskom spravodajstve**, ktorá explicitne rozšírila rozsah pôsobnosti Vojenského spravodajstva v súvislosti so získavaním, sústreďovaním a vyhodnocovaním informácií týkajúcich sa terorizmu a jeho financovania alebo podporovania. Táto novelizácia bola pripravená počas roka 2015.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: nízky

Právna úprava týkajúca sa výkonu medzinárodných sankcií

Zákon 126/2011 Z.z. o výkone medzinárodných sankcií nespĺňa atribúty dostatočnej legislatívy v oblasti boja proti financovaniu terorizmu. V zákone absentuje administratívne zaistovanie – postupy pre zaistenie finančných prostriedkov a majetku sankcionovaných osôb. Ďalej nedostatočne ustanovuje presný rozsah právomocí a povinností príslušných orgánov štátnej správy v oblasti administratívneho zaistovania finančných prostriedkov a majetku sankcionovaných osôb. Absentuje tu presne definovaný okruh osôb zodpovedných za vykonávanie medzinárodných sankcií a zodpovedné orgány štátnej správy, ako aj ich činnosť, povinnosti a právomoci. Je tu nejednoznačne rozložená zodpovednosť štátnych orgánov pri výkone medzinárodných sankcií. Súčasne absentuje proces identifikácie fyzických

a právnických osôb ohrozujúcich medzinárodný mier, bezpečnosť a základné ľudské práva a spôsob ich zaradenia a vyradenia na/zo zoznamu sankcionovaných osôb.⁷³

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: stredný

Právna úprava združení majetku

Základné právne predpisy upravujúce vznik a činnosť združení majetku:

a) zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby⁷⁴ v znení neskorších predpisov.

Za účelom dosiahnutia čo najvyššej možnej miery transparentnosti v súvislosti s využívaním finančných prostriedkov na úlohy a činnosť neziskových organizácií sú tieto povinné viesť účtovníctvo a vypracovávať ročnú účtovnú závierku. V osobitných prípadoch je povinnosť aby ročnú účtovnú závierku overil audítor. V účtovníctve majú povinnosť viesť oddelene výnosy a náklady spojené so všeobecne prospešnými službami a výnosy a náklady spojené s podnikateľskou činnosťou. Ročná účtovná závierka overená audítorom sa zverejňuje v Obchodnom vestníku.

Neziskové organizácie sú zároveň povinné vypracovať výročnú správu, ktorá obsahuje prehľad činností vykonávaných v kalendárnom roku s uvedením vzťahu k účelu založenia neziskovej organizácie, ročnú účtovnú závierku a zhodnotenie základných údajov v nej obsiahnutých, prehľad o peňažných príjmoch a výdavkoch, prehľad rozsahu príjmov v členení podľa zdrojov, stav a pohyb majetku a záväzkov neziskovej organizácie, a ďalšie.

b) zákon č. 34/2002 Z.z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov,

Za účelom dosiahnutia čo najvyššej možnej miery transparentnosti v súvislosti s využívaním finančných prostriedkov na úlohy a činnosť nadácií sú tieto povinné viesť účtovníctvo a vypracovávať ročnú účtovnú závierku. V osobitných prípadoch je povinnosť aby ročnú účtovnú závierku overil audítor.

Nadácie sú povinné vypracovať výročnú správu, ktorá je verejne prístupná. Táto obsahuje, okrem iného, prehľad vykonávaných činností, prehľad príjmov podľa zdrojov a ich pôvodu, prehľad o darcoch, prehľad o fyzických a právnických osobách, ktorým nadácia poskytla finančné prostriedky a spôsob akým boli použité, výdavky podľa jednotlivých druhov činností a ďalšie.

⁷³ Uvedený zákon bol účinný v hodnotenom období. Dňa 15. novembra 2016 nadobudol účinnosť nový zákon č. 289/2016 Z.z. o vykonávaní medzinárodných sankcií, ktorý vo veľkej miere odstránil všetky identifikované nedostatky súvisiace s implementáciou medzinárodných štandardov FATF.

⁷⁴ Všeobecne prospešné služby: poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť, tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt, ochrana ľudských práv a základných slobôd, vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry, výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva, služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti, zabezpečovania bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu.

c) zákon č. 147/1997 Z.z. o neinvestičných fondoch a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Za účelom dosiahnutia čo najvyššej možnej miery transparentnosti v súvislosti s využívaním finančných prostriedkov na úlohy a činnosť neinvestičných fondov sú tieto povinné viesť účtovníctvo a vypracovávať ročnú účtovnú závierku. V osobitných prípadoch je povinnosť aby ročnú účtovnú závierku overil audítor.

Neinvestičné fondy sú povinné vypracovať výročnú správu, ktorá je verejne prístupná. Táto obsahuje, okrem iného, prehľad vykonávaných činností, prehľad darov a príspevkov, prehľad príjmov podľa zdrojov a ich pôvodu, výdavky podľa jednotlivých druhov činností a ďalšie.

d) zákon č. 162/2014 Z.z. o verejných zbierkach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Za účelom dosiahnutia čo najvyššej možnej miery transparentnosti v súvislosti s vykonávaním verejných zbierok sú dotknuté subjekty povinné predložiť a zverejniť nasledovné dokumenty:

- predbežnú správu zbierky obsahujúcu prehľad vykonávania zbierky, prehľad hrubého výnosu podľa spôsobov vykonávania zbierky a bankové výpisy z osobitného účtu,
- záverečnú správu zbierky obsahujúcu prehľad nákladov zbierky a prehľad a doklady použitia čistého výnosu zbierky na jej účel.

Účel verejnej zbierky jasne definuje uvedený zákon, ide o všeobecne prospešný účel⁷⁵ alebo na individuálne určenú humanitárnu pomoc pre fyzickú osobu alebo skupinu fyzických osôb, ktoré sa ocitli v núdzi, v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

Negatívny dopad na zraniteľnosť FT: nízky

KVALITA SPRAVODAJSKÝCH INFORMÁCIÍ

Úspešnosť boja proti financovaniu terorizmu je podmienená včasnou identifikáciou podozrivých aktivít a efektívnou a flexibilnou spoluprácou medzi bezpečnostnými zložkami, ako aj výmenou spravodajských informácií v reálnom čase. V sledovanom období sa kvalita spravodajských informácií hodnotí ako dostatočná / optimálna. Skutočnosť, že nebolo začaté žiadne trestné stíhanie, je potvrdením vyššie uvedeného hodnotenia hrozby FT t.j. národný koordinačný mechanizmus a preventívne opatrenia prijímané zo strany povinných osôb a príslušných orgánov sú na dostatočnej úrovni.

Za účelom zefektívnenia spolupráce medzi bezpečnostnými zložkami vzniklo 1. januára 2013 Národné bezpečnostné analytické centrum, zaradené do organizačnej štruktúry SIS. NBAC predstavuje novú formu medzirezortnej organizačnej štruktúry vo forme spoločného

⁷⁵ Všeobecne prospešný účel: rozvoja a ochrana duchovných hodnôt, ochrana ľudských práv, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt, ochrana zdravia, rozvoj sociálnych služieb, vedy vzdelania a telovýchovy, rozvoj dobrovoľníckej činnosti, rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc, obhajoba práv znevýhodnených skupín fyzických osôb, a podpora práce s deťmi.

pracoviska, združujúceho na národnej úrovni subjekty kompetentné v oblasti boja proti terorizmu a proti závažným bezpečnostným hrozbám voči SR, jej občanom a záujmom. NBAC je definované ako analytické, komunikačné a kooperačné pracovisko SIS s celoštátnou pôsobnosťou pre oblasť bezpečnostných hrozieb. Medzi kľúčové úlohy NBAC patria príprava komplexných analytických hodnotení bezpečnostných incidentov na základe hlásení a vyjadrení prijatých od štátnych orgánov SR, monitorovanie bezpečnostnej situácie v Slovenskej republike v odkrytých zdrojoch a poskytovanie analytických produktov o bezpečnostných hrozbách v SR určeným príjemcom. Základnou filozofiou činnosti NBAC je vytvorenie širšieho analytického pracoviska založeného na aktívnej participácii rozhodujúcich štátnych orgánov SR pôsobiach v bezpečnostnej oblasti (SIS, VS, PZ, KUFS, MZVaEZ) prostredníctvom vyslania svojich zástupcov do NBAC.

Za účelom na navrhovanie vhodného efektívneho spôsobu výmeny operatívnych informácií v rámci platnej právnej úpravy o subjektoch podozrivých z organizovanej trestnej činnosti, legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu, koordinovanie činností spojených s odhaľovaním a dokumentovaním trestnej činnosti kriminálnej skupiny tak, aby nedochádzalo k duplicite činnosti pri riešení jednotlivých prípadov a o fyzických a právnických osobách podozrivých z legalizácie alebo financovania terorizmu bola zriadená MISO-LP v rámci MEKO. Členovia: PZ, SIS, NBS, FR SR, MF SR, VS, MS SR, GP SR, MH SR, APZ v BA.

Slabé stránky: nepravidelné intervaly zasadaní, nedostatočná orientácia na problematiku FT, niektoré rezorty nerešpektujú závery a úlohy vyplývajúce z rokovania, MISO-LP ako také má slabé postavenie, závery a rozhodnutia nie sú konštitutívne (záväzné), slabá vynútiteľnosť plnenia úloh, slabá personálna a organizačná podpora na plnenie úloh MISO-LP vzhľadom na rozsah činností a zamerania.

EFEKTÍVNOSŤ SYSTÉMU OHLASOVANIA NEOBVYKLÝCH OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA FINANCOVANIA TERORIZMU, MONITOROVANIE A ANALÝZA

V sledovanom období FSJ prijala nižšie uvedený počet hlásení o NOO s podozrením na financovanie terorizmu. Následná analýza informácií obsiahnutých v jednotlivých hláseniach predstavuje jednu z kľúčových úloh FSJ. V opodstatnených prípadoch sú výsledky analýzy odstupované vo forme „produktov FSJ“ príslušnému útvaru Policajného zboru - odboru boja proti terorizmu⁷⁶. Produkty FSJ v zásade zahŕňajú spracované relevantné informácie uvedené v hláseniach o NOO, vrátane doplňujúcich skutočností dôležitých pre ďalšiu činnosť uvedeného útvaru. Ide najmä o informácie získané od ostatných povinných osôb, ktoré v čase preverovania disponovali relevantnými informáciami. V prípade potreby sú o súčinnosť požiadané aj partnerské zahraničné finančné spravodajské jednotky.

⁷⁶ Od 1. februára 2017 - národná protiteroristická jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru

Rok	Počet prijatých hlásení o NOO	Počet produktov FSJ odstúpených Odboru boja proti terorizmu
2011	103	103
2012	112	112
2013	86	86
2014	79	79
2015	83	83

Vyššie uvedené štatistické údaje preukazujú snahu povinných osôb o dôsledné preverovanie obchodných operácií svojich klientov a výsledky analytickej činnosti FSJ. Vzhľadom na charakteristiku SR z pohľadu hrozby terorizmu a hrozby financovania terorizmu sú takto poskytované informácie obsahovo hodnotné a využiteľné, no ďalšou činnosťou predmetných útvarov neboli potvrdené elementy podozrenia z financovania terorizmu.

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: stredne nízka

PRIMERANOSŤ ZDROJOV

S ohľadom na rizikovosť a veľkosť krajiny vo vzťahu k problematike financovania terorizmu takmer všetky príslušné orgány považujú svoje personálne, technické a organizačné zdroje za primerané s cieľom efektívne prijímať primerané protiopatrenia.

FSJ však s ohľadom na svojej zákonné postavenie centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu dlhodobo personálne a organizačne podhodnotená. Zdroje alokované na FSJ sú neprimerané závažnosti problematiky a zásadným spôsobom nezodpovedajú jej aktuálnym potrebám. Chýbajúca strategická a operačná koncepcia činnosti je spôsobená vysokou mierou fluktuácie jej riadiacich pracovníkov.

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: stredne nízka

EFEKTÍVNOSŤ MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

a) právny základ medzinárodnej spolupráce

Z pohľadu orgánov, ktoré sa významnou mierou podieľajú na boji proti terorizmu a financovaniu terorizmu neboli identifikované žiadne nedostatky, resp. slabé stránky právnej úpravy s ohľadom na výkon formálnej medzinárodnej spolupráce.

Významné právne nástroje a inštitúty v oblasti boja proti FT:

- AMLCFT zákon oprávňuje príslušníkov FIU vykonávať medzinárodnú spoluprácu (FIU-FIU) priamo, bez potreby uzatvárať dodatočné dohody o vzájomnom porozumení čo umožňuje

znižovanie byrokratického zaťaženia, medzinárodná spolupráca je vykonateľná prakticky ihneď čo je pozitívum z časového hľadiska. Pre výmenu informácií medzi FIU-FIU sa však musia uplatňovať tzv. Egmontské princípy výmeny informácií.

Rok	Vlastné dožiadanie	Dožiadanie z cudziny
2011	14	4
2012	1	14
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	5

- spoločný vyšetrovací tím (Joint Investigation Team – JIT) a spojené policajno-colné operácie (Joint Customs Operations – JCO) sú inštitúty, ktoré je možné v zmysle platnej právnej úpravy využívať v oblasti boja proti FT zo strany národnej protiteroristickej jednotky. V hodnotenom období však nebol takýto inštitút využitý, vzhľadom na skutočnosť, že nebola doposiaľ zaznamenaná žiadna priama aktivita teroristických skupín, neboli ani lokalizované osoby alebo skupiny, ktoré by sa pripravovali spáchať teroristický trestný čin.

- vzájomná spolupráca a výmena informácií v rámci spravodajskej komunity je v dostatočnej miere upravená v príslušných právnych normách upravujúcich činnosť a postavenie spravodajských služieb pôsobiacich v podmienkach SR. Medzinárodná spolupráca prebieha na základe multilaterálnej a bilaterálnej výmeny poznatkov, hodnotení a analýz.

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: nízka

b) justičná spolupráca

Žiadosť o medzinárodnú právnu pomoc súvisiacu vyslovene len s financovaním terorizmu SR v hodnotenom období nebola prijatá. Avšak v prípade prijatia takejto žiadosti, bola by vykonaná s najvyššou prioritou. V slovenskom právnom poriadku neexistujú žiadne právne prekážky s výkonom čo najširšieho spektra požadovaných úkonov, vrátane zaistovacích a donucovacích prostriedkov zasahujúcich do základných ľudských práv a slobôd.

SR v hodnotenom období neposlala žiadnu žiadosť o medzinárodnú právnu pomoc v súvislosti s financovaním terorizmu.

V hodnotenom období orgány SR vybavili spolu štyri žiadosti o medzinárodnú právnu pomoc (dve v súvislosti s trestným činom terorizmu motivovaný ideologicky tzv. ľavicovým terorizmom a dve v súvislosti s teroristickými útokmi súvisiacimi s islamistickým terorizmom).

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: nízka

c) medzinárodná policajná spolupráca⁷⁷

Pri vyhodnocovaní štatistických údajov v súvislosti s rozsahom medzinárodnej policajnej spolupráce je potrebné zdôrazniť skutočnosť, že prijaté, resp. odoslané žiadosti boli z hľadiska požadovaných informácií široké, a v zásade pokrývali problematiku terorizmu aj financovania terorizmu.

Rok	Prijaté žiadosti	Odoslané žiadosti
2011	232	82
2012	463	230
2013	0	0
2014	120	47
2015	583	136

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: nízka

d) neformálna spolupráca

Využitie neformálnej spolupráce je možné len v súvislosti s neutajovanými informáciami za účelom rýchlejšieho vybavenia žiadosti, zaslania informácií alebo na účely preklenutia technických problémov. Vzhľadom na citlivosť informácií a možnosti úniku informácií je potrebné dôsledne zvažovať takúto formu spolupráce.

SR sa vzhľadom na nedostatok vlastných skúsenosti (prípádov) nemôže aktívne zapojiť do činnosti rôznych pracovných skupín hodnotiacich riziko FT na globálnej úrovni, resp. pri príprave indikátorov. Uvedená skutočnosť môže mať za následok určité zhoršenie renomé príslušných orgánov SR z pohľadu partnerských orgánov a inštitúcií.

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: stredne nízka

POVEDOMIE A ANGAŽOVANOSŤ V BOJI PROTI FINANCOVANIU TERORIZMU

Financovania terorizmu predstavuje horizontálny problém, ktorý hoci sa na prvý pohľad zdá, predstavuje výzvu nie len pre spravodajské služby, príslušné policajné orgány vrátane FSJ, a orgány prokuratúry, ale svojou komplexnosťou zasahuje aj do úloh a činností rôznych iných orgánov štátnej správy, napr. MS SR, MZVaEZ SR, KÚFS, MF SR, MH SR a ďalších.

Výsledkom politickej angažovanosti v boji proti financovaniu terorizmu je vydanie „Strategického plánu boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu na roky 2012 až 2016“ Prezidiom Policajného zboru. Išlo o strategický dokument,

⁷⁷ Štatistické údaje predstavujú súhrn realizovanej medzinárodnej policajnej spolupráce vykonávanej NÚ INTERPOL a NÚ EUROPOL.

ktorý v agregovanej forme poskytoval pohľad na legislatívne, organizačné, inštitucionálne opatrenia systému boja proti ML a FT na národnej úrovni. Dokument zároveň obsahuje aj výsledky operačných a strategických analýz realizovaných na základe hlásení o neobvyklej obchodnej operácii vo forme najčastejšie používaných metód a foriem ML a FT. Jeho realizácia vyústila v praktické zmeny systému.

Ďalším strategickým dokumentom je Národný akčný plán boja proti terorizmu, pričom medzi jeho hlavné úlohy patrí vytváranie vhodného prostredia pre následné plnenie medzinárodných záväzkov, napríklad bilaterálnych a multilaterálnych dohôd, rezolúcií BR OSN, rozhodnutí a uznesení orgánov EU či sankcií medzinárodných inštitúcií proti osobám a subjektom spojených s terorizmom. Jeho hlavným cieľom je prispieť k väčšej bezpečnosti slovenských občanov a pripravenosti štátnych orgánov v prípade teroristického útoku na území SR.

Výsledkom vysokej miery povedomie medzi hlavnými aktérmi boja proti terorizmu sú implementácia medzinárodných dohovorov, príslušných Odporúčaní FATF (Špeciálnych odporúčaní FATF) do slovenského právneho poriadku a príprava verejných a neverejných usmernení pre povinné osoby.

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: nízka

GEOGRAFICKÉ A DEMOGRAFICKÉ FAKTORY

a) geografické faktory

Otvorené hranice v rámci EU a z nich vyplývajúca sloboda pohybu osôb v rámci schengenského priestoru predstavujú potenciálnu hrozbu v podobe nekontrolovaného prúdenia migrantov, medzi ktorými môžu byť aj osoby s kriminálnym pozadím, v minulosti trestne stíhané, ako aj so skúsenosťami z bojov v krízových oblastiach.

Slabé stránky: existuje hrozba využitia SR ako zázemie na nedetekovanú logistickú aktivitu pre potreby financovania terorizmu/získavania prostriedkov na jeho financovanie; zhoršenie bezpečnostnej situácie z pohľadu islamistickej radikalizácie v susedných krajinách (najmä Rakúsko).

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: stredná

b) demografické faktory

Na území SR nie sú prítomné rizikové skupiny obyvateľov. Moslimská komunita pôsobiaca na území Slovenskej republiky sa prejavuje ako umiernená, jej predstavitelia sa dlhodobo vyhýbajú radikálnym prejavom a vyjadreniam o aktivitách islamistov v konfliktných zónach.

Slabé stránky: možnosť radikalizácie najmä mladšej generácie moslimskej komunity prostredníctvom radikálnych islamistických materiálov voľne prístupných na internete, ako aj prostredníctvom zahraničných duchovných navštevujúcich a prednášajúcich v slovenských modlitebniach.

Úroveň negatívneho dopadu na zraniteľnosť: nízka

INÉ FAKTORY

S cieľom vyhodnotiť všetky potenciálne zraniteľné miesta z pohľadu financovania terorizmu boli ako ďalšie determinujúce faktory určené nasledovné oblasti:

a) združenia majetku⁷⁸

V súvislosti s plnením zákonom stanovených úloh v oblasti boja proti terorizmu, vrátane boja proti financovaniu terorizmu, príslušné orgány nezaznamenali žiaden prípad zneužitia neziskových organizácií pôsobiacich na území SR na účely financovania terorizmu alebo získavania inej ako finančnej podpory pre teroristické skupiny. Bez ohľadu na skutočnosť, či išlo o financovanie islamistických alebo neislamistických teroristických skupín.

V súvislosti s plnením úloh FSJ pri výkone kontroly v združení majetku v súvislosti s preverovaním účelu nakladania s majetkom neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by potvrdili podozrenie z financovania terorizmu. Rovnako pri plnení zákonom stanovených úloh v hodnotenom období neprijala a nepreverovala žiadne hlásenie o NOO, prostredníctvom ktorého by banka alebo pobočka zahraničnej banky ohlásila skutočnosť, že združenie majetku, ktoré má v predmetnej banke alebo pobočke zahraničnej banky vedený platobný účet vykonáva debetné transakcie alebo prijíma kreditné transakcie podozrivé z financovania terorizmu.

Z hľadiska činnosti príslušných štátnych orgánov, kvality legislatívnych opatrení a činnosti povinných osôb prepojených s činnosťou združení majetku je možné konštatovať **stredne nízku úroveň negatívneho dopadu** na zraniteľnosť systému boja proti financovaniu terorizmu.

b) zmenárenská činnosť

Zmenárenskú činnosť na území SR vykonávajú dva druhy subjektov:

- a) banky a pobočky zahraničných bánk,
- b) zmenárne na základe devízovej licencie vydané zo strany NBS,

V súvislosti s plnením úloh FSJ pri výkone kontroly v zmenárňach v súvislosti s preverovaním účelu nakladania s majetkom neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by potvrdili podozrenie z financovania terorizmu.

FSJ pri plnení zákonom stanovených úloh v hodnotenom období neprijala a nepreverovala žiadne hlásenie o neobvyklej obchodnej operácii, prostredníctvom ktorého by banka a pobočka zahraničnej banky ohlásila skutočnosť, že v rámci poskytovania zmenárenských služieb vzniklo podozrenie z financovania terorizmu. Rovnako nebolo prijaté hlásenie o neobvyklej obchodnej operácii od zmenárne, že by konanie jej klienta/klientov nasvedčovalo tomu, že realizáciou transakcie by mohlo dôjsť k financovaniu terorizmu.

⁷⁸ Za združenie majetku v zmysle AML/CFT zákona sa považuje: a) nadácia, b) nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby, c) neinvestičný fond, alebo d) iné účelové združenie majetku bez ohľadu na jeho právnu subjektivitu, ktoré spravuje a rozdeľuje finančné prostriedky.

Z hľadiska činnosti príslušných štátnych orgánov, kvality legislatívnych opatrení a činnosti povinných osôb je možné konštatovať **nízku úroveň negatívneho dopadu** na zraniteľnosť systému boja proti financovaniu terorizmu.

c) produkty finančnej inklúzie

V hodnotenom období, resp. v čase poskytovania základného bankového produktu banky a pobočky zahraničných bánk neohlásili FSJ žiadne podozrenie z financovania terorizmu, na ktorého účely by bol zneužitý práve základný bankový produkt.

Na základe hodnotenia opatrení prijímaných zo strany bánk a pobočiek zahraničných bánk vo vzťahu k základnému bankovému produktu je možné konštatovať, že prijímané opatrenia sú z hľadiska rizikovosti produktu primerané. Rozsah povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi sa uplatňuje v takom istom rozsahu ako pri ostatných klientoch banky, resp. pobočky zahraničnej banky, a to najmä využívaním princípu „KYC“ – „poznaj svojho klienta“, zavedenými monitorovacími mechanizmami na odhaľovanie neobvyklých alebo podozrivých transakcií. V podstate banky a pobočky zahraničných bánk nerozlišujú klientov s bežnými účtami a klientov so základným bankovým produktom a prístupujú k nim rovnako.

Obmedzujúcim faktorom možnosti financovania terorizmu prostredníctvom základného bankového produktu je zákonom stanovený maximálny ročný obrat na účte. Uvedená skutočnosť spolu s dôsledným uplatňovaním povinnej starostlivosti (CDD) zo strany bánk a pobočiek zahraničných bánk a nízkym preferenciám uvedeného produktu zo strany ich klientov spôsobuje, že miera zraniteľnosti produktov finančnej inklúzie v podmienkach Slovenskej republiky je na **nízkej úrovni**.